

VÍSINDASTARF Á LANDSPÍTALA 2016

LANDSPÍTALI

UMHYGGJA FAGMENNSKA ÖRYGGI FRAMPRÓUN

Efnisyfirlit

Ávarp.....	4	Meinafræði.....	30
Vísindaráð Landspítala 2016.....	7	Myndgreining.....	31
Heiðursvísindamaður ársins.....	8	Ónæmisfræði.....	32
Ungur vísindamaður ársins.....	8	Skurðlæknisfræði.....	34
Hvatningarstyrkir.....	9	Barnaskurðlækningar.....	34
Heilbrigðisvísindabókasafnið og vísindadeildin flutt.....	9	Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði.....	34
Tíu ungir vísindamenn Landspítala fengu styrki til klínískra rannsókna.....	10	Heila- og taugaskurðlæknisfræði.....	34
Nýjar rannsóknir á Landspítala árið 2016.....	11	Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði.....	34
Yfirlit samþykkttra erinda:		Lýtaskurðlæknisfræði.....	35
Síðanefnd heilbrigðisrannsókna.....	11	Skurðlæknisfræði brjósta, innkirtla og meltingarfæra.....	35
Síðanefnd stjórnsýslurannsókna.....	12	Þvagfæraskurðlæknisfræði.....	36
Vísindasíðanefnd.....	12	Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði.....	36
Yfirlit yfir vísindastörf á Landspítala 2016.....	14	Sýklafræði.....	36
Augnlæknisfræði.....	14	Taugasjúkdómafræði.....	37
Barnalæknisfræði.....	14	Endurhæfingalæknisfræði.....	37
Bráðalæknisfræði.....	16	Sjúkrapjálfun.....	38
Bæklunarskurðlæknisfræði.....	17	Öldrunarlæknisfræði.....	38
Fæðinga- og kvensjúkdómalækningar.....	17	Blóðbankinn.....	39
Geðsjúkdómafræði.....	18	Eðlisfræðingar.....	40
Almenn geðlæknisfræði.....	18	Félagsráðgjöf.....	40
Barna- og unglíngageðlæknisfræði.....	19	Geislafræðingar.....	41
Sálarfræði.....	19	Iðjubjálfun.....	41
Krabbameinslæknisfræði.....	21	Lyfjafræði.....	41
Lífefna- og sameindalíffræði.....	21	Næringarfræði.....	41
Lyflæknisfræði.....	22	Talmeinafræðingar.....	43
Blóðlæknisfræði.....	22	Verkfræðingar.....	43
Gígtarlæknisfræði.....	23	Barnahjúkrun.....	44
Hjartalæknisfræði.....	24	Bráðahjúkrun.....	44
Innkirtlalæknisfræði.....	26	Endurhæfingarhjúkrun.....	45
Lungnalæknisfræði.....	26	Fjölskylduhjúkrun.....	45
Meltingarlæknisfræði.....	28	Geðhjúkrun.....	46
Nýrnalæknisfræði.....	28	Hjúkrun aðgerðasjúklinga.....	46
Smitsjúkdómalæknisfræði.....	30	Hjúkrun langveikra fullorðinna.....	47
		Hjúkrunarstjórnun.....	48
		Krabbameinshjúkrun.....	48
		Kynheilbrigði.....	48
		Skurð-, svæfinga- og gjörgæsluhjúkrun.....	49
		Upplýsingatækni í hjúkrun.....	49
		Öldrunarhjúkrun.....	49
		Ljósmeðurfræði.....	50
		Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar og framkvæmdastjóra lækninga.....	50

Yfirlit yfir vísindastörf á Landspítala 2016 í starfrófsröð eftir fræðigreinum og sviðum

Almenn geðlæknisfræði	18	Krabbameinlæknisfræði	21
Augnlæknisfræði	14	Kynheilbrigði	48
Bæklunarskurðlæknisfræði	17	Lífefna- og sameindalíffræði	21
Barna- og unglingageðlæknisfræði	19	Ljósmyndfræði	50
Barnahjúkrun	44	Lungnalæknisfræði	26
Barnalæknisfræði	14	Lyfjafræði	41
Barnaskurðlækningar	34	Lyflæknisfræði	22
Blóðbankinn	39	Lýtaskurðlæknisfræði	35
Blóðlæknisfræði	22	Meinafræði	30
Bráðahjúkrun	44	Meltingarlæknisfræði	28
Bráðalæknisfræði	16	Myndgreining	31
Eðlisfræðingar	40	Næringarfræði	41
Endurhæfingalæknisfræði	37	Nýrnalæknisfræði	28
Endurhæfingarhjúkrun	45	Öldrunarhjúkrun	49
Fæðinga- og kvensjúkdómalækningar	17	Öldrunarlæknisfræði	38
Félagsráðgjöf	40	Ónæmisfræði	32
Fjölskylduhjúkrun	45	Sálarfræði	19
Geðhjúkrun	46	Sjúkraþjálfun	38
Geðsjúkdómafræði	18	Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar og framkvæmdastjóra lækninga	50
Geislafræðingar	41	Skurð-, svæfinga- og gjörgæsluhjúkrun	49
Gigtarlæknisfræði	23	Skurðlæknisfræði	34
Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði	34	Skurðlæknisfræði brjósta, innkirtla og meltingarfæra	35
Heila- og taugaskurðlæknisfræði	34	Smitsjúkdómalæknisfræði	30
Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði	34	Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði	36
Hjartalæknisfræði	24	Sýklafræði	36
Hjúkrun aðgerðasjúklinga	46	Talmeinafræðingar	43
Hjúkrun langveikra fullorðinna	47	Taugasjúkdómafræði	37
Hjúkrunarstjórnun	48	Þvagfæraskurðlæknisfræði	36
Iðjuþjálfun	41	Upplýsingatækni í hjúkrun	49
Innkirtlalæknisfræði	26	Verkfræðingar	43
Krabbameinshjúkrun	48		

Ávarp

Magnús Gottfreðsson

yfirlæknir vísindadeildar Landspítala og prófessor við læknadeild Háskóla Íslands

Vísindi á Landspítala – hvert stefnir?

Á árinu 2016 var Landspítali enn sem fyrr mikið í fréttum. Fréttirnar voru því miður oft neikvæðar; m.a. um mikið álag og húsnæðisvanda. Það er því gleðilegt að einnig hafi verið töluvert af jákvæðum fréttum og ber þar hvað hæst fréttir af rannsóknum og vísindastarfi. Sem dæmi um metnaðarfull verkefni sem hófust á árinu eru tvær umfangsmiklar rannsóknir þar sem spítalinn kemur mjög við sögu, annars vegar meðferðaráttak gegn lifrabólgu C á landsvísu og hins vegar rannsókn á illkynja blóðsjúkdómi sem fékk heitið Blóðskimun til bjargar.

Segja má að spítalinn sé eitt stærsta þekkingarfyrirtæki landsins. Nýjar yfirlitstölur fyrir árið 2016 benda til að fjöldi birtra vísindagreina eftir starfsmenn hér hafi aukist frá árinu 2015 og er það vel en margir hafa haft áhyggjur af dvínandi vísindaáhuga í kjölfar efnahagshruns og skertra fjárveitinga um árabíl. Vert er að hafa í huga að fjöldi birtinga er þó ekki einhlítur mælikvarði á gæði vísindastarfs. Nánari greining á þessum tölulegu upplýsingum bendir til að hlutverk spítalans sem góðs samstarfsaðila fari vaxandi en að frumkvæðisverkefni innanhúss standi í stað eða séu jafnvel á undanhaldi. Lengri tíma þarf til að átta sig betur á þróuninni en hafa skal í huga að verkefni þar sem starfsmenn spítalans eru í leiðandi hlutverki eru líklegri til að skilja eftir sig varanlegan ávinning í formi þekkingar og bættra vinnubragða.

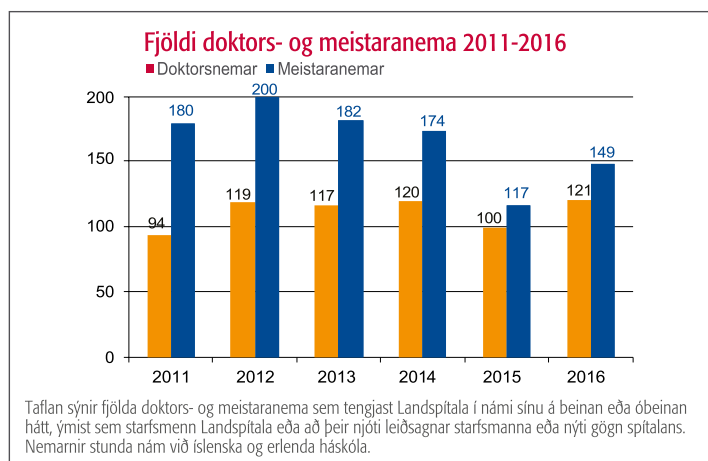
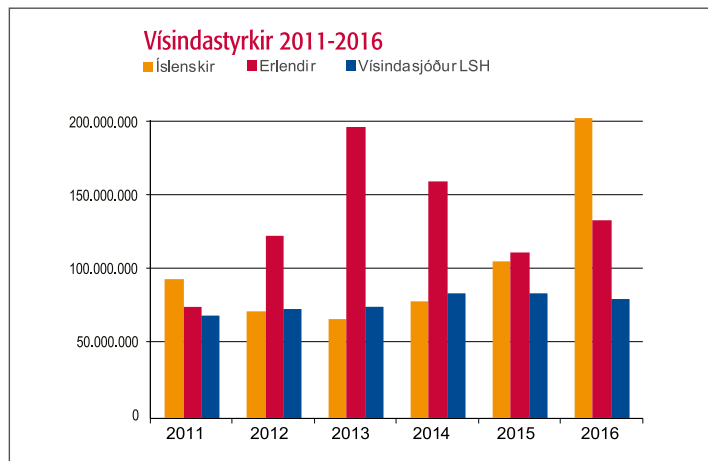
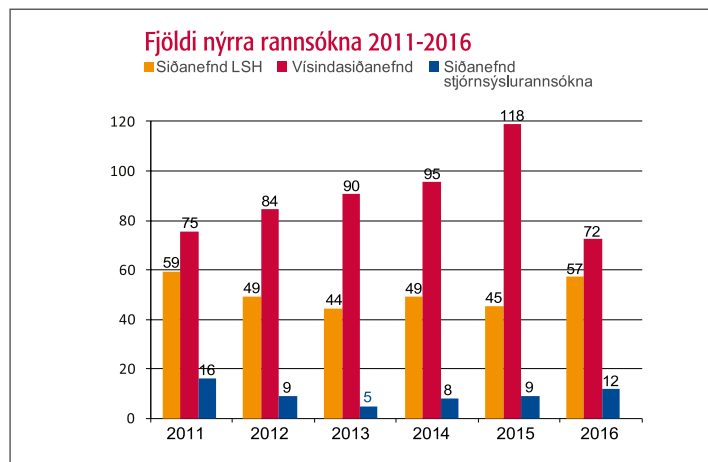
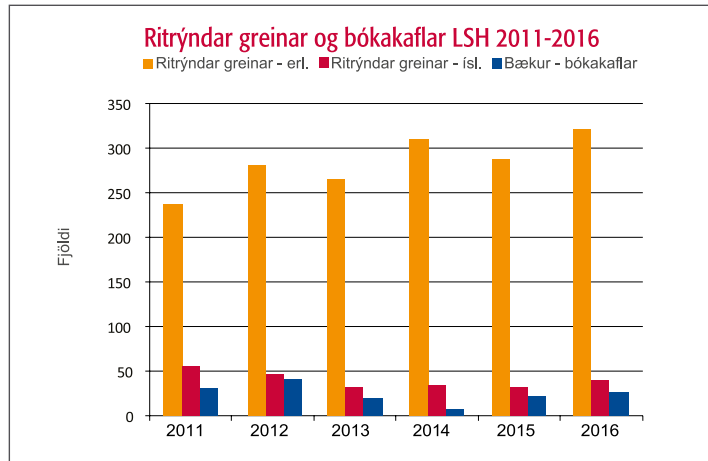
Annar mælikvarði sem vert er að fylgja eftir er fjöldi umsókna um vísindarannsóknir til siðanefnda, en nefndirnar eru þrjár. Fjöldi umsókna til Vísindasiðanefndar hefur dregist nokkuð saman miðað við árin á undan en nokkur fjölgun átti sér stað á umsóknum til siðanefndar heilbrigðisrannsókna og siðanefndar stjórnsýslu.

Yfirlitstölur um styrkuppþæðir sýna jafnframt að starfsmenn spítalans hafa staðið sig vel í að afla bæði innlendra og erlendra styrkja. Eitt af meginmarkmiðum bæði heilbrigðisyfirvalda og spítalans ætti að vera að tryggja fjármögnun öflugs og þróttmikils vísindastarfs, sjúklingum og starfsmönnum til heilla.

Það er ekki einfalt að átta sig á núverandi stöðu mála hvað varðar vísindahlutverk spítalans. Hvert stefnir málaflokkurinn? Allir stjórnmalaflokkar virðast vera sammála um að efla heilbrigðisferfið en fjármögnum kerfisins í heild er hins vegar ófullnægandi, þ.m.t. hér á LSH og þá ekki aðeins fjármögnun hins hefðbundna þjónustuhlutverks heldur einnig þess hluta sem snýr að rannsókn- og menntahlutverki stofnunarinnar.

Erlendis er vísinda- og menntahlutverk háskólaspítala skilgreint sérstaklega enda er um viðbót að ræða við þær hefðbundnu skyldur sem sjúkrahúsum er ætlað að standa undir. Hér er því ekki til að dreifa heldur er spítalanum ætlað að sinna öllum sínum margbreytilegu hlutverkum innan fyrirfram ákveðins fjárhagsramma sem sagan sýnir að er ekki alltaf í fullum tengslum við raunveruleikann. Undir slíkum kringumstæðum er hætt við að vísindi og menntun sé látin sitja á hakanum. Mikilvægt er að breyta þessu og gera ráð fyrir sérstakri fjárhagsáætlun á þessu hlutverki í framtíðinni enda er afar óheppilegt að innan sömu stofnunar sé togast á um fé til klínískrar þjónustu annars vegar og vísinda og mennta hins vegar.

Þegar fram í sækir mun uppbygging vísinda- og menntastarfs gera spítalanum auðveldara um vik að laða að hæfara starfsfólk. Vert er að hafa í huga að vísindastarf framtíðarinnar verður borið uppi af þeim sem nú eru enn í námi og því mikilvægt að þessi vinnustaður hafi góða og jákvæða ímynd í huga þeirra enda viljum við fá hæft fólk til starfa að grunn- og framhaldsnámi loknu. Stuðningur við vísindastarf er þannig eitt mikilvægasta mannaauðsmál stofnunarinnar þegar lítið er fram á veginn. Þá er sú vísa aldrei of oft kveðin að sjúkrahús sem einnig sinna vísindum og menntun af alúð og metnaði ná jafnframt betri árangri í klínískri þjónustu.

Vísindaráð

Vísindi á vordögum 2016

Eitt af fyrirferðamestu verkefnum Vísindaráðs Landspítalans er undirbúningur Vísinda á vordögum. Vísindi á vordögum er árleg uppskeruhátíð vísindastarfs á spítalanum og er undirbúningur hennar samstarfsverkefni Vísindaráðs og Vísindadeildar. Umfangsmesta verkefni Vísindaráðs er að fara yfir allar innsendar umsóknir um vísindastyrk til Vísindasjóðs Landspítala. Í ár bárust 86 umsóknir til sjóðsins og eftir hefðbundið matsferli Vísindaráðs var ákveðið að leggja til við stjórn Vísindasjóðs að 76 þessara verkefna myndu hljóta styrk úr sjóðnum. Veittar verða samtals 68 milljónir í ár sem er 25% hækkun frá síðasta ári. Annað stórt verkefni Vísindaráðs er umsjón veggspjaldakynningar sem verður nú aftur hluti af Vísindum á vordögum. Fjöldi innsendra ágripa er 67 og fór hann langt fram úr væntingum. Verður því vegleg veggspjaldasýning fyrir framan Hringsalinn á Vísindum á vordögum og höfundar kynna þar vísindaverkefni sín.

Einn af hápunktum Vísinda á vordögum undanfarin ár eru fyrirlestrar heiðursvísindamanns og ungs vísindamanns ársins á Landspítala. Vísindaráð sér um valið og í ár var sú nýbreytni tekin upp að leggja innsend veggspjaldagrip til grundvallar vali ungs vísindamanns ársins. Önnur nýbreytni sem Vísindaráð

tók upp í ár var að velja tvö af bestu veggspjaldagripunum sem send voru inn af ungu vísindafólki starfandi á spítalanum. Höfundar þessara tveggja veggspjalda verða verðlaunaðir á hátíðinni með ferðastyrk til að sækja ráðstefnu í útlöndum til að kynna niðurstöður vísindarannsóknanna. Ráðuneyti heilbrigðismála og ráðuneyti menntamála fjármagna styrkina.

Önnur helstu verkefni Vísindaráðs á liðnu starfsári var að meta innsendar umsóknir til Vísindasjóðs um hvatningastyrki og umsóknir frá ungu vísindafólki til að stunda klínískar rannsóknir. Sjóðurinn veitti þrjá fimm milljón króna styrki til þriggja sterkra rannsóknahópa á Landspítala og tíu ungrir vísindamenn fengu styrk að upphæð ein milljón króna hver. Einnig stóð Vísindaráð fyrir sérstökum stöðufundi með þeim sem fengið hafa hvatningastyrki úr Vísindasjóði Landspítala og fulltrúum úr framkvæmdastjórn Landspítala. Viðfangsefni fundarins var að ræða stöðu vísinda á spítalanum, framtíðarsýn og sóknarfæri. Fundurinn var vel sóttur og lauk með því að tekið var saman það helsta sem fundargestir voru sammála um að ætti erindi til forstjóra og framkvæmdastjórnar Landspítalans.

Aðalmenn í Vísindaráði eru

Rósa Björk Barkardóttir, formaður, náttúrufræðingur og klíniskur prófessor, tilnefnd af forstjóra

Guðrún Kristjánsdóttir, hjúkrunarfræðingur og prófessor, tilnefnd af hjúkrunarfræðideild HÍ

Anna Margrét Halldórsdóttir, læknir og klíniskur dósent, tilnefnd af læknaeild HÍ

Helga Gottfreðsdóttir, hjúkrunarfræðingur og dósent, tilnefnd af hjúkrunaráði Landspítala

Jóna Freysdóttir náttúrufræðingur og prófessor, tilnefnd af forstjóra Landspítala

Jón Friðrik Sigurðsson, sálfræðingur og prófessor, tilnefndur af forstjóra Landspítala

Jón Jóhannes Jónsson, læknir og prófessor, tilnefndur af læknaáði Landspítala

Ragnar Freyr Ingvarsson, læknir, tilnefndur af læknaeild HÍ

Þorvarður Jón Löve, læknir og dósent, tilnefndur af læknaáði Landspítala

Þórarinn Guðjónsson, náttúrufræðingur og prófessor, tilnefndur af forstjóra Landspítala

Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, hjúkrunarfræðingur og lektor, tilnefnd af hjúkrunaráði Landspítala

Varamenn í Vísindaráði eru

Auðna Ágústsdóttir, hjúkrunarfræðingur, tilnefnd af hjúkrunaráði Landspítala

Bertrand Lauth, læknir og lektor, tilnefndur af læknaeild HÍ

Herdís Sveinsdóttir, hjúkrunarfræðingur og prófessor, tilnefnd af hjúkrunarfræðideild HÍ

Inga Reynisdóttir, náttúrufræðingur og klíniskur prófessor, tilnefnd af forstjóra Landspítala

Ingbjörg Gunnarsdóttir, næringarfræðingur og prófessor, tilnefnd af forstjóra Landspítala

Ingbjörg Jóna Guðmundsdóttir, læknir, tilnefnd af læknaáði Landspítala

Sif Ormarsdóttir, læknir, tilnefnd af læknaáði Landspítala

Sigríður Zoëga, hjúkrunarfræðingur og lektor, tilnefnd af hjúkrunaráði Landspítala

Sigurður Guðjónsson, læknir, tilnefndur af læknaáði Landspítala

Paolo Gargiulo, verkfræðingur og dósent, tilnefndur af forstjóra Landspítala

Adhoc nefndir Vísindaráðs á síðasta starfsári voru

Stöðufundur Vísindaráðs með handhöfum hvatningastyrkja og fulltrúum úr framkvæmdastjórn: Þórarinn Guðjónsson formaður, Anna Margrét Halldórsdóttir og Jón Friðrik Sigurðsson.

Umsjón veggspjaldakynningar á Vísindi á vordögum: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, formaður, Anna Margrét Halldórsdóttir og Inga Reynisdóttir.

Starfsmaður Vísindaráðs er Jóhanna Gunnlaugsdóttir, verkefnisstjóri á Vísindadeild.

Stjórn Vísindasjóðs skipa

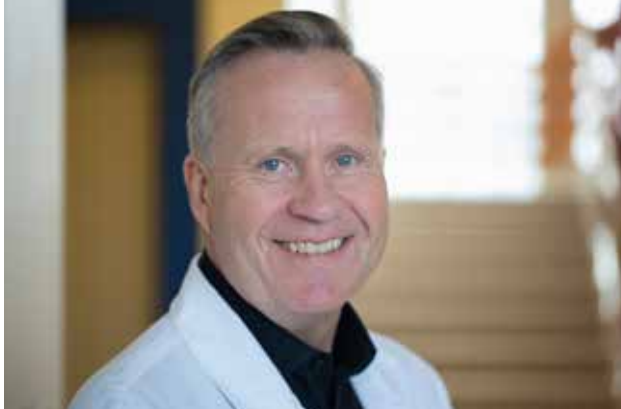
Páll Matthíasson forstjóri og formaður

Gísli H. Sigurðsson yfirlæknir og prófessor

Sigríður Gunnarsdóttir framkvæmdastjóri hjúkrunar

Ólafur Baldursson framkvæmdastjóri lækninga

Rúnar Bjarni Jóhannsson deildarstjóri reikningshalds

Einar Stefán Björnsson, yfirlæknir og prófessor

Heiðursvísindamaður Landspítala 2016

Einar Stefán Björnsson, yfirlæknir og prófessor var valinn heiðursvísindamaður Landspítala árið 2016. Honum hlotnaðist sá heiður á hinum árlegu Vísindum á vordögum, í Hringsal á Landspítala 26. apríl.

Einar lauk læknaprófi frá Háskóla Íslands 1989 og sérfræðiprófi í lyflækningum 1993 og meltingarlækningum 1995 frá Sahlgrenska háskólasjúkrahúsinu í Gautaborg. Lauk doktorsprófi frá Gautaborgarháskóla 1994 og var post-doc Research Fellow við University of Michigan í Ann Arbor 1996-1997. Vann síðan á Sahlgrenska frá 1997-2008 en var við John Radcliffe Hospital Oxford í Bretlandi árið 2001. Árið 2006 var hann settur prófessor við læknaeild Gautaborgarháskóla. Var gestaprófessor við Mayo Clinic í Rochester í Minnesota 2006 og 2008-2009. Var einnig gestaprófessor í rannsóknarleyfi við NIH, í Bethesda í Maryland 2014-2015.

Varð yfirlæknir í meltingarlækningum á Landspítala árið 2009 og samtímis prófessorstöðu í sömu grein við Háskóla Íslands. Einar hefur sýnt lyfjamálum

áhuga lengi. Var formaður lyfjanefndar um notkun lyfja við meltingarsjúkdómum í Gautaborg frá 1999-2007. Einar var einnig formaður lyfjanefndar Landspítala 2010-2014. Einar er „executive“ ritstjóri Scandinavian Journal of Gastroenterology frá 2013.

Einar hefur verið virkur í vísindastörfum og birt meira en 200 greinar og einnig fjölda bókakaflla, sjúkratilfella og ritstjórnargreina. Hann hefur verið leiðbeinandi 7 einstaklinga sem varið hafa doktorsritgerðir auk fjölda meistara- og læknanema í rannsóknarverkefnum. Hann hefur kynnt meira en 300 ágríp á alþjóðlegum vísindaráðstefnum og haldið fjölda boðsfyrirlestra. Einar hefur samkvæmt Google Scholar meira en 12.300 tilvitnanir (h-index 65).

Rannsóknir Einars eru af margvíslegum toga. Doktorsritgerðin var á sviði hreyfinga í efri hluta meltingarveggar (e. Gastrointestinal motility). Eftir það beindust rannsóknir hans um skeið að starfrænum kvillum í meltingarvegi en síðan að ýmsum lifrarsjúkdómum. Mikil áhersla var og er lögð á klínískar rannsóknir á lifrarskaða af völdum lyfja en einnig á notkun og ávanabíndandi eiginleika prótónupumpuhema.

Einar Stefán Björnsson heiðursvísindamaður Landspítala 2016 og Ólafur Baldursson, framkvæmdastjóri lækninga

Óla Kallý Magnúsdóttir, ungur vísindamaður Landspítala 2016

Ungur vísindamaður Landspítala 2016

Óla Kallý Magnúsdóttir var valin ungur vísindamaður á Landspítala árið 2016. Hún er fædd árið 1982. Hún lauk BS próf í líffræði frá Háskóla Íslands árið 2005, MS prófi í næringarfræði 2008 og doktorspróf frá sama skóla árið 2014.

Heiti doktorsverkefnis hennar var „Heilkorn - mikilvægur hluti af heilsusamlegu norrænu mataræði. Lífvísar fyrir neyslu heilkornaveitis og -rúgs.“ Meginmarkmið doktorsritgerðarinnar var að auka þekkingu á notkun alkylresorsínóla sem lífvísa fyrir heilkornaveiti og -rúg í heilsusamlegu norrænu mataræði og meta tengsl þeirra við sykurefnaskipti og styrk blóðfitu. Auk þess var metinn fýsileiki þess að framkvæma íhlutun með hárrí neyslu á heilkornarúgi meðal íslenskra karla sem neyta að jafnaði lítils magns af heilu korni.

Óla Kallý starfar á næringarstofu Landspítala og sinnir þar einstaklingum með sykursýki og næringu aldraðra ásamt því að starfa á sykursýkismóttöku Heilbrigðisstofnunnar Suðurnesja. Frá útskrift hefur Óla Kallý tekið þátt í endurskoðun og uppsetningu sjúklinganámskeiða á göngudeild sykursýki og undirbúningi rannsókna til að meta árangur þeirra. Hún hefur unnið að ritun klínískra leiðbeininga fyrir næringarmeðferð einstaklinga með sykursýki af tegund 2.

Auk þess hefur hún unnið að rannsókn á matarsóun og vannæringu sjúklinga á öldrunardeildum á Landakoti í samvinnu við nemendur í meistaranámi í næringarfræði. Einnig hefur hún tekið virkan þátt í nefndarstörfum fyrir Matvæla- og næringarfræðafélag Íslands. Hún hefur leitt samtal næringarfræðinga sem sérhæfa sig í næringarmeðferð við sykursýki við faghóp hjúkrunarfræðinga sem sinnir meðferð við sykursýki í því skyni að efla teymisvinnu og leggja grunn að framtíðarrannsóknum sem miða að því að bæta þjónustu við einstaklinga með sykursýki

Óla Kallý og Auðna Ágústsdóttir, verkefnastjóri á menntadeild

Hvatningarstýrkvafamir: Ingibjörg Gunnarsdóttir, Páll Torfi Ölundarson og Viðar Örn Eðvarðsson ásamt Páli Matthíassyni forstjóra og Rósu Björk Barkardóttur, formanni vísindaráðs

Hvatningastyrkir til þriggja sterkra rannsóknarhópa

Forstjóri Landspítala afhenti þrjú fimm milljóna króna hvatningastyrki úr Vísindasjóði Landspítala við athöfn í Hringstal 30. nóvember 2016.

Styrkirnir eru veittir sterkum rannsóknarhópum á spítalanum sem þegar hafa öðlast alþjóðlega viðurkenningu. Að þessu sinni bárust þrjár umsóknir. Forystumenn rannsóknarhópanna tóku við styrkjunum og kynntu rannsóknir sínar.

Ingibjörg Gunnarsdóttir, deildarstjóri næringarstofu og prófessor Þróun einstaklingsmiðaðrar næringarmeðferðar á meðgöngu. Development of a personalised nutrition therapy in pregnancy.

Páll Torfi Ölundarson, yfirlæknir blóðmeinafræðideildar og prófessor Fiix prothrombintími til mælingar og stýringar á blóðþynningarlyfjum. Fiix prothrombin time for measurement and monitoring of anticoagulation.

Viðar Örn Eðvarðsson, sérfræðilæknir og dósent Nýrnasteinasjúkdómur: Faraldsfræði, erfðafræði og klíniskur gangur. Kidney Stone Disease: Epidemiology, Genetics and Clinical Outcomes.

Starfsmenn sem hlutu framgang í starfi við Háskóla Íslands á árinu 2016

Helga Gottfreðsdóttir - framgangur í prófessor

Brynjólfur Mogensen - framgangur í prófessor

Ólöf Guðný Geirsdóttir - framgangur í dósent

Heilbrigðisvísindabókasafnið og vísindadeildin flutt

Um mitt ár 2016 flutti vísindadeild spítalans, þar með talið Heilbrigðisvísindabókasafn LSH og HÍ, frá Eirbergi sem var orðið ónothæft til mannvistar vegna rakaskemmda. Nú er starfsemin komin í skrifstofuhúsnæði við Rauðarárstíg 10. Aðstaða er þar að flestu leyti betri en í Eirbergi en aðgengi nemenda að húsnæðinu er erfiðara vegna fjarlægðar frá spítalanum og Háskólanum. Þetta undirstrikar mikilvægi þess að húsnæði fyrir bæði spítalann og heilbrigðisvísindasvið Háskólans verði reist sem allra fyrst.

Vísindadeild Landspítala er nú til húsa að Rauðarárstíg 10.

Ungir styrkafar Vísindasjóðs Landspítala ásamt Páli Matthíassyni forstjóra og Rósu Björk Barkardóttur, formanni vísindaráðs

Tíu ungir vísindamenn Landspítala fengu styrk til klínískra rannsókna

Vísindasjóður Landspítala veitti ungum vísindamönnum spítalans styrk til klínískra rannsókna og fór afhendingin fram 15. desember 2016 í Hringstal.

Styrkþegarnir gerðu grein fyrir rannsóknum sínum. Hver styrkur nam einni milljón króna. Meðal viðstaddra var Jón Atli Benediktsson rektor Háskóla Íslands.

Andri Leó Lemarquis

Rannsókn: Sértaekir gallar í B frumþroskun IgA skort – leit að einstaklingsmiðaðri meðferð sjálfónæmissjúkdóma hjá einstaklingum með ónæmisgalla. Meðumsækjandi: Björn Rúnar Lúðvíksson. Aðrir samstarfsmenn: Ingileif Jónsdóttir, Lennart Hammarström, Helga Kristín Einarsdóttir, René Toes Associate.

Áróra Rós Ingadóttir

Rannsókn: Áhrif næringardrykkja í samanburði við orku- og próteinríkar millimítíðir á lífsgæði, líkamsþyngd og hreyfifærni hjá sjúklingum með langvinna lungnabembu: slembidreifð íhlutunarrannsókn. Meðumsækjandi: Ingibjörg Gunnarsdóttir. Aðrir samstarfsmenn: Þórarinn Gíslason, Alfons Ramel, Ólöf Guðný Geirsdóttir, Christine Baldwin, Anne Marie Beck.

Berglind Hálfðánsdóttir

Rannsókn: Heilsufars- og áhættuflokkun og útkoma fæðinga á þverfræðilegri fæðingardeild á Íslandi. Meðumsækjandi: Helga Gottfreðsdóttir. Aðrir samstarfsmenn: Anna Sigríður Vernharðsdóttir, Hulda Hjartardóttir.

Helga Kristín Einarsdóttir

Rannsókn: Hlutverk TLR viðtaka í afbrigðilegri B-eitilfrumusvörun í íslenskum fjölskyldum með ætlaða einstofna mótefnahækkun. Meðumsækjandi: Jón Þór Bergþórsson náttúrufræðingur. Aðrir samstarfsmenn: Helga M. Ógmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir.

Helga María Grétarsdóttir

Rannsókn: Algengi og framrás arfgengs blöðrunýrnasjúkdóms með ríkjandi erfðamáta. Meðumsækjandi: Runólfur Pálsson. Aðrir samstarfsmenn: Ólafur Skúli Indriðason.

Hrafnhildur Linnét Runólfsdóttir

Rannsókn: Faraldsfræði, birtingarmynd og afdrif sjúklinga með APRT-skort. Með- umsækjandi: Viðar Örn Eðvarðsson. Aðrir samstarfsmenn: Ólafur Skúli Indriðason, Dawn S. Milliner, Patrick Sulem auk samstarfsaðila frá Mayo Clinic, Rochester, Minnesota og New York University, New York.

Jóhann Páll Hreinsson.

Rannsókn: Spálíkan sem segir til um hvaða sjúklinga sem koma á bráðamóttöku með bráða blæðingu frá neðri hluta meltingarvegur er óhætt að útskrifa heim: Framsýn gildingarrannsókn. Meðumsækjandi: Einar S. Björnsson.

Kristinn Kristinsson

Rannsókn: Notkun á líkindalíkönunum til að meta líkur á aukaverkunum út frá geisladreifingu við geislameðferð á blöðruhálskirtilskrabbameini. Meðumsækjandi: Garðar Mýrdal. Aðrir samstarfsmenn: Jón Hrafnkelsson.

Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir

Rannsókn: Vittrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof. Meðumsækjandi: Engilbert Sigurðsson. Aðrir samstarfsmenn: Brynja B. Magnúsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, David Roberts, Nanna Briem.

Þórir Einarsson Long

Rannsókn: Vægur bráður nýrnaskaði í kjölfar skurðaðgerðar: Nýgengi og afdrif sjúklinga. Meðumsækjandi: Ólafur Skúli Indriðason. Aðrir samstarfsmenn: Martin Ingi Sigurðsson, Tómas Guðbjartsson, Gísli Heimir Sigurðsson, Runólfur Pálsson, Daði Helgason, Sólvieg Helgadóttir.

Merking greina

Landspítali - The National University Hospital of Iceland er heiti Landspítala á ensku og þannig ber að merkja vísindagreinar.

Stundum er ranglega farið með nafn Landspítala. Stundum merkja höfundar líka greinar sínar einungis Háskóla Íslands eða jafnvel hvorugri stofnuninni. Rétt merking auðveldar leit í gagnagrunnum að greinum starfsmanna Landspítala.

Vísindavirkni Landspítala verður sýnilegri ef rétt er staðið að merkingu og skráningu greina.

Opinn aðgangur

Starfsmenn eru eindregið hvattir til að birta greinar sínar í opnum aðgangi. Það eykur mjög lestur greinanna og tilvísanir í þær og hækkar þannig h-index höfunda í Web of Science. Einnig flýtur það útbreiðslu þekkingarinnar og vísindavirkni Landspítala verður sýnilegri.

Nýjar rannsóknir á Landspítala árið 2016

Yfirlit samþykktra erinda frá siðanefnd heilbrigðisrannsókna 2016

A risk score to predict the safety of discharging patients with acute lower gastrointestinal bleeding from the emergency room. Einar Stefán Björnsson.

Addenbrooke prófið fyrir iPad (ACE-III mobile): Íslensk réttmætisathugun. María K. Jónsdóttir.

ADHD hjá fullorðnum sem vísað er til ADHD teymis Landspítala: yfirlitsgrein. Sigurlín Hrund Kjartansdóttir.

Astmi og ofnæmi: Frá fæðingu til fullorðinsára. Ásgeir Haraldsson.

Áhrif skurðaðgerðar við lungnaigræðslu á lungnarúmmál, öndunarhreyfingar og öndunarvöðvastyrk sjúklinganna. Guðbjörg Þóra Andrésdóttir.

Ánægja aðstandenda með umönnun og ákvörðunartöku á gjörgæsludeildum Landspítala. Herdís Sveinsdóttir.

Árangur af ísetningu stoðnets hjá sjúklingum með ristil- og endaparmskrabbamein eða þrengingu af öðrum orsökum á Landspítala 2000-2016. Páll Helgi Möller.

Blóðsýkingar á Landspítalanum 2006-20015 – sýkingavaldar og dánartíðni Karl G. Kristinsson.

Bráðar garnasýkingar á Barnaspítala Hringins 2010-2014: Faraldsfræði, helstu sýkingavaldar og byrði á heilbrigðisþjónustu. Valtýr Stefánsson Thors.

Brátt inngríp við skelfingarkviða; árangursrannsókn. Guðrún Ágústa Eyjólfsdóttir.

Faraldur af völdum sýklalyfjaónæmrar Klebsiella oxytoca tengdur biluðu lækningatæki á LSH. Kristján Orri Helgason.

Fjórhljáslys á Íslandi árin 2000-2015. Brynjólfur Mogensen.

Forrannsókn: Næringarástand og fæðuöryggi aldraðra eftir útskrift af öldrunardeild. Alfons Ramel.

Framsýggn rannsókn á klínískum einkennum og afdrifum einstaklinga eftir heilablóðfall. Marianne Klinke.

Fæðuval ungra Íslendinga með geðklofa – samanburður við fæðuval almennings á sama aldri og tengsl við þróun líkamsþyngdar. Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Gallblöðrubólga - Ástunga á gallblöðru á Landspítala 2000-2016. Páll Helgi Möller.

Gastroschisis og omphalocele – tíðni, sjúkdómsgangur og árangur meðferðar. Þórður Þórkelsson.

Greining rauðkornamótefna þungaðra kvenna á Íslandi árin 1996-2015. Áhrif á meðgöngu og afdrif nýbura. Anna Margrét Halldórsdóttir.

Hefur sýklalyfjanotkun breyst á bráðamóttöku Barnaspítala hringins í kjölfar bólusetninga gegn pneumókokkum. Ásgeir Haraldsson.

Heilsufars- og áhættuflokkun og útkoma fæðinga á þverfræðilegri fæðingardeild á Íslandi. Berglind Hálfhánsdóttir.

Hjúkrunarmeðferð sjúkling með alvarlega heilaáverka. Guðrún Kristjánsdóttir.

Hreyfing og kyrrseta einstaklinga á endurhæfingardeild Landspítala: Hvað hvetur okkur til að hreyfa okkur? Rafn Haraldur Rafnsson.

Hreyfing og kyrrseta einstaklinga á endurhæfingardeild Landspítala: Samanburðarrannsókn. Rafn Haraldur Rafnsson.

Hvernig var botnlangabólga greind á Landspítala greind árið 2015? Elsa Björk Valsdóttir.

Krampar barna á bráðamóttöku Barnaspítala Hringins 2013-2014. Faraldsfræði; orsakir, eftirlit og afleiðingar. Sigurður Einar Marelsson.

Kviðslit í skurðsári eftir brottnámi á ristli eða endaparmi vegna krabbameins 2005-2016. Páll Helgi Möller.

Kynáttunarbrot á Íslandi. Arna Guðmundsdóttir.

Lifrabólga A á Íslandi – eru öll smit tengd dvöl erlendis? Einar Stefán Björnsson.

Lifrabólga af völdum Epstein-Barr og Cytomegalovírus. Einar Stefán Björnsson.

Líðan sjúklinga sem fara í aðgerð vegna holubringu (NUSS). Sigríður Zoëga.

Meðferðarmarkmið og skráning meðferðarstigs á Landspítala. Elfa Pöll Grétarsdóttir.

MÓSA faraldur á Vökudeild Barnaspítala Hringins 2015. Valtýr Stefánsson Thors.

Notkun getnaðarvarna meðal kvenna á frjösemisskeiði sem farið hafa í ráðgjöf um getnaðarvarnir. Sóley S. Bender.

Notkun neyðarblóðs á bráðamóttöku Landspítala. Anna Margrét Halldórsdóttir.

Notkun Ottawa gátlistans við mat á ökkla- og/eða fótaáverka á bráðamóttöku Landspítala. Guðbjörg Pálsdóttir.

Nýgengi og greining miðtaugakerfisgalla sem greindir eru á meðgöngu á Íslandi árin 1992-2015. Hildur Harðardóttir.

Næringarástand skjólstaðinga á Göngudeild hjartabilunar og mat á gildi fæðutíðnisurningalista. Bryndís Eva Birgisdóttir.

Rannsókn á árangri magahjáveituaðgerða með kviðsjá á LSH frá árinu 2000-2014. Áhrif á líkamsþyngd, sjúkdóma tengdum offitu og fylgikvilla aðgerðar. Hjörtur Gíslason.

Rannsókn á siðbúnum afleiðingum krabbameina barna og unglunga. Halldóra Kristín Þórarinsdóttir.

Samanburður á interRAI BM skimun, ISAR og TRST skimun til að meta þörf eldra fólks á sérhæfðum úrræðum við komu á bráðamóttöku. Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir.

Samantekt á starfsemi líknaardeildar 1999-2015. Valgerður Sigurðardóttir.

Sameindaerfðafræðileg skimun á RhD blóðflokki fósturs í Blóðbankanum: Aðferðarþróun. Anna Margrét Halldórsdóttir.

Samspil æðapels og brjóstakrabbameinsfruma. Guðrún Valdimarsdóttir.

Skynörvun í slökunarherbergi. Forvörn og meðferðartæki á geðdeild: Forrannsókn. Jóhanna Bernharðsdóttir.

Staða og líðan transfólks á Íslandi. Jón Friðrik Sigurðsson.

Starfræn einkenni: Fjöldi greininga á taugalækningadeild Landspítalans árin 2014-2015. Þekking á starfrænum einkennum hjá íslenskum hjúkrunarfræðingum. Þjóðbjörg Guðjónsdóttir.

Starfræn taugaeinkenni: Meðferð sjúkráþjálfa. Þjóðbjörg Guðjónsdóttir.

Starfsemi sáramiðstöðva og þróun Sáramiðstöðvarinnar í Fossvogi. Ásta St. Thoroddsen.

Stöðugleiki Thromboxane B2 í blóðtökuglögum eftir söfnun blóðsýna: Gæðarannsókn. Karl Andersen.

Tölvusneiðmyndarannsóknir af kvið, myndgæði og geislaskammtar í samhengi við ábendingu. Jónína Guðjónsdóttir.

Upplifun aðstandenda einstaklinga með geðraskanir á þjónustu sem stendur aðstandendum til boða á geðdeild Landspítala. Helga Sól Ólafsdóttir.

Upplýsingahegðun krabbameinssjúklinga um mataræði, fæðubótarefni og lækningajurtir. Ágústa Pálsdóttir.

Val á verkjalyfjum. Könnun á notkun sterkra verkjalyfja á stungulyfjaformi og ástæður fyrir vali lyfs hjá innliggjandi sjúklingum á Landspítala. Pétur S. Gunnarsson.

Viðhorf skjólstæðinga til veittrar þjónustu á Myndgreiningardeild Landspítala. Guðlaug Björnsdóttir.

Virknimatsviðtöl við móður og barn: Samanburður á upplifun þeirra á áhrifaþáttum erfiðrar hegðunar. Anna Lind Pétursdóttir.

Þróun meðferðarsamræðna við konur með krabbamein og maka þeirra og áhrif samræðna á aðlögun tengda kynlífi og nánd. Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Þvingandi meðferðir í formi nauðungarlyfjagjafa á geðsviði Landspítala. Sjúklingar í áhættuhóp. Helga Bragadóttir.

Yfirlit samþykktara erinda frá Siðanefnd stjórnsýslurannsóknna árið 2016

Er faglega staðið að ráðningum hjúkrunarfræðinga á Landspítala háskóla-sjúkrahúsi? Þóra Ingibjörg Árnadóttir.

Félagsráðgjöf og fóstureyðingar. Helga Sól Ólafsdóttir.

Framtíðarsýn varðandi liðskiptaaðgerðir á Íslandi, útrýming biðlista og stefnumörkun. (Hné og mjaðmir). Gunnar Mýrdal.

Hvernig nota hjúkrunarfræðingar hjartarafsjá við vöktun sjúklinga og hver eru áhrif hjartarafsjáa á störf þeirra? Auður Ketilsdóttir.

Kyngingartregða heilablóðfallssjúklinga, hvernig er henni sinnt? Sigríður Magnúsdóttir.

Könnun á viðhori sjúkrapjálfa Landspítala til starfsþróunar. Sigrún Knútsdóttir.

Medical Migration and its Impact on the Icelandic Healthcare System. Kjartan Páll Sveinsson.

Skipulögð fræðsla um samfellda blóðskilun – mat á þekkingu, færni og viðhorfi gjörgæsluhjúkrunarfræðinga. Ásta Steinunn Thoroddsen.

Translation, cultural adaptation and validation of the Premature Infant Pain Profile – Revised (PIPP-R). Guðrún Kristjánsdóttir.

Vettvangsathugun á starfi ljósmæðra á Íslandi: skilningur á skrifræði, áhættu og efnahagshruninu. Jónína Einarsdóttir.

Viðhorf hjúkrunarfræðinga til starfshátta í fjölskylduhjúkrun fyrir aðstandendur einstaklinga með langt gengið krabbamein. Erla Kolbrún Svavarsdóttir

Viðhorf og reynsla heilbrigðisstarfsfólks sem sinna einstaklingum með starfræn einkenni: Styðjandi og hindrandi viðhorf. Marianne Elisabeth Klinke.

Yfirlit samþykktara erinda frá Vísindasiðanefnd árið 2016

A Combined Phase 2/3, Double-Blind, Randomized, Placebo-Controlled, Induction and Maintenance Study Evaluating the Safety and Efficacy of GS-5745 in Subjects with Moderately to Severely Active Ulcerative Colitis. Einar S. Björnsson.

A risk score to predict the safety of discharging patients with acute lower gastrointestinal bleeding from the emergency room. [1] Einar S. Björnsson.

A risk score to predict the safety of discharging patients with acute lower gastrointestinal bleeding from the emergency room. [2] Einar S. Björnsson.

Ábendingar fyrir og aukaverkanir af amiodarone á Íslandi. Karl Konráð Andersen.

Afdrif sjúklinga sem greinast með yfirborðslægt krabbamein í þvágblöðru á Íslandi. Sigurður Guðjónsson.

Afdrif sjúklinga sem vísað er af Læknavakt á Slysa- og bráðamóttöku LSH árið 2015. Emil L Sigurðsson.

Aftursæ rannsókn á Lewy sjúkdómi í samvinnu við European Lewy Body Consortium. Jón Snædal.

Áhættumat á bráðum kransæðasjúkdómi. Karl Konráð Andersen.

Áhættuþættir fyrir endurteknum brisbólgu og langvinna brisbólgu hjá sjúklingum sem greinst hafa með bráða brisbólgu. Einar S. Björnsson.

Áhrif Benecta Sport® á súrefnisupptöku og mjólkursýrurframleiðslu við líkamlega áreynslu - Tvíblind rannsókn með lyfleysu samanburðarhópi. Lilja Kjalarsdóttir.

Algenji og inngrip notuð vegna svefn- og hegðunarvanda hjá börnum með sérþarfir. Berglind Sveinbjörnsdóttir.

Alþjóðleg rannsókn á spítala-lungnabólgu og á gjörgæslu. Kristinn Örn Sverrisson.

BOLD II rannsókn lungnateppa eftirfylgd. Þórarinn Gíslason

CARD Lyfjarannsókn Eudract: 2014-004676-29. Ásgerður Sverrisdóttir.

Colovesical og colovaginal fistula á Íslandi 2000-2015. Páll Helgi Möller.

CYCLES: Effects of seasonal variation in photoperiod on ovarian functioning and circadian rhythms. Geir Gunnlaugsson.

Dánartíðni sjúklinga í tengslum við sjúkdómaklasa og ávisun svefnlyfja og/eða kvíðastillandi lyfja. Kristján Linnét.

Eggjastokkakrabbamein á Íslandi 2005-2014. Elisabet Arna Helgadóttir.

Erfðir EEG breyta í heilabilun. Kári Stefánsson.

Evrópurannsókn um virkt eftirlit með nyrnakrabbameini. Eiríkur Orri Guðmundsson.

Faraldsfræði alvarlegra áverka á Íslandi árin 2006 til 2015. Brynjólfur Mogensen.

Faraldsfræði stunguáverka á Íslandi árin 2000-2015; innlagnir, meðferð og árangur. Brynjólfur Mogensen.

Fjöldi hálskirtlataka á Íslandi 2013-2015. inar Kristinn Hjaltested.

Framgangur blöðruhálskirtilskrabbameins og BRACA2 próteinlitun í krabbameinsfrumun. Laufey Tryggvadóttir.

Framsýn rannsókn á adenín fosfóríbósytransferasa (APRT) skorti og 2,8 díhydroxyadenínmigu (Rare Diseases Clinical Research Network Protocol #6417 - Prospective Research Rare Kidney Stones (ClinicalTrials.gov Identifier NCT02780297)). Viðar Örn Eðvarðsson.

Frumfrí microRNA sem lífmerki fyrir járnhag hjá blóðgjöfum og sjúklingum með arfgenga járnoffleðslu. Anna Margrét Halldórsdóttir.

Fyrirburafæðingar á Íslandi 1996-2020. Ýr Frisbæk.

Greining rauðkornamótefna þungaðra kvenna á Íslandi. Anna Margrét Halldórsdóttir.

Hálsslagæðaaðgerðir á Íslandi 2010-2015. Guðmundur Danielsson.

Hitaeyðing á stofnæðum grunna bláæðakerfisins með laser. Árangur og upplifun sjúklunga viku og 6 mánuði eftir aðgerð. Guðmundur Danielsson.

Hlutverk LL-37 í sóra, tengsl við D-vítamín og Bláa lóns meðferðina. Björn Rúnar Lúðvíksson.

Hugsanleg misnotkun á lyfinu lóperamið. Magnús Helgi Jóhannsson.

Hvíldarspenna í grindarbotnsvöðvum hjá konum með legslímuflack. Halldóra Eyjólfsdóttir.

Illkynja æxli (e. sarcoma) í mjúlkvef (beinum og vöðvum) á Íslandi 1986 - 2015. Halldór Jónsson.

Kóagúlása neikvæðir stafylókokkar á LSH: afturvirk rannsókn á faraldsfræði, sýklalyfjanæmi og sýkingum. Ingibjörg Hilmarsdóttir.

Komur erlendra ferðamanna á heilbrigðisstofnanir á Íslandi 2000-2015. Brynjólfur Mogensen.

Leit að erfðabreytileikum sem hafa áhrif á lungnastarfsemi. Kári Stefánsson.

Lokun á opi á milli gátta á árunum 1997-2016 hjá íslenskum börnum. Hróðmar Helgason

Lyfjanotkun á meðgöngu. Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Lyfjanotkun sjúklunga með langvinnan nýrnasjúkdóm á stigi 4-5 á Íslandi. Ólafur Skúli Indriðason.

NORDIC AORTIC VALVE INTERVENTION TRIAL 2: NOTION II. Ingibjörg Jóna Guðmundsdóttir.

NORD-MCI rannsóknin, fjölstöðva, framsýn rannsókn á gildi heilarits. Jón G. Snædal.

Norræn lýðgrunduð ferilrannsókn á tíðni krabbameina meðal systkina barna sem greinst hafa með bráðhvítblæði. Laufey Tryggvadóttir.

Nýgengi Legg-Calvé-Perthes sjúkdóms á Íslandi. Sigurveig Pétursdóttir.

Prótonpumpuhamlar og möguleg áhrif þeirra á framþróun krabbameina og lífun krabbameinssjúklunga. Helga Zoega.

Rannsókn á árangir námsskeiðs um svefnvanda barna með sérþarfir. Berglind Sveinbjörnsdóttir.

Rannsókn á erfðabreytileikum sem tengjast áhættu á naglasvepp. Kári Stefánsson.

Rannsókn á erfðum átröskunar. Kári Stefánsson.

Rannsókn á erfðum bláæðasega og blóðsegareki til lungna. Kári Stefánsson.

Rannsókn á erfðum brjóstakrabbameins. Kári Stefánsson.

Rannsókn á erfðum fullorðinssykursýki. Meðgögnusykursýki. Kári Stefánsson.

Rannsókn á erfðum lunglyndis og kviða. Kári Stefánsson.

Rannsókn á erfðum sjálfsöfnæmissjúkdóma. Kári Stefánsson.

Rannsókn á erfðum sjúkdóma í miðeyra eða innra eyra. Kári Stefánsson.

Rannsókn á erfðum sorutæxlum, Melanoma. Kári Stefánsson.

Rannsókn á faraldsfræði og erfðum hábrýstings. Kári Stefánsson.

Rannsókn á fástofna blóðmyndun e clonal haematopoiesis CH. Kári Stefánsson.

Rannsókn á minni og vitrænni getu. Ábyrgðarmaður: Kári Stefánsson.

Reynsla notkunar natalizumabmeðferðar við multiple sclerosis á Íslandi. Haukur Hjaltason.

RHINESSA kynslóðarrannsókn á ofnæmi, astma og lungnasjúkd. Bryndís Benediktsdóttir.

RICE rannsóknin: Rotavirus Iceland Surveillance study. Valtýr Stefánsson.

Skimun fyrir góðkynja einstofna mótefnahækkun. Sigurður Yngvi Kristinsson.

Svipgerð og virkni blóðflagna í arfgengri járnofhelðslu. Anna Margrét Halldórsdóttir.

Svipgerðsem tengjast áhættusetröð Fragile X heilkennis. Kári Stefánsson.

Sýklasótt á íslenskum gjörgæsludeildum - þróun nýgengis, meingerð og meðferðarárangur. Gísli Heimir Sigurðsson.

Tengsl verkja í rófubeini við fæðingarstöðu á 2. stigi fæðingar. Halldóra Eyjólfsdóttir.

The risk of developing a mismatch repair deficient (dMMR) colorectal cancer (CRC) after undergoing cholecystectomy (CCY). Sigurdís Haraldsdóttir.

Þunglyndi mæðra, notkun þunglyndislyfja og áhættan á einhverufofröskun hjá afkomendum, lýðgrunduð tilfella viðmiða rannsókn. Vilhjálmur Rafnsson.

Tíðni keisaraskurðar á Íslandi: Rannsókn á áhrifaþáttum með notkun Robson Flokkunarinnar. Kristjana Einarsdóttir.

Tíðni kviðslita í öri eftir aðgerð vegna krabbameins í lifur eða brisi. Kristín Huld Haraldsdóttir.

Treatment Alternatives in Adult Rare Disease. Assessment of Options in Idiopathic Subglottic Stenosis. Sigurður Sveinsdóttir.

Volvulus á Íslandi 2000-2015. Páll Helgi Möller.

Yfirlit yfir vísindastörf á Landspítala 2016

Augnlæknisfræði

Forstöðumaður fræðasviðs: Einar Stefánsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Augnsjúkdómar í sykursýki, þróun augnlyfja, súrefnisbúskapur sjóntaugar og sjónhimnu í mönnum og dýrum. Lifeðlisfræði sléttra vöðva í sjónhimnuæðum. Faraldsfræði og erfðafræði augnsjúkdóma. Reykjavíkurrannsóknin. Brottnám augna og gerviaugu. Mýs með stökkbreytingum í microphthalmia geni. Aldursbundin hrömun í augnbotnum á Íslandi. Sjónsviðsskerðing í gláku við fyrstu hjáveituaðgerð. Hjáveituaðgerðir í gláku. Lyfjanotkun í gláku.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Styrktarsjóður Richards P. Theodórs og Dóru Sigurjónsdóttur

Meðferð með dexamethason augndropum í cyclodextrin lyfjafertju 1x á dag borin saman við hefðbundna meðferð með Maxidex 3x á dag eftir augasteina skipti, Valgerður Dóra Traustadóttir.

Doktorsnemar

Eydis Ólafsdóttir. Sjónþap og augnsjúkdómar við týpu 2. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Einar Stefánsson. Leiðbeinandi: Dan Andersson.

Gunnar Már Zoëga. Cornea guttata, epidemiology and risk factors, and specular microscopy. Háskólinn í Uppsala. Umsjónarkennari: Per Söderberg, leiðbeinandi Friðbert Jónsson

Wouter B. H. J. Vehmeijer. Analysis of retinal oxygenation in Retinopathy of Prematurity, Universiteit Leiden. Umsjónarkennari: Noline Schali, leiðbeinandi; Einar Stefánsson, E. Lopriore, doktorsn, G.P.M. Luyten, J.W. Beenakker.

Pórunn Scheving Eliasdóttir. Oximetry in system diseases, Hjúkrunardeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Einar Stefánsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskóli Íslands, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd.

Erlendir samstarfsaðilar

Háskólinn í Árósum, Danmörk, Leiden University, Hollandi, Háskólinn í Shimane, Japan, University of Indiana, Bandaríkjunum, Institute of Ophthalmology, London, Bretlandi, University College, London, Bretlandi, Háskólinn í Osló, University of Sendai, Japan, University of Kanazawa, Ushinada, Japan.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Einar Stefánsson hlaut gullmedalíu norræna augnlækna í júní á fundi Nordic Congress of Ophthalmology í Árhús í Danmörku.

Einar Stefánsson var kjörinn forseti samtakanna EU-Eye, en þau eru Evrópsk samtök níu Evrópskra félagasamtaka.

Haraldur Sigurðsson var kjörinn forseti European Society of Oculoplastic and Reconstructive surgery samtakanna í september 2016. (ESOPRS).

Haraldur Sigurðsson er stjórnarmaður í SOE (European Society of Ophthalmology).

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Einar Stefánsson er aðalritstjóri Acta Ophthalmologica, meðritstjóri International Journal of Diabetes og er í ritstjórn European Journal of Ophthalmology og Optha Therapy.

María Soffía Gottfreðsdóttir er stjórnarmaður í ACTA Ophthalmologica.

Sigríður Þórisdóttir er stjórnarmaður í ACTA Ophthalmologica.

Doktorsritgerð

Orri Þór Ormarsson. Nýtt lyf til meðhöndlunar á hægðatregðu og til tæmingar fyrir bugðurstilspeglanir = New medicine for the treatment of constipation as well as for rectal cleansing prior to flexible sigmoidoscopy. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2016. Umsjónarkennari: Einar S. Björnsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ásgeir Haraldsson, Einar Stefánsson, Þorsteinn Loftsson, Hasse Abrahamsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Sigurlaug Gunnarsdóttir, Árni Kristmundsson, Mark A Freeman, Ólafur Már Björnsson, Gunnar Már Zoëga. Demodex folliculorum, hársökkjamtill, vangiend orsök hvarmabólgu. Læknablaðið. 2016;(05):231.

Tryggvadóttir EB, Zoëga GM, Jónsson Ó. Tílfelli mánaðarins – aðskotahlutur í auga. Læknablaðið. 2016;(10):443.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Stefánsson E. Acta 3.0-The state of your journal. Acta Ophthalmol. 2016;94(8):747-.

Einarsdóttir AB, Hardarson SH, Kristjansdóttir JV, Bragason DT, Snaedal J, Stefánsson E. Retinal oximetry imaging in Alzheimer's disease. Journal of Alzheimer's disease : JAD. 2016;49(1):79-83.

Fisher DE, Jonasson F, Klein R, Jonsson PV, Eiriksdóttir G, Launer LJ, et al. Mortality in Older Persons with Retinopathy and Concomitant Health Conditions: The Age, Gene/Environment Susceptibility-Reykjavik Study. Ophthalmology. 2016;123(7):1570-80.

Gauti Jóhannesson, Einar Stefánsson, Þorsteinn Loftsson. Microspheres and Nanotechnology for Drug Delivery, Dev Ophthalmol 2016, vol 55, pp 93-103.

Loftsson T, Ilievskaya B, Asgrimsdóttir GM, Ormarsson OT, Stefánsson E. Fatty acids from marine lipids: Biological activity, formulation and stability. Journal of Drug Delivery Science and Technology. 2016;2016(34):71-5.

Lund SH, Aspelund T, Kirby P, Russell G, Einarsson S, Pálsson O, Stefánsson E. Individualised risk assessment for diabetic retinopathy and optimisation of screening intervals: a scientific approach to reducing healthcare costs. The British journal of ophthalmology. 2016;100(5):683-7.

Ólafsdóttir E, Andersson DKG, Dedorsson I, Sværðsudd K, Jansson SPO, Stefánsson E. Early detection of type 2 diabetes mellitus and screening for retinopathy are associated with reduced prevalence and severity of retinopathy. Acta ophthalmologica. 2016;94(3):232-9.

Ormarsson OT, Asgrimsdóttir GM, Loftsson T, Stefánsson E, Lund SH, Björnsson ES. Free fatty acid suppositories are as effective as docusate sodium and sorbitol enemas in treating constipation in children. Acta paediatrica (Oslo, Norway : 1992). 2016;105(6):689-94.

Orri Thor Ormarsson, Guðrún Marta Asgrimsdóttir, Þorsteinn Loftsson, Einar Stefánsson Jon Orvar Kristinn, Sigrun Helga Lund, Einar Stefan Björnsson. Clinical trial: free fatty acid suppositories compared with enema as bowel preparation for flexible sigmoidoscopy, Frontline Gastroenterology 2015;6:278-283,

Tryggvason G, Jonasson F, Cotch MF, Li C-M, Hoffman HJ, Themann CL, et al. Hearing in older adults with exfoliation syndrome/exfoliation glaucoma or primary open-angle glaucoma. Acta Ophthalmologica. 2016;94(2):140.

Vehmeijer WB, Magnúsdóttir V, Eliasdóttir TS, Hardarson SH, Schali-Delfos NE, Stefánsson E. Retinal Oximetry with Scanning Laser Ophthalmoscope in Infants. PLoS one. 2016;11(2):e0148077 PLoS ONE.

Xu X, Stefánsson E. The rise of Chinese ophthalmology and eye research. Acta Ophthalmol. 2016;94(4):318-.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 24 þar af 19 boðsfyrirlestrar

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Barnalæknisfræði

Forstöðumaður fræðasviðs: Ásgeir Haraldsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Á Barnaspítala Hringins eru stundaðar rannsóknir sem tengjast faraldsfræði sjúkdóma, tilurð þeirra og meðferð. Meðal helstu verkefna eru rannsóknir á árangri pneumokökkabólusetninga á Íslandi, árangri meðferðar krabbameina og þáttum sem hafa áhrif á horfur nýbura og fyrirbura en auk þess eru stundaðar umfangsmiklar rannsóknir á fæðuþoli og ofnæmi, algengum og sjaldgæfum orsökum nýrnasteina, blóðþrýstingi og iðrasýkingum svo eitthvað sé talið. Þá hafa fjölmargir nemar unnið áhugaverð rannsóknarverkefni á Barnaspítala Hringins með göðum árangri. Grunnrannsóknir eru einnig stundaðar á sviðinu eða með samstarfsaðilum og tengjast m.a. erfðafræði, krabbameinslæknisfræði, nýrnalæknisfræði og ónæmisfræði.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Ástæður valkeisaraskurða og nýgengi öndunaröruggleika hjá börnum sem fæddust með valkeisaraskurði á Landspítalanum árin 2000-2014. Þóður Þórkelsson, Jóhanna Vígdís Rikharðsdóttir, Jóhanna Vígdís Rikharðsdóttir, Hildur Harðardóttir, Margrét Sigurðardóttir.

Bólguþættir og blóðþrýstingur meðal 16 – 20 ára ungmenna. Ragnar G. Bjarnason, Ingibjörg Kjartansdóttir, Anna Sigríður Ólafsdóttir, Ragnar Danielsen.

Eðli jarðhnetuofnæmis á Íslandi. Sigurveig P. Sigurðardóttir, Helga Magnúsdóttir, Michael Clausen, María Ingibjörg Gunnarsdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Anna Guðrún Víðarsdóttir.

Fæðingareinkenni nýbura kvenna sem hafa orðið fyrir kynferðisofbeldi. Berglind Guðmundsdóttir, Agnes Gísladóttir, Unnur A. Valdimarsdóttir, Þóður Þórkelsson, Bernard L. Harlow, Sven Cnattingius, Ragnheiður I. Bjarnadóttir, Arna Hauksdóttir, Miguel Angel Luque-Fernandez.

Ný rannsókn á næringu ungbarna – Betri tækni og gagnasafn. Inga Þórsdóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir, Ólöf Helga Jónsdóttir, Erna Petersen, Birna Þórisdóttir, Gestur Pálsson, Sigurveig Sigurðardóttir, Ragnheiður Ósk Erlendsdóttir, Margrét Ólafía Tómasdóttir, Geir Gunnlaugsson, Alma María Rögnvaldsdóttir, Ragnheiður Björnsdóttir, Jonathan Wells, Mary Fewtrell, Ronald Kleinman, Patricia Hibberd.

Næring, svefn og grátur síðfyrirbura og fullburða barna fyrstu 2 ½ árin. Rakel B. Jónsdóttir, Arna Skúladóttir, Auðna Ágústsdóttir, Brynja Örlýgsdóttir, Sesselja Guðmundsdóttir, Þóður Þórkelsson.

Vöxtur og taugaþroski fyrirbura sem fæddust eftir minna en 28 vikna meðgöngu á Íslandi á árunum 1990 til 2015. Kristín Leifsdóttir, Briet Einarsdóttir, Ingibjörg Georgsdóttir, Þóður Þórkelsson.

Vísindasjóður Landspítala: Hvatningarstyrkur

Nýrnasteinasjúkdómur: Faraldsfræði, erfðafræði og klíniskur gangur. Viðar Örn Eðvarðsson ásamt samstarfsmönnum.

Vísindasjóður Landspítala: Styrkir til ungra starfsmanna

Faraldsfræði, birtingarmynd og aðfríð sjúklunga með APRT-skort. Hrafnhildur Linnét Runólfssdóttir. Meðumsækjandi: Viðar Örn Eðvarðsson sérfræðilæknir. Samstarfsmenn: Ólafur Skúli Indriðason, Dawn S. Milliner, Patrick Sulem, auk samstarfsaðila frá Mayo Clinic, Rochester, Minnesota og New York University, New York.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Bólguþættir og blóðþrýstingur meðal 16 – 20 ára ungmenna. Ragnar G. Bjarnason.

Epidemiology of Kidney Stone Disease in Icelandic Children and Adolescents. Viðar Örn Eðvarðsson.

Fríðríkssjóður

Skynsamleg notkun syklalýfja (Antimicrobial stewardship), innleiðing og fræðsla fyrir íslenskt heilbrigðisstarfsfólk. Valtýr Stefánsson Thors.

Fyrirburaeftirlit; styrkur til ráðstefnuhalds. Kristín Leifsdóttir.

Handbók lækna. Undirbúningur að gerð handbókar barnalækna Barnaspítala Hringins. Ásgeir Haraldsson.

Endurlífgunarkennsla - námskeið og námskeiðsgögn fyrir endurlífgunarkennslu á Barnaspítala Hringins. Þórður Þórkelsson.

Fræðsludagur um flogaveiki, málþing um flogaveiki, greiningu og meðferð. Ólafur Thorarensen.

National Institutes of Health Office of Rare Diseases (ORDR) and the National Institute of Diabetes, Digestive and Kidney Diseases (NIDDK) - 2014 – 2019. Nephrolithiasis and Kidney Failure: the Rare Kidney Stone Consortium – Project 3, Adenine Phosphoribosyltransferase Deficiency. Viðar Örn Eðvarðsson, Runólfur Pálsson.

Doktorsnemar

Agnes Gísladóttir. Fæðingareinkenni nýbura kvenna sem hafa orðið fyrir kynferðisofbeldi. Sálfræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Berglind Guðmundsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Unnur A. Valdimarsdóttir, Þórður Þórkelsson, Bernard L. Harlow, Sven Cnattingius, Ragnheiður I. Bjarnadóttir, Arna Hauksdóttir, Miguel Angel Luque-Fernandez.

Andri Leó Lemarquis: Genetics and cellular regulatory mechanisms in the pathogenesis of autoimmunity in IgA deficiency. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Björn Rúnar Lúðvíksson, Ásgeir Haraldsson.

Auður Anna Aradóttir. Frumur og boðefni sem stuðla að lífun plasmافرurra í beinmerg nýbura. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Ingileif Jónsdóttir, Ásgeir Haraldsson.

Birna Þórisdóttir. Innviði rannsókna og grundvöllur ráðlegginga um næringu barna. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Gunnarsdóttir, Bryndis Eva Birgisdóttir. Aðrir samstarfsmenn: Inga Þórsdóttir, Ólöf Helga Jónsdóttir, Erna Petersen, Gestur Pálsson, Sigurveig Sigurðardóttir, Ragnheiður Ósk Erlendsdóttir, Margrét Ólafía Tómasdóttir, Geir Gunnlaugsson, Alma María Rögnvaldsdóttir, Ragnheiður Björnsdóttir, Jonathan Wells, Mary Fewtrell, Ronald Kleinman, Patricia Hibberd.

Eliás Sæbjörn Eypþórsson. Faraldsfræðileg rannsókn á áhrifum ónæmisáðgerða gegn pneumókokkum á notkun heilbrigðisþjónustu og kostnað. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Ásgeir Haraldsson. Aðrir leiðbeinendur/doktorsnefnd: Karl G Kristinnsson, Helga Erlendsdóttir, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Birgir Hrafnkelsson.

Harpa Viðarsdóttir. Börn með fæðingabyngd ≥ 5000 grömm og mæður þeirra. Læknadeild, Háskóla Íslands.

Leiðbeinandi: Þórður Þórkelsson. Umsjónarkennari: Ragnar G Bjarnason, Reynir T Geirsson, Unnur A Valdimarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Hrafnhildur Linnét Runólfssdóttir. **Adenine Phosphoribosyltransferase Deficiency: Epidemiology and Clinical Outcomes.** Læknadeild Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Viðar Örn Eðvarðsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Aðrir í doktorsnefnd: Patrick Sulem, Dawn Milliner. Nám hófst í Nóvember 2016, fyrirhuguð námslok; maí 2018

Ingibjörg Kjartansdóttir. Bólguþættir og blóðþrýstingur meðal 16 – 20 ára ungmenna. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ragnar G. Bjarnason, Anna Sigríður Ólafsdóttir, Ragnar Danielsen.

Kristín Leifsdóttir. Forspárgildi efna í mænuvökva nýbura með heilaskaða; Tengsl við alvarleika sjúkdómsástands og langtímahorfur. Umsjónarkennari: Ásgeir Haraldsson. Leiðbeinandi: Eric Herlenius. Aðrir í nefnd: Ingileif Jónsdóttir og Þórður Þórkelsson.

Samúel Sigurðsson. Pneumókokkabólusetningar: Áhrif á sýkingar og beratiðni. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Ásgeir Haraldsson. Leiðbeinandi: Karl G. Kristinnsson. Aðrir í doktorsnefnd: Helga Erlendsdóttir, Birgir Hrafnkelsson, Þórður Guðnason.

Sigríður Júlía Quirk. Pneumococcal molecular epidemiology before and after the introduction of the 10-valent pneumococcal conjugate vaccine Synflorix (GSK) in Iceland. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Karl G. Kristinnsson. Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ásgeir Haraldsson, Angela Brueggemann, Martha Á. Hjálmarsson.

Meistaraneemar

Anna Margrét Kristinsdóttir. TREC and KREC RT-qPCR screening method for primary immunodeficiencies and lymphocyte subpopulations in DiGeorge syndrome. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson. Mastersnefnd: Ásgeir Haraldsson o.fl.

Erna Petersen. Hvernig er joðhagur íslenskra brjóstabarna? Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Gunnarsdóttir, Birna Þórisdóttir. Aðrir samstarfsmenn: Inga Þórsdóttir, Ólöf Helga Jónsdóttir, Gestur Pálsson, Sigurveig Sigurðardóttir, Ragnheiður Ósk Erlendsdóttir, Margrét Ólafía Tómasdóttir, Geir Gunnlaugsson, Alma María Rögnvaldsdóttir, Ragnheiður Björnsdóttir, Jonathan Wells, Mary Fewtrell, Ronald Kleinman, Patricia Hibberd.

Gunnbjört Þóra Sigmarsdóttir. Áhrif SSRI lyfjanotkunar á nýbura. Lyfjafraeðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Hildur Harðardóttir, Þórður Þórkelsson, Sveinbjörn Gizzurason.

Ragnhildur Hauksdóttir. Burðarmáls-, nýbura- og ungbarnadaudi á Íslandi 1985-2014 og möguleiki á líffæragjöfum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórður Þórkelsson, Gestur Pálsson, Kristinn Sigvaldason, Runólfur Pálsson.

Sólborg Erla Ingvarsdóttir. Faraldsfræði nýrnasteinasjúkdóms í íslenskum börnum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Viðar Örn Eðvarðsson. Umsjónarkennari og meðleiðbeinandi: Runólfur Pálsson. Aðrir í meistaranefnd: Ólafur Skúli Indriðason.

Læknar í viðurkenndu framhaldsnámi í barnalækningum

Július Kristjánsson, Nína Sigurveig Björnsdóttir, Óli Andri Hermannsson

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Erfða- og sameindalæknisfræði, hjartalæknisfræði, kvensjúkdóma- og fæðingarlæknisfræði, lyflæknisfræði, meinafræði, nýrnalæknisfræði, ofnæmislæknisfræði, ónæmisfræði, sýkla- og veirufræði, smitsjúkdómalæknisfræði; svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

ArcticMass, Greiningar og ráðgjafastöð ríkisins, Íslensk erfðagreining, Innan Háskóla Íslands: Lyfjafraeðideild, efnafræðideild, félagsvísindasvið, hagfræðideild, sálfræði, verkfræði- og náttúruvísindasvið. Háskólanum í Reykjavík: menntavísindasvið.

Erlendir samstarfsaðilar

Copenhagen University; Department of Pediatrics, Kuopio University Hospital, Kuopio, Finland; Department of Pediatrics, Oulu University Hospital, Oulu, Finland; Department of Pediatrics, Turku University central hospital, Turku, Finland; Department of Pediatrics, Tampere University Hospital, Tampere, Finland; Helsinki University Central Hospital, Helsinki, Finland; Karolinska Institute, Stockholm, Sweden; Linköping University; Mayo Clinic, Rochester Minnesota, USA; NYU School of Medicine, New York, NY, USA; National Institutes of Health, Bethesda, Maryland, USA; Nuffield Department of Medicine and Department of Zoology, University of Oxford, Oxford, UK; Oslo University, Pathogen Genomics, Wellcome Trust Sanger Institute, Hinxton, UK; Royal Free Hospital, University College of London, UK; Sahlgrenska University Hospital, Sweden; University of Bristol, UK; NOPHO (Nordic Society for Pediatric Hematology and Oncology); Rare Kidney Stone Consortium (<http://www.rarekidneystones.org/>); University of Oxford, Oxford, UK; Statens Serum Institut, Copenhagen, Denmark; FAST Study Group (Academic Medical Center, The Netherlands; Medical University of Vienna, Austria; Institute of Food Research, United Kingdom; Hospital Clinico San Carlos, Spain; Odense University Hospital, Denmark; Medical University of Lodz, Poland; National Kapodistrian University of Athens, Greece; HAL Allergy BV, The Netherlands; BIAL Aristegui, Spain; Biomay AG, Austria; CEA Institute of Biology Technologies, France; Region Hovedstaden, Denmark; Paris-Lodron-Universität Salzburg, Austria; Servicio Andaluz de Salud, Spain; University Medical Centre Utrecht, The Netherlands; Clinical Trial Centre Maastricht, The Netherlands)

Viðurkenningar sem barnalæknar fengu á árinu

Viðar Örn Eðvarðsson sérfræðilæknir og dósent hlaut Hvatinngastyrk Vísindasjóðs Landspítala til rannsóknarinnar: Nýrnasteinasjúkdómur: Faraldsfræði, erfðafræði og klíniskur gangur = Kidney Stone Disease: Epidemiology, Genetics and Clinical Outcomes.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Viðar Örn Eðvarðsson er í ritstjórn Pediatric Nephrology - Springer, Heidelberg, Þýskalandi.

Þórður Þórkelsson, er aðstoðarráttgjafi (section editor) tímaritsins Current Treatment Options in Pediatrics. Springer International Publishing AG.

Doktorsritgerðir

Orri Þór Ormarsson. Nýtt lyf til meðhöndlunar á hægðatregðu og til tæmingar fyrir bugðuristisþeglanir = New medicine for the treatment of constipation as well as for rectal cleansing prior to flexible sigmoidoscopy. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2016. Umsjónarkennari: Einar S. Björnsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ásgeir Haraldsson, Einar Stefánsson, Þorsteinn Loftsson, Hasse Abrahamsson.

Valtýr Stefánsson Thors. Effects of viral infections on upper respiratory tract bacterial colonisation in children - observational and interventional studies. University of Bristol. Leiðbeinandi: Adam Finn.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Edvardsson V. Urolithiasis in Children. In: Avner ED, Harmon WE, Niaudet P, Yoshikawa N, Emma F, Goldstein SL, editors. Pediatric Nephrology. Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg; 2016. p. 1821-68.

Milliner DS, Lieske JC, Goldfarb DS, Beara-Lasic L, **Edvardsson VO**, Pálsson R. Rare Stone Diseases. AUA Update Series. 2016;35(23):Lesson 3.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Erna Hinriksdóttir, **Hrólfur Brynjarsson, Þórður Þórkelsson**. Barksterameðferð við erfiðum lungnasjúkdómi hjá fyrrburum. Læknablaðið. 2016;2016(05):219-24.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Amin R, Eid L, **Edvardsson VO**, Fairbanks L, Moudgil A. An unusual cause of “pink diaper” in an infant: Answers. Pediatric nephrology (Berlin, Germany). 2016;31(4):577-80.

Bertelsen B, Stefánsson H, Riff Jensen L, Melchior L, Mol Debes N, Groth C, ... **Ludvigsson P**, et al. Association of AADAC Deletion and Gilles de la Tourette Syndrome in a Large European Cohort. Biological psychiatry. 2016;79(5):383-91.

Finn A, Morales-Aza B, Sikora P, Giles J, Lethem R, Marlais M, ... **Thors V**, et al. Density Distribution of Pharyngeal Carriage of Meningococcus in Healthy Young Adults: New Approaches to Studying the Epidemiology of Colonization and Vaccine Indirect Effects. The Pediatric infectious disease journal. 2016;35(10):1080-5.

Helgason KO, Jelle AE, Gudlaugsson O, **Edvardsson V**, Findlay J, Hopkins KL, et al. First detection of a carbapenemase-producing Enterobacteriaceae in Iceland. Journal of global antimicrobial resistance. 2016;2016(6):73-4.

Jarfelt M, Andersen NH, Glosli H, Jahnukainen K, **Jónmundsson GK**, Malmros J, et al. Cardiac function in survivors of childhood acute myeloid leukemia treated with chemotherapy only: a NOPHO-AML study. European journal of haematology. 2016;97(1):55-62.

Laursen ACL, Sandahl JD, Kjeldsen E, Abrahamsson J, Asdahl P, Ha S-Y, ... **Jónsson ÓG**, et al. Trisomy 8 in pediatric acute myeloid leukemia: A NOPHO-AML study. Genes, chromosomes & cancer. 2016;55(9):719-26.

Levinsan M, Harila-Saari A, Grell K, **Jónsson ÓG**, Taskinen M, Abrahamsson J, et al. Efficacy and Toxicity of Intrathecal Liposomal Cytarabine in First-line Therapy of Childhood Acute Lymphoblastic Leukemia. Journal of pediatric hematology/oncology. 2016;38(8):602-9.

Løhmann DJA, Abrahamsson J, Ha S-Y, **Jónsson ÓG**, Koskenvuo M, Lausen B, et al. Effect of age and body weight on toxicity and survival in pediatric acute myeloid leukemia: results from NOPHO-AML 2004. Haematologica. 2016;101(11):1359-67.

Mekahli D, van Stralen KJ, Bonthuis M, Jager KJ, Balat A, Benetti E, ... **Edvardsson VO**, et al. Kidney Versus Combined Kidney and Liver Transplantation in Young People With Autosomal Recessive Polycystic Kidney Disease: Data From the European Society for Pediatric Nephrology/European Renal Association-European Dialysis and Transplant (ESPN/ERA-EDTA) Registry. American journal of kidney diseases : the official journal of the National Kidney Foundation. 2016;68(5):782-8.

Oskarsson T, Söderhäll S, Arvidson J, Forestier E, Montgomery S, Bottai M, ... **Jónsson ÓG**, et al. Relapsed childhood acute lymphoblastic leukemia in the Nordic countries: prognostic factors, treatment and outcome. Haematologica. 2016;101(1):68-76.

Rodrigues F, Danon L, Morales-Aza B, Sikora P, **Thors V**, Ferreira M, et al. Pneumococcal Serotypes Colonize the Nasopharynx in Children at Different Densities. PLoS one. 2016;11(9):e0163435.

Runofsdottir HL, Pálsson R, Agustsdottir IM, Indridason OS, **Edvardsson VO**. Kidney Disease in Adenine Phosphoribosyltransferase Deficiency. American Journal of Kidney Diseases. 2016;67(3):431-.

Schmiegelow K, Nersting J, Nielsen SN, Heyman M, Wesenberg F, **Kristinsson J**, et al. Maintenance therapy of childhood acute lymphoblastic leukemia revisited-

Should drug doses be adjusted by white blood cell, neutrophil, or lymphocyte counts? Pediatric blood & cancer. 2016;63(12):2104-11.

Thorhallsdottir AK, Gislason D, Malinovsky A, **Clausen M**, Gislason T, Janson C, et al. Exhaled nitric oxide in a middle-aged Icelandic population cohort. Journal of Breath Research. 2016;10(4):046015.

Thorisdottir B, Gunnarsdottir I, Steingrimsdottir L, **Pálsson GI**, Birgisdottir BE, Thorsdottir I. Vitamin D Intake and Status in 6-Year-Old Icelandic Children Followed up from Infancy. Nutrients. 2016;8(2):75.

Thors V, H C, Finn A, Morales-Aza B, Vipond I. The Effects of Live Attenuated Influenza Vaccine on Nasopharyngeal Bacteria in Healthy 2 to 4 Year Olds. A Randomized Controlled Trial. American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine. 2016;193(12):1401-9.

Thors V, Morales-Aza B, Pidwill G, Vipond I, Muir P, Finn A. Population density profiles of nasopharyngeal carriage of 5 bacterial species in pre-school children measured using quantitative PCR offer potential insights into the dynamics of transmission. Human Vaccines & Immunotherapeutics. 2016;12(2):375-82.

Thorsteinsdottir M, Thorsteinsdottir UA, Eiríksson FF, Runofsdottir HL, Agustsdottir IMS, Oddsdottir S, ... **Edvardsson VO**, et al. Quantitative UPLC-MS/MS assay of urinary 2,8-dihydroxyadenine for diagnosis and management of adenine phosphoribosyltransferase deficiency. Journal of chromatography B, Analytical technologies in the biomedical and life sciences. 2016;1036(1037):170-7.

Tierens A, Bjørklund E, Siitonen S, Marquart HV, Wulff-Juergensen G, Pelliniemi TT, ... **Jónsson ÓG**, et al. Residual disease detected by flow cytometry is an independent predictor of survival in childhood acute myeloid leukaemia; results of the NOPHO-AML 2004 study. British journal of haematology. 2016;174(4):600-9.

Toft N, Birgens H, Abrahamsson J, Griškevičius L, Hallböök H, Heyman M, ... **Jónsson ÓG**, et al. Toxicity profile and treatment delays in NOPHO ALL2008-comparing adults and children with Philadelphia chromosome-negative acute lymphoblastic leukemia. European journal of haematology. 2016;96(2):160-9.

Tuckuviene R, Ranta S, Albertsen BK, Andersson NG, Bendtsen MD, Frisk T, ... **Jónsson ÓG**, et al. Prospective study of thromboembolism in 1038 children with acute lymphoblastic leukemia: a Nordic Society of Pediatric Hematology and Oncology (NOPHO) study. Journal of thrombosis and haemostasis : JTH. 2016;14(3):485-94.

Tulstrup M, Larsen HB, Castor A, Rossel P, Grell K, Heyman M, ... **Jónsson ÓG**, et al. Parents' and Adolescents' Preferences for Intensified or Reduced Treatment in Randomized Lymphoblastic Leukemia Trials. Pediatric blood & cancer. 2016;63(5):865-71.

van Tonder AJ, Bray JE, Roafo L, White R, Zancolli M, Quirk SJ, ... **Haraldsson Á**, et al. Correction for van Tonder et al., Genomics Reveals the Worldwide Distribution of Multidrug-Resistant Serotype 6E Pneumococci. Journal of clinical microbiology. 2016;54(6):1670.

Wennström L, Edslev PW, Abrahamsson J, Nørgaard JM, Fløisand Y, Forestier E, ... **Jónsson ÓG**, et al. Acute Myeloid Leukemia in Adolescents and Young Adults Treated in Pediatric and Adult Departments in the Nordic Countries. Pediatric Blood & Cancer. 2016;63(1):83-92.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 11 þar af 10 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld kynnt á íslenskum ráðstefnum: 3

Veggspjöld kynnt á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 13

Bráðalæknisfræði

Forstöðumaður: Brynjólfur Mogensen prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins
Áhersla á faraldsfræði, bráð veikindi, áverka og kostnað.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Kostnaður Landspítala vegna heimilisofbeldis. Umfang, eðli og kostnaður vegna karlanna sem beita konur heimilisofbeldi á Íslandi árin 2013-2014. Eiríkur Örn Arnarson, Drífa Jónasdóttir. Brynjólfur Mogensen, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Þórhildur Línal.

Notkun Ottawa gátlistans við mat á óklla- og/eða fótaáverka á bráðamóttöku Landspítala. Guðbjörg Pálsdóttir, Bryndís Guðjónsdóttir, Brynjólfur Mogensen, Guðrún Lisbet Nielsdóttir, Hilmar Kjartansson, Sólveig Wíum, Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir.

Sár vetrarins. Faraldsfræði áverka á norrænum slóðum. Brynjólfur Árni Mogensen, Guðrún Björg Steingrimsdóttir, Hákon Kvale Bakke, Trond Dehli, Tine Steinvik, Lasse Raatinemi, Sigrún Helga Lund.

Sjúkraflug þyrlu Landhelgisgæslu Íslands árin 2001-2012. Brynjólfur Árni Mogensen, Auður Elva Vignisdóttir, Torben Wisborg, Bergur Stefánsson, Auðunn F. Kristinsson, Sigrún Helga Lund.

Stunguáverkar á Íslandi 2000-2015. Brynjólfur Árni Mogensen, Una Jóhannesdóttir, Bergrós Kristín Jóhannesdóttir, Guðrún María Jónsdóttir, Hjalti Már Björnsson, Tómas Guðbjartsson, Una Jóhannesdóttir, Sigrún Helga Lund.

Doktorsnemar

Auður Elva Vignisdóttir. Sjúkraflug þyrlu Landhelgisgæslu Íslands árin 2001-2012. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Brynjólfur Mogensen.

Bergþóra Baldursdóttir. Balance among people with fall-related wrist fractures and effects of sensory training. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Pálmi Jónsson. Aðrir í doktorsnefnd: Ella Kolbrún Kristinsdóttir, Brynjólfur Mogensen.

Drífa Jónasdóttir. Kostnaður Landspítala vegna heimilisofbeldis; Umfang, eðli og kostnaður vegna karlanna sem beita konur heimilisofbeldi á Íslandi árin 2013-2014. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Brynjólfur Mogensen. Aðrir í doktorsnefnd: Sigrún Helga Lund, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Þórhildur Línal.

Guðrún Björg Steingrimsdóttir. Sár vetrarins. Faraldsfræði áverka á norrænum slóðum. Háskólanum Tromsø, Noregi. Leiðbeinandi: Brynjólfur Mogensen. Aðrir í doktorsnefnd: Hákon Kvale Bakke, Sigrún Helga Lund, Tómas Guðbjartsson, Unnur Valdimarsdóttir.

Meistaraneimar

Bergrós Kristín Jóhannesdóttir. Stunguáverkar á Íslandi 2000-2015. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson. Aðrir í meistaranefnd: Brynjólfur Árni Mogensen, Guðrún María Jónsdóttir, Hjalti Már Björnsson, Una Jóhannesdóttir, Sigrún Helga Lund.

Steinunn Anna Eiríksdóttir. Faraldsfræði áverkadaða hjá börnum á Íslandi frá 1980-2010. Meistaranefnd: Brynjólfur Mogensen.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala og Háskóla Íslands

hjúkrunarfræði, lyflæknisfræði, skurðlæknisfræði, svæfingarlæknisfræði.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjartavernd, Íslensk erfðagreining, Rannsóknarnefnd samgönguslysa,

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Brynjólfur Mogensen í ritnefnd Bráðadagsgins 2016. Læknablaðið 2016, Fylgirit 86 – Bráðadagurinn.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Arnlióttur Björn Halldórsson, **Elisabet Benedikz**, Ísleifur Ólafsson, **Brynjólfur Mogensen**. Komur á bráðamóttöku Landspítala vegna áreynslurákvöðvarofs árin 2008-2012. Læknablaðið. 2016;2016(03):131.

Ármann Jónsson, Sævar H Lárusson, Ágúst Mogensen, **Hjalte Már Björnsson**, **Brynjólfur Á Mogensen**. Komur slasaðra á bráðamóttöku Landspítala eftir reiðhjólslaslysi árin 2005-2010. Læknablaðið. 2016;102(2):77.

Kristófer A Magnússon, Bjarni Gunnarsson, Gísli H Sigurðsson, **Brynjólfur Mogensen**, Yngvi Ólafsson, Sigurbjörg Kárason. Meðferð og afdrif sjúklinga með mjaðmarbrot. Læknablaðið. 2016;2016(03):119.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Stewart VM, **Björnsson HM**, Clinton M, Byars DV. BRIPPED scan for evaluation of ED patients with shortness of breath. The American journal of emergency medicine. 2016;34(3):386-91.

Wood TR, Hansen R, Sigurðsson AF, **Jóhannsson GF**. The cardiovascular risk reduction benefits of a low-carbohydrate diet outweigh the potential increase in LDL-cholesterol. The British journal of nutrition. 2016;115(6):1126-8.

Ásgeirsdóttir HG, Ásgeirsdóttir TL, Nyberg U, **Thorsteinsdóttir TK**, **Mogensen B**, Matthíasson P, et al. Suicide attempts and self-harm during a dramatic national economic transition: a population-based study in Iceland. The European Journal of Public Health. 2016;ckw137.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Ásgeirsdóttir HG, Ásgeirsdóttir TL, Nyberg U, Thorsteinsdóttir TK, Mogensen B, Matthíasson P, et al. Suicide attempts and self-harm during a dramatic national economic transition: a population-based study in Iceland. The European Journal of Public Health. 2016;ckw137.

Auk fyrirlestrar og veggspjalda á íslenskum og erlendum ráðstefnum.

Bæklunarskurðlæknisfræði

Forstöðumaður: Halldór Jónsson jr. prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðisviðsins

Stoðkerfisverkfræði og sarkmeini

Styrkir sem fræðisviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Klínískt matskerfi fyrir sjúklinga sem eru að fara að- og eru búnir að gangast undir heildarmjaðmalíðarskipti. Leiðbeinendur: Halldór Jónsson jr, Paolo Gargiulo, Kyle Edmunds, Gígja Magnúsdóttir, Grétar Halldórsson, Próstur Pétursson, Benedikt Magnússon, Próstur Hermannsson.

Vísindasjóður Sigríðar Lárusdóttir

Klínískt matskerfi fyrir sjúklinga sem eru að fara að- og eru búnir að gangast undir heildarmjaðmalíðarskipti. Leiðbeinendur: Halldór Jónsson jr, Paolo Gargiulo, Kyle Edmunds, Gígja Magnúsdóttir, Grétar Halldórsson, Próstur Pétursson, Benedikt Magnússon, Próstur Hermannsson.

Doktorsnemar

Kyle Edmunds. Klínískt matskerfi fyrir sjúklinga sem eru að fara að- og eru búnir að gangast undir heildarmjaðmalíðarskipti: data analysis. Heilbrigðisverkfræði, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Paolo

Gargiulo, Halldór Jónsson jr, Gígja Magnúsdóttir, Grétar Halldórsson, Próstur Pétursson, Benedikt Magnússon.

Meistararnemar

Próstur Hermannsson. Klínískt matskerfi fyrir sjúklinga sem eru að fara að- og eru búnir að gangast undir heildarmjaðmalíðarskipti. Heilbrigðisverkfræði, Háskólanum Reykjavík. Leiðbeinendur: Halldór Jónsson jr, Paolo Gargiulo. Kyle Edmunds, Gígja Magnúsdóttir, Grétar Halldórsson, Próstur Pétursson, Benedikt Magnússon.

Læknar í framhaldsnámi

Amar Sigurðsson, Ásgerður Þórðardóttir, Baldvin Ingi Gunnarsson, Hera Jóhannesdóttir, Hjörleifur Skorri Þormóðsson, Jatinder Singh, Kári Sigurðsson, Kristófer Amar Magnússon, Sonja Kristín Kjartansdóttir, Stefán Guðmundsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Endurhæfingardeild Grensás, Krabbameinslækingadeild, Myndgreiningadeild.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Heilbrigðisverkfræðideild, Háskólinn í Reykjavík, Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum, Líftækniyrirtækið Genis ehf,

Erlendir samstarfsaðilar

Scandinavian Sarcoma Group (SSG), Lundi, Svíþjóð.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðisviðsins fékk á árinu

WINNING PAPER AT MEDICON XIV Mediterranean Conference on Medical and Biological Engineering and Computing CONGRESS: Edmunds, Kyle Joseph, Próstur Hermannsson, Mario Barbato, Íris Arnadóttir, Magnús K. Gíslason, Halldór Jónsson Jr, Delphine Estournet, and Paolo Gargiulo. "Multimodal Quantitative Assessment for Pre-operative Prosthesis Selection in Total Hip Arthroplasty." In XIV Mediterranean Conference on Medical and Biological Engineering and Computing 2016, pp. 703-708. Springer International Publishing, 2016.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Grétar Ottó Robertsson fulltrúi Íslands í ritstjórn Acta Orthopædica.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Eyrún Arna Kristinsdóttir, Sigrún Knútsdóttir, Kristinn Sigvaldason, **Halldór Jónsson jr**, Páll E. Ingvarsson. Mænskæði af völdum slysa á Íslandi á árunum 1975-2014. Læknablaðið. 2016;2016(11):491.

Eyþór Örn Jónsson, **Hera Jóhannesdóttir**, Anna Stefánsdóttir. Sýking í gervilið í hné eftir endurteknar líðástungu. Læknablaðið. 2016;102(9):393-6.

Kristófer A Magnússon, Bjarni Gunnarsson, Gísli H Sigurðsson, Brynjólfur Mogensen, **Yngvi Ólafsson**, Sigurbjörg Kárason. Meðferð og afdrif sjúklinga með mjaðmarbrot. Læknablaðið. 2016;2016(03):119.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

A WD, **Robertsson O**. Similar outcome for total knee arthroplasty after previous high tibial osteotomy and for total knee arthroplasty as the first measure. Acta Orthop. 2016;87(4):395-400.

Ackerman IN, Bohensky MA, de Steiger R, Brand CA, Eskelinen A, Fenstad AM, ... **Robertsson O**, et al. Substantial rise in the lifetime risk of primary total knee replacement surgery for osteoarthritis from 2003 to 2013: an international, population-level analysis. Osteoarthritis Cartilage. 2016.

Alriksson-Schmidt A, Ranstam J, **Robertsson O**, Lidgren L. ArthroplastyWatch. com three-year follow-up: where do we stand now? : EFORT Open Reviews; 2016.

Dowsey MM, **Robertsson O**, Sundberg M, Lohmander LS, Choong PF, A WD. Variations in pain and function before and after total knee arthroplasty: a comparison between Swedish and Australian cohorts. Osteoarthritis Cartilage. 2016.

Sirka A, Clauss M, Tarasevicius S, Wingstrand H, Stucinskas J, **Robertsson O**, et al. Excellent long-term results of the Muller acetabular reinforcement ring in primary total hip arthroplasty A prospective study on radiology and survival of 321 hips with a mean follow-up of 11 years. Acta Orthop. 2016;87(2):100-5.

Stucinskas J, **Robertsson O**, Lebedev A, Wingstrand H, Smalys A, Tarasevicius S. Measuring long radiographs affects the positioning of femoral components in total knee arthroplasty: a randomized controlled trial. Arch Orthop Traum Su. 2016;136(5):693-700.

Thordardottir S, Vikingsdottir T, Bjarnadottir H, **Jonsson jr H**, Gudbjornsson B. Activation of Complement Following Total Hip Replacement. Scandinavian journal of immunology. 2016;83(3):219-24.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 1

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 12 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Fræðasvið: Fæðinga- og kvensjúkdómalækningar

Forstöðumaður: Þóra Steingrimsdóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðisviðsins

Skráning og árangur meðferðar á krabbamein í kynfærum kvenna. Fæðingafæði; úrvinnsla úr gögnum fæðingaskrár Embættis landlæknis. Bakgrunnur og ástæður góðs árangurs í mæðravermð og fæðingabjónustu á Íslandi. Ömskoðun í fæðingu.

Styrkir sem fræðisviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Ástæður valkeisaraskurða og nýgengi öndunaröðugleika hjá börnum sem fæddust með valkeisaraskurði á Landspítalanum árin 2000-2014. Þórður Þórkellsson, Jóhanna Vígdís Rikharðsdóttir, Jóhanna Vígdís Rikharðsdóttir, Hildur Harðardóttir, Margrét Sigurðardóttir.

Fæðumyndun á meðgöngu – gagnsemi skimunar á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Hildur Harðardóttir, Ingibjörg Th. Hreiðarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Haldrósson, Berglind Júlíusdóttir, Laufey Hrólfssdóttir, Elisabet Heiður Jóhannesdóttir.

Krabbamein í legbol á Íslandi 1985-2015. Ásger Thoroddsen, Freyja Sif Þórsdóttir, Þóra Steingrimsdóttir.

Háskólasjóður Eimskipafélags Íslands

Miklir þungburar - fylgikvillar fæðingar fyrir móður og barn, áhætta á offitu á barnsaldri og efnaskiptamerki. Reynis Tómasar Geirssonar, Harpa Viðarsdóttir.

Doktorsnemar

Hans Guttormur Þómar. Stökkbreytingar í synaptonemal komplex prótein 3 (SYCP3) geni hjá þörum með endurtekin fósturlát. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Jóhannes Jónsson, Helga Hauksdóttir, Sunna Sigurðardóttir, Bjarki Guðmundsson, Vígdís Stefánsdóttir, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Margrét Steinarsdóttir, Hildur Harðardóttir.

Harpa Viðarsdóttir. Miklir þungburar - fylgikvillar fæðingar fyrir móður og barn, áhætta á offitu á barnsaldri og efnaskiptamerki. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórhallur I. Halldórsson, **Þórður Þórkellsson**, Ragnar G Bjarnason, Reynir T Geirsson, Unnur A Valdímarsdóttir.

Helga Medek. GDM- Gøngum dálitið meira (Get Diabetics Moving). Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Reynir Tómas Geirsson](#), Hildur Harðardóttir, Sæmundur Guðmundsson, Ingibjörg Gunnarsdóttir, Peter Damm.

Ingibjörg Eiríksdóttir. Tengsl heilsufars móður á meðgöngu og í fæðingu við tímalengd brjóstgjafar. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Þóra Steingrimsdóttir](#), Laufey Tryggvadóttir, Unnur A. Valdimarsdóttir, Geir Gunnlaugsson, Inga Þórsdóttir.

Laufey Hrólfssdóttir. Fæðumynstur á meðgöngu – gagnsemi skimunar á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Ingibjörg Gunnarsdóttir](#), Hildur Harðardóttir, Ingibjörg Th. Hreiðarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Haldórsson, Berglind Júlíusdóttir, Elísabet Heiður Jóhannesdóttir.

Linda Bára Lyðsdóttir. Geðheilsa kvenna á meðgöngu og eftir barnsburð. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Louise Howard](#), Jón Friðrik Sigurðsson, Halldóra Ólafsdóttir, Marga Thome, Þóra Steingrimsdóttir.

Þorgerður Sigurðardóttir. Grindarbotnsáverkar: Einkenni eftir fæðingu og snemmihlutun með sjúkrahjálfun. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Reynir Tómas Geirsson, [Kari Bø](#), Þóra Steingrimsdóttir, Hildur Harðardóttir, Þórhallur Haldórsson.

Tijana Drobnjak. Lyfhrifafræði aspirins og fylgjupróteins 13 og áhrif þeirra á meðgöngueitrun. Lyfjfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Reynir Tómas Geirsson](#), [Kari Bø](#), Þóra Steingrimsdóttir, Elin Soffía Ólafsdóttir, Halmutal Meiri.

Sigríður Sía Jónsdóttir. Kalmar Universitet. Leiðbeinendur: [Katarína Swahnberg](#), Þóra Steingrimsdóttir, Marga Thome.

Hulda Hjartardóttir. Sónar í fæðingum. (The progress of labour followed with ultrasound - a longitudinal intrapartum assessment). Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Torbjörn Eggebø](#), Þóra Steingrimsdóttir, Sigrún Helga Lund, Reynir Tómas Geirsson.

Sigurlaug Benediktsdóttir. Ómskoðun í fæðingu; samanburður á sónar og þreifingu. Lunds Universitet. Leiðbeinendur: [Andreas Herbst](#), Pepe Salvesen, Torbjörn Eggebø.

Meistaraneinar

Edda Sveinsdóttir. Innleiðing á breyttu vinnulagi við barnsfæðingar til að fækka 3. og 4. gráðu spangarrífum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Reynir Tómas Geirsson, Anna Sigríður Vernharðsdóttir, Gróa Margrét Jónsdóttir, Berglind Steffensen, [Helga Gottfredsdóttir](#).

Elísabet Heiður Jóhannesdóttir. Fæðumynstur á meðgöngu – gagnsemi skimunar á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Hildur Harðardóttir, Ingibjörg Th. Hreiðarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Haldórsson, Berglind Júlíusdóttir, Laufey Hrólfssdóttir.

Unnur Sverrisdóttir. Lyf á meðgöngu. Lyfjfræðideild Háskóla Íslands. [Anna Gunnarsdóttir](#), Hildur Harðardóttir, Ragnheiður I Bjarnadóttir.

Læknar í framhaldsnámi:

Ásdís Egilsdóttir, Berglind Harper Kristjánsdóttir, Berglind Júlíusdóttir, Dagmar Dögg Ágústsdóttir, Edda Karlsdóttir, Eva Guðjónsdóttir, Gunnhildur Vala Hannesdóttir, Hugrún Hörn Guðbergsdóttir, Katharina Schumacher, Katrín Þóra Jóhannesdóttir, Margrét Edda Örnólfsdóttir, Svala Aðalsteinsdóttir, Svanhvit Hekla Ólafsdóttir.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu 2016

Viðurkenning frá Samtökum kvenna með endometríosis. 9. apríl 2016. Reynir Tómas Geirsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Hörður Már Kolbeinsson, **Hildur Harðardóttir**, Guðjón Birgisson, Páll Helgi Möller. Gallsteinasjúkdómur hjá þunguðum konum á Landspítala 1990-2010. Læknablaðið. 2016;2016(01):11.

Ingibjörg Gunnarsdóttir, Ellen Alma Tryggvadóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Haldórsson, **Helga Medek**, **Reynir Tómas Geirsson**. Fæðuval og næring kvenna á meðgöngu með tilliti til líkamspýngdar. Læknablaðið. 2016;102(9):378-84.

Þórdís Kristinsdóttir, Sveinn Kjartansson, **Hildur Harðardóttir**, Þorbjörn Jónsson. Mótefni bundin við rauðkorn nýbura; orsakir og klínískar afleiðingar - Tilfelli greind í Blóðbankanum 2005-2012. Læknablaðið. 2016;2016(0708):326.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Birgisdóttir H, **Bjarnadóttir RI**, **Kristjánsdóttir K**, **Geirsson RT**. Maternal deaths in Iceland over 25 years. Acta obstetrica et gynecologica Scandinavica. 2016;95(1):74-8.

Blondel B, Alexander S, **Bjarnadóttir RI**, Gissler M, Langhoff-Roos J, Novak-Antoli Ž, et al. Variations in rates of severe perineal tears and episiotomies in 20 European countries: a study based on routine national data in Euro-Peristat Project. Acta obstetrica et gynecologica Scandinavica. 2016;95(7):746-54.

Fiala C, Gemzell Danielsson K, Heikinheimo O, **Guðmundsson JA**, Arthur J. Yes we can! Successful examples of disallowing 'conscientious objection' in reproductive health care. The European journal of contraception & reproductive health care : the official journal of the European Society of Contraception. 2016;21(3):201-6.

Geirsson RT. From half to a third: a step towards reducing unnecessary caesarean sections. BJOG : an international journal of obstetrics and gynaecology. 2016;123(10):1628.

Gisladóttir A, Luque-Fernandez MA, Harlow BL, Guðmundsdóttir B, Jonsdóttir E, **Bjarnadóttir RI**, et al. Obstetric Outcomes of Mothers Previously Exposed to Sexual Violence. PLoS one. 2016;11(3):e0150726 PLoS ONE.

Gottfredsdóttir H, **Steingrimsdóttir Þ**, Björnsdóttir A, Guðmundsdóttir EY, Kristjánsdóttir H. Content of antenatal care: Does it prepare women for birth? Midwifery. 2016;2016(39):71.

Medek H, Halldórsson T, Gunnarsdóttir I, **Geirsson RT**. Physical activity of relatively high intensity in mid-pregnancy predicts lower glucose tolerance levels. Acta obstetrica et gynecologica Scandinavica. 2016;95(9):1055-62.

Ryding EL, Lukasse M, Kristjánsdóttir H, **Steingrimsdóttir T**, Schei B. Pregnant women's preference for cesarean section and subsequent mode of birth - a six-country cohort study. Journal of psychosomatic obstetrics and gynaecology. 2016;37(3):75-83.

Steinthorsdóttir V, Thorleifsson G, Aradóttir K, Feenstra B, Sigurdsson A, Stefansson D, ... **Geirsson RT**, et al. Common variants upstream of KDR encoding VEGFR2 and in TTC39B associate with endometriosis. Nature communications. 2016;2016(7):12350.

Thurn L, Lindqvist PG, Jakobsson M, Colmorn LB, Klungsoyr K, **Bjarnadóttir RI**, et al. Abnormally invasive placenta-prevalence, risk factors and antenatal suspicion: results from a large population-based pregnancy cohort study in the Nordic countries. BJOG : an international journal of obstetrics and gynaecology. 2016;123(8):1348-55.

Tryggvadóttir EA, **Medek H**, Birgisdóttir BE, **Geirsson RT**, Gunnarsdóttir I. Association between healthy maternal dietary pattern and risk for gestational diabetes mellitus. European journal of clinical nutrition. 2016;70(2):237-42.

Vinter CA, **Geirsson RT**. Why it is critical to address the challenge of maternal obesity. Acta obstetrica et gynecologica Scandinavica. 2016;95(9):965-7.

Tomasdóttir MO, Kristjánsdóttir H, Björnsdóttir A, Getz L, **Steingrimsdóttir T**, Olafsdóttir OA, et al. History of violence and subjective health of mother and child: From The Childbirth and Health Cohort Study in Primary Care, Iceland. Scandinavian journal of primary health care. 2016;34(4):394-400.

Collins SL, Ashcroft A, Braun T, Calda P, Langhoff-Roos J, Morel O, **Hardardóttir H**, et al. Proposal for standardized ultrasound descriptors of abnormally invasive placenta (AIP). Ultrasound in Obstetrics & Gynecology. 2016;47(3):271-5.

Heino A, Gissler M, Hindori-Mohangoo AD, Blondel B, Klungsoyr K, Verdenik I, **Hardardóttir H**, et al. Variations in multiple birth rates and impact on perinatal outcomes in Europe. PLoS one. 2016;11(3):e0149252.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Jonsdóttir SS, Thome M, **Steingrimsdóttir T**, Lyðsdóttir LB, Sigurdsson JF, Olafsdóttir H, et al. Partner relationship, social support and perinatal distress among pregnant Icelandic women. Women and Birth. 2017;30(1):e46-e55.

Önnur ritverk

Erna Sif Óskarsdóttir, Þóra Steingrimsdóttir. Legbrestur. Læknaneminn 2016, 56-60.

Sitras V. Í styrkihóp **Hardardóttir H**. Towards a new era in fetal medicine in the Nordic countries. Acta obstetrica et gynecologica Scandinavica. 2016;95(8):845-9.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 20 þar af 4 boðsfyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3 þar af 2 boðsfyrirlestrar
Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 2

Geðsjúkdómafræði

Forstöðumaður: Engilbert Sigurðsson prófessor
Almenn geðlæknisfræði, forsvarsmáður: Engilbert Sigurðsson prófessor

Barna- og unglíngageðlæknisfræði, forsvarsmáður: Bertrand Lauth lektor
Sálarfræði, forsvarsmáður: Berglind Guðmundsdóttir dósent

Almenn geðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Engilbert Sigurðsson prófessor
Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Rannsóknir á geðrofsjúkdómum: svipgerð, taugasálfræði, myndgreining, erfðafræði, vitræn endurhæfing, meðferð meðferðarþrás geðklofa, hugræn meðferð algengra geðraskana.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala
Íslenska geðrofsrannsóknin (First episode psychosis – The Icelandic study). Halldóra Jónsdóttir, Nanna Briem, Magnús Ólafsson, Halldóra Friðgerður Viðisdóttir, Baldur Heiðar Sigurðsson, Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir.

Virkir þættir í ósértækri hugrænni atferlismeðferð við kvíða og þunglyndi. Jón Friðrik Sigurðsson, Magnús Blöndahl Sighvatsson, Paul M. Salkovskis, Engilbert Sigurðsson, Heiðis B. Valdimarsdóttir.

Vitrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof. Engilbert Sigurðsson, Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir.

Vísindasjóður Landspítala: Styrkir til ungra starfsmanna

Vitrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof. Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir. Meðumsækjandi: Engilbert Sigurðsson. Aðrir samstarfsmenn: Brynja B. Magnúsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, David Roberts, Nanna Briem.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Vitrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof. Ólína Viðarsdóttir, Brynja B. Magnúsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Engilbert Sigurðsson.

Styrkveiting úr Minningar- og vísindasjóði Arnórs Björnssonar

Vitrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof. Ólína Viðarsdóttir.

Doktorsnemar

Guðrún Dóra Bjarnadóttir. Notkun metýlfenídatís í æð meðal íslenskra vímuefnaneytenda. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Magnús Haraldsson, Andrés Magnússon, Bjarni Össurason, Magnús Jóhannsson, Engilbert Sigurðsson.

Magnús Blöndahl Sigtryggsson. Virkir þættir í óserhæfðri hugrænni atferlismeðferð við kvíða og þunglyndi. Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Paul M. Salkovskis, Jón Friðrik Sigurðsson, Engilbert Sigurðsson.

Oddur Ingimarsson. Aukaverkanir og öryggi klózapínmeðferðar hjá einstaklingum með meðferðarþráan geðklofa. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Engilbert Sigurðsson, James H. McCabe, Hreinn Stefánsson, Halldóra Jónsdóttir, Magnús Haraldsson.

Ólafur Ó. Guðmundsson. Ættlagi ADHD og tengdra raskana. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Kári Stefánsson, Hreinn Stefánsson, Daniel F. Guðbjartsson, Engilbert Sigurðsson.

Ólína Viðarsdóttir. Vitrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Brynja B. Magnúsdóttir, Engilbert Sigurðsson, Elizabeth Twamley, David L. Roberts, Berglind Guðmundsdóttir.

Læknar í framhaldsnámi

Ásta Bragadóttir, Hólmfríður Lydia Ellertsdóttir, Ísafold Helgadóttir, Jón Áki Jenson, Rannveig Pálsdóttir, Þuríður Halla Árnadóttir.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Engilbert Sigurðsson ritstjóri og ábyrgðarmaður Læknablaðsins (til 30.11.2016).

Engilbert Sigurðsson einn þriggja faglegra ritstjóra Læknanemans.

Sigurður Páll Pálsson ritstjóri Geðverndar, fræðittimarits Geðverndarfélag Íslands.

Ritverk – bækur eða bókakaflar

Ísafold Helgadóttir, Engilbert Sigurðsson. Þunglyndi og kransæðasjúkdómar. Í: Guðmundur Þorgeirsson og Tómas Guðbjartsson ritstj. Kransæðabókin. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. p. 201-4.

Rafnar BO, Bjarnadóttir GD. Intravenous Abuse of Methylphenidate. In: Wolff, K, White J, Karch S, editors. The SAGE Handbook of Drug and Alcohol studies. London: SAGE; 2016. P. 401-10.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Bjarnadóttir GD, Magnússon A, Rafnar BO, Sigurðsson E, Steingrímsson S, Johannsson M, ... Haraldsson H.M. Intravenous Use of Prescription Psychostimulants; A Comparison of the Pattern and Subjective Experience

between Different Methylphenidate Preparations, Amphetamine and Cocaine. European addiction research. 2016;22(5):259-67.

Ingimarsson O, McCabe JH, Haraldsson M, Jónsdóttir H, Sigurðsson E. Clozapine treatment and discontinuation in Iceland: A national longitudinal study using electronic patient records. Nordic journal of psychiatry. 2016;70(6):450-5.

Ingimarsson O, McCabe JH, Haraldsson M, Jónsdóttir H, Sigurðsson E. Neutropenia and agranulocytosis during treatment of schizophrenia with clozapine versus other antipsychotics: an observational study in Iceland. BMC psychiatry. 2016;16(1):441.

Kristjánsdóttir H, Salkovskis PM, Sigurðsson BH, Sigurðsson E, Agnarsson A, Sigurðsson JF. Transdiagnostic cognitive behavioural treatment and the impact of co-morbidity: An open trial in a cohort of primary care patients. Nordic journal of psychiatry. 2016;70(3):215-23.

Power RA, Tansey KE, Buttenschön HN, Cohen-Woods S, Bigdeli T, Hall LS, et al. Genome-wide Association for Major Depression Through Age at Onset Stratification: Major Depressive Disorder Working Group of the Psychiatric Genomics Consortium. Biological psychiatry. 2016;81(4):325-35.

Steingrímsson S, Sigurðsson MI, Aspelund T, Sigfússon S, Magnússon A. Total population-based study of the impact of substance use disorders on the overall survival of psychiatric inpatients. Nordic journal of psychiatry. 2016;70(3):161-6.

Önnur ritverk

Engilbert Sigurðsson. Kafaskil. Læknablaðið. 2016; 102(11);535.

Auk þess hafa starfsmenn fræðigreinarinnar haldið/sýnt fjölda fyrirlestra og veggspjalda á íslenskum og erlendum ráðstefnum.

Barna- og unglingageðlæknisfræði

Forsvarsaður: Bertrand Lauth lektor

Meistararnemi

Elinborg Hilmarisdóttir. Áhrif mataræðisihlutana á einkenni ADHD í börnum – forrannsókn. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur Guðný Geirsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir. Aðrir samstarfsmenn: Bertrand Lauth, Inga Þórsdóttir, Sigurveig Sigurðardóttir, Ingibjörg Karlsdóttir.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Guðmundur Skarphéðinsson, Bertrand Lauth, Urður Njarðvík, Tord Ivarsson. Gagnreynd meðferð við áráttu- og þráhyggjuröskun hjá börnum og unglingum: Yfirlitgrein. Læknablaðið. 2016;102(04):179-85.

Sálarfræði

Forsvarsaður: Berglind Guðmundsdóttir dósent

Áherslur í rannsóknum:

Sálfræðingar í sálfræðipjónustu á geðsviði sinna fjölbreyttum rannsóknum á sviði klínískrar sálfræði, réttarsálfræði, taugasálfræði og í öldrunarfræðum. Lögð er áhersla á að meta próffræðilega eiginleika sálfræðilegra matstækja og árangur sálfræðilegrar meðferðar. Rannsóknir spanna vítt svið eins og sést á þessu yfirliti yfir vísindastarfssemi sálfræðinga og sem dæmi má nefna rannsóknir á kvíða, þunglyndi, eðli og afleiðingum áfalla, vitrænni getu, athyglisbrestir/ ofvirkni, einhverfu og erfðafæði proskafrávika.

Vísindasjóður Landspítala

Fæðingareinkenni nýbura kvenna sem hafa orðið fyrir kynferðisofbeldi. Berglind Guðmundsdóttir, Agnes Gísladóttir, Unnur A. Valdimarsdóttir, Þórður Þórkelsson, Bernard L. Harlow, Sven Cnattingius, Ragnheiður I. Bjarnadóttir, Arna Hauksdóttir, Miguel Angel Luque-Fernandez.

Íslensk þýðing, staðfæring og réttmætisprófun á Addenbrooke prófinu fyrir iPad (ACE-III mobile). María K. Jónsdóttir, Brynhildur Jónsdóttir auk starfsmanna á minnismóttöku.

Íslenska geðrofsrannsóknin (First episode psychosis – The Icelandic study). Halldóra Jónsdóttir, Nanna Briem, Magnús Ólafsson, Halldóra Friðgerður Viðisdóttir, Baldur Heiðar Sigurðsson, Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir.

Kostnaður Landspítala vegna heimilisofbeldis. Umfang, eðli og kostnaður vegna karlmannna sem beita konur heimilisofbeldi á Íslandi árin 2013-2014. Eiríkur Örn Arnarson, Drífa Jónasdóttir, Brynjólfur Mogensen, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Þórhildur Lindal.

Óskilgreindir brjóstverkir sem ekki eru vegna kransæðasjúkdóms: Algengi og mögulegt meðferðarinngríp. Karl Andersen, Erla Svansdóttir, Elísabet Benedíks, Björg Sigurðardóttir, Hróbjartur Darri Karlsson, Daniel P. Ólason, Jón F. Sigurðsson.

Próffræðilegir eiginleikar kvarða sem metur sjálfvirkar hugsanir – endurbætt útgáfa (Automatic Thoughts Questionnaire – modified version) í almennu og klínisku úrtaki á Íslandi. Magnús Blöndahl Sighvatsson, Sævar Már Gústavsson, Jón Friðrik Sigurðsson.

Vitrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof. Engilbert Sigurðsson, Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir, Brynja B. Magnúsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, David Roberts, Elizabeth Twamley.

Virkir þættir í ósértækri hugrænni atferlismeðferð við þunglyndi og kvíða. Jón Friðrik Sigurðsson og Magnús Blöndahl Sighvatsson.

Jafnréttissjóður Íslands

Umfang, eðli og kostnaður vegna heimilisofbeldis karla í garð kvenna á Íslandi. Eiríkur Örn Arnarson, Drífa Jónasdóttir

VIRK Starfsendurhæfingarsjóður

Þróun og mat á hugrænni atferlismeðferð við óútskýrðum líkamlegum einkennum sem leiða til skertrar starfsgetu. Sigrún Ólafsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Heiðís Valdimarsdóttir, Paul Salkovskis, Engilbert Sigurðsson.

Doktorsnemar

Agnes Gísladóttir. Fæðingareinkenni nýbura kvenna sem hafa orðið fyrir kynferðisofbeldi. Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Unnur A. Valdimarsdóttir, Þórður Þórkelsson, Bernard L. Harlow, Sven Cnattingius, Ragnheiður I. Bjarnadóttir, Arna Hauksdóttir, Miguel Angel Luque-Fernandez, Berglind Guðmundsdóttir.

Drífa Jónasdóttir. Útgjöld samfélagsins vegna karlmannna sem beita heimilisofbeldi á Íslandi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Eiríkur Örn Arnarson, Brynjólfur Mogensen. Í doktorsnefnd sitja Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Sigrún Lund og Þórhildur Lindal.

Edda Björk Þórardóttir. Long-term posttraumatic stress disorder among victims of two avalanches in Iceland in 1995 and other health consequences. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Berglind Guðmundsdóttir, Unnur A. Valdimarsdóttir, Ingunn Hansdóttir, Heiði S. Resnick, Jillian C. Shipherd.

Erla Björnsdóttir. Tíðni þunglyndis hjá sjúklingum með kæfisvefn. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Gíslason, Jón Friðrik Sigurðsson, Bryndís Benedíksdóttir.

Hlin Kristbergsdóttir. Impact of mental distress during pregnancy on child adverse outcomes. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Jón Friðrik Sigurðsson, Heiðís Valdimarsdóttir, Kamilla Rún Jóhansdóttir.

Hrafnhildur Eymundsdóttir. Samband D-vítamíns búskapar við vitræna getu meðal eldra fólks á Íslandi: Öldrunarrannsókn Hjartaverndar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Alfons Ramel, Ólóf Guðný Geirsdóttir, María K. Jónsdóttir, Milan Chang.

Linda Bára Lýðsdóttir. Geðheilsa kvenna á meðgöngu og eftir fæðingu. Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Friðrik Sigurðsson, Louise Howard.

Magnús Blöndahl Sigvatsson. Virkir þættir í ósértækri hugrænni atferlismeðferð við kvíða og þunglyndi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Paul M. Salkovskis, Jón Friðrik Sigurðsson.

Ólína Guðbjörg Viðarsdóttir. Vitrænt mat og endurhæfing ungs fólks eftir geðrof. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Brynja B. Magnúsdóttir, Engilbert Sigurðsson, Berglind Guðmundsdóttir, David Roberts, Elizabeth Twamley.

Sigrún Ólafsdóttir. Þróun og mat á hugrænni atferlismeðferð við óútskýrdum líkamlegum einkennum sem leiða til skertrar starfsgetu. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Paul Salkovskis, Jón Friðrik Sigurðsson, Heiðís Valdimarsdóttir.

Valgerður Lísa Sigurðardóttir. Þróun á meðferð fyrir konur með erfiða fæðingarreyndu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Gottfreðsdóttir, Herdis Sveinsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Jenny Gamble, Hildur Kristjánsdóttir.

Meistaraneinar

Andri Hrafn Sigurðsson. Confabulation and False Memory in Young First-Episode Psychosis Patients and Normal Controls. Háskólinn í Reykjavík. Leiðbeinendur: Kamilla Rún Jóhansdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson.

Arnar Ingi Friðriksson. Cognitive Function and Social Cognition in Young First-Episode Psychosis Patients. Háskólinn í Reykjavík. Leiðbeinendur: Kamilla Rún Jóhansdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson.

Birta Brynjarsdóttir. Where are they now? Long-term outcome of children with autism who received early intervention during their preschool years. A pilot study of 15 young adults. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Sigríður Lóa Jónsdóttir, Evald Sæmundsen, Jón Friðrik Sigurðsson.

Bryndis Lóa Jóhansdóttir. Service satisfaction and utilization among sexual assault survivors seeking assistance at the Rape Trauma Service in Reykjavík, Iceland. Sálfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Berglind Guðmundsdóttir, Ingunn Hansdóttir.

Elvar Friðriksson. The Effect of Depression and Alcohol Abuse on Social Economic Decision Making. Háskólinn í Reykjavík. Leiðbeinendur: Haukur Freyr Gylfason, Jón Friðrik Sigurðsson.

Gunnhildur Gunnarsdóttir. Current psychological status of those seeking services at the Rape Trauma Service during the years 2010-2014. Sálfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Berglind Guðmundsdóttir, Ingunn Hansdóttir.

Halla Ruth Halldórsdóttir og Silja Björg Halldórsdóttir. The Icelandic translation of the Bath Adolescent Pain - Parental Impact Questionnaire (BAP-PIQ): Preliminary psychometric properties of multidimensional measures for parents of adolescents with chronic pain to assess the impact on parents. Háskólinn í Reykjavík. Leiðbeinendur: Heiðís Valdimarsdóttir, Drifa Björk Guðmundsdóttir, Berglind Brynjólfsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson.

Jóhanna Vígfúsdóttir. Lotuofátslistinn: Próffræðilegir eiginleikar og tengsl við aðrar klínískar breytur. Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingunn Hansdóttir, Helma Rut Einarsdóttir, Sigurlaug María Jónsdóttir.

Jón Viðar Viðarsson. Health anxiety and medically unexplained symptoms: Psychometric properties of two translated questionnaires. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Sigrún Ólafsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson.

Katrín Ella Jónsdóttir. The status of transsexual people in Iceland: sociodemographic and clinical characteristics, psychological well-being, self-esteem and quality of life. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi Jón Friðrik Sigurðsson.

Linzi Trosh. Child sexual abuse: the value of children's testimonies and their influence on prosecutions and convictions. Cases of children aged 3½ to 14, referred to Iceland's Children's House from 1998 to 2012. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Jón Friðrik Sigurðsson, Þorbjörg Sveinsdóttir.

Óttar Guðbjörn Birgisson. Psychometric properties of the Icelandic manchester short assessment of quality of life (MANSA) and its possible utility in Iceland. (Próffræðilegir eiginleikar Íslenskrar Þýðingar á Manchester Short Assessment of Quality of Life (MANSA) og mögulegt notagildi á Íslandi). Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Baldur Heiðar Sigurðsson.

Petra Lind Sigurðardóttir. Symptoms of eating disorder and body-image among Icelandic athletes. (Átröskunareinkenni og líkamsmynd á meðal íslensk íþróttafólks.) Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Hafrún Kristjánsdóttir, Sigurlaug María Jónsdóttir, Guðlaug Þorsteinsdóttir.

Rósalind Kristjánsdóttir. Samanburðarrannsókn á málfræni barna með og án heilaáverka. Talmeinafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jónas G. Halldórsson, Sigríður Magnúsdóttir, Guðmundur B. Arnkelsson.

Sævar Már Guðstafsson. Próffræðilegir eiginleikar kvarða sem metur sjálfvirkar hugsanir – endurbætt útgáfa (Automatic Thoughts Questionnaire – modified version) í almennu og klínisku úrtaki á Íslandi. Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Magnús Blöndahl Sigvatsson, Jón Friðrik Sigurðsson.

Þorri Snæbjörnsson. Psychometric properties of the Icelandic version of the Calgary depression scale for schizophrenia (Próffræðilegir eiginleikar íslenskrar útgáfu Calgary depression scale for schizophrenia). Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: Baldur Heiðar Sigurðsson.

Þóra Kristín Flygenring. Depression among older adults in Iceland (Þunglyndi meðal aldraðra á Íslandi). Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinandi: María K. Jónsdóttir.

Doktorsritgerð

Edda Björk Þórðardóttir. Langtíma heilsufarslegar afleiðingar snjóflóða á Íslandi árið 1995 – 16 ára eftirfylgd = Longterm health consequences of avalanches in Iceland in 1995 – A 16 year follow-up. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2016. Leiðbeinendur: **Berglind Guðmundsdóttir**, Unnur A. Valdimarsdóttir, Ingunn Hansdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum:

Ýmsar deildir Landspítala.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskóli Íslands, Háskólinn í Reykjavík, BVRK Starfsendurhæfingarsjóður

Erlendir samstarfsaðilar

University of Bath, Englandi, King's College, London, Englandi, Medical University of South Carolina, Charleston, Bandaríkjunum, Boston University of Medicine and National Center for PTSD, Women's Health Sciences Division. National Center of Psychotraumatology Department of Psychology, University of Southern Denmark, Center for Crisis Psychology, Bergen, Norway. Emory University in Atlanta, Georgia, University of Coimbra, Portugal, Linköping University Sweden, Stockholm University, Sweden, Department of Translational Research in Psychiatry, Max Planck Institute of Psychiatry, München, Germany.

Ritverk –bækur eða bókakafur

Eiríkur Örn Arnarson. Geðlægd - Er unnt að byrgja brunninn? Í Guðrún Kristjánsdóttir, Sigrún Aðalbjarnardóttir og Sóley S. Bender, ritstjórar. Ungt fólk - Tekist á við tilveruna. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag; 2016. bls.85-109.

Eiríkur Örn Arnarson. Hugur og heilsa: Forvarni við alvarlegri geðlægd meðal ungmenna. Í. Andri Steinþór Björnsson, Guðfinna Eydal og Katrín Kristjánsdóttir, ritstjórar. Af Sál. Reykjavík: Háskólaútgáfan; 2016. bls. 103-132.

Spano RR, **Sigurðsson JF**, Gudjonsson GH. Institutional abuse inquires. In Radcliffe P, Gudjonsson GH, Heaton-Armstrong A, Wolchover, D, editors. Witness Testimony in Sexual Cases. Evidential, Investigative and Scientific Perspectives. Oxford: Oxford University Press; 2016. pp. 193-206.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Bjarni Kristinn Gunnarsson, Ingunn Hansdóttir, Erla Björnsdóttir, **Erla Björg Birgisdóttir**, Anna Þóra Árnadóttir, Björn Magnússon. Áhrif þverfagleggrar offitumeðferðar á líkamspýngd og andlega líðan til lengri og skemmri tíma. Læknablaðið. 2016;102(2):83-8.

Hafrún Kristjánsdóttir, Þóra Sigfríður Einarsdóttir, **Jón Friðrik Sigurðsson**. Getum við hjálpað fólki og sparað fjámunni með auknu aðgengi að gagnreyndri sálfræðimeðferð? Sálfræðiritið. 2016;20(21):93.

Jón Snorrason, Hjalti Einarsson, **Jón Friðrik Sigurðsson**. Strok á geðdeildum Landspítalans: tíðni og aðdragandi. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(4):1-8.

Ritverk - vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arnarson EO, Matos AP, Salvador C, Ribeiro C, Sousa B, Craighead W. Longitudinal study of life events, well-being, emotional regulation and depressive symptomatology. Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment. 2016;38(2):159-71.

Arnarson EO. Greetings from the land of snow where the hot springs glow. the Behavior Therapist. 2016;39(7):264.

Björnsdóttir E, Benediktsdóttir B, Pack AI, Arnardóttir ES, Kuna ST, Gíslason T, et al. The Prevalence of Depression among Untreated Obstructive Sleep Apnea Patients Using a Standardized Psychiatric Interview. Journal of clinical sleep medicine: JCSM : official publication of the American Academy of Sleep Medicine. 2016;12(1):105-12.

Drake KE, Sigfusdóttir ID, **Sigurðsson JF**, Gudjonsson GH. Investigating the interplay between the reported witnessing and experiencing of physical violence within the home, the death of a parent or sibling, stress-sensitivity, and reported false confessions in males. Personality and Individual Differences. 2016;88:114-9.

Gísladóttir A, Luque-Fernandez MA, Harlow BL, **Guðmundsdóttir B**, Jonsdóttir E, Bjarnadóttir RI, et al. Obstetric Outcomes of Mothers Previously Exposed to Sexual Violence. PLoS one. 2016;11(3):e0150726 PLoS ONE.

Gudjonsson GH, **Sigurðsson JF**, Sigfúsdóttir ID, Asgeirsdóttir BB, González RA, Young S. A national epidemiological study investigating risk factors for police interrogation and false confession among juveniles and young persons. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*. 2016;51(3):359-67.

Gunnarsson B, Jónsdóttir GA, Björnsdóttir G, Konte B, Sulem P, Kristmundsdóttir S, et al. A sequence variant associating with educational attainment also affects childhood cognition. *Scientific reports*. 2016;6.

Hostiuc S, Moldoveanu A, Dascalu MI, **Unnthorsson R**, **Johannesson OI**, Marcus I. Translational research: the need of a new bioethics approach. *Journal of translational medicine*. 2016;14:16.

Ibrahim-Verbaas CA, Bressler J, DeBette S, Schuur M, Smith AV, Bis JC, et al. GWAS for executive function and processing speed suggests involvement of the *CADM2* gene. *Molecular psychiatry*. 2016;21(2):189-97.

Kristjánisdóttir H, Salkovskis PM, **Sigurðsson BH**, **Sigurðsson E**, **Agnarsdóttir A**, **Sigurðsson JF**. Transdiagnostic cognitive behavioural treatment and the impact of co-morbidity: An open trial in a cohort of primary care patients. *Nordic journal of psychiatry*. 2016;70(3):215-23.

Magnúsdóttir K, Saemundsen E, Einarsson BL, **Magnússon P**, Njardvík U. The impact of attention deficit/hyperactivity disorder on adaptive functioning in children diagnosed late with autism spectrum disorder—A comparative analysis. *Research in Autism Spectrum Disorders*. 2016;2016(23):28.

Schote AB, Bonenberger M, **Palmason H**, Seitz C, Meyer J, Freitag CM. Glucocorticoid receptor variants in childhood attention-deficit/hyperactivity disorder and comorbid psychiatric disorders. *Psychiatry research*. 2016;246:275-83.

Thordardóttir EB, Hansdóttir I, Shipherd JC, Valdimarsdóttir UA, Resnick H, Elklit A, Guðmundsdóttir R, **Guðmundsdóttir B**. Risk Factors for Posttraumatic Stress Symptoms Among Avalanche Survivors. A 16 year follow up. *The Journal of Nervous and Mental Disease*. 2016;204(4):298-305.

Thordardóttir EB, Hansdóttir I, Valdimarsdóttir UA, Shipherd JC, Resnick H, **Guðmundsdóttir B**. The Manifestations of Sleep Disturbances 16 Years Post-Trauma. *Sleep*. 2016;39(8):1551-4.

Thordardóttir EB, Valdimarsdóttir UA, Hansdóttir I, Hauksdóttir A, Dyregrov A, Shipherd JC, ..., **Guðmundsdóttir B**, et al. Sixteen-year follow-up of childhood avalanche survivors. *European Journal of Psychotraumatology* Vol 7 2016, ArtID 30995. 2016;7.

Rafraen birting fyrir prentaða útgáfu

Young S, Emilsson B, **Sigurðsson JF**, Khondoker M, Philipp-Wiegmann F, Baldursson G, et al. A randomized controlled trial reporting functional outcomes of cognitive-behavioural therapy in medication-treated adults with ADHD and comorbid psychopathology. *European archives of psychiatry and clinical neuroscience*. 2016.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 6 þar af 1 boðsfyrirlestar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 7

Veggsþjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 3

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Krabbameinslæknisfræði

Forstöðumaður: Helgi Sigurðsson prófessor

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Hlutverk microRNA á 8p12-p11 í framvindu brjóstakrabbameins. Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Leit að áhrifabreytingum í erfðaeftni fjölskyldna með háa tíðni brjóstakrabbameins. Rósa Björk Barkardóttir, Anna Marzelliusardóttir, Aðalgeir Arason, Inga Reynisdóttir, Guðrún Jóhannesdóttir, Laufey Ámundadóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þ. Jóhannsson.

Doktorsnemar

Ásta Bjarney Pétursdóttir. Fjölskylduhjúkrun í sérhæfðri líknammeðferð í Heimahlyningu Landspítala. Ávinningur af meðferðarsamræðum og innleiðingu klínískra leiðbeininga fyrir fjölskyldumeðlimi ættingja með ólæknandi krabbamein. Hjúkrunardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir; Mary Kay Rayans, Valgerður Sigurðardóttir, Erna Haraldsdóttir.

Hans Guttormur Þormar. Greining skemmda í erfðaeftni með tvívíðum rafrætti. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Jóhannes Jónsson, Helgi Sigurðsson, Finnþógr Rütur Þormóðsson, Jörunn Erla Eyfjörð, Sigríður Klara Böðvarsdóttir, Agata Smogorzewska, Peter Holbrook, Óskar Þór Jóhannsson.

Hlíf Steingrimsdóttir. Arfgengar og starfrænar orsakir einstofna mótefnahækkunar og skyldra B-frumusjúkdóma. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Ögmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Þórunn Rafnar, Laufey Tryggvadóttir.

Meistararnemar

Anna Marzelliusardóttir. Leit að áhrifabreytingum í erfðaeftni fjölskyldna með háa tíðni brjóstakrabbameins. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Inga Reynisdóttir, Guðrún Jóhannesdóttir, Laufey Ámundadóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þ. Jóhannsson.

Kristín Lára Ólafsdóttir. Áhrif stuðningsþjónustu líknarráðgjafateymis fyrir sjúklinga með nýgreint útbreitt lungnakrabbamein. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Valgerður Sigurðardóttir, Erna Haraldsdóttir, Helga Jónsdóttir, Nanna Friðriksdóttir, Arndís Jónsdóttir, Arna Dögg Einarisdóttir.

Lóa Björk Óskarsdóttir. Litningabreytingar í ættlægum B-etiífrumumeinum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga M. Ögmundsdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir, Margrét Steinarsdóttir.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Ingimarsdóttir IJ, Rusch E, Engholm G, Storm HH, Brasso K. Quality assessment of prostate cancer reports to the Danish Cancer Registry. *Acta oncologica (Stockholm, Sweden)*. 2016;55(1):24-9.

Jonasson JG, Stefansson OA, **Johannesson OT**, Sigurðsson H, Agnarsson BA, Olafsdóttir GH, ... Mitev RM, Olafsdóttir K, Arason A, Stefansdóttir V, ... **Barkardóttir RB**, et al. Oestrogen receptor status, treatment and breast cancer prognosis in Icelandic BRCA2 mutation carriers. *British Journal of Cancer*. 2016;115(7):776-83.

Jonsdóttir JI, Zoëga S, Saevarsdóttir T, **Sverrisdóttir A**, Thorsdóttir T, Einarsson GV, et al. Changes in attitudes, practices and barriers among oncology health care professionals regarding sexual health care: Outcomes from a 2-year educational intervention at a University Hospital. *European Journal of Oncology Nursing*. 2016;2016(21):24.

Silvestri V, Barrowdale D, Mulligan AM, Neuhausen SL, Fox S, Karlan BY, **Johannesson OT**, et al. Male breast cancer in BRCA1 and BRCA2 mutation carriers: pathology data from the Consortium of Investigators of Modifiers of BRCA1/2. *Breast cancer research : BCR*. 2016;18(1):15.

Stefansdóttir V, Johannsson OT, Skirton H, Jonsson JJ. Counsellor's experience of cancer genetic counselling with pedigrees that automatically incorporate genealogical and cancer database information. *Journal of community genetics*. 2016;7(3):229-35.

Lífefna- og sameindalífefræði

Forstöðumaður: Jón Jóhannes Jónsson prófessor

Efnaskipti og næring forsvarsmáður: Ingibjörg Harðardóttir prófessor

Lífefnafræði og meinefnafraði forsvarsmáður: Jón Jóhannes Jónsson prófessor

Sameindalífefræði forsvarsmáður: Eiríkur Steingrímsson prófessor

Erfðalæknisfræði forsvarsmáður: Reynir Arngrímsson prófessor

Skýrslan nær eingöngu yfir þá starfsemi fræðasviðsins sem gerð á Landspítala.

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Rannsóknir fræðasviðsins eru í lífefnafræði, sameindalífefræði, erfðafraði og hagnýtingu þessara greina í heilbrigðisþjónustu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Tæknipróunarsjóður Rannís

Greiningar á kjarnsýrum til að nota við gæðamat og greiningar samhliða krabbameinsmeðferð. Jón Jóhannes Jónsson, Bjarki Guðmundsson, Hans Guttormur Þormar, Helgi Sigurðsson.

Doktorsnemar

Bjarki Guðmundsson. Greining á framleiðslueftni eftirmyndunar og skemmda í erfðaeftni með tvívíðum rafrætti. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Hans Guttormur Þormar. Greining skemmda í erfðaeftni með tvívíðum rafrætti. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Vigdís Stefánsdóttir. Notkun og gagnsemi tölvugagnagrunna í erfðaheilbrigðisþjónustu. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Xiaxia Di. Sjávarlífverur – leit að ónæmisskýrandi lyfjasprotum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Sigrún Baldursdóttir, Eggert S Birgisson, Ísleifur Ólafsson, Rafn Benediktsson.

Meistararnemar

Fjóla Margrét Óskarsdóttir. Innleiðing Mentor gæðaeftirlitskerfis í tölvukerfi Rannsóknarkjarna á Landspítala. Samanburðarmælingar á greiningartækjum á Rannsóknarkjarna Landspítalans og rannsóknastofum á landsbyggðinni. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Martha Á. Hjalmsdóttir. Leiðbeinendur: Ólöf Sigurðardóttir, Ingunn Þorsteinsdóttir, Gyða Hrönn Einarisdóttir.

Guðjón Reykdal Óskarsson. Viðgerð á dystrofín geni með CRISPR/cas9 erfðatekni. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Priyanka Thapa. Viðgerð á dystrofín geni með CRISPR/cas9 erfðatekni. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jón Jóhannes Jónsson.

Læknar í framhaldsnámi

Læknar byðst hlutafrahaldsnám í erfðalæknisfræði og klínískri lífefnafræði.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Jóhann Heiðar Jóhannsson ritstjóri. Orðasafn í

Lífærafraði II. Lífærafærfin. Enska - íslenska - latína. Reykjavík: Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum; 2016. 70p.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Arnþjófur Björn Halldórsson, Elísabet Benedíkt, **Ísleifur Ólafsson**, Brynjólfur Mogensen. Komur á bráðamóttöku Landspítala vegna áreynslurákvæðis árin 2008-2012. Læknablaðið. 2016;2016(03):131.

Sigrún Ingvarsdóttir, **Vigdís Stefánsdóttir**, Helga Gottfreðsdóttir. Viðhorf barnshafandi kvenna og heilbrigðisstarfsmanna til fósturskimunar í móðurlóði. Læknablaðið. 2016;2016(06):277.

Ritverk - vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Emilsson Ól, Benedíktisdóttir B, **Ólafsson I**, Cook E, Júlíusson S, Berg S, et al. Definition of nocturnal gastroesophageal reflux for studies on respiratory diseases. Scandinavian journal of gastroenterology. 2016;51(5):524-30.

Emilsson Ól, Benedíktisdóttir B, **Ólafsson I**, Cook E, Júlíusson S, Björnsson ES, et al. Respiratory symptoms, sleep-disordered breathing and biomarkers in nocturnal gastroesophageal reflux. Respiratory research. 2016;17(1):115.

Helgadóttir A, Gretarsdóttir S, Thorleifsson G, Hjartarson E, Sigurdsson A, Magnúsdóttir A, ... **Ólafsson I**, et al. Variants with large effects on blood lipids and the role of cholesterol and triglycerides in coronary disease. Nature Genetics. 2016;48(6):634.

Jonasson JG, Stefánsson OA, Johannsson OT, Sigurdsson H, **Agnarsson BA**, Ólafsdóttir GH, ... **Mítev RM**, **Ólafsdóttir K**, **Arason A**, **Stefánsdóttir V**, ... **Barkardóttir RB**, et al. Oestrogen receptor status, treatment and breast cancer prognosis in Icelandic BRCA2 mutation carriers. British Journal of Cancer. 2016;115(7):776-83.

Kristjánsson RP, Oddsson A, Helgason H, Sveinbjörnsson G, Arnadóttir GA, Jensson BO, ... **Sigurdardóttir O**, et al. Common and rare variants associating with serum levels of creatine kinase and lactate dehydrogenase. Nature communications. 2016;2016(7):10572.

Mbarek H, Steinberg S, Nyholt DR, Gordon SD, Miller MB, McRae AF, ... **Sigurdardóttir O**, et al. Identification of Common Genetic Variants Influencing Spontaneous Dizygotic Twinning and Female Fertility. American journal of human genetics. 2016;98(5):898-908.

Nioi P, Sigurdsson A, Thorleifsson G, Helgason H, Agustsdóttir AB, Norddahl GL, ... **Sigurdardóttir O**, **Ólafsson I**, et al. Variant ASGR1 Associated with a Reduced Risk of Coronary Artery Disease. The New England journal of medicine. 2016;374(22):2131-41.

Stefánsdóttir V, Johannsson OT, Skirton H, Jonsson JJ. Counsellor's experience of cancer genetic counselling with pedigrees that automatically incorporate genealogical and cancer database information. Journal of community genetics. 2016;7(3):229-35.

Thorsteinsdóttir I, Aspelund T, Gudmundsson E, Eiríksdóttir G, Harris TB, Launer LJ, et al. High-Sensitivity Cardiac Troponin I Is a Strong Predictor of Cardiovascular Events and Mortality in the AGES-Reykjavik Community-Based Cohort of Older Individuals. Clinical chemistry. 2016;62(4):623-30.

Önnur ritverk

Vigdís Stefánsdóttir. Erfðafræðikennsla fyrir lækna og annað fagfólk í grunnþjónustu. Læknablaðið 2106:102(1):47.

Stefánsdóttir V. Experience of Social Media Support Group for BRCA Carriers. Journal of genetic counseling. 2016;25(6):1342-4.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 6

Vegggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 1

Vegggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Lyflæknisfræði

Forstöðumenn fræðasviðs: Einar S. Björnsson prófessor

Forsvarsmenn fræðigreina:

Blóðfræði: Páll Torfi Öundurson prófessor

Gigtarlæknisfræði: Helgi Jónsson prófessor

Hjartalæknisfræði: Karl Andersen prófessor

Húð- og kynsjúkdómalæknisfræði: Jón H Ólafsson dósent

Innkirtlalæknisfræði: Rafn Benediktsson prófessor

Lungnalæknisfræði: Steinn Jónsson dósent

Meltingarlæknisfræði: Einar Björnsson prófessor

Nýrnalæknisfræði: Runólfur Pálsson dósent

Smitsjúkdómalæknisfræði: Magnús Gottfreðsson prófessor

Blóðlæknisfræði

Forsvarsaður: Páll Torfi Öundurson prófessor

Áherslur í rannsóknum /fræðigreinarinnar

Blóðstorkunarfæði: Árangur stýringar warfaríns með Fiix-PT í stað hefðbundins PT-prófs. Mælingar á gömlum og nýjum oral blóðþynningarlyfjum. Erfðafræði bláæðasega og blóðstorkun og stökkbreytingar í Ashwell viðtæki. Myeloma og MGUS; mögulegur ávinningur þess að skima fyrir forstigi mergæxlis. Stofnfrumur og blóðmyndun. Áhrif algengra breytileika í erfðamengi mannsins á blóðmyndun og myndun bráðahvítblæðis í börnum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Afbrigði í B-eitilfrumusvörum í íslenskum fjölskyldum með ættlæga einstofna mótefnahækkun. Helga Kristín Einarisdóttir, Jón Þór Bergþórsson, Helga M. Ögmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir.

Áhrif fylgisjúkdóma á horfur sjúklinga með langvinnt eitilfrumuhvítblæði. Sigurður Yngvi Kristinsson, Vilhjálmur Steingrímsson, Magnus Björkholm.

Áhrif offitu og mataræðis á göðkynja einstofna mótefnahækkun (MGUS). Sigurður Yngvi Kristinsson, Maríaanna Þórðardóttir, Sigrún Helga Lund, Laufey Steingrimsdóttir, Vilmundur Guðnason, Ola Landgren, Ebba Lindqvist, Jóhanna Eyrún Torfadóttir, auk starfsmanna við National Cancer Institute of Health.

Beinsjúkdómur hjá sjúklingum með göðkynja einstofna mótefnahækkun. Sigurður Yngvi Kristinsson, Sigrún Þorsteinsdóttir, Gunnar Sigurðsson, Vilmundur Guðnason, Ola Landgren.

Bráðar líffærabalanir. Gisli H. Sigurðsson, Sigurbergur Kárason, Ólafur Skúli Indriðason, Páll Torfi Öundurson, Martin Ingi Sigurðsson, Kristinn Sigvaldason, Snævar Sigurðsson, Þórir Einarsson Long, Einar Hjörleifsson.

Breytingar á genatjáningu í lyfjaónæmum brjóstastofnfrumulinum í tengslum við stofnfrumuæiginleika og aldehyde dehydrogenasa (ALDH) virkni. Jón Þór Bergþórsson, Þórarinn Guðjónsson, Katrín Birna Pétursdóttir.

Hlutverk ARID5B gensins í B-frumubroskun og myndun bráðahvítblæðis. Jón Þór Bergþórsson, Þórarinn Guðjónsson, Brynjar Viðarsson, Sigrún Edda Reykdal, Anna Margrét Halldórsdóttir.

Hlutverk bandvefsumbreytingar í framþróun æxlisvaxtar í brjóstki. Þórarinn Guðjónsson, Erika Morera, Magnús Karl Magnússon, Gunhild Maelandsmo, James Lorens.

Lungnaþekja í millivefslungnasjúkdómum. Gunnar Guðmundsson, Helgi Ísaksson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ari Jón Arason.

Lyðgrunnduð rannsókn á bráðahvítblæði/ frumumisproka hjá sjúklingum með frumuæxli. Sigurður Yngvi Kristinsson, Guðbjörg Jónsdóttir, Ola Landgren, Magnus Björkholm.

Náttúrulegur gangur og áhættuþættir sjúklinga með mergæxli og göðkynja einstofna mótefnahækkun (MGUS). Sigurður Yngvi Kristinsson, Ingigerður Sólveig Sverrisdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir, Bjarni A Agnarsson, Ola Landgren, Magnus Björkholm.

Nýgengi alvarlegra blæðinga og blóðsegamyndunar hjá sjúklingum á hinum nýju blóðþynningarlyfjum borð saman við warfarín á Íslandi 2012 – 2014. Einar Stefán Björnsson, Guðrún Anna Jóhannsdóttir, Guðrún Anna Jóhannsdóttir, Páll Torfi Öundurson.

Rannsóknir á rammleika lungnaþekju. Sigurbergur Kárason, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þórarinn Guðjónsson.

Tengsl fjölskyldusögu um eitilfrumusjúkdóma við hættu á framrás göðkynja einstofna mótefnahækkunar yfir í illkynja mergæxli. Sigurður Yngvi Kristinsson, Kristrún Aradóttir, Sigurður Yngvi Kristinsson, Sigrún Helga Lund, Ola Landgren, Magnus Björkholm.

Tengsl hárra hemoglóbínigilda í blóði og blóðsegahneigðar: raunveruleiki eða þjögur? Sigurður Yngvi Kristinsson, Sæmundur Rögnvaldsson, Sigrún Helga Lund, Vilmundur Guðnason.

Innviðasjóður Rannís

Uppbygging innviða til rannsókna á áhrifum þrýstingsálags á stofnfrumur og vefjaummyndu. Þórarinn Guðjónsson.

Rannsóknasjóður Rannís

Sigurður Yngvi Kristinsson. Fjölvillar og síðkomin krabbamein hjá sjúklingum með mergfrumuæxli.

Magnús Karl Magnússon. Mucin 5B erfðabreytileiki; frá sameindaerfðafræði til klínískrar birtingarmyndar

Þórarinn Guðjónsson. Hlutverk æðabels í þroskun og krabbameinsframvindu brjóstki. Rannís

Doktorsnemar

Amaranta Armesto. Mucin 5B erfðabreytileiki; frá sameindaerfðafræði til klínískrar birtingarmyndar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Ari Jón Arason. Hlutverk p63 umritunarþáttarins í þekjufrumum lungna. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Bylgja Hilmarsdóttir. Starfrænt hlutverk PTP1B í stofnfrumu brjóstki. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Cecilie Hveding Blimark. Clinical and population-based studies in multiple myeloma and monoclonal gammopathy-focus on infections. Department of Internal Medicine and Clinical Nutrition Institute of Medicine, Sahlgrenska Academy at University of Gothenburg. Leiðbeinandi: Sigurður Yngvi Kristinsson.

Eiríkur Briem. Hlutverk non-coding RNA í formyndun brjóstkirtilsins. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Erika Morera. The endothelial niche in breast morphogenesis and cancer. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Sævar Ingþórsson, Magnús Karl Magnússon.

Guðbjörg Jónsdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Lýðgrunduð rannsókn á bráðahvítblæði/ frumumisþroska hjá sjúklingum með frumuæxli. Sigurður Yngvi Kristinsson, Óla Landgren, Magnus Björkholm.

Hlíf Steingrimsdóttir. Arfgengar og starfrænar orsakir einstofna mótefnahækkunar og skyldra B-frumusjúkdóma. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Ógmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Þórunn Rafnar, Laufey Tryggvadóttir.

Ingigerður Sólveig Sverrisdóttir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Náttúrulegur gangur og áhættuþættir sjúklinga með mergæxli og góðkynja einstofna mótefnahækkun (MGUS). Sigurður Yngvi Kristinsson, Hlíf Steingrimsdóttir, Bjarni A Agnarsson, Óla Landgren, Magnus Björkholm.

Kristrún Aradóttir. Horfur sjúklinga með fjölskyldutengt mergæxli. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigurður Yngvi Kristinsson.

Marianna Þórðardóttir. Áhrif offitu og mataræðis á góðkynja einstofna mótefnahækkun (MGUS). Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurður Yngvi Kristinsson, Sigrún Helga Lund, Laufey Steingrimsdóttir, Vilmundur Guðnason.

Sarah Sophie Steinhäuser. Heterotypic interactions between endothelial and cancer cells in breast cancer progression and metastasis. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Þórir Einarsson Long. Bráðar líffæribílanir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Gísli H. Sigurðsson, Sigurbergur Kárason, Ólafur Skúli Indriðason, Páll Torfi Öundur, Martin Ingi Sigurðsson, Kristinn Sigvaldason, Snævar Sigurðsson, Einar Hjörleifsson.

Vilhjálmur Steingrímsson. Áhrif fylgissjúkdóma á horfur sjúklinga með langvinnu eitilfrumuhvítblæði. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurður Yngvi Kristinsson, Magnus Björkholm.

Zuzana Budková. Expression and epigenetic control of non-coding RNAs in breast epithelial morphogenesis and cancer. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Meistaraneimar

Bryndis Valdimarsdóttir. Modeling lung fibrosis in culture and comparison to tissue samples. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Helgi Ísaksson, Gunnar Guðmundsson.

Erla Bragadóttir. Comparison of sensitivity and reliability of protocols for multiple myeloma and its precursor diseases. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Sigurður Yngvi Kristinsson, Bjarni A. Agnarsson.

Halla Rós Eyrjólfsdóttir. Hlutverk ARID5B gensins í B-frumuproskun og myndun bráðahvítblæðis. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Þór Bergþórsson, Þórarinn Guðjónsson.

Harpa Káradóttir. Lung epithelial responses against cycling stress. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Sigurbergur Kárason.

Heather Schifffauer. Familial Monoclonal Gammopathy: Gene Expression Studies. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga M. Ógmundsdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir, Magnús Karl Magnússon.

Katrín Birna Pétursdóttir. Breytingar á genatjáningu í lyfjaónæmum brjóstastofnumulínum í tengslum við stofnfrumueiginleika og aldehyde dehydrogenasa (ALDH) virkni. Læknadeild, Háskóla Íslands. Jón Þór Bergþórsson, Þórarinn Guðjónsson.

Lóa Björk Óskarsdóttir. Litningabreytingar í ættlægu B-eitilfrumumeinu. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga M. Ógmundsdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir, Margrét Steinarsdóttir.

Pétur Ingi Jónsson. Ex-vivo comparison of prothrombin time versus Fiix-prothrombin time guided anticoagulation. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Páll Torfi Öundur, Brynja R. Guðmundsdóttir.

Snædis Birna Björnsdóttir. Áhrif enfatogahemilins Plerixafor í bráða mergfrumuhvítblæði. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigrún Reykdal, Íris Pétursdóttir, Guðmundur Rúnarsson, Þórarinn Guðjónsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

DeCODE genetics, Krabbameinsfélag Íslands, líftækniyfirtækið Binding Site í Bretlandi og Memorial Sloan Kettering-sjúkrahúsið í Bandaríkjunum

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Páll Torfi Öundur, prófessor og yfirlæknir hlaut Hvatningastyrk Vísindasjóðs Landspítala til rannsóknarinnar: Fiix prothrombintími til mælingar og stýringar á blóðþynningarlyfjum (Fiix prothrombin time for measurement and monitoring of anticoagulation). Helstu samstarfsmenn: Brynja R. Guðmundsdóttir, Davíð O. Amar, Einar S. Björnsson, Charles W. Francis, Kristín A. Einarsdóttir, Rannveig Einarsdóttir, Ólafur S. Indriðason, Brynjar Vidarsson, Magnús K. Magnússon, Loic Leterte, Stephan Moll, Mika Skeppholm, Rickard Malmstrom, Robert C. Gosselin.

Doktorsritgerðir

Ari Jón Arason. Hlutverk grunnfrumna úr berkjubeikju í vefjamyndun og trefjun = The functional role of human bronchial derived basal cells in regeneration and fibrosis. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2016. Umsjónarkennari: Þórarinn Guðjónsson. Leiðbeinandi: Magnús Karl Magnússon.

Bylgja Hilmarsdóttir. Innan- og utanfrumu stjórnum frumusérhæfingar og frumudaða í brjóstkirtili = Extrinsic and intrinsic regulation of breast epithelial plasticity and survival. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2016. Umsjónarkennari: Þórarinn Guðjónsson. Leiðbeinandi: Magnús Karl Magnússon.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Choudhary KS, Rohatgi N, Halldorsson S, Briem E, **Guðjónsson T**, Guðmundsson S, Rolfsson O. EGFR Signal-Network Reconstruction Demonstrates Metabolic Crosstalk in EMT. PLoS Comput Biol. 2016 Jun 2;12(6).

Gadalla SM, Pfeiffer RM, **Kristinsson SY**, Björkholm M, Landgren O, Greene MH. Brain tumors in patients with myotonic dystrophy: a population-based study. European journal of neurology. 2016;23(3):542-7.

Ingthorsson S, Andersen K, Hilmarsdóttir B, Maelandsmo GM, **Magnusson MK**, **Guðjónsson T**. HER2 induced EMT and tumorigenicity in breast epithelial progenitor cells is inhibited by coexpression of EGFR. Oncogene. 2016;35(32):4244-55.

Ingthorsson S, Briem E, Bergthorsson JT, **Guðjónsson T**. Epithelial Plasticity During Human Breast Morphogenesis and Cancer Progression. Journal of Mammary Gland Biology and Neoplasia, 1-10

Karadóttir H, Kulkarni NN, **Guðjónsson T**, Karason S, Guðmundsson GH. Cyclic mechanical stretch down-regulates cathelicidin antimicrobial peptide expression and activates a pro-inflammatory response in human bronchial epithelial cells. PeerJ. 2015 Dec 7;3

Leterte LR, **Guðmundsdóttir BR**, Francis CW, Gosselin RC, Skeppholm M, Malmstrom RE, et al. A single test to assay warfarin, dabigatran, rivaroxaban, apixaban, unfractionated heparin, and enoxaparin in plasma. Journal of thrombosis and haemostasis : JTH. 2016;14(5):1043-53.

Öundurson PT, Amar DO, Lund SH, **Guðmundsdóttir BR**, Francis CW, Indridason OS. Fiix-prothrombin time monitoring improves warfarin anticoagulation outcome in atrial fibrillation: a systematic review of randomized trials comparing Fiix-warfarin or direct oral anticoagulants to standard PT-warfarin. International journal of laboratory hematology. 2016;38(1):78-90.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Gigtarlæknisfræði

Forsvarsmáður: Helgi Jónsson prófessor

Áherslur í rannsóknnum innan fræðigreinarinnar
Unnið er að rannsóknnum á öllum helstu gigtarsjúkdómum. Sérstök áhersla er þó á rannsóknir þar sem sérstaða Íslands og íslensku þjóðarinnar nýttast, en það á við á sviðum faraldsfræði, erfðafræði, ónæmisfræði og víðar þar sem vel skilgreindir sjúklingahópar og mikil þekking á gigtarsjúkdómum er nauðsynleg. Fræðigreinin tekur þátt í stórum alþjóðlegum rannsóknnum á sömu forsendum og vinnur einnig að samstarfsverkefnum umheilsuvernd við aðrar fagstéttir.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif fjölsykra úr cyanóbakteriu úr Bláa Lóninu á ónæmissvör in vitro. Jóna Freysdóttir, Ása Bryndis Guðmundsdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Elín Soffía Ólafsdóttir, Sesselja Ómarsdóttir, Arnór Víkingsson, Ása Brynjólfsdóttir.

Áhrif ósérhæfða ónæmiskerfisins og líftækniyfjanna Anakirna og Tocilizumab á sérhæfingu og virkni afleiddra CD8+ T-stýrfrumna. Una Bjarnadóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Hildur Sigurgrimsdóttir, Petra Osvaldová, Bárður Sigurgeirsson, Jón Hjaltalín Ólafsson, Jóna Freysdóttir, Michael Kalos, Monica Gad.

Áhrif varnarþéttisins LL-37 á boðefnaseytingu hýrnisfrumna í rækt. Björn Rúnar Lúðvíksson, Hildur Sigurgrimsdóttir, Jóna Freysdóttir, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Jens Kjartansson.

Áhættuþættir sóragigtar. Þorvarður Jón Löve, Kristín Sigurjónsdóttir, Björn Guðbjörnsson.

Sjávarlífverur – leit að ónæmisstýrandi lyfjasprotum. Jóna Freysdóttir, Xiaxia Di, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir, Arnór Víkingsson.

Xiaxia Di. Sjávarlífverur – leit að ónæmisstýrandi lyfjasprotum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Áhrif efna úr sjávarlífverum á ónæmissvör. Jóna Freysdóttir. Verkefnastykur.

Áhrif ómega-3 fjölmottaðra fitusýra á hjóðnun bólgu – Hlutverk bólguhjóðnunarmiðla og NK frumna. Jóna Freysdóttir og Ingibjörg Harðardóttir. Doktorsstyrkur Kirstine Nolling Jensen. Fjármagnað árin 2016-2018.

Minningasjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Bólguhemjandi efni úr sjávarlífverum. Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Bólguhjóðnun – greining á kylfrumum og sameindum. Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

AVS sjóður

Sjávarlífverur – leit að ónæmissýrandi lyfjasprotum. Jóna Freysdóttir, Sesselja Ómarsdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Arnór Víkingsson, Ingileif Jónsdóttir, Margrét Þorsteinsdóttir. Fjármagnað árin 2014-2016.

Norrforsk

Nord-Data eða A Nordic Rheumatology Register Pilot. Björn Guðbjörnsson.

NordStar. Gerður Gröndal og Björn Guðbjörnsson.

Vísindasjóður félags íslenskra Gigtækna (VFÍG)

Björn Guðbjörnsson Pan-Nordic Rheumatology Register.

Kristján Steinsson The PD-1 pathway in autoimmunity and cancer.

Doktorsnemar

Ása Bryndis Guðmundsdóttir. Effects of exopolysaccharides from Cyanobacterium aponinum from the Blue Lagoon on immune responses in vitro. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Hildur Sigurgrímsdóttir. Hugsanleg tengsl varnarpeptíða í meingerð fjólkerfa sjálfsöfnæmissjúkdóma sem sérkennast af afvirkni TNF bólguferla. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson, Jóna Freysdóttir.

Kirstine Nolling Jensen. Resolution of inflammation: Identification of key molecules on NK cells and neutrophils. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Kristín Sigurjónsdóttir. Áhættuþættir sóragigta. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þorvarður Jón Löve, Björn Guðbjörnsson.

Xiaxia Di. Sjávarsvampar – leit að ónæmissýrandi lyfjasprotum. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir.

Meistaraneimar

Jón Þórir Óskarsson. Sjávarlífverur – leit að ónæmissýrandi lyfjasprotum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Petra Osvaldová. Áhrif ósérhæfða ónæmiskerfisins og líftækniyfjanna Anakirna og Tocilizumab á sérhæfingu og virkni afleiddra CD8+ T-sýrfrumna. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson, Hildur Sigurgrímsdóttir, Bárður Sigurgeirsson, Jón Hjaltafín Ólafsson, Jóna Freysdóttir, Michael Kalos, Monica Gad.

Vala Jónsdóttir. Áhrif fjölsýkra úr cýanóbakteríu úr Bláa Lóninu á ónæmissvör hýrnisfrumna in vitro. Lifeindafraeðibraut, Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Ása Bryndis Guðmundsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Rannsóknastofa í ónæmisfræði, Landspítala

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Læknadeild og lyfjafræðideild Háskóla Íslands, Íslensk erfðagreining, Hjartavernd, Læknisfræðileg myndgreining (Domus Medica),

Erlendir samstarfsaðilar

National Institute on Aging (NIA), Department of Genetics and Pathology Uppsala University. SLE International Collaborating Clinics (SLICC), samstarf sérfræðinga í SLE frá 24 háskólastofnunum, Boston University. Tartu University Hospital, Eistlandi. TREAT-OA, stór samstarfshópur um erfðir slitgigta með fjölda háskóla í yfir 30 löndum. PAM-samvinnuverkefni háskólasjúkrahúsa á Norðurlöndunum um sóraliðloskun. Einnig er deildin aðili að alþjóðlegu rannsóknarsamstarfi um gagnagrunna til skráningar á notkun líftækniyfja í gegnum ICEBIO, sem byggir á samvinnu við DANBIO. Meðal stórra verkefna er Nord-Star meðferðarannsóknin á iktsýki, þar sem öll fjögur Norðurlöndin og Holland taka þátt, og Nord-Data verkefnið sem er norræn fjölþjóða skráningarrannsókn á iktsýki, hryggikt og sóragigt, þar sem margþættir heilsufars- og meðferðarþættir eru skoðaðir. Fjölbreytni samstarfsins kemur vel fram sé lítið til þjóðernis meðhöfunda síðustu ára, en þeir koma frá meira en 30 löndum.

Víðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Hagnýtingarverðlaun Háskóla Íslands, fyrsta sæti. Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir, Xiaxia Di og Jón Þórir Óskarsson. Bólguhemjandi áhrif efnis upprunna úr sjávarlífverum.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Jóna Freysdóttir er í ritstjórn Scandinavian Journal of Immunology.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Coates LC, Kavanaugh A, Mease PJ, Soriano ER, Laura Acosta-Felquer M, Armstrong AW, ... **Love TJ** et al. Group for Research and Assessment of Psoriasis and Psoriatic Arthritis 2015 Treatment Recommendations for Psoriatic Arthritis. Arthritis & rheumatology (Hoboken, NJ). 2016;68(5):1060-71.

Einarsdóttir E, Liu HB, **Freysdóttir J**, Gotfredsen CH, Ómarsdóttir S. Immunomodulatory N-acyl Dopamine Glycosides from the Icelandic Marine Sponge Myxilla incrustans Collected at a Hydrothermal Vent Site. Planta medica. 2016;82(9-10):903-9.

Freysdóttir J, Logadóttir OT, Ómarsdóttir SS, Víkingsson A, Harðardóttir I. A polysaccharide fraction from Achillea millefolium increases cytokine secretion and reduces activation of Akt, ERK and NF- B in THP-1 monocytes. Carbohydrate polymers. 2016;2016(143):131-8.

Hanly JG, Su L, Urowitz MB, Romero-Díaz J, Gordon C, Bae S-C, ... **Steinsson K**, et al. A Longitudinal Analysis of Outcomes of Lupus Nephritis in an International Inception Cohort Using a Multistate Model Approach. Arthritis & rheumatology (Hoboken, NJ). 2016;68(8):1932-44.

Højgaard P, Glintborg B, Kristensen LE, **Guðbjörnsson B**, **Love TJ**, Dreyer L. The influence of obesity on response to tumour necrosis factor-alpha inhibitors in psoriatic arthritis: results from the DANBIO and ICEBIO registries. Rheumatology (Oxford, England). 2016;55(12):2191-9.

Huizinga TWJ, **Gröndal G**. Drivers of costly treatment strategies in rheumatoid arthritis. Lancet (London, England). 2016;388(10041):213-4.

Jonsson H, Ólafsdóttir S, Sigurdardóttir S, Aspelund T, Eiríksdóttir G, Sigurdsson S, et al. Incidence and prevalence of total joint replacements due to osteoarthritis in the elderly: risk factors and factors associated with late life prevalence in the AGES-Reykjavik Study. BMC musculoskeletal disorders. 2016;17(1):14.

Kjellander C, Björkholm M, Källman O, Giske CG, Weibull CE, **Löve TJ**, et al. Bloodstream infections in patients

with chronic lymphocytic leukemia: a longitudinal single-center study. Annals of hematology. 2016;95(6):871-9.

Lindegård HM, Johansen P, **Gröndal G**, Jensen EC, Juul L, Schlemmer AM, et al. Doubling the single-dose infusion rate of tocilizumab in rheumatoid arthritis is safe and efficacious. Scandinavian journal of rheumatology. 2016;45(4):262-6.

Rombouts Y, Jónasdóttir HS, Hipgrave Ederveen AL, Reiding KR, Jensen BC, **Freysdóttir J**, ... **Hardardóttir I**, et al. Acute phase inflammation is characterized by rapid changes in plasma/peritoneal fluid N-glycosylation in mice. Glycoconjugate journal. 2016;33(3):457-70.

Thordardóttir S, Víkingdóttir T, Bjarnadóttir H, **Jonsson H**, **Guðbjörnsson B**. Activation of Complement Following Total Hip Replacement. Scandinavian journal of immunology. 2016;83(3):219-24.

Urowitz MB, Gladman DD, Anderson NM, Su J, Romero-Díaz J, Bae SC, ... **Steinsson K**, et al. Cardiovascular events prior to or early after diagnosis of systemic lupus erythematosus in the systemic lupus international collaborating clinics cohort. Lupus science & medicine. 2016;3(1):e000143 Lupus Sci Med.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Ludvíksdóttir D, **Valtysdóttir ST**, Hedenstrom H, Hallgren R, **Guðbjörnsson B**. Eight-year follow-up of airway hyperresponsiveness in patients with primary Sjogren's syndrome. Ups J Med Sci. 2017;122(1):51-5.

Lindqvist U, **Guðbjörnsson B**, Iversen L, Laasonen L, Ejstrup L, Ternowitz T, et al. Disease activity in and quality of life of patients with psoriatic arthritis mutilans: the Nordic PAM Study. Scandinavian journal of rheumatology. 2017:1-7.

Önnur ritverk

Ståhle AM, Lindqvist U, **Guðbjörnsson B**. Psoriasis arthritis mutilans i Norden. Best Practice. 2016;May:7-9.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 1

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 6

Hjartalækisfræði

Forsvarsaðilar fræðigreinar: Karl Andersen prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar Erfðafraeði kransæðasjúkdóma og hjartsláttartruflana. Faraldsfræði kransæðasjúkdóma. Samspil sykursýki og bráðra kransæðasjúkdóma. Áhrif bólguþátta á meingerð kransæðasjúkdóma og hjartsláttartruflana. Ódæmigerðir brjóstverkir á bráðamóttöku.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Bólguþættir og blóðþrýstingur meðal 16 – 20 ára ungmenna. Ragnar G. Bjarnason, Ingibjörg Kjartansdóttir, Anna Sigríður Ólafsdóttir, Ragnar Danielsen.

Óskilgreindir brjóstverkir sem ekki eru vegna kransæðasjúkdóms: Algengi og mögulegt meðferðarinngríp. Karl Andersen, Erla Svansdóttir, Elisabet Benedíkt, Björg Sigurdardóttir, Hróbjartur Darri Karlsson, Daniel P. Ólason, Jón F. Sigurðsson.

Doktorsnemar

Berglind Aðalsteinsdóttir. Íslenska ofvaxtarhjáttavöðvakvilla verkefnið. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gunnar Þór Gunnarsson, Barry Maron, Jonathan Seidman, Christine Seidman, Ragnar Danielsen, Hilma Hólm, Davíð O. Arnar.

Guðný Stella Guðnadóttir. Kynbundinn munur á tíðni kransæðabráðinga og meðferð kransæðasjúkdóma

á Íslandi og í Svíþjóð. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðnason, Karl Andersen, Inga Sigurrós Práinsdóttir.

Hrafnhildur Stefánsdóttir. Gáttatíf; faraldsfræði og nýjar afleiðingar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Davíð O. Arnar, Thor Aspelund, Vilmundur Guðnason.

Ingbjörg Kjartansdóttir. Bólguþættir og blóðþrýstingur meðal 16 – 20 ára ungmenna. Læknadeild, Háskóla Íslands. Ragnar G. Bjarnason, Anna Sigríður Ólafsdóttir, Ragnar Danielsen.

María Isabel Smáradóttir. The role of copeptin and other biomarkers in dysglycaemia and cardiovascular disease. Læknadeild, Háskóla Íslands Karolinska Institute Stockhólmi. Leiðbeinendur: Linda Mellbin, Karl Andersen.

Marianna Garðarsdóttir. Tengsl gáttatífs og blóðflæðis til heila. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Davíð O. Arnar.

Ott Saluveer. Pharmacological stimulation of endogenous fibrinolytic capacity in vivo. Wallenberg laboratorium, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Institute of Medicine, Göteborg Universitet. Leiðbeinandi: Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir.

Rán Sturlaugsdóttir. Carotid plaque progression and associated risk factors. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Vilmundur Guðnason, Albert V Smith, Thor Aspelund, Karl Andersen, Thomas Gustavsson.

Tijana Drjobnjak. Lyfjafraeðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sveinbjörn Gizurarson, Karl Andersen.

Þórarinn Árni Bjarnason. Sykursýki í bráðum kransæðasjúkdómi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Karl Andersen.

Meistaraneinar

Bylgja Brynjarsdóttir. Left ventricular function by echocardiography/ Tissue Doppler imaging and carotid intimal thickness in adolescents 18-20 years old linked to cardiovascular risk factors. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Hanna S Ásvaldsdóttir, Ragnar Danielsen.

Ragnhildur Hreiðarsdóttir. Ómega-3 fjölomettaðar fitusýrur til að fyrirbyggja gáttatíf eftir opna hjartaáðgerð, hlutverk bólguferla. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur S. Indriðason, Davíð O. Arnar, Guðrún V. Skúladóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Hjartavernd, Íslensk erfðagreining

Erlendir samstarfsaðilar
Karolinska Institute Stockhólmi.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita
Karl Andersen faglegur ritstjóri Læknanemans

Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir í ritstjórn Læknablaðsins.

Ritverk –bækur eða bókakafflar

Bók
Guðmundur Þorgeirsson, Tómas Guðbjartsson, ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. 256 bls.

Bókakafflar
Berglind Libungan, Tómas Guðbjartsson. Kransæðasjúkdómur hjá öldruðum. Í: **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. 187-193.

Guðmundur Þorgeirsson, Karl Andersen. Orsakir, meinþróun og meingerð. **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 28-33.

Guðmundur Þorgeirsson, Magnús K. Magnússon. Meðferð kransæðasjúkdóms; Lyfjameðferð. Í: **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 114-29.

Guðmundur Þorgeirsson, Tómas Guðbjartsson. Kransæðar og kransæðablóðflæði. Í: **Guðmundur Þorgeirsson**, Tómas Guðbjartsson, ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 17-23.

Hilma Hólm, Guðmundur Þorgeirsson. Erfðir kransæðasjúkdóms. Í: **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 35-9.

Inga S. Práinsdóttir, Arnar Þór Rafnsson, Axel F. Sigurðsson. Fylgikvillar kransæðastíflu; Hjartabilun. Í: **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 207-17.

Karl Andersen, Davíð O. Arnar. Brátt kransæðarheilkenni og kransæðastífla. Í **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 100-11.

Karl Andersen, Guðmundur Þorgeirsson. Faraldsfræði kransæðasjúkdóms. Í **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 23-7.

Karl Andersen, Marianna Garðarsdóttir, Ragnar Danielsen, Þórarinn Guðnason. Greining kransæðasjúkdóms. Í **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls.

Karl Andersen, Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir. Einkenni kransæðasjúkdóms. Í **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 81-3.

Laufey Steingrimsdóttir, Guðmundur Þorgeirsson. Mataræði og hjartasjúkdómar. Í: **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 59-79.

Margrét Leósdóttir, **Karl Andersen**. Áhættuþættir og forvarnir. Í **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 41-57.

Martin Ingi Sigurðsson, Þórarinn Guðnason, Gísli H. Sigurðsson. Meðferð kransæðasjúklinga fyrir svæfingu og skurðaðgerð. Í: **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 193-9.

Ragnar Danielsen, Þórarinn Guðnason, Ingbjörg J. Guðmundsdóttir. Meðferð kransæðasjúkdóms; Kransæðavíkkun. Í: **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 130-41.

Sigfús Gizurarson, Davíð Ó. Arnar. Fylgikvillar kransæðastíflu; Hjartsláttartruflanir við bráða kransæðastíflu. Í: **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 219-29.

Sigfús Gizurarson, Tómas Guðbjartsson. Fylgikvillar kransæðastíflu; Snemmkomin gollurshúsbólga og heilkenni Dresslers. Í: **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík:

Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 230-3.

Sigfús Gizurarson, Tómas Guðbjartsson. Snemmkomin gollurshúsbólga og heilkenni Dresslers. Í: **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 230-5.

Tómas Guðbjartsson, **Axel F. Sigurðsson, Hildigunnur Friðjónsdóttir, Þórdís J. Hrafnkelsdóttir**, Arnar Geirsson. Hjartaigræðsla. Í: **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 241-7.

Þórdís J. Hrafnkelsdóttir, Tómas Guðbjartsson. Kransæðasjúkdómur í konum. Í: **Guðmundur Þorgeirsson** og Tómas Guðbjartsson ritstjórar. Kransæðabókinn. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 179-187.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Þórir S. Sigmundsson, Daniel Arnarson, **Arnar Rafnsson**, Víðar Magnússon, Gunnar Þór Gunnarsson, **Gestur Þorgeirsson**. Flutningstími og gæði meðferðar hjá sjúklingum með ST-hækkunar-hjartadrep á landsbyggðinni – fáir ná í kransæðavíkkun innan 120 mínútna. Læknablaðið. 2016;2016(01):11-7.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Arnar DO, Andersen K, Thorgeirsson G. Genetics of cardiovascular diseases: lessons learned from a decade of genomics research in Iceland. Scandinavian cardiovascular journal : SCJ. 2016;5(6):260-5.

Arnar DO, Andersen K, Thorgeirsson G. Genetics of cardiovascular diseases: lessons learned from a decade of genomics research in Iceland. Scandinavian Cardiovascular Journal. 2016;50(5-6):260-5.

Bjornsson E, **Thorgeirsson G, Gudnason T**. Adult height associates with angiographic extent of coronary artery disease. Atherosclerosis. 2016;2016(254):237-41.

Helgadóttir A, Gretarsdóttir S, Thoreifsson G, Hjartarson E, Sigurdsson A, Magnusdottir A, et al. Variants with large effects on blood lipids and the role of cholesterol and triglycerides in coronary disease. Nature Genetics. 2016;48(6):634.

Kristjánsson RP, Oddsson A, Helgason H, Sveinbjornsson G, Arnadóttir GA, Jensson BO, et al. Common and rare variants associating with serum levels of creatine kinase and lactate dehydrogenase. Nature communications. 2016;2016(7):10572.

Nioi P, Sigurdsson A, Thoreifsson G, Helgason H, Agustsdóttir AB, Norddahl GL, ... **Thorgeirsson G**, et al. Variant ASGR1 Associated with a Reduced Risk of Coronary Artery Disease. The New England journal of medicine. 2016;374(22):2131-41.

O'Flaherty M, Bandosz P, Critchley J, Capewell S, Guzman-Castillo M, Aspelund T, et al. ... **Andersen K**, et al. Exploring potential mortality reductions in 9 European countries by improving diet and lifestyle: A modelling approach. International journal of cardiology. 2016;207:286-91.

Olivecrona GK, Lagerqvist B, Fröbert O, **Gudnason T**, Maeng M, Råmunddal T, et al. Impact of thrombus aspiration during ST-Elevation Myocardial Infarction: a six month composite endpoint and risk of stroke analyses of the TASTE trial. BMC cardiovascular disorders. 2016;2016(16):62.

Onundarson PT, **Arnar DO**, Lund SH, Gudmundsdóttir

BR, Francis CW, Indridason OS. Fibrinolytic time monitoring improves warfarin anticoagulation outcome in atrial fibrillation: a systematic review of randomized trials comparing Fibrinolytic or direct oral anticoagulants to standard PT-warfarin. *International journal of laboratory hematology*. 2016;38(1):78-90.

Ólafsdóttir T, Hrafnkelsson B, Thorgeirsson G, Ásgeirsdóttir TL. The tax-free year in Iceland: A natural experiment to explore the impact of a short-term increase in labor supply on the risk of heart attacks. *Journal of Health Economics*. 2016;2016(49):14.

Pattaro C, Teumer A, Gorski M, Chu AY, Li M, Mijatovic V, et al. ... **Andersen A**, et al. Genetic associations at 53 loci highlight cell types and biological pathways relevant for kidney function. *Nature communications*. 2016;7

Raatikainen MP, **Arnar DO**, Merkely B, Camm AJ, Hindricks G. Access to and clinical use of cardiac implantable electronic devices and interventional electrophysiological procedures in the European Society of Cardiology Countries: 2016 Report from the European Heart Rhythm Association. *EP Europace*. 2016;18(3):1-79.

Skuladottir GV, Cohen A, **Arnar DO**, Hougaard DM, Torfason B, Palsson R, et al. Plasma 25-hydroxyvitamin D2 and D3 levels and incidence of postoperative atrial fibrillation. *Journal of nutritional science*. 2016;2016(5):e10.

Sveinbjornsson G, Albrechtsen A, Zink F, Gudjonsson SA, Oddson A, Músson G, et al. ... **Holm H**, et al. Weighting sequence variants based on their annotation increases power of whole-genome association studies. *Nature genetics*. 2016;48(3):314-7.

van der Harst P, van Setten J, Verweij N, Vogler G, Franke L, Maurano MT, et al. 52 Genetic Loci Influencing Myocardial Mass. *Journal of the American College of Cardiology*. 2016;68(13):1435-48.

van der Harst P, van Setten J, Verweij N, Vogler G, Franke L, Maurano MT, et al. ... **Andersen A**, et al. 52 genetic loci influencing myocardial mass. *Journal of the American College of Cardiology*. 2016;68(13):1435-48.

Wood TR, Hansen R, **Sigurðsson AF**, Jóhannsson GF. The cardiovascular risk reduction benefits of a low-carbohydrate diet outweigh the potential increase in LDL-cholesterol. *The British journal of nutrition*. 2016;115(6):1126-8.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Bjarnason TA, Kristinsdóttir LB, Oskarsdóttir ES, Hafthorsson SO, Olafsson I, Lund SH, et al. Diagnosis of type 2 diabetes and prediabetes among patients with acute coronary syndromes. *European Heart Journal: Acute Cardiovascular Care*. 2016;2048872616669060.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 2

Veggsþjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 5

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 9

Innkirtlalæknisfræði

Forsvarsmáður: Rafn Benediktsson prófessor

Vísindasjóður Landspítala

Vefjafræði heiladingulsæxla á Íslandi: Flokkun, faraldsfræði og tengsl við sjúkdómsmynd og erfðabætti. Tómas Þór Ágústsson, Rebekka Guðrún Rúnarsdóttir, Jón Gunnlaugur Jónsson, Jacqueline Trouillas, Rue G. Paradin, Rafn Benediktsson, Márta Korbonits, William Harvey.

Doktorsnemar

Hrafnhildur Eymundsdóttir. Samband D-vítamíns búskapar við vitræna getu meðal eldra fólks á Íslandi. Matvæla- og næringafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Alfons Ramel, Samstarfsaðilar: Pálmi V. Jónsson, Lárus St. Guðmundsson, Þórhallur Ingi Halldórsson, Gunnar Sigurðsson, Lenore J. Launer, Milan Chang Gudjonsson, Vilmundur Guðnasson, Tamarra B. Harris.

Tómas Þór Ágústsson. Faraldsfræði og erfðabætti heiladingulsæxla á Íslandi í hálföld. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Rafn Benediktsson, Jón Gunnlaugur Jónsson.

Xiaxia Di. Sjávarlífverur – leit að ónæmissýrandi lyfjasprotum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Arnór Víkingsson, Sigrún Baldursdóttir, Eggert S Birgisson, Ísleifur Ólafsson, Rafn Benediktsson.

Læknar í framhaldsnámi

Elin Helga Þórarinsdóttir – Helga Ágústa Sigurjónsdóttir Educational supervisor RCP

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Skurðeild, Taugadeild, Grensádeild, vefjameinafræði.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Lyfjafræðideild Háskóla Íslands, Vísiskiptadeild Háskólans í Reykjavík

Erlendir samstarfsaðilar

Gautaborgarháskóli, Karolinska sjúkrahúsið.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Jonsdóttir G, Gudmundsson J, Birgisson G, **Sigurjónsdóttir HA**. Primary aldosteronism: from case detection to histopathology with up to 6 years of follow-up. *J Clin Hypertens (Greenwich)*. 2017;19(4):424-30.

Marques EA, Gudnason V, Lang T, **Sigurðsson G**, Sigurðsson S, Aspelund T, et al. Association of bone turnover markers with volumetric bone loss, periosteal apposition, and fracture risk in older men and women: the AGES-Reykjavik longitudinal study. *Osteoporosis international: a journal established as result of cooperation between the European Foundation for Osteoporosis and the National Osteoporosis Foundation of the USA*. 2016;27(12):3485-94.

Marques E, Gudnason V, **Sigurðsson G**, Lang T, Johannesdóttir F, Siggeirsdóttir K, et al. Are bone turnover markers associated with volumetric bone density, size, and strength in older men and women? The AGES-Reykjavik study. *Osteoporosis International*. 2016;27(5):1765-76.

Marques EA, Gudnason V, **Sigurðsson G**, Lang T, Johannesdóttir F, Siggeirsdóttir K, et al. Are bone turnover markers associated with volumetric bone density, size, and strength in older men and women? The AGES-Reykjavik study. *Osteoporosis International*. 2016;27(5):1765-76.

Olafsson AS, **Sigurjónsdóttir HA**. Increasing Prevalence of Addison Disease: Results From a Nationwide Study. *Endocrine practice: official journal of the American College of Endocrinology and the American Association of Clinical Endocrinologists*. 2016;22(1):30-5.

Styrkarsdóttir U, Thorleifsson G, Eiríksdóttir B, Gudjonsson SA, Ingvarsson T, Center JR, ... **Sigurðsson G**, et al. Two Rare Mutations in the COL1A2 Gene Associate With Low Bone Mineral Density and Fractures in Iceland. *Journal of bone and mineral research: the official journal of the American Society for Bone and Mineral Research*. 2016;31(1):173-9.

Styrkarsdóttir U, Thorleifsson G, Gudjonsson SA, Sigurdsson A, Center JR, Lee SH, ... **Sigurðsson G**, et al. Sequence variants in the PTH1R gene associate with spine bone mineral density and osteoporotic fractures. *Nature communications*. 2016;2016(7):10129.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 3

Veggsþjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 1

Lungnalæknisfræði

Forsvarsmáður: Steinn Jónsson prófessor, Þórarinn Gíslason prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Lungnaþekja í milliveflungnasjúkdómum, Berkjuskúlk, Erfðir og faraldsfræði milliveflungnasjúkdóma, Milliveflungnabreytingar, Lungnakkabbamein, Forstigsbreytingar í berkjuþekju, Faraldsfræði og erfðir lungnakkabbameins á Íslandi, Árangur skurðaðgerða við lungnakkabbameini á Íslandi, Áhrif steitu á horfur sjúklinga með lungnakkabbamein.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Berkjuskúlk á Íslandi-samevrópsk rannsókn. Gunnar Guðmundsson, Helgi J Ísaksson.

Berkjuskúlk í AGES þýði Hjartaverndar. Gunnar Guðmundsson, Vilmundur Guðnasson, Thor Aspelund, Sigurður Sigurðarson, George Washko, Lenore Launer.

Erfðir lungnatrefjunar - alþjóðleg rannsókn. Gunnar Guðmundsson, Helgi J Ísaksson, Stella Kemp Hrafnkelsdóttir, David A Schwartz.

Lungnaþekja í milliveflungnasjúkdómum. Gunnar Guðmundsson, Helgi Ísaksson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ari Jón Arason.

Næringardrykkir eða orku- og próteinríkir millibitar – áhrif á blóðsýkur og viðhorf sjúklinga. Áróra Rós Ingadóttir, Eva Björg Björgvinsdóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir, Þórarinn Gíslason, Alfons Ramel, Ólöf Guðný Geirsdóttir, Christine Baldwin, Anne Marie Beck.

Rannsóknarsjóður Háskóla Íslands

Histologic and Molecular Characteristics of Bronchial Carcinoma in Situ from a Prospective Bronchoscopic Cohort. Steinn Jónsson, York E Miller, Wilbur A Franklin, Marileila Garcia, Dan Merrick, Tim Kennedy, Anna Baron, William Feser og Paul A Bunn.

Doktorsnemar

Berglind Eva Benediktisdóttir. Ný örefni sem stýra þéttengslum í lungnaþekjuvef. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Már Músson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

Guðrún Nína Óskarsdóttir. Skurðaðgerðir við lungnakkabbameini á Íslandi, undirhópar og horfur. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Tómas Guðbjartsson, Steinn Jónsson, Jóhannes Björnsson, María Planck. Gunnar Mýrdal.

Hrönn Harðardóttir. Stress response to a Lung Cancer Diagnosis; Impact on Survival. Leiðbeinendur: Unnur Valdimarsdóttir, Magnús Karl Magnússon, Susan Lutgendorf.

Ragnhildur Guðrún Finnbjörnsdóttir. Loftgæði og heilsa. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Gíslason, Vilhjálmur Rafnsson.

Össur Ingi Emilsson. Tengsl vélindabakflæðis að nöttu við öndunarfarasjúkdóma og kæfisvefn. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þórarinn Gíslason.

Meistaraneimar

Brynja Valdimarsdóttir. Gerð frumræktunarlikans fyrir lungnatrefjun og samanburður við vefjalitanir úr sjúklingasýnum og Samanburður á lungnaþekju í millivefslungnasjúkdómum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gunnar Guðmundsson, Helgi Ísaksson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon.

Marta Serwatko. Ný aðferðafræði til mats á öndunarrefriði í svefni. Tækni- og verkfræðideild, Háskólans í Reykjavík. Leiðbeinendur: Erna Sif Arnardóttir, Karl Ægir Karlsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Lungnalæknisfræði

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Rannsóknastofa í stofnfrumfræðum, Læknadeild Háskóla Íslands, Hjartavernd

Erlendir samstarfsaðilar

University of Colorado, Denver, Bandaríkjunum, Harvard University, Boston Bandaríkjunum

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Steinn Jónsson, aðstoðarritstjóri Lung Cancer Frontiers.

Doktorsritgerðir

Ragnhildur Guðrún Finnbjörnsdóttir. Skammtíma loftmengun í Reykjavík og heilsufarsvísar – úttektir lyfja, dánartíðni og komur á sjúkrahús = Short-term air pollution in Reykjavík and health indicators – drug dispensing, mortality, and hospital visits. Reykjavík: Háskóla Íslands; 2016. Leiðbeinendur: Þórarinn Gíslason, Vilhjálmur Rafnsson.

Össur Ingi Emilsson. Tengsl vélindabakflæðis að nóttu við öndunaræraeinkenni og kæfisvefn = Nocturnal Gastroesophageal Reflux - Respiratory Symptoms and Obstructive Sleep Apnea. Reykjavík: Háskóla Íslands; 2016. Leiðbeinandi: Þórarinn Gíslason.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Gunnar Guðmundsson, Guðrún Larsen. Áhrif eldgos á heilsu manna á Íslandi. Yfirlitgrein. Læknablaðið. 2016;2016(10):433.

Sif Hansdóttir, Hrönn Harðardóttir, Óskar Einarsson, Stella Kemp Hrafnkelsdóttir, **Gunnar Guðmundsson.** Lungnaígræðslur á Íslendingum. Læknablaðið. 2016;2016(05):225-30.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Amaral AFS, Coton S, Kato B, Tan WC, Studnicka M, Janson C, **Gíslason T**, et al. Lung function defects in treated pulmonary tuberculosis patients. The European respiratory journal. 2016;47(1):352-3.

Amaral AFS, Newson RB, Abramson MJ, Antó JM, Bono R, Corsico AG, **Gíslason T** et al. Changes in IgE sensitization and total IgE levels over 20 years of follow-up. The Journal of allergy and clinical immunology. 2016;137(6):1788-95.

Arnardóttir ES, Björnsdóttir E, Olafsdóttir KA, **Benediktsdóttir B**, **Gíslason T**. Obstructive sleep apnoea in the general population: highly prevalent but minimal symptoms. The European respiratory journal. 2016;47(1):194-202.

Arnardóttir ES, **Gíslason T**. Quantifying Airflow Limitation and Snoring During Sleep. Sleep Medicine Clinics. 2016;11(4):421-34.

Arnardóttir ES, Isleifsson B, Agustsson JS, Sigurdsson GA, **Sigurgunnarsdóttir MO**, Sigur arson GT ... **Gíslason T**, et al. How to measure snoring? A comparison of the microphone, cannula and piezoelectric sensor. Journal of sleep research. 2016;25(2):158-68.

Arnardóttir ES, Verbraecken J, Gonçalves M, Gjerstad M, Grote M, Puertas FJ, Variability in recording and scoring of respiratory events during sleep in Europe: a need for uniform standards". J Sleep Res 2016, 25(2):144-57.

Azizan A, Fard M, Azari M, **Benediktsdóttir B**, **Arnardóttir E**, Jazar R, et al. The influence of vibration on seated human drowsiness. Industrial Health. 2016;54(4):296-307.

Björnsdóttir E, **Benediktsdóttir B**, Pack AI, **Arnardóttir ES**, Kuna ST, **Gíslason T**, et al. The Prevalence of Depression among Untreated Obstructive Sleep Apnea Patients Using a Standardized Psychiatric Interview. Journal of clinical sleep medicine: JCSM : official publication of the American Academy of Sleep Medicine. 2016;12(1):105-12.

Dratva J, Bertelsen R, Janson C, Johannessen A, **Benediktsdóttir B**, Bråbäck L ... **Gíslason T**, et al. Validation of self-reported figural drawing scales against anthropometric measurements in adults. Public health nutrition. 2016;19(11):1944-51.

Dratva J, Zemp E, Dharmage SC, Accordini S, Burdet L, **Gíslason T**, et al. Early Life Origins of Lung Ageing: Early Life Exposures and Lung Function Decline in Adulthood in Two European Cohorts Aged 28-73 Years. PLoS one. 2016;11(1):e0145127.

Emilsson ÖI, **Benediktsdóttir B**, Ólafsson Í, Cook E, Júlíusson S, Berg S, **Gíslason T**, et al. Definition of nocturnal gastroesophageal reflux for studies on respiratory diseases. Scandinavian journal of gastroenterology. 2016;51(5):524-30.

Emilsson ÖI, **Benediktsdóttir B**, Ólafsson Í, Cook E, Júlíusson S, Björnsdóttir ES, ... **Arnardóttir ES**, **Gíslason T**, et al. Respiratory symptoms, sleep-disordered breathing and biomarkers in nocturnal gastroesophageal reflux. Respiratory research. 2016;17(1):115.

Fingerlin TE, Zhang W, Yang IV, Ainsworth HC, Russell PH, Blumhagen RZ, ... **Gudmundsson G**, et al. Genome-wide imputation study identifies novel HLA locus for pulmonary fibrosis and potential role for autoimmunity in fibrotic idiopathic interstitial pneumonia. BMC genetics. 2016;17(1):74.

Finnbjörnsdóttir RG, Carlsen HK, Thorsteinsson T, Oudin A, Lund SH, **Gíslason T**, et al. Association between Daily Hydrogen Sulfide Exposure and Incidence of Emergency Hospital Visits: A Population-Based Study. PLoS one. 2016;11(5):e0154946 PLoS ONE.

Gíslason T, Bertelsen R, Real FG, Sigsgaard T, Franklin KA, Lindberg E, ... **Benediktsdóttir B**, et al. A Self-reported exposure to traffic pollution in relation to daytime sleepiness and habitual snoring: a questionnaire study in seven North-European cities. Sleep Medicine. 2016;24:93-9.

Gudmundsson G, Margretardóttir OB, Sigurdsson MI, Harris TB, Launer LJ, Sigurdsson S, et al. Airflow obstruction, atherosclerosis and cardiovascular risk factors in the AGES Reykjavik study. Atherosclerosis. 2016;2016(252):122-7.

Hlodversdóttir H, Petursdóttir G, Carlsen HK, **Gíslason T**, Hauksdóttir A. Long-term health effects of the Eyjafjallajökull volcanic eruption: a prospective cohort study in 2010 and 2013. BMJ open. 2016;6(9):e011444 BMJ Open.

Iyer KS, Newell JD, Jin D, Fuld MK, Saha PK, **Hansdóttir S**, et al. Quantitative Dual-Energy Computed Tomography Supports a Vascular Etiology of Smoking-induced Inflammatory Lung Disease. American journal of respiratory and critical care medicine. 2016;193(6):652-61.

Lúdvíksdóttir D, Valtýsdóttir ST, Hedenström H, Hällgren R, Gudbjörnsson B. Eight-year follow-up of airway hyperresponsiveness in patients with primary Sjögren's syndrome. Upsala Journal of Medical Sciences. 2016:1-5.

Magalang UJ, **Arnardóttir ES**, Chen N-H, Cistulli PA, **Gíslason T**, Lim D, et al. Agreement in the Scoring of Respiratory Events Among International Sleep Centers for Home Sleep Testing. Journal of clinical sleep medicine : JCSM : official publication of the American Academy of Sleep Medicine. 2016;12(1):71-7.

Oskarsdóttir GN, Björnsdóttir J, Jonsson S, Isaksson HJ, Gudbjartsson T. Primary adenocarcinoma of the lung - histological subtypes and outcome after surgery, using the IASLC/ATS/ERS classification of lung adenocarcinoma. APMIS : acta pathologica, microbiologica, et immunologica Scandinavica. 2016;124(5):384-92.

Phan T, Li J, Segers P, Reddy-Koppula M, Akers S, Kuna S, **Gíslason T**. Aging is Associated With an Earlier Arrival of Reflected Waves Without a Distal Shift in Reflection Sites. Journal of the American Heart Association.

Putman RK, Hatabu H, Araki T, **Gudmundsson G**, Gao W, Nishino M, et al. Association Between Interstitial Lung Abnormalities and All-Cause Mortality. JAMA. 2016;315(7):672-81.

Real FG, Barrionuevo LP, Franklin K, Lindberg E, Bertelsen RJ, **Benediktsdóttir B**, ... **Gíslason T**, et al. The Association of Gum Bleeding with Respiratory Health in a Population Based Study from Northern Europe. PLoS one. 2016;11(1):e0147518.

Sköld C, Bendstrup E, Myllärniemi M, **Gudmundsson G**, Sjöheim T, Hilberg O, et al. Treatment of idiopathic pulmonary fibrosis: a position paper from a Nordic expert group. Journal of Internal Medicine. 2016.

Sveinbjörnsson G, Gudbjartsson DF, Halldorsson BV, Kristinnsson KG, Gottfredsson M, Barrett JC, et al. HLA class II sequence variants influence tuberculosis risk in populations of European ancestry. Nature Genetics. 2016;48(3):318-22.

Theorell-Haglöw J, Ólafsdóttir IS, **Benediktsdóttir B**, **Gíslason T**, Lindberg E, Janson C. Sex differences in reported and objectively measured sleep in COPD. International journal of chronic obstructive pulmonary disease. 2016;2016(11):151-60.

Thorgeirsson TE, Steinberg S, Reginsson GW, Björnsdóttir G, Rafnar T, Jonsdóttir I, ... **Jonsson S**, **Gíslason T**, et al. A rare missense mutation in CHRNA4 associates with smoking behavior and its consequences. Molecular psychiatry. 2016;21(5):594-600.

Thorhallsdóttir AK, **Gíslason D**, Malinovsky A, Clausen M, **Gíslason T**, Janson C, **Benediktsdóttir B**. Exhaled nitric oxide in a middle-aged Icelandic population cohort. Journal of breath research. 2016;10(4):046015.

Timm S, Frydenberg M, Janson C, Campbell B, Forsberg B, **Gíslason T**, et al. The Urban-Rural Gradient In Asthma: A Population-Based Study in Northern Europe. International journal of environmental research and public health. 2016;13(1):93.

Tomasson K, **Gudmundsson G**, Briem H, Rafnsson V. Malignant mesothelioma incidence by nation-wide cancer registry: a population-based study. Journal of occupational medicine and toxicology (London, England). 2016;2016(11):37.

Triebner K, Johannessen A, Puggini L, **Benediktsdóttir B**, Bertelsen RJ, Bifulco E, ... **Gíslason T**, et al. Menopause as a predictor of new-onset asthma: A longitudinal Northern European population study. The Journal of allergy and clinical immunology. 2016;137(1):50-7.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Campbell B, Raheison C, Lodge CJ, Lowe AJ, **Gislason T**, Heinrich J, et al. The effects of growing up on a farm on adult lung function and allergic phenotypes: an international population-based study. *Thorax*. 2016 Sep 26. pii: thoraxjnl-2015-208154. doi: 10.1136/thoraxjnl-2015-208154. [Epub ahead of print]

Eysteinsdóttir B, Gislason T, Pack AJ, **Benediktsdóttir B, Arnardóttir ES**, Kuna ST, Björnsdóttir E. Insomnia complaints in lean patients with obstructive sleep apnea negatively affect positive airway pressure treatment adherence. *J Sleep Res*. 2016 Dec 15. doi: 10.1111/jsr.12482. [Epub ahead of print]

Svanes C, Koplín J, Skulstad SM, Johannessen A, Bertelsen RJ, **Benediktsdóttir B**, ... **Gislason T**, et al. Father's environment before conception and asthma risk in his children: a multi-generation analysis of the Respiratory Health In Northern Europe study. *Int J Epidemiol*. 2016 Aug 25. pii: dww151. [Epub ahead of print]

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 3

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 4

Meltingarlæknisfræði

Forsvarsmáður: Einar Stefán Björnsson prófessor

Áherslur í rannsóknnum innan fræðasviðsins / fræðigreinarinnar

Lífarskaði af völdum lyfja. Prótónu pumpu hemlar. Sjálfsofnæmislífurabólga. Blæðingar frá meltingarvegi. Bráð brisbólga.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjóður Landspítala

Áhættuþættir fyrir endurteknum brisbólgu og langvinna brisbólgu hjá sjúklingum sem greinst hafa með bráða brisbólgu. Einar Stefán Björnsson, María Björk Baldursdóttir, Berglind Magnúsdóttir, Páll Helgi Möller, Þórarinn Tyrfringsson.

Nýgengi alvarlegra blæðinga og blóðsegamyndunar hjá sjúklingum á hinum nýju blóðþynnningarlyfjum borð saman við warfarín á Íslandi 2012 – 2014. Einar Stefán Björnsson, Guðrún Arna Jóhannsdóttir, Guðrún Arna Jóhannsdóttir, Páll Torfi Öundurson.

Sjálfsofnæmislífurabólga á Íslandi. Einar Stefán Björnsson, Kjartan Bragi Valgeirsson, Björn Rúnar Lúðvíksson.

Visindasjóður Landspítala: Styrkir til ungra starfsmanna

Jóhann Páll Hreinsson. Rannsókn: Spálkan sem segir til um hvaða sjúklinga sem koma á bráðamóttöku með bráða blæðingu frá neðri hluta meltingarvegjar er óhætt að útskrifa heim: Framsýn gildingarrannsókn. Meðumsækjandi: Einar S. Björnsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum Erlendir samstarfsaðilar

National Institutes of health (Jay Hoofnagle MD). Analysis of the documentation of drug-induced liver injury (DILI) for drugs with low evidence of DILI. Part of a new causality assessment group for DILI.

University of Newcastle (Ann Daly PhD). Genetics of drug-induced liver injury.

University of Pennsylvania (David Metz MD). Long-term effects of proton pump inhibitors.

University of Malaga, Spain (Raul Andrade MD, Lucena

Maribel MD). multicenter international collaboration on patients with drug-induced liver injury, Pro-DILI project

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Einar Stefán Björnsson prófessor og yfirlæknir var valinn heiðursvísindamaður ársins

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Einar S. Björnsson er ritstjóri *Scandinavian Journal of Gastroenterology*. Einnig er hann í ritstjórn *Liver International* og *European Journal of Gastroenterology*.

Doktorsritgerð

Orri Þór Ormarsson. New medicine for the treatment of constipation as well as for rectal cleansing prior to flexible sigmoidoscopy. Háskóla Íslands, Reykjavík: 2016. Umsjónakennari: Einar S. Björnsson

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Lára Ósk Eggertsdóttir, **Einar Stefán Björnsson, Óttar Már Bergmann, Sigurður Ólafsson**. Lífarrágræðslur á Íslandi: afturskyggn rannsókn á ábendingum og árangri. *Læknablaðið*. 2016;2016(01):19.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Björnsson ES, Hoofnagle JH. Categorization of drugs implicated in causing liver injury: Critical assessment based on published case reports. *Hepatology* (Baltimore, Md). 2016;63(2):590-603.

Björnsson ES, Ólafsson JH. Concomitant drug-induced liver and skin reactions: An Indian experience. *Hepatology*. 2016;63(3):700-2.

Björnsson ES. Hepatotoxicity by drugs: the most common implicated agents. *International journal of molecular sciences*. 2016;17(2):224.

Björnsson HK, Ólafsson S, Bergmann OM,

Björnsson ES. A prospective study on the causes of notably raised alanine aminotransferase (ALT). *Scandinavian journal of gastroenterology*. 2016;51(5):594-600.

Bloomer SA, Olivier AK, **Bergmann OM**, Mathahs MM, Broadhurst KA, Hicsasmaz H, et al. Strain- and time-dependent alterations in hepatic iron metabolism in a murine model of nonalcoholic steatohepatitis. *Cell biochemistry and function*. 2016;34(8):628-39.

Emilsson ÖI, Benediktsdóttir B, Ólafsson Í, Cook E, Júlíusson S, Berg S, et al. Definition of nocturnal gastroesophageal reflux for studies on respiratory diseases. *Scandinavian journal of gastroenterology*. 2016;51(5):524-30.

Emilsson ÖI, Benediktsdóttir B, Ólafsson Í, Cook E, Júlíusson S, **Björnsson ES, Björnsson ES, Gudlaugsdóttir S, Gudmundsdóttir AS**, et al. Respiratory symptoms, sleep-disordered breathing and biomarkers in nocturnal gastroesophageal reflux. *Respiratory research*. 2016;17(1):115.

Hjartarson JH, Hannesson P, Sverrisson I, Blöndal S, Ivarsson B, **Björnsson ES**. The value of magnetic resonance cholangiopancreatography for the exclusion of choledocholithiasis. *Scandinavian journal of gastroenterology*. 2016;51(10):1249-56.

Hreinsson JP, Palsdóttir S, **Björnsson ES**. The Association of Drugs With Severity and Specific Causes of Acute Lower Gastrointestinal Bleeding: A Prospective Study. *Journal of clinical gastroenterology*. 2016;50(5):408-13.

Júlíusson G, Imam M, **Björnsson ES**, Talwalkar JA, Lindor KD. Long-term outcomes in antimitochondrial antibody negative primary biliary cirrhosis. *Scandinavian journal of gastroenterology*. 2016;51(6):745-52.

Júlíusson G, Jonasson JG, Jonsdóttir SB, Garcia HG, Ólafsdóttir E, Möller PH, **Björnsson ES**. Biliary tract malignancies: a population-based study on incidence, prognosis and management of patients. *Scandinavian journal of gastroenterology*. 2016;51(12):1520-5.

Kalaitzakis E, Benito de Valle M, Rahman M, Lindkvist B, **Björnsson E**, Chapman R, et al. Mapping chronic liver disease questionnaire scores onto SF-6D utility values in patients with primary sclerosing cholangitis. *Quality of life research: an international journal of quality of life aspects of treatment, care and rehabilitation*. 2016;25(4):947-57.

Nicoletti P, Werk AN, Sawle A, Shen Y, Urban TJ, Coulthard SA, **Björnsson ES**, et al. HLA-DRB1*16:01-DQB1*05:02 is a novel genetic risk factor for flupirtine-induced liver injury. *Pharmacogenetics and genomics*. 2016;1(16):01-

Ormarsson OT, Asgrimsdóttir GM, Loftsson T, Stefansson E, Lund SH, **Björnsson ES**. Free fatty acid suppositories are as effective as docusate sodium and sorbitol enemas in treating constipation in children. *Acta paediatrica* (Oslo, Norway : 1992). 2016;105(6):689-94.

Vidarsdóttir JB, Johannsdóttir SE, Thorsdóttir I, **Björnsson E**, Ramel A. A cross-sectional study on nutrient intake and -status in inflammatory bowel disease patients. *Nutrition journal*. 2016;15(1):61.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Helgadóttir H, Metz DC, Lund SH, Gizurarson S, Jacobsen EI, **Asgeirsdóttir GA, Yrsa Yngadóttir Y, Björnsson ES**. Study of Gender Differences in Proton Pump Inhibitor Dose Requirements for GERD: A Double-Blind Randomized Trial. *Journal of clinical gastroenterology*. 2016.

Önnur ritverk

Björnsson ES. *Levercirros. I:* Lindberg G, Nyhlin H, Lindberg G, Nyhlin H, editors. *Gastroenterologi och Hepatologi*. Studentlitteratur AB, Lund 2016. p. 281-4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 10

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 8

Nýrnalæknisfræði

Forsvarsmáður: Runólfur Pálsson prófessor

Áherslur í rannsóknnum innan fræðigreinarinnar

Eitt helsta viðfangsefnið er faraldsfræði og erfðafræði langvinnis nýrnásjúkdóms. Rannsóknirnar beinast meðal annars að áhrifum breytileika í erfðavísu á framrás langvinnis nýrnásjúkdóms og tengslum langvinnis nýrnásjúkdóms við áhættuþætti hjarta- og æðasjúkdóma. Þessar rannsóknir ná einnig til faraldsfræði og meðferðar lokastigsnýrnabilunar. Annað umfangsmikið verkefni snýr að faraldsfræði og erfðafræði nýrnasteinasjúkdóms. Loks má nefna rannsóknir á adenínfosfórbólusyltransferasaskorti, m.a. sambandi arfgerðar og svipgerðar hjá sjúklingum með þennan sjaldgæfa sjúkdóm. Allar þessar rannsóknir fara fram í samstarfi við innlendir og erlendir vísindastofnanir.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Visindasjóður Háskóla Íslands

Bólga og hjartaþættir hjá skilunarsjúklingum; breytileiki og forspárgildi fyrir dauða. Sunna Snædal Jónsdóttir, Peter Bárány, Peter Stenvinkel.

Bráðar líffærabilanir. Gíslí H. Sigurðsson, Sigurbergur Káráson, Ólafur Skúli Indriðason, Páll Torfi Öundurson, Martin Ingi Sigurðsson, Kristinn Sigvaldason, Snævar Sigurðsson, Þórir Einarsson Long, Einar Hjörleifsson.

Bráður nýrnaskaði eftir hjartaaðgerðir á Íslandi – áhættuþættir og langtímahorfur. Tómas Guðbjartsson, Sólveig Helgadóttir, Martin Ingi Sigurðsson, Arnar Geirsson, Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson, Gísli H. Sigurðsson.

Langvinnur nýrnasjúkdómur á Íslandi 2008 – 2013. Ólafur Skúli Indriðason, Arnar Jan Jónsson, Runólfur Pálsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Bráður nýrnaskaði í almennu þýði á Íslandi: Tíðni og horfur: Runólfur Pálsson.

National institute of diabetes and digestive and kidney diseases and The Office of Rare Disease Research at the National Institutes of Health,

Nephrolithiasis and Kidney Failure: the Rare Kidney Stone Consortium (2U54DK083908-06) Project 3: Determinants of Stone Formation and Nephropathy in Patients with APRT Deficiency. Viðar Eðvarðsson, Runólfur Pálsson.

Vísindasjóður Landspítala: Styrkir til ungra starfsmanna

Helga María Grétarsdóttir. Rannsókn: Algengi og framrás arfgengs blóðrúrnasjúkdóms með ríkjandi erfðamata. Meðumsækjandi: Runólfur Pálsson. Aðrir samstarfsmenn: Ólafur Skúli Indriðason.

Þórir Einarsson Long. Rannsókn: Vægur bráður nýrnaskaði í kjölfar skurðaðgerða: Nýgengi og afdrif sjúklinga. Meðumsækjandi: Ólafur Skúli Indriðason Aðrir samstarfsmenn: Martin Ingi Sigurðsson, Tómas Guðbjartsson, Gísli Heimir Sigurðsson, Runólfur Pálsson.

Doktorsnemar

Anný Rós Guðmundsdóttir. Study of the association of uric acid and kidney function. Leiðbeinandi: Margrét B. Andrésdóttir. Læknadeild Háskóla Íslands. Aðrir í doktorsnefnd: Rafn Benediktsson, Björn Oddvar Ericson, Thor Aspelund, Vílmundur Guðnason.

Arnar Jan Jónsson. Langvinnur nýrnasjúkdómur á Íslandi 2008 – 2013. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Aðrir í doktorsnefnd: Sigrún Helga Lund, Björn Odvar Eriksen.

Berglind María Jóhannsdóttir. Áhrif æðakölkunar og blóðfitu á framrás nýrnabilunar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Hrefna Guðmundsdóttir, Ólafur Skúli Indriðason, Gunnar Sigurðsson, Vílmundur Guðnason, Thor Aspelund.

Daði Helgason. Bráður nýrnaskaði eftir opnar hjartaaðgerðir og kransæðþræðingar: Algengi, áhættuþættir og afdrif. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Tómas Guðbjartsson. Meðleiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Aðrir í doktorsnefnd: Runólfur Pálsson, Ingibjörg Jóna Guðmundsdóttir, Martin Ingi Sigurðsson.

Hrafnhildur Linnét Runólfsdóttir. Adenine Phosphoribosyltransferase Deficiency (APRTd), Epidemiology, Diagnosis, Treatment and Outcome. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Viðar Örn Eðvarðsson, Meðleiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Aðrir í doktorsnefnd: Dawn Milliner, Patric Sulem.

Sólveig Helgadóttir. Bráður nýrnaskaði eftir hjartaaðgerðir á Íslandi – áhættuþættir og langtímahorfur. Læknadeild, Háskóla Íslands. Tómas Guðbjartsson, Martin Ingi Sigurðsson, Arnar Geirsson, Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson, Gísli H. Sigurðsson.

Sunna Snædal. Bólga og hjartaþættir hjá skilunarsjúklingum; breytileiki og forspárgildi fyrir dauða. Karolinska Institutet. Leiðbeinendur: Peter Bárány, Peter Stenvinkel. Doktorsprófi lokið 13. maí 2016.

Þórir Einarsson Long. Bráður líffærabílanir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Gísli H. Sigurðsson. Leiðbeinandi: Ólafur Skúli Indriðason. Meðleiðbeinandi: Martin Ingi Sigurðsson. Aðrir í doktorsnefnd: Runólfur Pálsson, Tómas Guðbjartsson.

Meistararnemar

Konstantín Shcherbak. Faraldsfræði og framrás auklaskjúkdóma á Íslandi 1983-2002. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Leiðbeinendur: Ólafur Skúli Indriðason, Jóhannes Björnsson.

Vaka Sigurjónsdóttir. Faraldsfræði, svipgerð og afdrif sjúklinga með algengar og sjaldgæfar tegundir nýrnasteina. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Runólfur Pálsson. Leiðbeinendur: Viðar Eðvarðsson, Ólafur Skúli Indriðason.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Ýmsar sérgreinar og starfseiningar á Landspítala, m.a. barnanýrnalæknisfræði, hjartalæknisfræði, hjartaskurðlæknisfræði, svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði, þvagfæraskurðlæknisfræði, erfða- og sameindalæknisfræði, klínísk líffænafræði meinafræði.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjartavernd. Íslensk erfðagreining.

Erlendir samstarfsaðilar

Karolinska Institutet, Stokkhólmur, Svíþjóð. University College London - Royal Free Hospital, London, Englandi. ERA-EDTA Registry, Amsterdam. Mayo Clinic, Rochester, University of Chicago og Litholink, Chicago, New York University School of Medicine, og Tufts University og New England Medical Center, Boston, Bandaríkjunum.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Runólfur Pálsson er í ritstjórnnum Clinical Journal of the American Society of Nephrology og Journal of Nephrology.

Doktorsritgerð

Sunna Snædal. Markers of inflammation and cardiovascular disease in dialysis patients: variability and prognostic value. Stokkhólmur: Karolinska Institutet; 2016. Leiðbeinendur: Peter Bárány, Peter Stenvinkel, Juan Jesús Carrero-Roig.

Ritverk – bækur eða bókakafar

Milliner DS, Lieske JC, Goldfarb DS, Beara-Lasic L, Edvardsson VO, Pálsson R. Rare Stone Diseases. AUA Update Series. 2016;35(23):Lesson 3.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Helgadóttir S, Sigurdsson MI, Pálsson R, Helgason D, Sigurdsson GH, Gudbjartsson T. The importance of recovery of renal function following acute kidney injury after CABG. Acta Anaesthesiol Scand 2016;60(10):1483.

Helgadóttir S, Sigurdsson MI, Pálsson R, Sigurdsson GH, Helgason D, Gudbjartsson T. Renal recovery and long-term survival following acute kidney injury after coronary artery surgery: a nationwide study. Acta Anaesthesiol Scand 2016;60(9):1230-40.

Koopman JJ, Kramer A, van Heemst D, Åsberg A, Beuscart JB, Buturovi-Ponikvar ... Pálsson R, et al. Measuring senescence rates of patients with end-stage renal disease while accounting for population heterogeneity: an analysis of data from the ERA-EDTA Registry. Ann Epidemiol 2016;26(11):773-779.

Koopman JJ, Rozing MP, Kramer A, Abad JM, Finne P, Heaf JG, Hoitsma AJ, De Meester JM, Pálsson R, Postorino M, Ravani P, Wanner C, Jager KJ, van Bodegom D, Westendorp RGJ. Calculating the rate of senescence from mortality data: an analysis of data from the ERA-EDTA Registry. J Gerontol A Biol Sci Med Sci 2016;71(4):468-74.

Kramer A, Pippias M, Stel V, Bonthuis M, Abad Diez JM, ... Pálsson R, et al. Renal replacement therapy in Europe: a summary of the 2013 ERA-EDTA Registry Annual Report. Clin Kidney J 2016;9(3):457-69.

Long TE, Helgason D, Helgadóttir S, Pálsson R, Gudbjartsson T ... , Indridason OS, et al. Acute kidney injury following abdominal surgery: incidence, risk factors and outcome. Anesth Analg 2016;122(6):1912-20.

Long TE, Sigurdsson MI, Sigurdsson GH, Indridason OS. Improved long-term survival and renal recovery after acute kidney injury in hospitalized patients: A 20 year experience. Nephrology. 2016;21(12):1027-33.

Onundarson PT, Arnar DO, Lund SH, Gudmundsdóttir BR, Francis CW, Indridason OS. Fixx-prothrombin time monitoring improves warfarin anticoagulation outcome in atrial fibrillation: a systematic review of randomized trials comparing Fixx-warfarin or direct oral anticoagulants to standard PT-warfarin. International journal of laboratory hematology. 2016;38 Suppl 1:78-90.

Okparavero A, Foster MC, Tighiouart H, Gudnason V, Indridason O, Gudmundsdóttir H, et al. Prevalence and complications of chronic kidney disease in a representative elderly population in Iceland. Nephrol Dial Transpl 2016;31(3):439-47.

Pippias M, Jager KJ, Kramer A, Leivestad T, Sánchez MB, ... Pálsson R, et al. The changing trends and outcomes in renal replacement therapy: data from the ERA-EDTA Registry. Nephrol Dial Transplant 2016;31(5):831-41.

Pippias M, Stel VS, Aresté-Fosalba N, Couchoud C, Fernandez-Fresnedo G, ... Pálsson R, et al. Long-term kidney transplant outcomes in primary glomerulonephritis: analysis from the ERA-EDTA Registry. Transplantation 2016;100(9):1955-62.

Runólfsson HL, Pálsson R, Agustsdóttir IM, Indridason OS, Eðvarðsson VO. Kidney disease in adenine phosphoribosyltransferase deficiency. Am J Kidney Dis 2016;67(3):431-8.

Skuladottir GV, Cohen A, Arnar DO, Hougaard DM, Torfason B, Pálsson R, Indridason OS. Plasma 25-hydroxyvitamin D2 and D3 levels and incidence of postoperative atrial fibrillation. J Nutr Sci 2016;5:e10.

Snaedal S, Qureshi AR, Lund SH, Germanis G, Hylander B, Heimbürger O, et al. Dialysis modality and nutritional status are associated with variability of inflammatory markers. Nephrol Dial Transplant 2016;31(8):1320-7.

Thorsteinsdóttir M, Thorsteinsdóttir UA, Eiriksson FF, Runólfsson HL, Agustsdóttir IM, ... Pálsson R. Quantitative UPLC-MS/MS assay of urinary 2,8-dihydroxyadenine for diagnosis and management of adenine phosphoribosyltransferase deficiency. J Chromatogr B Analyt Technol Biomed Life Sci 2016;1036-1037:170-177.

van de Luijtgaarden MW, Jager KJ, Segelmark M, Pascual J, Collart F, ... Pálsson R, et al. Trends in dialysis modality choice and related patient survival in the ERA-EDTA Registry over a 20-year period. Nephrol Dial Transplant 2016;31(1):120-8.

Rafraen birting fyrir prentaða útgáfu

Huang N, Foster MC, Mitchell GF, Andrésdóttir MB, Eiríksdóttir G, Gudmundsdóttir H, et al. Aortic stiffness and change in glomerular filtration rate and albuminuria in older people. Nephrology Dialysis Transplantation. 2016;gfw050.

Önnur ritverk

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum

ráðstefnum: 9 þar af 5 boðfyrirlestrar

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 18

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum

ráðstefnum: 16

Smitsjúkdómalæknisfræði

Forsvarsaður: Magnús Gottfredsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar
Ífarandi sýkingar, faraldsfræði alvarlegra sýkinga, lungnabólga, sveppasýkingar, erfðir smitsjúkdóma, HIV og alnæmi, lífrarbolga C, spítalasykingar

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Skyldleiki *Staphylococcus aureus* stofna úr ífarandi sýkingum á árunum 2003-2015. Helga Erlendsdóttir, Söldís Sveinsdóttir, Gunnsteinn Haraldsson, Karl G. Kristinsson, Hilmar Ásgeirsson, Már Kristjánsson, Ólafur Guðlaugsson.

Doktorsnemar

Agnar Bjarnason. Orsakir samfélagslungnabólgu á Landspítala. Framskyggn rannsókn. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Magnús Gottfredsson.

Marija T. Markovic. Clinical Microbiology and Infectious Diseases in the Faroe Islands: Pathogens, Resistance and Clinical Infections (FAPRI study). Læknadeild, University of Southern Denmark. Leiðbeinandi: Court Pedersen. Meðleiðbeinendur: Shain Gaini, Magnús Gottfredsson.

Sigríður Haraldsdóttir. Áhrif búsetu á heilsu og aðgengi að heilbrigðisþjónustu. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Unnur Valdimarsdóttir, Sigurður Guðmundsson.

Meistararnemar

Lovisa Björk Ólafsdóttir. The accuracy of adenosine triphosphate (ATP) to assess microbial contamination. Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Magnús Gottfredsson. Ólafur Guðlaugsson situr í meistararnámsnefnd.

Monika Freysteinsdóttir. DCML-skortur; rannsókn á erfðabáttum, klínískri sjúkdómsmynd og ónæmissvörum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Magnús Gottfredsson. Umsjónarkennari: Sigrún Reykdal.

Læknar í framhaldsnámi

Jóhanna Hildur Jónsdóttir, deildarlæknir. Leiðbeinandi: Sigurður Guðmundsson.

Kristin María Guðjónsdóttir, deildarlæknir á lyflækningsviði. Leiðbeinendur Már Kristjánsson og Ólafur Guðlaugsson.

Óskar Valdórsson, deildarlæknir á lyflækningsviði. Leiðbeinandi Magnús Gottfredsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Houston Methodist Hospital, Texas, deCODE Genetics, ECDC, Háskólinn í Gautaborg, Landsjúkrahúsið í Færeyjum, Háskólinn í Malmö/Lundi.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðigreinarinnar fékk á árinu

Sigurður Guðmundsson hlaut Kennsluverðlaun kandidata á Landspítala 2015, í janúar 2016.

Sigurður Guðmundsson hlaut einnig Kennsluverðlaun deildarlækna lyflækningsviðs á Landspítala 2016 (ásamt Berglindi Libungan og Arnari Þór Rafnssyni), veitt í des. 2016.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Magnús Gottfredsson er ritstjóri og ábyrgðarmaður Læknablaðsins.

Doktorsritgerð

Sigríður Haraldsdóttir. Heilsa í heimabyggð. Heilsufar og notkun heilbrigðisþjónustu eftir búsetusvæðum á Íslandi = Local health matters - Health and health service utilisation across geographic regions in Iceland. Reykjavík: Háskóla Íslands; 2016. Leiðbeinendur: Sigurður Guðmundsson, Unnur Valdimarsdóttir

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Kristján Godsk Rögnvaldsson, **Sigurður Guðmundsson**, **Magnús Gottfredsson**. Malaria á Íslandi, sjaldgæf en stöðug ógn fyrir ferðalangana. Læknablaðið. 2016;2016(06):271-6.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Beres SB, Kachroo P, Nasser W, Olsen RJ, Zhu L, Flores AR, ... **Gottfredsson M**, et al. Transcriptome Remodeling Contributes to Epidemic Disease Caused by the Human Pathogen *Streptococcus pyogenes*. mBio. 2016;7(3):MBio.

Gil Cuesta J, Aavitsland P, Englund H, **Guðlaugsson O**, Hauge SH, Lyytikäinen O, et al. Pandemic vaccination strategies and influenza severe outcomes during the influenza A(H1N1)pdm09 pandemic and the post-pandemic influenza season: the Nordic experience. Euro surveillance : bulletin Européen sur les maladies transmissibles = European communicable disease bulletin. 2016;21(16).

Cuesta JG, Aavitsland P, Englund H, **Guðlaugsson Ó**, Hauge SH, Lyytikäinen O, et al. Pandemic vaccination strategies and influenza severe outcomes during the influenza A (H1N1) pdm09 pandemic and the post-pandemic influenza season: the Nordic experience. Eurosurveillance. 2016;21(16).

Gottfredsson M. Unveiling New Aspects of Meningococcal Carriage and Disease Prevention. Journal of Clinical Microbiology. 2016;54(1):2-4.

Helgason KO, Jelle AE, **Guðlaugsson O**, Edvardsson V, Findlay J, Hopkins KL, et al. First detection of a carbapenemase-producing Enterobacteriaceae in Iceland. Journal of global antimicrobial resistance. 2016;2016(6):73-4.

Sveinbjörnsson G, Guðbjartsson DF, Halldórsson BV, Kristinsson KG, **Gottfredsson M**, Barrett JC, et al. HLA class II sequence variants influence tuberculosis risk in populations of European ancestry. Nature Genetics. 2016;48(3):318-22.

Önnur ritverk

Ólafur **Guðlaugsson**. Malaria og Ísland. Læknablaðið. 2016;102(6):269.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 5

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3 boðsfyrirlestrar

Vegspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 2

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Meinafræði

Förstöðumenn: Bjarni A. Agnarsson prófessor, Jón Gunnlaugur Jónsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Rannsóknir á sviði meinafræðinnar eru einkum rannsóknir á hinum ýmsu krabbameinum, meinafræði þeirra, faraldsfræði og þáttum sem áhrif hafa á horfur sjúklinga.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Berkjuskúlk á Íslandi-samevrópsk rannsókn. Gunnar Guðmundsson, Helgi J Ísaksson.

Erfðir lungnatrefjunar - alþjóðleg rannsókn. Gunnar Guðmundsson, Helgi J Ísaksson, Stella Kemp Hrafnkelsdóttir, David A Schwartz.

Hlutverk microRNA á 8p12-p11 í framvindu brjóstakrabbameins. Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Leit að áhrifabreytingum í erfðaefni fjölskyldna með háa tíðni brjóstakrabbameins. Rósa Björk Barkardóttir, Anna Marzelliusardóttir, Aðalgeir Arason, Inga Reynisdóttir, Guðrún Jóhannsdóttir, Laufey Ámundadóttir, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þ. Jóhannsson.

Lungnabækja í millivefslungnasjúkdómum. Gunnar Guðmundsson, Helgi Ísaksson, Þórarinn Guðjónsson, Magnús Karl Magnússon, Ari Jón Arason.

Náttúrulegur gangur og áhættuþættir sjúklinga með mergæxli og göðkynja einstofna mótéfnahækkun (MGUS). Sigurður Yngvi Kristinsson, Ingigerður Sólveig Sverrisdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir, Bjarni A Agnarsson, Ola Landgren, Magnus Björkholm.

Vefjafræði heiladringulæxla á Íslandi: Flokkun, faraldsfræði og tengsi við sjúkdómsmynd og erfðabætti. Tómas Þór Ágústsson, Rebekka Guðrún Rúnarsdóttir, Jón Gunnlaugur Jónsson, Jacqueline Trouillas, Rue G. Paradín, Rafn Benediktsson, Márta Korbonits, William Harvey.

Rannís

Samrunagen í brjóstaaæxlum með mögnun á litningsævæði 8p12-p11. Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Bjarni A. Agnarsson, Óskar Þór Jóhannsson.

Doktorsnemar

Arsalan Amirallah. Gene fusions in 8p12-p11 amplified breast tumors. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Inga Reynisdóttir, Rósa Björk Barkardóttir, Helga Ögmundsdóttir, Jill Bargonetti, Óskar Þór Jóhannsson.

Bylgja Hilmarsdóttir. Extrinsic and intrinsic regulation of breast epithelial plasticity and survival. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórarinn Guðjónsson, Magnús K. Magnússon, Guðmundur H. Guðmundsson, Haraldur Halldórsson, Rósa Björk Barkardóttir.

Sigríður Þóra Reynisdóttir. Sameindagreiningar BRCA tengdra krabbameina. Læknadeild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Jón Gunnlaugur Jónsson.

Sigurdis Haraldsdóttir. Incidence of Lynch Syndrome and the Microsatellite Instability Pathway in Colorectal Cancer Patients in Iceland. Læknadeild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Jón Gunnlaugur Jónsson, Richard M. Goldberg.

Tómas Þór Ágústsson. Faraldsfræði og erfðabætti heiladringulæxla á Íslandi í hálföld. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Rafn Benediktsson, Jón Gunnlaugur Jónsson.

Meistararnemar

Anna Marzelliusardóttir. Leit að áhrifabreytingum í erfðaefni fjölskyldna með háa tíðni brjóstakrabbameins. Læknadeild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Laufey Ámundadóttir.

Edda Sigríður Freysteinsdóttir. Leit að brjóstakrabbameinsgenum í fjölskyldum án BRCA1/2 tengsla. Læknadeild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Rósa Björk Barkardóttir, Aðalgeir Arason, Inga Reynisdóttir.

Erla Bragadóttir. Comparison of sensitivity and reliability of protocols for multiple myeloma and its precursor diseases. Læknadeild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Sigurður Yngvi Kristinsson, Þórarinn Guðjónsson, Bjarni A. Agnarsson.

Guðrún Birna Jónsdóttir. Örlögugreining á æxlismerkjum sem tengjast sjúkdómshorfum í brjóstakrabbameini. Læknadeild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: [Jórunn Eyfjörð](#), Jón Gunnlaugur Jónasson.

Helga Sigrún Gunnarsdóttir. Mótefnalitanir í þvagfæræþekjukrabbameinum. Læknadeild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: [Sigurros Jónasdóttir](#), [Sverrir Harðarson](#), [Vigdís Pétursdóttir](#).

Kristbjörg Gunnarsdóttir. Áhrif lýsata, unnin úr útrunnum blóðflögueiningum á brjóstskráningu manna fóstustofnfrumna sem eru sérhæfðar í mesenchymal stofnfrumur. Læknadeild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: [Ólafur Eysteinn Sigurjónsson](#), Jón Gunnlaugur Jónasson, Anna Margrét Halldórsdóttir.

Kristín María Tómasdóttir. HPV-tengd krabbamein í munnkoki. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Jón Gunnlaugur Jónasson](#), [Stefán Pálmason](#), [Amar Guðjónsson](#).

Már Egilsson. Sjálfát og krabbamein: Áhrif únsinsýru og lyfja. Læknadeild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: [Helga Ögmundsdóttir](#), [Jón Gunnlaugur Jónasson](#), [Margrét Helga Ögmundsdóttir](#).

Læknar í framhaldsnámi

Rebekka Guðrún Rúnarsdóttir.
María Stefánsdóttir.
Gígja Erlingsdóttir.
Helga Harðardóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Krabbameinlækningsdeild, Lyflækningsdeild, Skurðlækningsdeild, Kvenlækningsdeild, Barnadeild Landspítalans.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Krabbameinsskrá Íslands, Krabbameinsfélagi Íslands, Reykjavík.

Erlendir samstarfsaðilar

Svíþjóð: Lund University Hospital and Lund University, Lundí.

Finnlandi: Helsinki University Central Hospital Biomedicum, Helsinki.

Hollandi: Von Lewenhauk Hospital, Amsterdam.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Jón Gunnlaugur Jónasson í ritnefnd Scandinavian Journal of Gastroenterology.

Rósa Björk Barkardóttir er ráðgjafi ritstjórnar Acta Oncologica.

Doktorsritgerð

Bylgja Hilmarsdóttir, Extrinsic and intrinsic regulation of breast epithelial plasticity and survival. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Þórarinn Guðjónsson](#), [Magnús K. Magnússon](#), Guðmundur H. Guðmundsson, Haraldur Halldórsson, Rósa Björk Barkardóttir.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Halla Sif Ólafsdóttir, Kristín K Alexiusdóttir, [Jón Gunnlaugur Jónasson](#), Sigrún Helga Lund, Þorvaldur Jónsson, Halla Skúladóttir. Faraldsfræði tveggja Laurén-flokkra kirtilfrumkrabbameina í maga á Íslandi árin 1990-2009. Læknablaðið. 2016;2016(03):125.

Ritverk - vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Couch FJ, Kuchenbaecker KB, Michailidou K, Mendoza-Fandino GA, Nord S, ... [Barkardóttir RB](#), et al. Identification of four novel susceptibility loci for oestrogen receptor negative breast cancer. Nat Commun. 2016 7:11375.

Dunning AM, Michailidou K, Kuchenbaecker KB, Thompson D, French JD, Beesley J, ... [Barkardóttir RB](#), et al. Breast cancer risk variants at 6q25 display different phenotype associations and regulate ESRI, RMND1 and CCDC170. Nat Genet. 2016 (4):374-86.

Eurtivong C, [Reynisdóttir I](#), Kuczma S, Furkert DP, Brimble MA, Reynisson J. Submitted. Identification of anticancer agents based on the thieno[2,3-b]pyridine and 1H-pyrazoles molecular scaffolds. Bioorg Med Chem. 2016; 24 (16) 3521-6.

Fingerlin TE, Zhang W, Yang IV, Ainsworth HC, Russell PH, Blumhagen RZ, ... [Isaksson HJ](#), et al. Genome-wide imputation study identifies novel HLA locus for pulmonary fibrosis and potential role for auto-immunity in fibrotic idiopathic interstitial pneumonia. BMC genetics. 2016;17(1):74.

Grove N, Grove C, Peschel O, [Kunz SN](#). Welfare effects of substituting traditional police ballistic weapons with non-lethal alternatives. Rechtsmedizin. 2016;26(5):418.

Hollestelle A, van der Baan FH, Berchuck A, Johnatty SE, Aben KK, [Agnarsson BA](#), et al. No clinical utility of KRAS variant rs61764370 for ovarian or breast cancer. Gynecologic Oncology. 2016;141(2):386-401.

Holm K, Staaf J, Lauss M, Aine M, Lindgren D, Bendahl PO, ... [Barkardóttir RB](#), et al. An integrated genomics analysis of epigenetic subtypes in human breast tumors links DNA methylation patterns to chromatin states in normal mammary cells. Breast Cancer Res. 2016 18(1):27.

[Jonasson JG](#), Stefansson OA, Johannsson OT, Sigurdsson H, [Agnarsson BA](#), Olafsdóttir GH, ... [Mítev RM](#), [Olafsdóttir K](#), [Arason A](#), [Barkardóttir RB](#), et al. Oestrogen receptor status, treatment and breast cancer prognosis in Icelandic BRCA2 mutation carriers. British Journal of Cancer. 2016;115(7):776-83.

Juliusson G, Jonasson JG, Jonsdóttir SB, Garcia HG, Olafsdóttir E, Möller PH, ... [Jonasson JG](#), et al. Biliary tract malignancies: a population-based study on incidence, prognosis and management of patients. Scandinavian journal of gastroenterology. 2016;51(12):1520-5.

[Kunz SN](#), Adamec J. Biomechanik des Stampftritts gegen den behelmten Schädel. Rechtsmedizin. 2016;26(5):411-7.

Lawrenson K, Kar S, Mccue K, Kuchenbaecker K, Michailidou K, Tyrer J, ... [Barkardóttir RB](#), et al. Functional mechanisms underlying pleiotropic risk alleles at the 19p13.1 breast-ovarian cancer susceptibility locus. Nat Commun. 2016, 7:12675.

Meeks HD, Song H, Michailidou K, Bolla MK, Dennis J, Wang Q, ... [Agnarsson BA](#), et al. BRCA2 Polymorphic Stop Codon K3326X and the Risk of Breast, Prostate, and Ovarian Cancers. Journal of the National Cancer Institute. 2016;108(2):d1v315.

Oskarsdóttir GN, Björnsson J, Jonsson S, [Isaksson HJ](#), Gudbjartsson T. Primary adenocarcinoma of the lung - histological subtypes and outcome after surgery, using the IASLC/ATS/ERS classification of lung adenocarcinoma. APMIS : Acta pathologica, microbiologica, et immunologica Scandinavica. 2016;124(5):384-92.

Silvestri V, Barrowdale D, Mulligan AM, Neuhausen SL, Fox S, Karlan BY, ... [Arason A](#), [Barkardóttir RB](#), et al. Male breast cancer in BRCA1 and BRCA2 mutation carriers: pathology data from the Consortium of Investigators of Modifiers of BRCA1/2. Breast Cancer Res. 2016, 18(1):15.

Stacey SN, Kehr B, Gudmundsson J, Zink F, Jonasdóttir A, Gudjonsson SA, ... [Agnarsson BA](#), [Benediktsdóttir KR](#), ... [Jonasson JG](#), ... [Barkardóttir RB](#), et al. Insertion of an SVA-E retrotransposon into the CASP8

gene is associated with protection against prostate cancer. Human molecular genetics. 2016;25(5):1008-18.

Thorgeirsson T, Steinberg S, Reginsson G, Bjornsdottir G, Rafnar T, [Jonsdottir I](#), ... [Isaksson HJ](#), et al. A rare missense mutation in CHRNA4 associates with smoking behavior and its consequences. Molecular psychiatry. 2016;21(5):594-600.

Vigorito E, Kuchenbaecker KB, Beesley J, Adlard J, [Agnarsson BA](#), Andrusis IL, et al. Fine-Scale Mapping at 9p22.2 Identifies Candidate Causal Variants That Modify Ovarian Cancer Risk in BRCA1 and BRCA2 Mutation Carriers. PLoS one. 2016;11(7):e0158801 PLoS ONE.

Zeng C, Guo X, Long J, Kuchenbaecker KB, Droit A, Michailidou K, ... [Arason A](#), et al. Identification of independent association signals and putative functional variants for breast cancer risk through fine-scale mapping of the 12p11 locus. Breast Cancer Res. 2016, 18(1):64.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Blach S, Zeuzem S, Manns M, Altraif I, Duberg A-S, Muljono DH, ... [Jonasson JG](#), et al. Global prevalence and genotype distribution of hepatitis C virus infection in 2015: a modelling study. The Lancet Gastroenterology & Hepatology. 2017;2(3):161-76.

Kunz SN, Adamec J, Grove C. Analyzing the Dynamics and Morphology of Cast-off Pattern at Different Speed Levels Using High-speed Digital Video Imaging. Journal of forensic sciences. 2017;62(2):428-34.

Annað faglegt

[Bjarni A. Agnarsson](#), [Jón Gunnlaugur Jónasson](#). Meinafræði og krabbamein. Lækneminn 2016;67: 68-71.

Einnig hafa starfsmenn fræðasviðsins haldið fjölda fyrirlestra og synt veggspjöld á íslenskum og erlendum ráðstefnum.

Myndgreining

Forstöðumaður: Ásbjörn Jónsson dósent

Doktorsnemi

Cecilia R. Collins. Interpreting prevalence rates of maxillary sinusitis and ear disease in medieval Iceland: An evaluation of the adult and subadult skeletons using computed tomography microscopy and endoscopy. University of Reading. Leiðbeinendur: Mary Lewis, Ásbjörn Jónsson.

Ritverk - vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Hjartarson JH, Hannesson P, Sverrisson I, Blöndal S, Ivarsson B, Björnsson ES. The value of magnetic resonance cholangiopancreatography for the exclusion of choledocholithiasis. Scandinavian journal of gastroenterology. 2016;51(10):1249-56.

Muller M, Sigurdsson S, [Kjartansson O](#), Gunnarsdóttir I, Thorsdóttir I, Harris TB, et al. Late-life brain volume: a life-course approach. The AGES-Reykjavik study. Neurobiology of aging. 2016;2016(41):86-92

Sardanelli F, Aase HS, Álvarez M, Azavedo E, Baarslag HJ, ... [Jónsson Á](#), et al. Position paper on screening for breast cancer by the European Society of Breast Imaging (EUSOBI) and 30 national breast radiology bodies from Austria, Belgium, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Israel, Lithuania, Moldova, The Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Serbia, Slovakia, Spain, Sweden, Switzerland and Turkey. European Radiology. 2016:1-7.

Ónæmisfræði

Forstöðumaður: Björn Rúnar Lúðvíksson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Rannsóknir á IgA mótefnaskorti, áhrif ósértækra ónæmiskerfisins á sérhæfingu og virkni T-stýrifruma, samvirkni og áhrif mismundandi arfgerða lektin ferils komplementkerfis á sjúkdómssmynd, hlutverk varnarpeptíða á sjúkdómssmynd sóra, notkun CDSS í áhættumati, greiningu, meðferð og eftirliti ofnæmis- og sjálfsöfnæmissjúkdóma. Algengi sjálfsöfnæmis- og ofnæmissjúkdóma á Íslandi.

Rannsóknir á ónæmiskerfi nýbura, ónæmissvörum nýburamúsa við bólusetningum gegn bólufrumum pneumókokka, meningókokka og inflúensu og áhrifum ónæmisglæða og skaðlegum áhrifum hreinna fjölsykra á ónæmissvör ungra músa gegn próteintengdum fjölsykrubóluefnum. Langtíma ónæmisminni barna og fullorðinna gegn próteinum og fjölsykrum hjúpaðra baktería og gegn kúabóluevirunni. Rannsóknir á erfðafræði smitsjúkdóma, sjálfsöfnæmissjúkdóma, annara bólgusjúkdóma og svara við bólusetningum. Rannsóknir á bólgu og bólguhjöðnun, á áhrifum utanfrumufjölsykra úr Bláa Lóninu í sérhæfingu ónæmissvars, á áhrifum þátta og efna úr sjávarhyggjleysingjum á bólgusvörum, á áhrifum ómega-3 fitusýra á myndun og hjöðnun bólgu, og á hlutverki NK frumna í bólguhjöðnun. Rannsóknir á algengi fæðuofnæmis hjá börnum, tengsl við fæðu, umhverfisþætti og erfði.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Afbrigði í B-eitilfrumusvörum í íslenskum fjölskyldum með ættlæga einstofna mótefnahækkun. Helga Kristín Einarsdóttir, Jón Þór Bergþórsson, Helga M. Ögmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir.

Áhrif fjölsykra úr cýanóbakteríum úr Bláa Lóninu á ónæmissvör in vitro. Jóna Freysdóttir, Ása Bryndis Guðmundsdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Elin Soffía Ólafsdóttir, Sesselja Ómarsdóttir, Arnór Víkingsson, Ása Brynjólfssdóttir.

Áhrif ósérhæfða ónæmiskerfisins og líftæknilyfjanna Anakína og Tocilizumab á sérhæfingu og virkni afleiddra CD8+ T-stýrifrumna. Una Bjarnadóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Hildur Sigurgrímsdóttir, Petra Osvaldová meistaranemi, Bárður Sigurgeirsson, Jón Hjaltalín Ólafsson, Jóna Freysdóttir, Michael Kalos, Monika Gad.

Áhrif varnarpeptíðsins LL-37 á boðefnaseytingu hymnifrumna í rækt. Björn Rúnar Lúðvíksson, Hildur Sigurgrímsdóttir, Jóna Freysdóttir, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Jens Kjartansson.

Eðli jarðhnetuofnæmis á Íslandi. Sigurveig Þ. Sigurðardóttir, Helga Magnúsdóttir, Michael Clausen, María Ingibjörg Gunnarsdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Anna Guðrún Viðarsdóttir.

Frumur og ferlar sem ónæmisglæðar virkja og flýta fyrir þroskun kímíðja nýbura músa. Stefania P. Bjarnarson, Ingileif Jónsdóttir, Giuseppe del Giudice, Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Ali Harandi, Jan Holmgren, Andreas Meinke.

Kerfisfræðileg greining á eflingu ónæmissvara nýbura. Stefania P. Bjarnarson, Auður Anna Aradóttir Pind, Ingileif Jónsdóttir, Giuseppe del Giudice, Þórunn Ásta Ólafsdóttir, Ali Harandi, Jan Holmgren, Andreas Meinke.

Ný rannsókn á næringu ungbarna – Betri tækni og gagnasafn. Inga Þórsdóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir, Gestur Pálsson, Sigurveig Þ. Sigurðardóttir, Ragnheiður Ósk Erlendsdóttir, Margrét Ólafía Tómasdóttir, Geir Gunnlaugsson, Alma María Rögnvaldsdóttir, Ragnheiður Björnsdóttir, Jonathan, Mary Fewtrell, Ronald Kleinman, Patricia Hibberd.

Sjálfsöfnæmislífrabólga á Íslandi. Einar Stefán Björnsson, Kjartan Bragi Valgeirsson, Björn Rúnar Lúðvíksson.

Sjávarlífverur – leit að ónæmisstýrandi lyfjasprotum. Jóna Freysdóttir, Xiaxia Di, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir, Arnór Víkingsson.

Tengsl lektínferils korts við sjúkdóma. Helga Bjarnadóttir, Jóhanna Guðmundsdóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Vilundur Guðnason, Steffen Thiel.

Vísindasjóður Landspítala: Styrkir til ungra starfsmanna

Andri Leó Lemarquis. Rannsókn: Sértekir gallar í B frumubroskun IgA skort – leit að einstaklingsmiðaðri meðferð sjálfsöfnæmissjúkdóma hjá einstaklingum með ónæmisglæða. Meðumsækjandi: Björn Rúnar Lúðvíksson. Aðrir samstarfsmenn: Ingileif Jónsdóttir, Lennart Hammarström, Helga Kristín Einarsdóttir, René Toes.

Helga Kristín Einarsdóttir. Rannsókn: Hlutverk TLR viðtaka í afbrigðilegri B-eitilfrumusvörum í íslenskum fjölskyldum með ættlæga einstofna mótefnahækkun. Meðumsækjandi: Jón Þór Bergþórsson. Aðrir samstarfsmenn: Helga M. Ögmundsdóttir, Vilhelmina Haraldsdóttir, Hlíf Steingrimsdóttir.

Rannsóknasjóður Rannís

Hlutverk LL37 í sóra, tengsl við D vítamín og Bláa Lóns meðferðina. Björn Rúnar Lúðvíksson. Fjármagnað árin 2016-2018.

Hvað má læra af IgA skorti- Leiðir til sértekra meðferðarúrræða fyrir sjálfsöfnæmissjúkdóma. Björn Rúnar Lúðvíksson, Helga Kristín Einarsdóttir. Fjármagnað árin 2015-2017.

Klínískt matskerfi fyrir sjúklinga sem eru að fara að- og eru búnir að gangast undir heildarmjáðmalíðarskipti. Paolo Gargiulo, Halldór Jónsson, Mario Cesarelli, Benedikt Helgason, Björn Rúnar Lúðvíksson Fjármagnað árin 2015-2017.

Skortur í virkjunarþáttum lektínferils komplimentkerfisins: algengi, uppþæting og klínísk áhrif. Helga Bjarnadóttir, Björn Rúnar Lúðvíksson, Margrét Arnardóttir, Jens Christian Jensenius, Hildur Ey Sveinsdóttir. Fjármagnað árin 2015-2017.

Tækniprófnarsjóður Rannís, Verkefnastyrkur

Öflugt starfrænt stoðtæki til mats á gígtsjúkdómum. Expeda ehf., Björn Rúnar Lúðvíksson, Herbert Pedersen. Fjármagnað árin 2015-2017.

AVS rannsóknasjóður

Sjávarlífverur – leit að ónæmisstýrandi lyfjasprotum. Jóna Freysdóttir, Sesselja Ómarsdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Arnór Víkingsson, Ingileif Jónsdóttir, Margrét Þorsteinsdóttir. Fjármagnað árin 2014-2016.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Áhrif efna úr sjávarlífverum á ónæmissvör. Jóna Freysdóttir. Verkefnastyrkur.

Áhrif ómega-3 fjólómétaðra fitusýra á hjöðnun bólgu – Hlutverk bólguhjöðnunarmiðla og NK frumna. Jóna Freysdóttir og Ingibjörg Harðardóttir. Doktorsstyrkur leið b fyrir Kirstine Nolling Jensen. Fjármagnað árin 2016-2018.

Kerfisfræðileg greining að ofnæmissvörum nýbura. Ingileif Jónsdóttir. Doktorsstyrkur leiðb. Fjármagnað árin 2015-2017.

Resolution of inflammation, identification of key cells/ molecules. Ingibjörg Harðardóttir. Verkefnastyrkur.

Systems vaccinology to elucidate mechanisms of neonatal vaccine responses. Ingileif Jónsdóttir. Verkefnastyrkur.

The role of LL-37 in Psoriatic inflammation. Björn Rúnar Lúðvíksson

Nýliðunarsjóður Háskóla Íslands

Boðferlar ónæmisglæða sem virkja og flýta þroskun kímíðja í nýburum. Stefania P. Bjarnarson. Nýdoktorsstyrkur. Fjármagnað árin 2015-2017

Minningasjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Bólguhemjandi efni úr sjávarlífverum. Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Bólguhjöðnun – greining á lykilorðum og sameindum. Ingibjörg Harðardóttir, Jóna Freysdóttir.

Erlendir rannsóknastyrkir/samningar

Integrated Approaches to Food Allergen and Allergy Risk Management. iFAAM. European Commission 7th Framework Program, Grant Agreement. Sigurveig Þ. Sigurðardóttir.

Ferðastyrkir

Norrænu Ónæmisfræðisamtökin

Ása Bryndis Guðmundsdóttir. Effects of exopolysaccharides from Cyanobacterium aponinum from the Blue Lagoon in Iceland on anti-CD3/anti-CD28 stimulated T cells. 43rd Meeting of the Scandinavian Society for Immunology, Turku, Finland, May 10 - 13, 2016.

Hildur Sigurgrímsdóttir. Effects of the Blue Lagoon psoriasis treatment on CD8, IL-17 and IL-22 staining in skin. 43rd Meeting of the Scandinavian Society for Immunology, Turku, Finland, May 10 - 13, 2016.

Jón Þórir Óskarsson. Effect of fractions and compounds from marine organisms on immune responses. 43rd Meeting of the Scandinavian Society for Immunology, Turku, Finland, May 10 - 13, 2016.

Doktorsnemar

Andri Leó Lemarquis. Genetics and cellular regulatory mechanisms in the pathogenesis of autoimmunity in IgA deficiency. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Björn Rúnar Lúðvíksson.

Auður Anna Aradóttir Pind. Kerfisfræðileg greining á eflingu ónæmissvara nýbura. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingileif Jónsdóttir, Stefania P. Bjarnarson.

Ása Bryndis Guðmundsdóttir. Effects of exopolysaccharides from Cyanobacterium aponinum from the Blue Lagoon on immune responses in vitro. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Hildur Sigurgrímsdóttir. Hugsanleg tengsl varnarpeptíða í meingerð fjölkerfa sjálfsöfnæmissjúkdóma sem sérkennast af óvirknri TNF bólguferla. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandur: Björn Rúnar Lúðvíksson, Jóna Freysdóttir.

Jenna Huld Eysteinsdóttir. Áhrif Bláa Lóns meðferðar á psoriasis miðað við hefðbundna UVB ljósmeðferð. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Björn Rúnar Lúðvíksson.

Kirstine Nolling Jensen. Resolution of inflammation: Identification of key molecules on NK cells and neutrophils, Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Xiaxia Di. Sjávarsvampar – leit að ónæmisstýrandi lyfjasprotum. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sesselja Ómarsdóttir, Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Meistararnemar

Fannar Pálsson Theódors. Analysis of B and T cell intracellular signaling pathway activation in IgA deficiency. Lífendafraeðibraut, Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson, Helga Kristín Einarsdóttir.

Jóhanna Guðmundsdóttir. Erfðabreytileikar sem valda skorti í lektínferli komplimentvirkjunnar: Tíðni, dreifing og tengsl við sjúkdóma. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónakennari: Björn Rúnar Lúðvíksson. Leiðbeinendur: Helga Bjarnadóttir, Guðný Eiríksdóttir.

Jón Þórir Óskarsson. Sjávarlífverur – leit að ónæmissýrandi lyfjasprotum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir.

Margrét Lena Kristensen. Áhrif ósérhæfða ónæmiskerfisins og líftækniylfjanna Anakirna og Tocilizumab á sérhæfingu og virkni afleiddra CD8+ T-sýriferumna. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Rúnar Lúðvíksson, Una Bjarnadóttir.

Vala Jónsdóttir. Áhrif fjölsýkra úr cýanóbakteríu úr Bláa Lóninu á ónæmissvör hrynifrumna in vitro. Lífeindafræðibraut, Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Ása Bryndís Guðmundsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum Samstarfsaðilar innan Landspítala

Barnaspítali Hringins, ófnæmisgöngudeild A3, rannsóknstofa í gígtsjúkdómum, gígtlækningadeild, meltingasjúkdómadeild, rannsóknstofa í meinafræði, sýklafraeðideild, blóðbankinn.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Læknadeild, lyfjafræðideild, líf- og umhverfisvísindadeild, Háskóli Íslands. Sjúkarhúsið Akureyri, FSA. Háskólinn í Reykjavík. Heilsugæslan í Garðabæ. Heilsugæsla Höfuðborgarsvæðisins. Hjartavernd. Íslensk erfðagreining. Húðlæknastöðin. Bláa Lónið Lækningalind. Kvikna ehf. Expeda ehf.

Erlendir samstarfsaðilar

Austurríki: Intercell AG, Vienna. Ástralía: The University of Western Australia. Bandaríkin: University of Wisconsin School of Medicine and Public Health, Madison WI.

Bretland: Southampton General Hospital, University of Manchester.

Danmörk: University of Southern Denmark, Dept. of Microbiology and Immunology, University of Aarhus, Holbæk Hospital.

Frakkland: sanofi pasteur, Marcy l'Etoile.

Grikkland: Kapodistrian University of Athens.

Holland: Academic Medical Centre, Amsterdam, Leiden University Medical Center, Sanquin Research and Landsteiner Laboratory.

Ítalía: GSK Vaccines and Diagnostics, Siena.

Litháen: Vilnius University.

Noregur: University of Oslo.

Pólland: Medical University of Lodz.

Spánn: Hospital Universitari La Paz.

Svíþjóð: Division of Clinical Immunology, Department of Laboratory Medicine, Karolinska Institute Stockholm, Thermo Fisher Scientific Uppsala, Department of Medical Microbiology and Immunology and Göteborg University Vaccine Research Institute (GUVAX), University of Gothenburg.

Ungverjaland: Semmelweis University School of Medicine.

Þýskaland: Charité-Universitätsmedizin Berlin.

Viðurkenningar sem starfsfólk fræðasviðsins fékk á árinu

Hagnýtingarverðlaun Háskóla Íslands, fyrsta sæti. Jóna Freysdóttir, Ingibjörg Harðardóttir, Sesselja Ómarsdóttir, Xiaxia Di og Jón Þórir Óskarsson. Bólguhemjandi áhrif efnis upprunna úr sjávarlífveru.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Björn Rúnar Lúðvíksson er í ritstjórn Scandinavian Journal of Immunology og Cellular & Molecular Immunology

Ingileif Jónsdóttir er í ritstjórn Scandinavian Journal of Immunology

Jóna Freysdóttir er í ritstjórn Scandinavian Journal of Immunology

Doktorsritgerð

Ragna Hlín Þorleifsdóttir. Áhrif hálskirtlatöku á skellusóra - Klínísk, sálfélagsleg og ónæmisfræðileg rannsókn = The impact of tonsillectomy on chronic plaque psoriasis - A clinical, psychosocial and immunological study. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2016. Umsjónarkennari: Björn Rúnar Lúðvíksson. Leiðbeinandi: Helgi Valdimarsson.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Bjarnadóttir H, Arnardóttir M, Ludvíksson BR. Frequency and distribution of FCN2 and FCN3 functional variants among MBL2 genotypes. Immunogenetics. 2016;68(5):315-25.

Brockow K, Aberer W, Atanaskovic-Markovic M, Bavbek S, Bircher A, Bilo B, ... **Sigurdardóttir ST**, et al. Drug allergy passport and other documentation for patients with drug hypersensitivity - An ENDA/EACI Drug Allergy Interest Group Position Paper. Allergy. 2016;71(11):1533-9.

Einarsdóttir E, Liu HB, **Freysdóttir J**, Gotfredsen CH, Omarsdóttir S. Immunomodulatory N-acyl Dopamine Glycosides from the Icelandic Marine Sponge Myxilla incrustans Collected at a Hydrothermal Vent Site. Planta medica. 2016;82(9-10):903-9.

Freysdóttir J, Logadóttir OT, Omarsdóttir SS, Víkingsson A, **Hardardóttir I**. A polysaccharide fraction from *Achillea millefolium* increases cytokine secretion and reduces activation of Akt, ERK and NF-kappaB in THP-1 monocytes. Carbohydrate polymers. 2016;143:131-8.

Helgadóttir A, Gretarsdóttir S, Thorleifsson G, Hjartarson E, Sigurdsson A, Magnusdóttir A, **Jonsdóttir I**, et al. Variants with large effects on blood lipids and the role of cholesterol and triglycerides in coronary disease. Nat Genet. 2016;48(6):634.

Kristjánsson RP, Oddsson A, Helgason H, Sveinbjörnsson G, Arnadóttir GA, Jensson BO, et al. Common and rare variants associating with serum levels of creatine kinase and lactate dehydrogenase. Nature communications. 2016;7:10572.

Li J, **Maggadóttir SM**, Hakonarson H. Are genetic tests informative in predicting food allergy? Current opinion in allergy and clinical immunology. 2016;16(3):257-64.

Li J, Wei Z, Li YR, **Maggadóttir SM**, Chang X, Desai A, et al. Understanding the genetic and epigenetic basis of common variable immunodeficiency disorder through omics approaches. Biochim Biophys Acta. 2016;1860(11 Pt B):2656-63.

Nioi P, Sigurdsson A, Thorleifsson G, Helgason H, Agustsdóttir AB, Norddahl GL, ... **Jonsdóttir I** et al. Variant ASGR1 Associated with a Reduced Risk of Coronary Artery Disease. The New England journal of medicine. 2016;374(22):2131-41.

Rivas MA, Graham D, Sulem P, Stevens C, Desch AN, Goyette P, ... **Jonsdóttir I**, et al. A protein-truncating R179X variant in RNF186 confers protection against ulcerative colitis. Nat Comm. 2016;2016(7):12342.

Rombouts Y, Jónasdóttir HS, Hipgrave Ederveen AL, Reiding KR, Jansen BC, **Freysdóttir J**, et al. Acute phase inflammation is characterized by rapid changes in plasma/peritoneal fluid N-glycosylation in mice. Glycoconj J. 2016;33(3):457-70.

Sveinbjörnsson G, Guðbjartsson DF, Halldorsson BV, Kristinnsson KG, Gottfredsson M, Barrett JC, ... **Jonsdóttir I**, et al. HLA class II sequence variants influence tuberculosis risk in populations of European ancestry. Nature genetics. 2016;48(3):318-22.

Thordardóttir S, **Víkingsdóttir T, Bjarnadóttir H**, Jonsson H, Guðbjörnsson B. Activation of complement following total hip replacement. Scand J Immunol. 2016;83(3):219-24.

Thordardóttir S, **Víkingsdóttir T, Bjarnadóttir H**, Jonsson H, Guðbjörnsson B. Activation of Complement Following Total Hip Replacement. Scandinavian journal of immunology. 2016;83(3):219-24.

Thorgeirsson TE, Steinberg S, Reginsson GW, Bjornsdottir G, Rafnar T, **Jonsdóttir I**, et al. A rare missense mutation in CHRNA4 associates with smoking behavior and its consequences. Molecular psychiatry. 2016;21(5):594-600.

Thorleifsdóttir RH, Eysteinsdóttir JH, Olafsson JH, Sigurdsson MI, Johnston A, **Valdimarsson H**, et al. Throat infections are associated with exacerbation in a substantial proportion of patients with chronic plaque psoriasis. Acta Derm Venereol. 2016;96(6):788-91.

Thorleifsdóttir RH, Sigurdardóttir SL, Sigurgeirsson B, Olafsson JH, Petersen H, Sigurdsson MI, ... **Valdimarsson H**, et al. HLA-Cw6 homozygosity in plaque psoriasis is associated with streptococcal throat infections and pronounced improvement after tonsillectomy: A prospective case series. Journal of the American Academy of Dermatology. 2016;75(5):889-96.

Xepapadaki P, Fiocchi A, Grabenhenrich L, Roberts G, Grimshaw KEC, Fianor A, **Sigurdardóttir ST**, et al. Incidence and natural history of hen's egg allergy in the first 2 years of life-the EuroPrevall birth cohort study. Allergy. 2016;71(3):350-7.

Önnur ritverk

Sigurveig Þ. Sigurðardóttir. Getum við snúið við vaxandi tíðni fæðuofnæmis? Læknablaðið. 2016;102(4):169.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Grabenhenrich LB, Reich A, Bellach J, Trendelenburg V, Sprickelman AB, Roberts G, ... **Sigurdardóttir S**, et al. A new framework for the documentation and interpretation of oral food challenges in population-based and clinical research. Allergy. 2017;72(3):453-61.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 10 þar af 5 boðsfyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 7 þar af 6 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 8

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5

Skurðlæknisfræði

Forstöðumaður: Tómas Guðbjartsson prófessor
Barnaskurðlækningar forsvarsmáður: Þráinn Rósmundsson aðjúnkt

Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði
forsvarsmáður: Hannes Petersen dósent

Heila- og taugaskurðlæknisfræði forsvarsmáður:
Ingvar Hákon Ólafsson aðjúnkt

Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði
forsvarsmáður: Bjarni Torfason dósent

Lýtaskurðlæknisfræði forsvarsmáður: Jens Kjartansson aðjúnkt

Skurðlæknisfræði brjóstá, innkirtla og meltingarfæra
forsvarsmáður: Páll Helgi Möller dósent

Pvgfæraskurðlæknisfræði forsvarsmáður:
Guðmundur Geirsson dósent

Æðaskurðlæknisfræði tengiliður: Lilja Þyrí Björnsdóttir yfirlæknir

Barnaskurðlækningar

Forsvarsmáður: Þráinn Rósmundsson aðjúnkt

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Loftsson T, Ilievka B, Asgrimsdóttir GM, Ormarsson OT, Stefansson E. Fatty acids from marine lipids: Biological activity, formulation and stability. Journal of Drug Delivery Science and Technology. 2016;2016(34):71-5.

Ormarsson OT, Asgrimsdóttir GM, Loftsson T, Stefansson E, Lund SH, Björnsson ES. Free fatty acid suppositories are as effective as docusate sodium and sorbitol enemas in treating constipation in children. Acta paediatrica (Oslo, Norway : 1992). 2016;105(6):689-94.

Háls- nef og eyrnaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Hannes Petersen prófessor

Doktorsnemar

Einar J. Einarsson. Áhrif krabbameinsmeðferðar á heyrn og jafnvægi. Læknadeild, Háskóla Íslands og Háskólanum í Lundi Svíþjóð. Leiðbeinandi: Hannes Petersen.

Ragna Hlín Þorleifsdóttir. Áhrif kverkeiðatöku á sóra (psoriasis), framvirk blind rannsókn með viðmiðunarhóp. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helgi Valdimarsson, Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Hannes Petersen, Andrew Johnston, Jóhann Elí Guðjónsson.

Meistararnemar

Kristín María Tómasdóttir. HPV-tengd krabbamein í munnkoki. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Hannes Petersen, Jón Gunnlaugur Jónsson, Arthur Löve. Ragna Hlín Þorleifsdóttir.

Áhrif kverkeiðatöku á sóra (psoriasis), framvirk blind rannsókn með viðmiðunarhóp. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helgi Valdimarsson, Jón Hjaltalín Ólafsson, Bárður Sigurgeirsson, Hannes Petersen, Andrew Johnston, Jóhann Elí Guðjónsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ármann Hannesson, Rake Ósk Prastardóttir, Inga B. Árnadóttir, W. Peter Holbrook, Vilhelm Grétar Ólafsson. Glerungseyðandi áhrif meðferða við munnþurrki á Norðurlöndunum. Tannlæknablaðið. 2016;34(1):19-24.

Árni Egill Órnólffson, Einar Hjaltastéð, Ólöf Birna Margrétardóttir, Hannes Petersen. Svimi á bráðamóttöku - vantar á okkur klíniska nefið? Læknablaðið. 2016;2016(12):551.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Einarsson E-J, Patel M, Petersen H, Wiebe T, Fransson P-A, Magnusson M, et al. Decreased postural control in adult survivors of childhood cancer treated with chemotherapy. Scientific reports. 2016;2016(6):36784.

Einarsson E-J, Patel M, Petersen H, Wiebe T, Magnusson M, Moëll C, et al. Oculomotor Deficits after Chemotherapy in Childhood. PloS one. 2016;11(1):e0147703.

Emilsson ÖI, Benediktsdóttir B, Ólafsson Í, Cook E, Júlíusson S, Berg S, et al. Definition of nocturnal gastroesophageal reflux for studies on respiratory diseases. Scandinavian journal of gastroenterology. 2016;51(5):524-30.

Emilsson ÖI, Benediktsdóttir B, Ólafsson Í, Cook E, Júlíusson S, Björnsson ES, et al. Respiratory symptoms, sleep-disordered breathing and biomarkers in nocturnal gastroesophageal reflux. Respiratory research. 2016;17(1):115.

Tryggvason G, Jonasson F, Cotch MF, Li C-M, Hoffman HJ, Themann CL, ... Petersen H, et al. Hearing in older adults with exfoliation syndrome/exfoliation glaucoma or primary open-angle glaucoma. Acta Ophthalmologica. 2016;94(2):140.

Heila- og taugaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Ingvar Hákon Ólafsson aðjúnkt

Doktorsnemar

Elfar Úlfarsson. Meðferð á craniopharyngioma, retrospektívar klíniskar rannsóknir og in vitro frumurannsóknir. Karolinska Institutet í Stokkhólmi. Leiðbeinandi: Olle Larsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ólafur Árni Sveinsson, Ingvar H. Ólafsson IH, Einar Már Valdimarsson. Æðafækjur í heila – yfirlitsgrein. Læknablaðið. 2016;102(9):385-90.

Bryndís Baldvinsdóttir, Martina Vigdís Nardini, Ingvar Hákon Ólafsson, Ólafur Guðmundsson, Sigurður Stefánsson. Rof á efri bogagöngum-sjúkratilfelli. Læknablaðið. 2016;102(4):187-9.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Elmi-Terander A, Skulason H, Söderman M, Racadio J, Homan R, Babic D, et al. Surgical Navigation Technology Based on Augmented Reality and Integrated 3D Intraoperative Imaging: A Spine Cadaveric Feasibility and Accuracy Study. Spine. 2016;41(21):E1303.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 1

Hjarta- og lungnaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Bjarni Torfason dósent

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Meðfæddir gallar og áunnir sjúkdómar í hjarta, brjóstholi og brjóstakassa eru meðal viðfangsefna sérgreinarinnar. Lögð er áhersla á rannsóknir á hugsanlegum fylgikvillum skurðaðgerða á hjarta og lungum auk árangurs af fyrirbyggjandi aðgerðum gegn aukaverkunum, bólgusvörum líkamans í og eftir aðgerð. Gróning sára, blóðstorkuvandamál, erfðir lungnakrabbameins, loftbrjóst, meðfæddir gallar á lungum, brjóstakassa og hjarta og nýjar leiðir til að fást við greiningu og skipulagningu meðferðar. Sjúklingar með hjartatíf og sjúklingar með hjartabilun á alvarlegu stigi. Lögð er áhersla á vísindalegt gæðaeftirlit í starfsemi fræðigreinarinnar og með því stuðlað að sem bestri þjónustu hjarta- og lungnaskurðlækninga við sjúklingana.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árin

Vísindasjóður Landspítala

Bráður nýrnaskaði eftir hjartaaðgerðir á Íslandi – áhættuþættir og langtímahorfur. Tómas Guðbjartsson, Sólveig Helgadóttir, Martin Ingi Sigurðsson, Arnar Geirsson, Ólafur Skúli Indriðason, Runólfur Pálsson, Gíslí H. Sigurðsson.

Stunguáverkar á Íslandi 2000-2015 Samstarfsaðilar: Brynjólfur Árni Mogensen, Una Jóhannesdóttir Berggrós Kristín Jóhannesdóttir, Guðrún María Jónsdóttir, Hjalti Már Björnsson, Tómas Guðbjartsson, Una Jóhannesdóttir, Sigrún Helga Lund.

Doktorsnemar

Berggrós Jóhannesdóttir. Meiriháttar stungu- og æðaáverkar. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Daði Helgason. Bráður nýrnaskaði eftir hjartaaðgerðir og kransæðapræðingu. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Guðrún Nina Óskarsdóttir. Árangur aðgerða við lungnakrabbameini á Íslandi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Sindri Viktorsson. Árangur ósæðarlokuskipta á Íslandi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Sólveig Helgadóttir. Fylgivillar eftir kransæðahjúveituaðgerðir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Meistararnemar

Hera Jóhannesdóttir. Langtímaárangur kransæðahjúveituaðgerða. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Jónína Ingólfssdóttir. Árangur miðmætisspeglana á Íslandi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Marta Rós Berndsen. Framsýn rannsókn á árangri kviðslitsaðgerða. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Tinna Harper. Árangur lofbrjóstsaðgerða á Íslandi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Tómas Guðbjartsson.

Una Jóhannesdóttir. Stunguáverkar á Íslandi 2000-2015. Læknadeild, Háskóla Íslands. Brynjólfur Árni Mogensen, Tómas Guðbjartsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala: lungnalæknisfræði, svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði, blóðlæknisfræði, meinafræði, barnalæknisfræði, nýrnalæknisfræði, hjartalæknisfræði barna og fullorðinna og Blóðbanki.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landsítala: Lífvísindasetur, Lífeðlisfræðistofnun og hjúkrunarfræðideild Háskóla Íslands. Krabbameinsfélag Íslands, Hjartavernd og Íslensk erfðagreining.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Tómas Guðbjartsson í ritstjórn Interactive Cardiovascular and Thoracic Surgery Journal og Læknablaðsins.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Bók

Guðmundur Þorgeirsson, Tómas Guðbjartsson, ritstjórar. Kransæðabókin. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. 256 bls.

Bókakaflar

Arnar Geirsson, Bylgja Kærmedstéð, Auður Ketilsdóttir, **Lilja Ásgeirsdóttir**, Ásta J. Björnsdóttir, Ingibjörg J. Guðmundsdóttir, Tómas Guðbjartsson. Undirbúningur fyrir kransæðavíkkun og hjúveituaðgerð. Í: Guðmundur Þorgeirsson og Tómas Guðbjartsson ritstjórar.

Kransæðabókin. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 159-169.

Berglind Libungan, **Tómas Guðbjartsson**. Kransæðasjúkdómur hjá öldruðum. Í: Guðmundur Þorgeirsson og **Tómas Guðbjartsson** ritstjórar. Kransæðabókin. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. 187-193.

Guðmundur Þorgeirsson, **Tómas Guðbjartsson**. Kransæðar og kransæðablóðflæði. Í: Guðmundur Þorgeirsson, **Tómas Guðbjartsson**, ritstjórar. Kransæðabókin. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 17-23.

Gunnar Mýrdal Einarsson, Tómas Guðbjartsson, Arnar Geirsson. Hjálparhjarta. Í: Guðmundur Þorgeirsson og **Tómas Guðbjartsson** ritstjórar. Kransæðabókin. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 235-241.

Sigfús Gizurarson, **Tómas Guðbjartsson**. Snemmkomin gollurshúsbólga og heilkenni Dresslers. Í: Guðmundur Þorgeirsson og **Tómas Guðbjartsson** ritstjórar. Kransæðabókin. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 230-5.

Tómas Guðbjartsson, Arnar Geirsson. Kransæðahjáveituaðgerð. Í: Guðmundur Þorgeirsson og **Tómas Guðbjartsson** ritstjórar. Kransæðabókin. Reykjavík: **Tómas Guðbjartsson** og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 142-153.

Tómas Guðbjartsson, Axel F. Sigurðsson, Hildigunnur Friðjónsdóttir, Þórdís J. Hrafnkelsdóttir, Arnar Geirsson. Hjartaigræðsla. Í: Guðmundur Þorgeirsson og **Tómas Guðbjartsson** ritstjórar. Kransæðabókin. Reykjavík: **Tómas Guðbjartsson** og Guðmundur Þorgeirsson; 2016. bls. 241-7.

Þórdís J. Hrafnkelsdóttir, **Tómas Guðbjartsson**. Kransæðasjúkdómur í konum. Í: Guðmundur Þorgeirsson og **Tómas Guðbjartsson** ritstjórar. Kransæðabókin. Engilbert Sigurðsson Engilbert Sigurðsson Þorgeirsson; 2016. bls. 179-187.

Ritverk - vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Arnar Geirsson, Inga Hlíf Melvinsdóttir, Þórarinn Arnórsson, Gunnar Mýrdal, Tómas Guðbjartsson. Árangur aðgerða vegna bráðrar ósæðarflýsunar af gerð A á Íslandi. Læknablaðið. 2016;102(2):71-6.

Helga Björk Brynjarsdóttir, Inga Hlíf Melvinsdóttir, **Tómas Guðbjartsson, Arnar Geirsson**. Árangur aðgerða við ósæðargulpi í rishluta ósæðar á Íslandi 2000-2014. Læknablaðið. 2016;2016(12):545.

Ritverk - vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Axelsson TA, Mennander A, Malmberg M, Gunn J, Jeppsson A, **Guðbjartsson T**. Is emergency and salvage coronary artery bypass grafting justified? The Nordic Emergency/Salvage coronary artery bypass grafting study. European journal of cardio-thoracic surgery : official journal of the European Association for Cardio-thoracic Surgery. 2016;49(5):1451-6.

Beck AW, Sedrakyan A, Mao J, Venermo M, Faizer R, Debus S, et al. Variations in Abdominal Aortic Aneurysm Care: A Report From the International Consortium of Vascular Registries. Circulation. 2016;134(24):1948-58.

Geirsson A, Ahlsson A, Franco-Cereceda A, Fuglsang S, Gunn J, Hansson EC, et al. The Nordic Consortium for Acute type A Aortic Dissection (NORCAAD): objectives and design(). Scandinavian cardiovascular journal : SCJ. 2016;5(6):334-40.

Guðbjartsson T, Jeppsson A, Sjögren J, Steingrímsson S, Geirsson A, Friberg O, et al. Sternal wound infections following open heart surgery - a review. Scandinavian cardiovascular journal : SCJ. 2016;201(6):1-8.

Helgadóttir S, Sigurdsson MI, Pálsson R, Helgason D, Sigurdsson GH, **Guðbjartsson T**. The importance of recovery of renal function following acute kidney injury after CABG. Acta Anaesthesiologica Scandinavica. 2016;60(10):1483.

Helgadóttir S, Sigurdsson MI, Pálsson R, Helgason D, Sigurdsson GH, **Guðbjartsson T**. Renal recovery and long-term survival following acute kidney injury after coronary artery surgery: a nationwide study. Acta anaesthesiologica Scandinavica. 2016;60(9):1230-40.

Helgason D, Helgadóttir S, Viktorsson SA, Orrason AW, Ingvarsdóttir IL, **Geirsson A, Guðbjartsson T, et al.** Acute kidney injury and outcome following aortic valve replacement for aortic stenosis. Interactive cardiovascular and thoracic surgery. 2016;23(2):266-72.

Long TE, Helgason D, Helgadóttir S, Pálsson R, **Guðbjartsson T, Sigurdsson GH, et al.** Acute Kidney Injury After Abdominal Surgery: Incidence, Risk Factors, and Outcome. Anesthesia and analgesia. 2016;122(6):1912-20.

Mariusdóttir E, Ingimarsson JP, Jonsson E, Einarsson GV, Aspelund T, Gudnason V, et al. Occupation as a risk factor for renal cell cancer: a nationwide, prospective epidemiological study. Scandinavian journal of urology. 2016;50(3):181-5.

Melvinsdóttir IH, Lund SH, Agnarsson BA, Sigvaldason K, **Guðbjartsson T, Geirsson A.** The incidence and mortality of acute thoracic aortic dissection: results from a whole nation study. European Journal of Cardio-Thoracic Surgery. 2016;50(6):1111-7.

Oskarsdóttir GN, Björnsson J, Jonsson S, Isaksson HJ, **Guðbjartsson T.** Primary adenocarcinoma of the lung - histological subtypes and outcome after surgery, using the IASLC/ATS/ERS classification of lung adenocarcinoma. APMS : acta pathologica, microbiologica, et immunologica Scandinavica. 2016;124(5):384-92.

Ragnarsdóttir M, Bogadóttir H, Unnsteinsdóttir S, Torfason B. PATIENT BENEFIT FROM MODIFIED NUSS CORRECTION OF PEX EXCAVATUM IS PHYSICAL AS WELL AS COSMETIC. INTERNATIONAL JOURNAL OF PHYSIOTHERAPY. 2016;3(3):304-9.

Skuladóttir GV, Cohen A, Arnar DO, Hougaard DM, **Torfason B, Pálsson R, et al.** Plasma 25-hydroxyvitamin D2 and D3 levels and incidence of postoperative atrial fibrillation. Journal of nutritional science. 2016;2016(5):e10.

Þorgeirsson TE, Steinberg S, Reginsson GW, Björnsson G, Rafnar T, Jonsdóttir I, **Guðbjartsson T, et al.** A rare missense mutation in CHRNA4 associates with smoking behavior and its consequences. Molecular psychiatry. 2016;21(5):594-600.

Viktorsson SA, Helgason D, Orrason AW, Aspelund T, Ingi M, **Geirsson A, et al.** Favorable Survival after Aortic Valve Replacement Compared to the General Population. The Journal of heart valve disease. 2016;25(1):8.

Önnur ritverk

Tómas Guðbjartsson. Rak płuc. Informacja dla pacjentów i ich krewnych = Lungnakrabbamein. Upplýsingar fyrir sjúklinga og aðstandendur þeirra. Reykjavík: **Tómas Guðbjartsson**; 2016. bls. 36

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 6 boðsfyrirlestrar

Lýtaskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Jens Kjartansson aðjunkt

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif varnarþéptöðsins LL-37 á boðfenseytingu hýmnisfrumna í rækt. Björn Rúnar Lúðvíksson, Hildur Sigurgrímsdóttir, Jóna Freysdóttir, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Jens Kjartansson.

Skurðlæknisfræði brjóstá, innkirtla og meltingarfæra

Forsvarsmáður: Páll Helgi Möller dósent

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Klínískar rannsóknir á sjúkdómum í meltingarfærum og brjóstum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Aðgerðartengd afdrif sjúklinga eftir kvíðarholsskurðaðgerðir. Framsýn klínísk rannsókn. Gísli H. Sigurðsson, Páll Helgi Möller, Erna Sigmundsdóttir, Elva Dögg Brynjarsdóttir.

Áhættuþættir fyrir endurteknum brisbólgu og langvinna brisbólgu hjá sjúklingum sem greinst hafa með bráða brisbólgu. Einar Stefán Björnsson, María Björk Baldursdóttir, Berglind Magnúsdóttir, Páll Helgi Möller, Þórarinn Tyrfinngsson.

Skammtíma fylgikvillar skurðaðgerða vegna krabbameins í ristli og endaparmi. Ásta Steinunn Thoroddsen, Birgir Örn Ólafsson, Tryggvi Björn Stefánsson.

Meistararnemar

Elva Dögg Brynjarsdóttir. Aðgerðartengd afdrif sjúklinga eftir kvíðarholsskurðaðgerðir. Framsýn klínísk rannsókn. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli H. Sigurðsson, Páll Helgi Möller, Erna Sigmundsdóttir, Martin Ingi Stefánsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

ESCP Pan-European snapshot audit of intestinal stoma closure (European Society of coloproctology).

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Hörður Már Kolbeinnsson, Hildur Harðardóttir, **Guðjón Birgisson, Páll Helgi Möller.** Gallsteinasjúkdómur hjá þunguðum konum á Landspítala 1990-2010. Læknablaðið. 2016;2016(01):11.

Juliusson G, Jonasson JG, Jonsdóttir SB, Garcia HG, Olafsdóttir E, **Möller PH, et al.** Biliary tract malignancies: a population-based study on incidence, prognosis and management of patients. Scandinavian Journal of Gastroenterology. 2016;51(12):1520-5.

Katrín Guðlaugsdóttir, **Elsa B. Valsdóttir, Tryggvi B. Stefánsson.** Lífgæði eftir ristilbrotnám vegna sáraristilbólgu. Læknablaðið. 2016;2016(11):482.

Rósmunda Þórarinsdóttir, Vilhjálmur Pálmason, **Björn Geir Leifsson, Hjörtur Gíslason.** Árangur magahjáveituaðgerða á Íslandi 2001-2015. Læknablaðið. 2016;2016(10):426.

Ritverk - vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Hjartarson JH, Hannesson P, Sverrisson I, **Blöndal S, Ivarsson B, Björnsson ES.** The value of magnetic resonance cholangiopancreatography for the exclusion of choledocholithiasis. Scandinavian journal of gastroenterology. 2016;51(10):1249-56.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Juliusson G, Jonasson JG, Jonsdóttir SB, Garcia HG, Olafsdóttir E, **Möller PH, et al.** Biliary tract malignancies: a population-based study on incidence, prognosis and management of patients. Scandinavian Journal of Gastroenterology. 2016;51(12):1520-5.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 9

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 4

Vvægfræskurðlæknisfræði

Forsvarsmáður: Guðmundur Geirsson dósent

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Brottnám á blóðruhálskirtli með aðstoð þjarka á Íslandi: Áhrif legu og bólstrunar sjúklinga í aðgerð á útkomur þeirra eftir aðgerð. Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Ragnheiður Jónsdóttir, Eiríkur Orri Guðmundsson, Herdis Alfreðsdóttir.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Jonsdóttir JI, Zoëga S, Saevarsdóttir T, Sverrisdóttir A, Thorsdóttir T, **Einarsson GV**, et al. Changes in attitudes, practices and barriers among oncology health care professionals regarding sexual health care: Outcomes from a 2-year educational intervention at a University Hospital. *European Journal of Oncology Nursing*. 2016;2016(21):24.

Mariusdóttir E, Ingimarsson JP, **Jonsson E**, Einarsson GV, Aspelund T, Gudnason V, et al. Occupation as a risk factor for renal cell cancer: a nationwide, prospective epidemiological study. *Scandinavian journal of urology*. 2016;50(3):181-5.

Stacey SN, Kehr B, Gudmundsson J, Zink F, Jonasdóttir A, Gudjonsson SA, **Jonsson E**, et al. Insertion of an SVA-E retrotransposon into the CASP8 gene is associated with protection against prostate cancer. *Human molecular genetics*. 2016;25(5):1008-18.

Jakobsen JK, Krarup KP, Kirrander P, Hakansson U, Kaipia A, Perttinen J, ... **Hilmarsson R**, et al. Penile cancer in Scandinavia: Current practice and future perspectives. *Scandinavian journal of urology*. 2016;50(1):90-2.

Liedberg F, Gerdtam U, Gralen K, **Gudjonsson S**, Jahnson S, Johansson I, et al. Fast-track access to urologic care for patients with macroscopic haematuria is efficient and cost-effective: results from a prospective intervention study. *British journal of cancer*. 2016;115(7):770-5.

Sylvester RJ, Oosterlinck W, Holmang S, Sydes MR, Birtle A, **Gudjonsson S**, et al. Systematic Review and Individual Patient Data Meta-analysis of Randomized Trials Comparing a Single Immediate Instillation of Chemotherapy After Transurethral Resection with Transurethral Resection Alone in Patients with Stage pT1-pT2 Urothelial Carcinoma of the Bladder: Which Patients Benefit from the Instillation? *European urology*. 2016;69(2):231-44.

Birting fyrir prentun

Liedberg F, **Gudjonsson S**, Hakansson U, Johansson ME. Clear Cell Adenocarcinoma of the Female Urethra: Four Case Presentations of a Clinical and Pathological Entity Requiring Radical Surgery. *Urologia internationalis*. 2016.

Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði

Forstöðumaður: Gísli H. Sigurðsson prófessor

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Aðgerðartengd áfríð sjúklinga eftir kviðarholtskurðaðgerðir. Framsýn klínísk rannsókn. Gísli H. Sigurðsson, Páll Möller, Erna Sigmundsdóttir, Elva Dögg Brynjarsdóttir.

Bráðar líffærabílanir. Gísli H. Sigurðsson, Sigurbergur Kárason, Ólafur Skúli Indriðason, Páll Torfi Ónundarson, Martin Ingi Sigurðsson, Kristinn Sigvaldason, Snævar Sigurðsson, Þórir Einarsson Long, Einar Hjörleifsson.

D-vítamínþúskapur hjá bráðveikum sjúklingum. Gísli H. Sigurðsson, Sigurbjörg S. Skarphéðinsdóttir, Sigurbergur Kárason, Martin I. Sigurðsson, Rúnar Bragi Kvaran, Kirk Hogan, Neil Binkley, Josh Coon.

Smáæðablóðflæði í þörmum. Gísli H. Sigurðsson, Luzius Hiltbrand, Vladimir Krejci.

Doktorsnemar

Ólöf Ragna Ámundadóttir. Vakandi og virkur í uppréttri stöðu í öndunarvél. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli H. Sigurðsson, Elizabeth Dean.

Rannveig Jónasdóttir. Eftirgæsla sjúklinga eftir útskrift af gjörgæslu. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli H. Sigurðsson, Helga Jónsdóttir.

Vladimir Krejci. Smáæðablóðflæði í þörmum. University of Berne, Sviss. Leiðbeinendur: Gísli H. Sigurðsson.

Þórir Einarsson Long. Bráðar líffærabílanir. Læknadeild, Háskóla Íslands. Gísli H. Sigurðsson, Sigurbergur Kárason, Ólafur Skúli Indriðason, Páll Torfi Ónundarson, Martin Ingi Sigurðsson, Kristinn Sigvaldason, Snævar Sigurðsson, Einar Hjörleifsson.

Meistararnemar

Harpa Káradóttir. Áhrif þrýstingsálags á náttúrulegt ónæmi og vefjasérhæfingu í lungnabekku. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurbergur Kárason, Guðmundur Hrafn Guðmundsson, Þóririnn Guðjónsson, Nikhil N. Kulkarni.

Hrónn Birgisdóttir. Næringarmeðferð gjörgæslusjúklinga fyrir og eftir fræðslu og innleiðslu endurskoðaðra vinnuleiðbeininga. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Kristinn Sigvaldason, Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Rúnar Bragi Kvaran. D-vítamínþúskapur hjá bráðveikum sjúklingum. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Gísli H. Sigurðsson.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Kristófer A Magnússon, Bjarni Gunnarsson, **Gísli H Sigurðsson**, Brynjólfur Mogensen, Yngvi Ólafsson, **Sigurbergur Kárason**. Meðferð og áfríð sjúklinga með mjaðmarbrot. *Læknablaðið*. 2016;2016(03):119.

Þórir S. Sigmundsson, Daniel Amarnson, Arnar Rafnsson, **Viðar Magnússon**, Gunnar Þór Gunnarsson, Gestur Þorgeirsson. Flutningstími og gæði meðferðar hjá sjúklingum með ST-hækkunar-hjartadrep á landsbyggðinni – fáir ná í kransæðavíkkun innan 120 mínútna. *Læknablaðið*. 2016;2016(01):11-7.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Claesson J, Freundlich M, **Gunnarsson I**, Laake JH, Møller MH, Vandvik PO, et al. Scandinavian clinical practice guideline on fluid and drug therapy in adults with acute respiratory distress syndrome. *Acta anaesthesiologica Scandinavica*. 2016;60(6):697-709.

Fattah S, Johnsen AS, Sollid SJM, Wisborg T, Rehn M, Sótí Á, ... **Magnusson V**, et al. Reporting Helicopter Emergency Medical Services in Major Incidents: A Delphi Study. *Air medical journal*. 2016;35(6):348-51.

Helgadóttir S, Sigurdsson MI, Palsson R, Helgason D, **Sigurdsson GH**, Gudbjartsson T. The importance of recovery of renal function following acute kidney injury after CABG. *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*. 2016;60(10):1483.

Helgadóttir S, **Sigurdsson MI**, Palsson R, Helgason D, **Sigurdsson GH**, Gudbjartsson T. Renal recovery and long-term survival following acute kidney injury after coronary artery surgery: a nationwide study. *Acta anaesthesiologica Scandinavica*. 2016;60(9):1230-40.

Kvaran RB, **Sigurdsson MI**, Skarphedinsdóttir SJ, **Sigurdsson GH**. Severe vitamin D deficiency is common in critically ill patients at a high northern latitude. *Acta anaesthesiologica Scandinavica*. 2016;60(9):1289-96.

Long TE, Helgason D, Helgadóttir S, Palsson R, Gudbjartsson T, **Sigurdsson GH**, et al. Acute Kidney Injury After Abdominal Surgery: Incidence, Risk

Factors, and Outcome. *Anesthesia and analgesia*. 2016;122(6):1912-20.

Long TE, **Sigurdsson MI**, Sigurdsson GH, Indridason OS. Improved long-term survival and renal recovery after acute kidney injury in hospitalized patients: A 20 year experience. *Nephrology (Carlton, Vic)*. 2016;21(12):1027-33.

Rehn M, Hyldmo PK, **Magnusson V**, Kurolo J, Kongstad P, Rognås L, et al. Scandinavian SSAI clinical practice guideline on pre-hospital airway management. *Acta anaesthesiologica Scandinavica*. 2016;60(7):852-64.

Sand Bown L, Ricksten S-E, Hoults E, **Einarsson H**, Söndergaard S, Rizell M, et al. Vasopressin-induced changes in splanchnic blood flow and hepatic and portal venous pressures in liver resection. *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*. 2016;60(5):607-15.

Wernerman J, **Sigurdsson GH**. Intravenous fluid management in critically ill patients: for everybody or for a dedicated team? *Acta anaesthesiologica Scandinavica*. 2016;60(6):831.

Wernerman J, **Sigurdsson GH**. Fluid management in the critically ill: science or invention? *Acta anaesthesiologica Scandinavica*. 2016;60(2):142-3.

Auk þess hafa starfsmenn fræðigreinarinnar haldið/sýnt fjölda fyrirlestra og vegspjalda á íslenskum og erlendum ráðstefnum.

Sýklafræði

Forstöðumaður: Karl G. Kristinsson prófessor

Sýklafræði forsvarsmáður: Karl G. Kristinsson prófessor

Veirufræði forsvarsmáður: Arthur Löve prófessor

Sýklafræði forsvarsmáður: Karl G. Kristinsson prófessor

Áherslur í rannsóknunum innan fræðasviðsins
Megináherslan er á fá eina stóru verkefni sem nýta sér sérstöðu Íslands, sem býður upp á einstaka möguleika til rannsókna á meinvirkni, faraldsfræði og sameindafaraldsfræði sýkinga. Markvisst hefur verið unnið að því að bæta aðstöðu deildarinnar til stofnagreininga. Fram að þessu hafa rannsóknirnar einkum beinst að sameindafaraldsfræði sýklalyfjaónæmis, pneumókokkasýkinga, streptókokkasýkinga, Haemophilus influenzae og ESBL myndandi Enterobacteriaceae.

Styrkir sem fræðigreinin fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Skyldleiki Staphylococcus aureus stofna úr ifarandi sýkingum á árunum 2003-2015. Helga Erlendsdóttir, Söldís Sveinsdóttir, Gunnsteinn Haraldsson, Karl G. Kristinsson, Hilmar Ásgeirsson, Már Kristjánsson, Ólafur Guðlaugsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Genetic diversity of Haemophilus influenzae. Gunnsteinn Haraldsson, Helga Erlendsdóttir, Karl G. Kristinsson, Ásgeir Haraldsson, Verkefnisstjóri: Gunnsteinn Haraldsson.

Rannsóknasjóður Rannís

Genetic diversity of Haemophilus influenzae in Iceland following a national vaccination program. Gunnsteinn Haraldsson, Helga Erlendsdóttir, Karl G. Kristinsson, Ásgeir Haraldsson, Angela B. Brueggemann. Verkefnisstjóri: Gunnsteinn Haraldsson.

Doktorsnemar

Elias Sæbjörn Eyþórsson. Faraldsfræðileg rannsókn á áhrifum ónæmisáðgerða gegn pneumókokkum á notkun heilbrigðisþjónustu og kostnað. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ásgeir Haraldsson. Karl G. Kristinsson, Helga Erlendsdóttir.

Freyja Valsdóttir. Sameindalíffræðileg rannsókn á ónæmum bakteríum úr faraldri á Landspítala 2007-2011: skyldleikarannsókn og plasmíð greiningar í Klebsiella pneumoniae og Escherichia coli. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Ingibjörg Hilmarsdóttir.

Marita Debess Magnussen. Sýklalyfjapól hjá Streptococcus pneumoniae, Streptococcus pyogenes og Escherichia coli úr Færeyingum, samband við sýklalyfjanotkun og samanburður við Danmörk og Ísland. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Karl G. Kristinsson.

Martha Ásdís Hjálmarasdóttir. Sameindalíffræðilegar orsakir næmis, meinvirkni og útbreiðslu Streptococcus pneumoniae. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Karl G. Kristinsson.

Sigríður Júlía Quirk. Sameindafaraldsfræði pneumókokka fyrir og eftir bólusetningu. Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Karl G. Kristinsson. Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson.

Samúel Sigurðsson. Ónæmisáðgerðir gegn pneumókökkum: Faraldsfræðirannsókn á áhrifum á sýkingar og beratiðni Læknadeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Ásgeir Haraldsson. Leiðbeinandi: Karl G. Kristinsson.

Meistaraneimar

Hildigunnur Sveinsdóttir. Faraldsfræði Haemophilus influenzae fyrir og eftir pneumókokka bólusetningu á Íslandi. Leiðbeinandi: Gunnsteinn Haraldsson. Aðrir í nefndinni: Karl G. Kristinsson, Helga Erlendsdóttir.

Sara Björk Southon. Makrólið ónæmir Grúppa A streptókókkar á Íslandi. Leiðbeinandi: Karl G. Kristinsson. Aðrir í nefndinni: Helga Erlendsdóttir, Gunnsteinn Haraldsson.

Sóldís Sveinsdóttir. Skyldleiki Staphylococcus aureus stofna úr ífarandi sýkingum á árunum 2003-2015. Leiðbeinandi: Helga Erlendsdóttir. Aðrir í nefndinni: Gunnsteinn Haraldsson, Karl G. Kristinsson

Læknar í framhaldsnámi

Lena Rós Ásmundsdóttir, framhaldsnám í sýklafræði við Sýklafræðideild Landspítalans og Royal College of Pathologists, Bretlandi.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Landspítalinn

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala Háskóli Íslands, Háskólinn í Reykjavík, Íslensk erfðagreining, BVRK Starfsendurhæfingarsjóður

Erlendir samstarfsaðilar

Bandaríkjunum:

Boston University of Medicine and National Center for PTSD, Women's Health Sciences Division, Emory University in Atlanta, Georgia, Medical University of South Carolina, Charleston, Texas Medical Center, Houston Methodist Hospital, Houston,

Danmörku

National Center of Psychotraumatology Department of Psychology, University of Southern Denmark

Englandi: King's College, London, Oxford University, University of Bath, Wellcome Trust Sanger Institute, Cambridge

Færeyjum: Landssjúkrahúsið Þórshöfn

Noregi: Center for Crisis Psychology, Bergen

Portúgal: University of Coimbra, Lisbon University

Svíþjóð: Linköping University, Stockholm University

Þýskalandi: Department of Translational Research in Psychiatry, Max Planck Institute of Psychiatry, München

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Karl G. Kristinsson, aðstoðarráttgjafi Eurosurveillance og situr í ritstjórn Infectious Diseases

Doktorsritgerð

Martha Ásdís Hjálmarasdóttir. Faraldsfræði pneumókokka með minnkað næmi fyrir penicillín á Íslandi = The epidemiology of penicillin non-susceptible pneumococci in Iceland. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2016. Umsjónarkennari: Karl G. Kristinsson

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Anna Mjöll Matthíasdóttir, Þórolfur Guðnason, Matthias Halldórsson, Ásgeir Haraldsson, **Karl G. Kristinsson**. Breytt viðhorf til sýklalyfjaávisana hjá Íslenskum heimilis- og heilsgæslulæknum. Læknablaðið. 2016;102(1):27-32.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Aanensen DM, Feil EJ, Holden MT, Dordel J, Yeats CA, Fedosejev A, **Kristinsson K**, et al. Whole-genome sequencing for routine pathogen surveillance in public health: a population snapshot of invasive Staphylococcus aureus in Europe. MBio. 2016;7(3):e00444-16.

Beres SB, Kachroo P, Nasser W, Olsen RJ, Zhu L, Flores AR, **Kristinsson K**, et al. Transcriptome Remodeling Contributes to Epidemic Disease Caused by the Human Pathogen Streptococcus pyogenes. mBio. 2016;7(3):MBio.

Björnsdóttir ES, Martins ER, Erlendsdóttir H, Haraldsson G, Melo-Cristino J, **Kristinsson KG**, et al. Changing epidemiology of group B streptococcal infections among adults in Iceland: 1975–2014. Clinical Microbiology and Infection. 2016;22(4):379.

Gadsby NJ, **Helgason KO**, Dickson EM, Mills JM, Lindsay DSJ, Edwards GF, et al. Molecular diagnosis of Legionella infections—Clinical utility of front-line screening as part of a pneumonia diagnostic algorithm. The Journal of infection. 2016;72(2):161-70.

Helgason KO, Jelle AE, Gudlaugsson O, Edvardsson V, Findlay J, Hopkins KL, et al. First detection of a carbapenemase-producing Enterobacteriaceae in Iceland. Journal of global antimicrobial resistance. 2016;2016(6):73-4.

Hjálmarasdóttir MÁ, Gumundsdóttir PF, Erlendsdóttir H, **Kristinsson KG**, Haraldsson G. Cocolonization of Pneumococcal Serotypes in Healthy Children Attending Day Care Centers: Molecular Versus Conventional Methods. The Pediatric infectious disease journal. 2016;35(5):477-80.

Magnussen MD, Gainsi S, Gislason H, **Kristinsson KG**. Antibacterial resistance in Streptococcus pyogenes (GAS) from healthy carriers and tonsillitis patients and association with antibacterial sale in the Faroe Islands. APMIS : acta pathologica, microbiologica, et immunologica Scandinavica. 2016;124(4):327-32.

Sveinbjörnsson G, Gudbjartsson DF, Halldórsson BV, **Kristinsson KG**, Gottfredsson M, Barrett JC, et al. HLA class II sequence variants influence tuberculosis risk in populations of European ancestry. Nature Genetics. 2016;48(3):318-22.

van Tonder AJ, Bray JE, Roalfe L, White R, Zancolli M, Quirk SJ, **Haraldsson G**, Erlendsdóttir H, **Kristinsson KG**, et al. Correction for van Tonder et al., Genomics Reveals the Worldwide Distribution of Multidrug-Resistant Serotype 6E Pneumococci. Journal of clinical microbiology. 2016;54(6):1670.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Bjarnason A, Lindh M, Westin J, Andersson L-M, Baldursson O, **Kristinsson K**, et al. Utility of oropharyngeal real-time PCR for S. pneumoniae and H. influenzae for diagnosis of pneumonia in adults. European Journal of Clinical Microbiology & Infectious Diseases. 2016:1-8.

Önnur ritverk

Karl G. Kristinsson. Ófullnægjandi einangrunaraðstaða á Landspítala ógn við öryggi sjúklinga. Læknablaðið. 2016;102(1):267

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 4 þar af 1 boðsfyrirlestur

Veggsþjóld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 9

Taugasjúkdómafræði

Forstöðumaður: Elías Ólafsson prófessor

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ólafur Árni Sveinsson, Ingvar H. Ólafsson IH, **Einar Már Valdimarsson**. Æðafækjur í heila – yfirlitsgrein. Læknablaðið. 2016;102(9):385-90.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Hafsteinsdóttir B, **Ólafsson E**. Incidence and Natural History of Idiopathic Chronic Inflammatory Demyelinating Polyneuropathy: A Population-Based Study in Iceland. European neurology. 2016;56(6):263-8.

Klinke ME, **Hjaltason H**, Hafsteinsdóttir TB, Jónsdóttir H. Spatial neglect in stroke patients after discharge from rehabilitation to own home: a mixed method study. Disability and rehabilitation. 2016;24(26):2429-44. Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu.

Endurhæfingarlæknisfræði/ Sjúkraþjálfun

Forstöðumaður: Guðbjörg Kristín Ludvigsdóttir aðjúnt

Læknisfræðileg endurhæfing forsvarsaður: Guðbjörg Kristín Ludvigsdóttir aðjúnt

Sjúkraþjálfar tengiliðir: Ragnheiður Einarsdóttir yfirsjúkraþjálfari

Læknisfræðileg endurhæfing

Læknisfræðileg endurhæfing forsvarsaður: Guðbjörg Kristín Ludvigsdóttir aðjúnt

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar

Rannsókn á áhrif raförvunar á mænurætur sérstaklega með tilliti til að draga úr sispennu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Notkun úthljóðs-straumlindarmyndgerðar til að fylgjast með raförvun aftaugaðra vöðva. Þórolfur Helgason, Guðbjörg Kristín Ludvigsdóttir, Björg Guðjónsdóttir, Arna Óskarsdóttir, Kristín Inga Gunnlaugsdóttir.

Rannsókn á langtíma raförvun mænu með yfirborðsrafskautum, færniþætandi áhrif á sispennu (spasma). Þórolfur Helgason, José Luis Vargasa Luna, Guðbjörg Kristín Ludvigsdóttir, Vilborg Guðmundsdóttir, Gígja Magnúsdóttir, Winfried Mayr, Jorge A. Cortes R.

Algengi og framrás afgangens blóðrunnmasjúkdóms með ríkjandi erfðamáta. Helga María Grétarsdóttir, Runólfur Pálsson, Ólafur Skúli Indriðason.

Meistaraneimi

Kristín Hulda Guðmundsdóttir. Hvaða þættir aðgreina brottfallshóp frá þeim hópi sem lýkur offitumeðferð á Reykjalundi. Íþróttá- og heilsufræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Erlingur Jóhannsson, Ludvig Guðmundsson.

Læknar í framhaldsnámi

Hjördis Harðardóttir, heimilislæknir, er að bæta við sig endurhæfingarlækningum

Kristján Guðmundsson, heimilislæknir, er að bæta við sig endurhæfingarlækningum

Magdalena Ásgeirsdóttir, lungnalæknir er að bæta við sig endurhæfingarlækningum

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskólinn í Reykjavík, Heilbrigðisverkfræðideild.

Erlendir samstarfsaðilar

Medizinische Universität Wien, Læknaháskólinn í Vín, Center for Medical Physics and Biomedical Engineering Karlsruhe Institut für Technologie.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Eyrún Arna Kristinsdóttir, Sigrún Knútsdóttir, Kristinn Sigvaldason, Halldór Jónsson, Páll E. Ingvarsson. Mænskaði af völdum slysa á Íslandi á árunum 1975-2014. Læknablaðið. 2016;2016(11):491.

Ritverk - vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Edmunds KJ, Árnadóttir Í, Gíslason MK, Carraro U, Gargiulo P. Nonlinear Trimodal Regression Analysis of Radiodensitometric Distributions to Quantify Sarcopenic and Sequelae Muscle Degeneration. Computational and mathematical methods in medicine. 2016;2016(2016):8932950

Vargas Luna JL, Guðfinnsdóttir HK, Magnúsdóttir G, Guðmundsdóttir V, Krenn M, Mayr W, Guðbjörg K. Ludvigsdóttir, et al. Effects of sustained electrical stimulation on spasticity assessed by the pendulum test. Current Directions in Biomedical Engineering. 2016;2(1):405-7.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 2

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Sjúkrabjálfun

Tengiliðir: Ragnheiður Einarisdóttir yfirsjúkrabjálfi

Styrkir sem sjúkrabjálfarar fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Klínísk matskerfi fyrir sjúklinga sem eru að fara að- og eru búnir að gangast undir heildarmjaðmalíðarskipti. Halldór Jónsson jr, Paolo Gargiulo, Kyle Edmunds, Gígja Magnúsdóttir, Grétar Halldórsson, Pröstur Pétursson, Benedikt Magnússon.

Rannsókn á langtíma raförvun mænu með yfirborðsrafskautum, færibætandi áhrif á síspennu (spasma). Þórður Helgason, José Luis Vargas Luna, Guðbjörg Kristín Ludvigsdóttir, Vilborg Guðmundsdóttir, Gígja Magnúsdóttir, Winfried Mayr, Jorge A. Cortes R.

Nýliðunarsjóður Háskóla Íslands

Vakandi og virkur í uppréttri stöðu í öndunarvél og Klínísk rökhugsun sjúkrabjálfa við hreyfingu á alvarlega veikum sjúklingi. Ólóf Ragna Ámundadóttir. Nýdokterstyrkur.

Vísindasjóður félags sjúkrabjálfa

Vakandi og virkur í uppréttri stöðu í öndunarvél og Klínísk rökhugsun sjúkrabjálfa við hreyfingu á alvarlega

veikum sjúklingi. Ólóf Ragna Ámundadóttir.

Doktorsnemar

Bergþóra Baldursdóttir. Balance among people with fall-related wrist fractures and effects of sensory training. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ella Kolbrún Kristinsdóttir.

Ólóf Ragna Ámundadóttir. Vakandi og virkur, í uppréttri stöðu í öndunarvél. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Gísli H. Sigurðsson, Elizabeth Dean.

Meistararnemar

José Luis Vargas Luna. Heilbrigðisverkfræði, Háskólanum í Reykjavík. Rannsókn á langtíma raförvun mænu með yfirborðsrafskautum, færibætandi áhrif á síspennu (spasma). Leiðbeinendur: Vilborg Guðmundsdóttir, Gígja Magnúsdóttir. Samstarfsmenn: Þórður Helgason, Guðbjörg Kristín Ludvigsdóttir, Winfried Mayr, Jorge A. Cortes R.

Kyle Edmunds. Klínískt matskerfi fyrir sjúklinga sem eru að fara að- og eru búnir að gangast undir heildarmjaðmalíðarskipti: data analysis. Heilbrigðisverkfræði, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Gígja Magnúsdóttir, Paolo Gargiulo, Halldór Jónsson jr, Grétar Halldórsson, Pröstur Pétursson, Benedikt Magnússon.

Pröstur Hermannsson. Klínískt matskerfi fyrir sjúklinga sem eru að fara að- og eru búnir að gangast undir heildarmjaðmalíðarskipti. Heilbrigðisverkfræði, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Gígja Magnúsdóttir, Halldór Jónsson jr, Paolo Gargiulo. Kyle Edmunds, Grétar Halldórsson, Pröstur Pétursson, Benedikt Magnússon.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Innan sjúkrabjálfunar og Styrks ehf.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Eyrún Arna Kristinsdóttir, Sigrún Knútsdóttir, Kristinn Sigvaldason, Halldór Jónsson, Páll E. Ingvarsson. Mænskaði af völdum slysa á Íslandi á árunum 1975-2014. Læknablaðið. 2016;2016(11):491.

Ritverk - vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Björnsdóttir SV, Guðmundsson G, Auðunsson GA, Matthíasson J, Ragnarsdóttir M. Posterior-anterior(PA) pressure Puffin for measuring and treating spinal stiffness: Mechanism and repeatability. Manual therapy. 2016;2016(22):72-9.

Vargas Luna JL, Guðfinnsdóttir HK, Magnúsdóttir G, Guðmundsdóttir V, Krenn M, Mayr W, Guðbjörg K. Ludvigsdóttir, et al. Effects of sustained electrical stimulation on spasticity assessed by the pendulum test. Current Directions in Biomedical Engineering. 2016;2(1):405-7.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Eyjólfssdóttir H, Haraldsdóttir B, Ragnarsdóttir M, Asgeirsson KS. A Prospective Analysis on Functional Outcomes Following Extended Latissimus Dorsi Flap Breast Reconstruction. Scandinavian journal of surgery : SJS : official organ for the Finnish Surgical Society and the Scandinavian Surgical Society. 2016.

Andresdóttir GT, Hjaltason H, Ragnarsdóttir M. Irregular amplitude and frequency of respiratory movements in hemispheric stroke. European Journal of Physiotherapy. 2016;November:1-6.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Öldrunarlæknisfræði

Forstöðumaður: Pálmi V. Jónsson prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Öldrunarfræði er þverfræðileg grein þar sem að áherslur í rannsóknum eru á farsæla öldrun og þekkingu á undirbyggjandi þáttum sem geta haft áhrif á farsæla öldrun, gæði þjónustu við aldraða frá mismunandi fræðigreinum einkenna áherslur innan öldrunarfræða.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Snemmgreining Alzheimer sjúkdóms með lífmekjum í mænuvökva. Steinunn Þórðardóttir, Caroline Graff, Kaj Blennow.

Uppsetning gagnagrunns um Lewy sjúkdóm, samvinna við European Lewy Body Consortium. Jón Snædal, Dag Aarsland.

Rannsóknasjóður Rannís

Mat á hæfni magnbundinna heilarita og mögulegra lífvísa í heila- og mænuvökva til forspár um framvindu og greiningar á heilabilun. Jón G Snædal.

NICE sjóðurinn

Innovation Centre fund – áhrif blöðruþangs á heilsutengda þætti. Íslenskir rannsakendur, Alfons Ramel, Ólóf G Geirsdóttir og MATIS.

NordFosk fund

Áhrif félagslegrar stöðu á farsæla öldrun. Ábyrgðarmaður Johan Fritzell við KI. Ísland - Alfons Ramel, Ólóf G Geirsdóttir, Sigurveig H Sigurðardóttir og Milan Chang Guðjónsson. Íslenski tengiliðurinn er Alfons Ramel.

EFPIA the European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations)

SPRINTT – Fjölþjóðleg Evrópurannsókn <http://www.mysprintt.eu/en>. Pálmi V Jónsson.

Doktorsnemar

Bergþóra Baldursdóttir. Jafnvægisstjórnun hjá einstaklingum sem hlotið hafa úlniðsbrot í kjölfar byltu og áhrif skynþjálfunar. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ellu K. Kristinsdóttir, Pálmi V. Jónsson.

Helga Eyjólfssdóttir. Tillvæxtfaktorir í Alzheimer's sjúkdóm. Karolinska Institutet. Leiðbeinandi: Pálmi v. Jónsson.

Hrafnhildur Eymundsdóttir. The association of vitamin D and cognition in older people living in Iceland. Leiðbeinandi: Milan Chang Guðjónsson.

Steinunn Þórðardóttir. Early Diagnostic Cerebrospinal fluid biomarkers in preclinical familial Alzheimer's disease. Karolinska Institutet. Leiðbeinandi: Pálmi V. Jónsson.

Meistararnemar

Elisabet Reynisdóttir. Mannrækt - Heildræn heilsuefing á vinnustöðum. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Ólóf Guðný Geirsdóttir.

Katrín Sif Kristbjörnsdóttir. Nutritional status of patients at geriatric unit - Their attitude and wastage of food. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Ólóf Guðný Geirsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Rannsóknastofa í næringarfræði og MATIS.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Jón Snædal í ritstjórn International Journal on Person Centered Medicine.

Pálmi V. Jónsson er í ritstjórn European Geriatric Medicine.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Blain H, Masud T, Dargent-Molina P, Martin F, Rosendahl E, Van der Velde N, et al. A comprehensive fracture prevention strategy in older adults: the European Union Geriatric Medicine Society (EUGMS) statement. The journal of nutrition, health & aging. 2016;20(6):647-52.

Casanova R, Varma S, Simpson B, Kim M, An Y, Saldana S, ... **Jónsson PV**, et al. Blood metabolite markers of preclinical Alzheimer's disease in two longitudinally followed cohorts of older individuals. Alzheimer's & Dementia. 2016;12(7):815-22.

Chang M, Snaedal J, Einarsson B, Björnsson S, Szczyński JS, Aspelund T, **Jónsson PV**, et al. The Association Between Midlife Physical Activity and Depressive Symptoms in Late Life: Age Gene/Environment Susceptibility-Reykjavik Study. The journals of gerontology Series A, Biological sciences and medical sciences. 2016;71(4):502-7.

Conroy S, Nickel C, **Jónsdóttir A**, Fernandez M, Banerjee J, Mooijaart S, et al. The development of a European curriculum in Geriatric Emergency Medicine. European Geriatric Medicine. 2016;7(4):315-21.

Einarsdóttir AB, Hardarson SH, Kristjansdóttir JV, Bragason DT, **Snaedal J**, Stefánsson E. Retinal oximetry imaging in alzheimer's disease. Journal of Alzheimer's Disease. 2016;49(1):79-83.

Eldholm R, **Jónsson E**, Mieiro L. Highlights of the 11th EUGMS congress in Oslo: Breaking the ice in geriatrics. European Geriatric Medicine. 2016;7(4):379-82.

Ferreira D, Jelic V, Cavallin L, Oksengaard A-R, **Snaedal J**, Høgh P, et al. Electroencephalography Is a Good Complement to Currently Established Dementia Biomarkers. Dementia and geriatric cognitive disorders. 2016;1(2):80-92.

Fisher DE, Jonasson F, Klein R, **Jónsson PV**, Eiriksdóttir G, Launer LJ, et al. Mortality in Older Persons with Retinopathy and Concomitant Health Conditions: The Age, Gene/Environment Susceptibility-Reykjavik Study. Ophthalmology. 2016;123(7):1570-80.

Geirsdóttir O, Ramel A, Chang M, Briem K, Jónsson PV. Vitamin D and Associations with Walking Ability in Community-Dwelling Elderly Adults. J Food Nutr Disor 5. 2016;2:2.

Gudmundsson A, Stevenson JM, Petrovic M, Somers A, Onder G, Callens S, et al. Challenges and risks for older travellers with multimorbidity: Focus on pharmacotherapy. European Geriatric Medicine. 2016;7(5):407.

Jun G, Ibrahim-Verbaas CA, Vronskaya M, Lambert J-C, Chung J, Naj AC, **Jónsson PV**, et al. A novel Alzheimer disease locus located near the gene encoding tau protein. Molecular psychiatry. 2016;21(1):108-17.

Mijnarends DM, Koster A, Schols JMGA, Meijers JMM, Halfens RJG, Gudnason V, **Jónsson PV**, et al. Physical activity and incidence of sarcopenia: the population-based AGES—Reykjavik Study. Age and Ageing. 2016;45(5):614.

Reinders I, Murphy RA, Brouwer IA, Visser M, Launer L, Siggeirsdóttir K, **Jónsson PV**, et al. Muscle Quality and Myosteatosis: Novel Associations With Mortality Risk: The Age, Gene/Environment Susceptibility (AGES)—Reykjavik Study. American journal of epidemiology. 2016;183(1):53-60.

Rimland JM, Abrahá I, Dell'Aquila G, Cruz-Jentoft A, Soiza R, Gudmússon A, **Jónsson PV**, et al. Effectiveness of Non-Pharmacological Interventions to Prevent Falls in Older People: A Systematic Overview. The SENATOR Project ONTOP Series. PloS one. 2016;11(8):e0161579 PLoS ONE.

Stuck AE, **Jónsdóttir AB**, Singler K, Roller RE, Holm EA, Masud T. The length of postgraduate training for geriatric medicine in European countries: an update for the year 2015. Aging clinical and experimental research. 2016;28(1):169-70.

Van Eenoo L, Declercq A, Onder G, Finne-Soveri H, Garms-Homolová V, **Jónsson PV**, et al. Substantial between-country differences in organising community care for older people in Europe—a review. European journal of public health. 2016;26(2):213-9.

Van Elderen SSGC, Zhang Q, Sigurdsson S, Haight TJ, Lopez O, Eiriksdóttir G, **Jónsson PV**, et al. Brain Volume as an Integrated Marker for the Risk of Death in a Community-Based Sample: Age Gene/Environment Susceptibility—Reykjavik Study. The journals of gerontology Series A, Biological sciences and medical sciences. 2016;71(1):131-7.

van Lier LI, van der Roest HG, van Hout HPJ, van Eenoo L, Declercq A, Garms-Homolová V, **Jónsson P**, et al. Convergent validity of the interRAI-HC for societal costs estimates in comparison with the RUD Lite instrument in community dwelling older adults. BMC health services research. 2016;2016(16):440.

van Sloten TT, Mitchell GF, Sigurdsson S, van Buchem MA, **Jónsson PV**, Garcia ME, et al. Associations between arterial stiffness, depressive symptoms and cerebral small vessel disease: cross-sectional findings from the AGES-Reykjavik Study. Journal of psychiatry & neuroscience: JPN. 2016;41(3):162.

Önnur ritverk

Björn Einarsson. Líknardráp (Euthanasia) - aðstoð við sjálfsvíg. Læknablaðið. 2016;102(3):150-1.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 8 þar af 1 boðsfyrirlestur

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 7 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Vegspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 3

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 19

Blóðbankinn

Tengiliðir: Ólafur Eysteinn Sigurjónsson náttúrufræðingur dósent, Þorbjörn Jónsson yfirlæknir

Áherslur í rannsóknnum innan Blóðbankans
Blóðbankinn er með öflugt grunnrannsóknastarf á sviði stofnfrumna, frummeðferðar vefjaverkfræði og blóðbankafræði. Markmið grunnrannsóknastarfs Blóðbankans er að brúa bilið á milli tilraunavísinda og læknisfræðilegra rannsókna til að skapa jarðveg fyrir nýjungar í læknisfræði á sviði stofnfrumna, vefjaverkfræði og blóðbankafræða á Íslandi.

Styrkir sem starfsmenn Blóðbankans fengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Greining á áhrifum breytinga í efnaskiptaferlum í blóðflögum á skemmdir sem verða við geymslu þeirra í blóðbönkum. Ólafur Eysteinn Sigurjónsson, Neha Rothagi, Óttar Rólfsson, Steinn Guðmundsson, Neha Rothagi, Freyr Jóhannsson.

Greining á breytingum í microRNA við geymslu smithreinsaðra blóðflaga. Ólafur Eysteinn Sigurjónsson, Niels Árni Árnason, Sveinn Guðmundsson, Óttar Rólfsson, Freyr Jóhannsson, Johannes Irshc.

Greining á metabólískum breytingum sem eiga sér stað við geymslu rauðfrumubýkkna: Leiðir til betri gæða rauðfrumubýkkna. Ólafur Eysteinn Sigurjónsson, Aarash Bordbar, Bernhard O Pálsson, Sveinn Guðmundsson, Óttar Rólfsson, Giuseppe Paglia.

Svipgerð og virkni blóðflagna í arfgengi járnoffleðslu. Anna Margrét Halldórsdóttir, Jón Þór Bergþórsson, Þórarinn Guðjónsson.

Þróun og smíði á bioreactor kerfi til beinsérhæfingar og non-invasive aðferða til greiningar á beinmyndun in vitro. Ólafur Eysteinn Sigurjónsson, Paolo Gargiulo, Gissur Örylgsson, Joseph Lovecchio Ramona Lieder, Sandra Mjöll Jónsdóttir Buch.

Rannsóknarsjóður, Rannsóknamiðstöðvar Íslands
Bioactivity and characterization of platelet derived substances to be used in regenerative medicine. Ólafur E. Sigurjónsson

Innviðasjóður, Rannsóknamiðstöðvar Íslands

Uppbygging innviða til rannsókna á áhrifum þrýstingsálags á stofnfrumur og vefjaummyndun. Þórarinn Guðjónsson, Ólafur E. Sigurjónsson og fleiri

FTIR Microscope and accessory instrument. Már Músson, Ólafur E. Sigurjónsson og fleiri.

Tækniþróunarsjóður, Rannsóknamiðstöðvar Íslands

Nýjar Blóðflögulausnir til frumurækta. Sandra Mjöll Jónsdóttir-Buch, Ólafur E. Sigurjónsson.

Doktorsnemar

Freyr Jóhannson. Metabolic changes of platelets during storage. Læknadeild, Háskóla Íslands. Steinn Guðmundsson, Óttar Rólfsson, Ólafur E. Sigurjónsson.

Joseph Lovecchio. Þróun og smíði á bioreactor kerfi til beinsérhæfingar og non-invasive aðferða til greiningar á beinmyndun in vitro. Háskólinn í Bologna og Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo, Ólafur, Eysteinn Sigurjónsson, Emanuele Giordano

Magdalena Stefaniak. Bioactive properties of polysaccharides derived from Icelandic marine organisms. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólafur E. Sigurjónsson, Kristberg Kristbergsson.

Niels Árni Árnason. The effect of pathogen inactivation on storage and physiology of platelets. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Ólafur E. Sigurjónsson.

Sandra Mjöll Jónsdóttir Buch. Osteogenesis and osteoimmunology of hES-MP derived osteoblasts: The potential of platelet lysates as serum substitute. Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ólafur E. Sigurjónsson.

Meistararnemar

Adriana Milewska og Magda Ostrowska. Magnesium infused biphasic calcium phosphate and chitosan grafted on glass as scaffolds for mesenchymal stem cells culture. Gdansk University of technology. Leiðbeinandur: Ólafur E. Sigurjónsson, Már Músson. Útskrifaðist 2016.

Helena Montazeri. Analysis of freeze dried platelet lysate from pathogen inactivated platelets on expansion and differentiation of bone forming stem cells. Læknadeild, Háskóla Íslands Leiðbeinandur: Ólafur E. Sigurjónsson, Sandra Mjöll Jónsdóttir Buch. Útskrifaðist 2016.

Jórunn Ósk Frimannsdóttir Jensen. Blóðbankinn á Íslandi. Samanburður við valda blóðbanka í Evrópu. Félgsvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Hlín Hjálmarsson. Útskrifaðist 2016.

Sara Þóll Halldórsdóttir. Lífvirgni sérhæfðra blóðflögulýsata án storkuvara. Læknadeild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Sandra Mjöll Jónsdóttir-Buch, Ólafur E. Sigurjónsson.

Vigdís Jóhannsdóttir. Blood Donors in Iceland: A Nationwide Population-Based Study in 2005-2013. Heilbrigðisvísindasvið, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Zoega, Eðvald Möller, Sveinn Guðmundsson.

Þóra Björg Sigmarsdóttir. Changes in metabolism during expansion and osteogenic differentiation of mesenchymal stem cells. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík Leiðbeinandi: Ólafur E. Sigurjónsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum Ýmsar starfseiningar innan Landspítala.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala
Háskólinn í Reykjavík, Háskóli, Nýsköpunarmiðstöð Íslands.

Erlendir samstarfsaðilar

University of California San Diego, Bandaríkjunum, University of Oslo, Noregi.

Viðurkenningar sem starfsfólk Blóðbankans fékk á árinu

Runner up prize the Golden Egg (Gulleggið) startup company competition. Ólafur E. Sigurjónsson.

Ólafur E. Sigurjónsson var valinn forseti Skandinavísku lífstoðefnisamtakanna (www.scsb.eu).

Ritverk – bækur eða bókakaflar

Lovecchio J, Gargiulo P, Sigurjónsson OE. Bone tissue engineering and bioreactors. In: Mariana Ionita editor. Biomedical Engineering: introduction to current approaches. Tunari: Editura Printech; 2016. p. 155-69.

Montazeri H, Jonsdóttir SM, Gargiulo, P, Sigurjónsson OE. Platelet lysate in regenerative medicine. In Mariana Ionita editor. Biomedical Engineering: introduction to current approaches. Tunari: Editura Printech; 2016. p. 21-38.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Gunnar Björn Ólafsson, Hlíf Steingrimsdóttir, Brynjar Víðarsson, Anna Margrét Halldórsdóttir. Langvinnt eitilfrumuhvítblæði á Íslandi árin 2003-2013 Nýgengi, aðdragandi greiningar og undanfari. Læknablaðið. 2016;102(04):171-7.

Þórdís Kristinsdóttir, Sveinn Kjartansson, Hildur Harðardóttir, Þorbjörn Jónsson. Mótefni bundin við rauðkorn nýbura; orsakir og klínískar afleiðingar - Tilfelli greind í Blóðbankanum 2005-2012. Læknablaðið. 2016;2016(0708):326.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

A. Bordbar, P.I. Johansson, G. Paglia, S.J. Harrison, K. Wichuk, M. Magnusdóttir, S. Valgeirsdóttir, M. Gybel-Brask, S.R. Ostrowski, S. Palsson, O. Rolfsson, O.E. Sigurjónsson, S. Gudmundsson, B.O. Palsson Identified metabolic signature for assessing red blood cell unit quality is associated with endothelial damage markers and clinical outcomes. Transfusion. 2016;56(4):852-62.

Jóhannsdóttir V, Gudmundsson S, Moller E, Aspelund T, Zoega H. Blood donors in Iceland: a nationwide population-based study from 2005 to 2013. Transfusion. 2016;56(6 Pt 2):1654-61.

Jóhannsdóttir V, Gudmundsson S, Möller E, Aspelund T, Zoega H. Blood donors in Iceland: a nationwide population-based study from 2005 to 2013. Transfusion. 2016;6(2):1654-61.

Kulkarni NN, Gunnarsson HI, Yi Z, Gudmundsdóttir S, Sigurjónsson OE, Agerberth B, et al. Glucocorticoid

dexamethasone down-regulates basal and vitamin D3 induced cathelicidin expression in human monocytes and bronchial epithelial cell line. Immunobiology. 2016;221(2):245-52.

Paglia G, D'Alessandro A, Rolfsson Ó, Sigurjónsson OE, Bordbar A, Palsson S, ... Gudmundsson S, et al. Biomarkers defining the metabolic age of red blood cells during cold storage. Blood. 2016;128(13):e43-e50.

Paglia G, D'Alessandro A, Rolfsson Ó, Sigurjónsson OE, Bordbar A, Palsson S, et al. Biomarkers defining the metabolic age of red blood cells during cold storage. Blood. 2016;128(13):e43-50 Blood.

Paglia G, Sigurjónsson OE, Bordbar A, Rolfsson Ó, Magnusdóttir M, Palsson S, ... Gudmundsson S, et al. Metabolic fate of adenine in red blood cells during storage in SAGM solution. Transfusion. 2016;56(10):2538-47.

Sahariah P, Snorraddóttir BS, Hjálmsdóttir MÁ, Sigurjónsson OE, Másson M. Experimental design for determining quantitative structure activity relationship for antibacterial chitosan derivatives. Journal of Materials Chemistry B. 2016;4(27):4762-70.

Sahariah P, Snorraddóttir BS, Hjálmsdóttir MÁ, Sigurjónsson OE, Másson M. Experimental design for determining quantitative structure activity relationship for antibacterial chitosan derivatives. J Mater Chem B. 2016;4(27):4762.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2 þar af 1 boðsfyrirlestur

Veggsþjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 3
Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Eðlisfræðingar

Tengiliður: Garðar Mýrdal eðlisfræðingur

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Ungir vísindamenn sem stunda klínískar rannsóknir
Kristinn Kristinsson. Rannsókn: Notkun á líkindalíkönunum til að meta líkur á aukaverkunum út frá geisladreifingu við geislameðferð á blöðruhálskirtilskrabbameini. Aðrir samstarfsmenn: Jón Hrafnkelsson. Meðumsækjandi: Garðar Mýrdal.

Meistaraneimar

Agnes Þórólfsdóttir. Myndtækni nýtt til þróunar og endurbóta í geislameðferð krabbameins í blöðruhálskirtli. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Umsjónarkennarar: Ásbjörn Jónsson, Garðar Mýrdal, Þórarinn E. Sveinsson.

Félagsráðgjöf

Tengiliður: Anna Rós Jóhannesdóttir yfirfélagsráðgjafi

Styrkir sem félagsráðgjafar fengu á árinu

Barnavinafa lagið Sumargjöf
Þróun á námsefni í Dialektískri atferlismeðferð fyrir unglinga með sjálfskaðandi hegðun, Lára Pálsdóttir, Edda Arndal.

Rannsóknarsjóður Háskóli Íslands

Mataræði, þarfaflóra og geðheilbrigði – langvarandi sjúklinga viðmiða rannsókn á börnum og unglingum, Bryndís Eva Birgisdóttir, Bertrand Lauth, Ingibjörg Karlsdóttir, Magnús Gottfreðsson, Birna Ásbjörnsdóttir.

Rannsókn á stuðningi við börn með námserfiðleika í grunnskólum, Sigrún Harðardóttir, Ingibjörg Karlsdóttir, Guðbjörg Ottósdóttir, Urður Njarðvík, Anna-Lind Pétursdóttir, Hervör Alma Árnadóttir.

Meistaraneimar

Alexandra Ólöf Gunnarsdóttir. Fósturmissir á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Þjónusta og þarfir kvenna á Kvinnadeild LSH. Félagsráðgjafadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Sól Ólafsdóttir.

Guðrún K. Otterstedt. Áhrif átröskunar á parasambandið. Félagsráðgjafadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Freydis Jóna Freysteinsdóttir.

Gunnlaug Thorlacius. Hvaða hópur nýtir þjónustu FMB teymis göngudeildar geðsviðs LSH, og skilar meðferðin árangri. Félagsráðgjafaradeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigrún Júlíusdóttir.

Harpa Hallgrímsdóttir. Það var engin þjónusta við okkur. Upplifun aðstandenda einstaklinga með geðraskanir af þjónust sem sendur aðstandendum til boða á geðdeildum LSH. Félagsráðgjafadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Sól Ólafsdóttir.

Júlia Margrét Rúnarsdóttir. Kynlíf og kynheilbrigði. Viðhorf félagsráðgjafa sem vinna með hjónum og þörum. Félagsráðgjafadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Sól Ólafsdóttir.

Kristín V. Ólafsdóttir. Lífsgæði og þarfir sjúklinga eftir lokun deilda. Samanburður á lífsgæðum og þörfum fyrir og eftir lokun deilda. Félagsráðgjafadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Freydis Jóna Freysteinsdóttir.

Sædis Ösp Valdemarsdóttir. Félagsráðgjöf og fóstureyðingar. Fóstureyðingaráðgjöf félagsráðgjafa 1975-2016. Félagsráðgjafadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Sól Ólafsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum Samstarfsaðilar innan Landspítala

Rannsóknarstofa í næringarfræði Landspítala og Háskóla Íslands.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Félagsráðgjafaradeild Háskóla Íslands.

Erlendir samstarfsaðilar

Europarstat (Evrópskur gagnagrunnur um meðgöngu og fæðingar), Eurocat (Evrópskur gagnagrunnur um fósturgalla).

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Heino A, Gissler M, Hindori-Mohangoo AD, Blondel B, Klungsøyr K, Verdenik I, et al. ... **Olafsdóttir SH**. Variations in multiple birth rates and impact on perinatal outcomes in Europe. PLoS one. 2016;11(3):e0149252.

Macfarlane AJ, Blondel B, Mohangoo AD, Cuttini M, Nijhuis J, Novak Z, **Olafsdóttir SH**, Zeitlin Wide differences in mode of delivery within Europe: risk-stratified analyses of aggregated routine data from the Euro-Peristat study. BJOG: an international journal of obstetrics and gynaecology. 2016;123(4):559-68.

Zeitlin J, Mortensen L, Prunet C, Macfarlane A, Hindori-Mohangoo AD, Gissler M, Szamotulska K, van der Pal K, Bolumar F, Andersen AM, **Olafsdóttir SH**, Zhang WH, Blondel B, Alexander S. Socioeconomic inequalities in stillbirth rates in Europe: measuring the gap using routine data from the Euro-Peristat Project. BMC pregnancy and childbirth. 2016;16(1):15.

Önnur ritverk

Sigurlaug H. S. Traustadóttir, Lára Garðarsdóttir, ritstjórar. Reykjavík: Tófraland; 2016. 28p.

Sigurlaug H. S. Traustadóttir, Lára Garðarsdóttir, ritstjórar. Feimnisþúkar: Reykjavík: Tófraland; 2016. 28p.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Geislafræðingar

Meistaraneimar

Sara Katrín Stefánsdóttir. Læknadeild, Námsbraut í geislafræði, Háskóla Íslands.

Iðjupjálfun

Tengiliður: Sigrún Garðarsdóttir yfirjupjálfi

Áherslur í rannsóknunum innan fræðasviðsins

ADL, þróun matstækja, A-ONE, þjónustuferli, íhlutunaráherslur iðjupjálfa, gagnreynð íhlutun

Doktorsnemi

Linda Björk Ólafsdóttir. Lífsgæði og þátttaka fatlaðra barna og unglinga: Umbreytingarannsókn. Félags- og mannvisindadeild, Háskóla Íslands. Snæfirliður Þóra Egilson, Stefan Hardonk, Barbara Gibson.

Meistaraneimar

Helga Jóna Sigurðardóttir. Upplifun og reynsla aðstandenda krabbameinsveikra á þjónustu Ljóssins. Félagsráðgjafadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ásta Snorraddóttir

Rósa Gunnsteinsdóttir. Hvort og þá hvernig fjölskyldufræðingar notast við tengslakennunguna. Félagsráðgjafadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Hrefna Ólafsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Félagsvísindasvið Háskóla Íslands.

Erlendir samstarfsaðilar

Undergraduate University Occupational Therapy Programs of the University of Padova and the University "Catholic del Sacro Cuore" Rome. APSS Trento, Italy. Osaka College of Health and Welfare, Osaka, Japan, Yonsei University, S-Korea.

Viðurkenningar sem iðjupjálfar fengu á árinu

Guðrún Árnadóttir var valin heiðursstarfsmaður Landspítala

Klara Kolbrún Guðmundsdóttir var valin heiðursstarfsmaður Landspítala,

Guðrún Árnadóttir var gerð að heiðursfélaga Iðjupjálfafélags Íslands.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Guðrún Árnadóttir er í ritstjórn Scandinavian Journal of Occupational Therapy.

Linda Björk Ólafsdóttir, ritstjóri Iðjupjálfa, fagtimarit iðjupjálfa á Íslandi.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Guðrún Árnadóttir, ritstjóri. ADL-focused Occupation-based Neurobehavioral Evaluation (A-ONE): Fræðilegur bakgrunnur og iðjumiðað námsefni. Reykjavík: Guðrún Árnadóttir; 2016. 70bls.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Guðrún Árnadóttir. Eðli og eiginleikar matstækja í notkun. Iðjupjálfinn. 2016;37(2):14-22.

Guðrún Árnadóttir, Lilly Sverrisdóttir. Þjónustuyfirlit og klínísk vinna iðjupjálfa. Iðjupjálfinn. 2016;37(2):23-30.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Hemmingsson H, **Ólafsdóttir LB**, Egilson ST. Agreements and disagreements between children and their parents in health-related assessments. Disability and rehabilitation. 2016:1-14.

Egilson ST, **Ólafsdóttir LB**, Leósdóttir T, Saemundsen E. Quality of life of high-functioning children and youth with autism spectrum disorder and typically developing peers: Self-and proxy-reports. Autism. 2016:1362361316630881. Birtist í hefti 2017

Egilson ST, **Jakobsdóttir G**, Ólafsson K, Leósdóttir T. Community participation and environment of children with and without autism spectrum disorder: parent perspectives. Scandinavian Journal of Occupational Therapy. 2016:1-10.

Árnadóttir G. Contributing to an integrated profession: a model-based examination of the A-ONE. Scandinavian Journal of Occupational Therapy. 2016:1-11.

Önnur ritverk

Sigprúður Lofstsóttir. Notkun þjónustuyfirlits við iðjupjálfun einstaklinga með mænuskaða. Iðjupjálfinn. 2016;37(2):33-7.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2 þar af 1 boðsfyrirlestur

Lyfjafræði

Inga Jakobína Arnardóttir yfirlyfjafræðingur

Meistaraneimar

Bylgja Dögg Sigmarsdóttir. Lyf sem geta haft öndunarþælandi áhrif samhliða ópíóíðum. Lýsindi rannsókn og fræðileg samantekt. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Pétur S. Gunnarsson, Þórunn K. Guðmundsdóttir, Sigríður Zoega.

Eydís Erla Rúnarsdóttir. Er meirihluti sóragigtarsjúklinga útilokaður frá stýrðum meðferðarannsóknunum líftækniylfja? Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Björn Guðbjörnsson, Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir, Pétur S. Gunnarsson Þorvarður Löve.

Guðrún Sigurðardóttir. Blóðnatríumlækkun á bráðamóttökum Landspítala: Lyf sem orsakavaldur. Lyfjafræðideild og Læknadeild Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Pétur S. Gunnarsson, Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir, Elin I. Jacobsen, Runólfur Pálsson, Ólafur S. Indriðason.

Hjördís Björk Ólafsdóttir. Val á verkjalyfjum. Könnun á notkun sterkra verkjalyfja á stungulyfjaformi og ástæður fyrir vali lyfs hjá innliggjandi sjúklingum á Landspítala. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Pétur S. Gunnarsson, Inga J. Arnardóttir og Rannveig Einarsdóttir.

Ragnheiður Kristín Sigurðardóttir. Novel Service Evaluation of a Clinical Oncology Pharmacy Service in an Outpatient Oncology Clinic at Charing Cross Hospital. School of Pharmacy, University College London. Leiðbeinendur: Anna Brown, Felicity Smith.

Þórunn Óskarsdóttir. Standard IV infusion concentration in paediatric and neonatal units: A National Survey. School of Pharmacy, University College London. Leiðbeinendur: Adam Sutherland, Andrew Wignell, David Harris, Sara Arenas and Nanna Christiansen.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Lyfjafræðideild, Háskóli Íslands.

Önnur ritverk

Þórunn K. Guðmundsdóttir. Faghópur um sjúkráhuslyfjafræði LFI. Mixtúra, blað lyfjafræðinema við Háskóla Íslands. 2016.

Þórunn K. Guðmundsdóttir. Ráðstefna Evrópusamtaka sjúkráhuslyfjafræðinga 2016. Tímarit um lyfjafræði. 2016;2.

Þórunn K. Guðmundsdóttir. Samevrópsk „PEPPAS“ rannsókn um lyfjaatvik á sjúkráhusum. Tímarit um lyfjafræði. 2016;2:24-5.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum:1

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 3

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5

Næringarfræði

Forstöðumaður: Ingibjörg Gunnarsdóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan næringarfræði

Rannsóknir eru á breiðu sviði sem miða að því að auka þekkingu á sambandi næringar og heilsu. Áhersla er lögð á rannsóknir á næringarástandi og næringarmeðferð viðkvæmra hópa, klínískum næringarvandamálum, auk forvarna og lýðheilsu. Íhlutandi rannsóknir hafa verið fyrirferðamiklar undanfarnin ár þar sem prófaðir hafa verið næringarfræðilegir þættir og úrræði til að breyta næringu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Fæðumynstur á meðgöngu – gagnsemi skimunar á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Hildur Harðardóttir, Ingibjörg Th. Hreiðarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Haldórsson, Berglind Júlíusdóttir, Laufey Hrólfssdóttir, Elísabet Heiður Jóhannesdóttir.

Mat á næringarástandi sjúklinga á göngudeild Hjartabilunar með notkun á nýjum rafrænum fæðutiðnisþurmgalista. Ellen Alma Tryggvadóttir, Vilborg Kolbrún Vilmundardóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Edda Ýr Guðmundsdóttir, Laufey Steingrimsdóttir, Guðbjörg Jóna Guðlaugsdóttir, Jóhanna Torfadóttir, Þórhallur Ingi Haldórsson auk starfsmanna göngudeilda Hjartabilunar.

Ný rannsókn á næringu ungbarna – Betri tækni og gagnasafn. Inga Þórsdóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir, Ólöf Helga Jónsdóttir, Erna Petersen, Birna Þórisdóttir, Gestur Pálsson, Sigurveig Sigurðardóttir, Ragnheiður Ósk Erlendsdóttir, Margrét Ólafía Tómasdóttir, Geir Gunnlaugsson, Alma María Rognvaldsdóttir, Ragnheiður Björnsdóttir, Jonathan Wells, Mary Fewtrell, Ronald Kleinman, Patricia Hibberd.

Næringardrykkir eða orku- og próteinríkir millibitar – áhrif á blóðsykur og viðhorf sjúklinga. Áróra Rós Ingadóttir, Eva Björg Björgvinsdóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir, Þórarinn Gíslason, Alfons Ramel, Ólöf Guðný Geirsdóttir, Christine Baldwin, Anne Marie Beck.

Réttmæti mataræðisspurninga í Heilsusögu Íslendinga. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Laufey Steingrimsdóttir, Jóhanna Torfadóttir, Unnur Anna Valdímarsdóttir, Marianna Þórðardóttir Brynhildur Sigurðardóttir, Bryndís E. Birgisdóttir, Laufey Steingrimsdóttir, Jóhanna E. Torfadóttir.

Rannsóknasjóður Háskól Íslands

Fæðumynstur á meðgöngu – gagnsemi skimunar á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Hildur Harðardóttir, Ingibjörg Th. Hreiðarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Haldórsson, Berglind Júlíusdóttir, Laufey Hrólfssdóttir, Elísabet Heiður Jóhannesdóttir.

Næringardrykkir eða orku- og próteinríkir millibitar – áhrif á blóðsykur og viðhorf sjúklinga. Áróra Rós Ingadóttir, Eva Björg Björgvinsdóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir, Þórarinn Gíslason, Alfons Ramel, Ólöf Guðný Geirsdóttir, Christine Baldwin, Anne Marie Beck.

Réttmæti mataræðisspurninga í Heilsusögu Íslendinga. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Laufey Steingrimsdóttir, Jóhanna Torfadóttir, Unnur Anna Valdímarsdóttir, Marianna Þórðardóttir Brynhildur Sigurðardóttir, Bryndís E. Birgisdóttir, Laufey Steingrimsdóttir, Jóhanna E. Torfadóttir.

Vísindasjóður Landspítala: Styrkir til ungra starfsmanna

Áróra Rós Ingadóttir. Rannsókn: Áhrif næringardrykkja í samanburði við orku- og próteinríkar millimátidír á lífsgæði, líkamsþyngd og hreyfingarmátt hjá sjúklingum með langvinna lungnaþembu: slembidreifð ihlutunarrannsókn. Meðumsækjandi: Ingibjörg Gunnarsdóttir. Aðrir samstarfsmenn: Þórarinn Gíslason, Alfons Ramel, Ólöf Guðný Geirsdóttir, Christine Baldwin, Anne Marie Beck.

Evropusambandið

MooDFOOD (Multi-country collaborative project on the role of diet, food-related behaviour, and obesity in the prevention of depression). Fjölpjódlegt rannsóknaverkefni 14 rannsóknahópa Ingibjörg Gunnarsdóttir, Þórhallur Ingi Halldórsson, Bryndís Eva Birgisdóttir, Laufey Steingrimsdóttir, Inga Þórsdóttir. Samstarfsmenn: Vilmundur Guðnason og aðra rannsakendur Hjartaverndar og AGES. Fjármagnað árin 2014-2018.

EUthyroid (Towards the elimination of iodine deficiency and preventable thyroid-related diseases in Europe). Fjölpjódlegt rannsóknaverkefni 23 rannsóknahópa. Ingibjörg Gunnarsdóttir. Fjármagnað árin 2015-2017.

PROMISS (PREvention Of Malnutrition In Senior Subjects). Fjölpjódlegt rannsóknaverkefni 32 rannsóknahópa, stofnanna og fyrirtækja. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Ólöf Guðný Geirsdóttir, Áróra Rós Ingadóttir, Milan Chang og Marjolein Vissner. Samstarfsmenn: Vilmundur Guðnason og aðra rannsakendur Hjartaverndar og AGES. Fjármagnað árin 2016-2020.

Rannsóknamiðstöð Íslands

Næringardrykkir eða orku- og próteinríkir millibitar í næringarmeðferð vannæðra sjúklinga með langvinna lungnateppu: Slembidreifð ihlutandi rannsókn. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Áróra Rós Ingadóttir, Alfons Ramel, Ólöf Guðný Geirsdóttir, Þórarinn Gíslason, Anne-Marie Beck, Christine Baldwin. Fjármagnað árin 2014-2016.

Dietary habits across the lifespan and risk of breast cancer. Laufey Steingrimsdóttir, Jóhanna Eyrún Torfadóttir, Unnur Anna Valdimarsdóttir, Meir J. Stampfer, Lorlei Ann Mucci. Fjármagnað árin 2015-2017.

Doktorsnemar

Álfheiður Haraldsdóttir. Dietary habits across the lifespan and the risk of breast cancer. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Laufey Steingrimsdóttir.

Áróra Rós Ingadóttir. Næringardrykkir eða orku- og próteinríkir millibitar í næringarmeðferð vannæðra sjúklinga með langvinna lungnateppu: Slembidreifð ihlutandi rannsókn. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Gunnarsdóttir, Anne-Marie Beck.

Birna Þórisdóttir. Innviði rannsókna og grundvöllur ráðlegginga um næringu barna. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Gunnarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir.

Hrafnhildur Eymundsdóttir. Samband D-vítamíns búskapar við vitræna getu meðal eldra fólks á Íslandi. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Alfons Ramel.

Laufey Hrólfssdóttir. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórhallur Ingi Halldórsson, Bryndís Eva Birgisdóttir.

Marianna Þórðardóttir. Réttmæti mataræðisspurninga í Heilsusögu Íslendinga. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigurður Yngvi Kristinsson, Laufey Steingrimsdóttir.

Sigrún Sunna Skúladóttir. Hvað einkennir mjadmabrotahópin í Öldrunarrannsókn Hjartaverndar. Leiðbeinendur: Laufey Steingrimsdóttir, Þórhallur Ingi Halldórsson, Gunnar Sigurðsson.

Meistararnemar

Berglind Soffía Blöndal. Næringarástand og fæðuöryggi aldraðra eftir útskrift af öldrunardeild. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ólöf Guðný Geirsdóttir.

Birta Ólafsdóttir. Fæðubótartökn aldraðra Íslendinga. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórhallur Ingi Halldórsson, Kristjana Einarsdóttir.

Brynhildur M Sigurðardóttir. Réttmæti og áreiðanleiki hluta mataræðisspurninga í rannsókninni : Heilsusaga Íslendinga og endurgjöf til þátttakenda. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Bryndís Eva Birgisdóttir, Laufey Steingrimsdóttir.

Elinborg Hilmarsdóttir. Áhrif mataræðisihlutana á einkenni ADHD í börnum – forrannsókn. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólöf Guðný Geirsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Bertrand Lauth, Inga Þórsdóttir, Sigurveig Sigurðardóttir, Ingibjörg Karlsdóttir.

Elisabet Heiður Jóhannesdóttir. Fæðumynstur á meðgöngu – gagnsemi skimunar á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Gunnarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir.

Elisabet Reynisdóttir. Mannrækt - Heildræn heilsuefning á vinnustöðum. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Ólöf Guðný Geirsdóttir.

Erna Petersen. Hvernig er joðhagur íslenskra brjóstabarna? Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Gunnarsdóttir, Birna Þórisdóttir.

Eva Björg Björgvinsdóttir. Næringardrykkir eða orku- og próteinríkir millibitar; áhrif á blóðsykur og viðhorf sjúklinga. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Gunnarsdóttir, Áróra Rós Ingadóttir.

Helga Guðrún Friðbjófsdóttir. Fæðuval ungra Íslendinga með geðförsjúkdóma og þróun líkamsþyngdar þeirra á 12 mánaða tímabili. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingibjörg Gunnarsdóttir, Ólöf Guðný Geirsdóttir.

Ingunn Erla Ingvarsdóttir. Klínískur nemi í næringarfræði. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Svava Engilbertsdóttir, Ingibjörg Gunnarsdóttir.

Katrín Sif Kristbjörnsdóttir. Nutritional status of patients at geriatric unit - Their attitude and wastage of food. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Ólöf Guðný Geirsdóttir.

Katrín Sif Kristbjörnsdóttir. Næringarástand sjúklinga á öldrunardeild - viðhorf sjúklinga og nýting fæðis frá eldhúsi. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ólöf Guðný Geirsdóttir, Óla Kally Magnúsdóttir.

Lilja Rut Traustadóttir. Neysla Íslendinga (18-65 ára) á völdum snefilefnum í fiski og sjávarafurðum byggð á TDS-aðferðafræði. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Gunnlaugsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir.

Thelma Rut Grímsdóttir. Áhrif hópfræðslu (FESTA), fyrir einstaklinga með sykursýki tegund 2, á mataræði, líkamsmælingar og næringarlæsi. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Bryndís Eva Birgisdóttir, Óla Kally Magnúsdóttir.

Tinna Öðinsdóttir. Næringargildi í tilbúnum barnamat og mjólkurlöndum á íslensku markaði. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Kristjana Einarsdóttir, Birna Þórisdóttir.

Vilborg Kolbrún Öngudeildar hjartabilunar á Landspítala Háskólasjúkrahúsi. Mat á neyslumynstri og hættu á

vannæringu. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Bryndís Eva Birgisdóttir, Ólöf Guðný Geirsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Öflugt samstarf við ýmsa sérfræðinga innan spítalans

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskóla Íslands, Embætti landlæknis, Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins, Matis, Sjúkrahúsið á Akureyri og Heilbrigðisstofnun Norðurlands á Akureyri.

Erlendir samstarfsaðilar

Næringarfræðingar eru í öflugri fjölpjóða samstarfi og má þar helst nefna Vrije Universitet Amsterdam, Hollandi, The Danish Council for Strategic Research og Statens Serum Institut, Danmörku

Viðurkenningar sem næringarfræðingar fengu á árinu

Ingibjörg Gunnarsdóttir, prófessor og deildarstjóri hlaut Hvatingastyrk Vísindasjóðs Landspítala til rannsóknarinnar: Þróun einstaklingsmiðaðrar næringarmeðferðar á meðgöngu (Development of a personalised nutrition therapy in pregnancy). Helstu samstarfsmenn hennar eru: Hildur Harðardóttir, Ingibjörg Th. Hreiðarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Halldórsson, Laufey Hrólfssdóttir, Elisabet Heiður Jóhannesdóttir, Michael Zimmerman, Iris Erlund.

Óla Kally Magnúsdóttir var valin ungur vísindamaður Landspítala. Heiti doktorsverkefnis hennar var Heilkorn - mikilvægur hluti af heilsusamlegu norrænu mataræði. Lífvisar fyrir neyslu heilkornahveitis og -rúgs.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Inga Þórsdóttir er í ritstjórn Annals of Nutrition & Metabolism, Acta Paediatrica og Public Health Nutrition.

Þórhallur Ingi Halldórsson er í ritstjórn Public Health Nutrition.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ingibjörg Gunnarsdóttir, Ellen Alma Tryggvadóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Halldórsson, Helga Medek, Reynir Tómas Geirsson. Fæðuval og næring kvenna á meðgöngu með tilliti til líkamsþyngdar. Læknablaðið. 2016;102(9):378-84.

Ólöf Dröfn Sigurbjörnsdóttir, Eyrún Jóhanna Torfadóttir, **Anna Sigríður Ólafsdóttir,** Laufey Steingrimsdóttir. Hamlandi viðhorf til eigin mataræðis - algengi og forspárþættir á Íslandi. Læknablaðið. 2016;2016(0708):332-8.

Ritverk - vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Benediktisdóttir A, **Halldórsson TI,** Bragadóttir GJ, Guðmundsson L, **Ramel A.** Predictors of dropout and bariatric surgery in Icelandic morbidly obese female patients. Obesity research & clinical practice. 2016;10(1):63-9.

Eldóttir AS, Halldórsson TI, Gunnarsdóttir I, Ramel A. Dietary Intake and Cardiovascular Risk Factors in Icelanders Following Voluntarily a Low Carbohydrate Diet. PLoS one. 2016;11(8):e0156655 PLoS ONE.

Hansen S, Strøm M, Maslova E, Dahl R, Hoffmann HJ, Rytter D, ... **Halldórsson TI,** et al. Fish oil supplementation during pregnancy and allergic respiratory disease in the adult offspring. Journal of Allergy and Clinical Immunology. 2017;139(1):104-11. e4.

Hansen S, Strøm M, Olsen SF, Dahl R, Hoffmann HJ, Granström C, Rytter D, Bech ... **Halldórsson TI,** et al. Prenatal exposure to persistent organic pollutants and offspring allergic sensitization and lung function at 20 years of age. Clinical and experimental allergy : journal of the British Society for Allergy and Clinical Immunology. 2016;46(2):329-36.

Haraldsdóttir A, Torfadóttir JE, Valdimarsdóttir UA, Aspelund T, Harris TB, Launer LJ, ... Steingrimsdóttir L, et al. Fish and fish-liver oil consumption in adolescence and midlife and risk of CHD in older women. *Public health nutrition.* 2016;19(02):318-25.

Haugaard P, Stancu CM, Brockhoff PB, **Thorsdóttir I,** Lähteenmäki L. Determinants of meal satisfaction in a workplace environment. *Appetite.* 2016;2016(105):195-203.

Hrolfsdóttir L, Schalkwijk CG, Birgisdóttir BE, Gunnarsdóttir I, Maslova E, Granström C, et al. Maternal diet, gestational weight gain, and inflammatory markers during pregnancy. *Obesity (Silver Spring, Md).* 2016;24(10):2133-9.

Lankinen M, Schwab U, Kolehmainen M, Paananen J, Nygren H, Seppänen-Laakso T, **Thorsdóttir I, Gunnarsdóttir I,** et al. A Healthy Nordic Diet Alters the Plasma Lipidomic Profile in Adults with Features of Metabolic Syndrome in a Multicenter Randomized Dietary Intervention. *Journal of Nutrition.* 2016;146(4):662.

Leder L, Kolehmainen M, Narverud I, Dahlman I, Myhrstad MC, de Mello VD, **Gunnarsdóttir I, Thorsdóttir I,** et al. Effects of a healthy Nordic diet on gene expression changes in peripheral blood mononuclear cells in response to an oral glucose tolerance test in subjects with metabolic syndrome: a SYSDIET sub-study. *Genes & Nutrition.* 2016;11(1):3.

Lehto E, Ray C, Haukkala A, Yngve A, **Thorsdóttir I,** Roos E. Do descriptive norms related to parents and friends predict fruit and vegetable intake similarly among 11-year-old girls and boys? *The British journal of nutrition.* 2016;115(1):168-75.

Maslova E, Rytter D, Bech BH, Henriksen TB, Olsen SF, **Halldórsson TI.** Maternal intake of fat in pregnancy and offspring metabolic health - A prospective study with 20 years of follow-up. *Clinical nutrition (Edinburgh, Scotland).* 2016;35(2):475-83.

Medek H, **Halldórsson T, Gunnarsdóttir I,** Geirsson RT. Physical activity of relatively high intensity in mid-pregnancy predicts lower glucose tolerance levels. *Acta obstetrica et gynecologica Scandinavica.* 2016;95(9):1055-62.

Muller M, Sigurdsson S, Kjartansson O, **Gunnarsdóttir I, Thorsdóttir I,** Harris TB, et al. Late-life brain volume: a life-course approach. *The AGES-Reykjavik study. Neurobiology of aging.* 2016;2016(41):86-92.

Nyström HF, Brantsæter AL, Erlund I, **Gunnarsdóttir I,** Hulthén L, Laurberg P, Mattiison I, Rasmussen LB, Virtanen S, Meltzer HM. Iodine status in the Nordic countries - past and present. *Food & nutrition research.* 2016;2016(60):31969.

Olafsdóttir AS, Hörnell A, Hedelin M, Waling M, Gunnarsdóttir I, Olsson C. Development and Validation of a Photographic Method to Use for Dietary Assessment in School Settings. *PLoS one.* 2016;11(10):e0163970 PLoS ONE.

Olafsdóttir AS, Torfadóttir JE, Arngrimsson SA. Health Behavior and Metabolic Risk Factors Associated with Normal Weight Obesity in Adolescents. *PLoS one.* 2016;11(8):e0161451.

Scheers N, Rossander-Hulthen L, **Torsdóttir I,** Sandberg A-S. Increased iron bioavailability from lactic-fermented vegetables is likely an effect of promoting the formation of ferric iron (Fe(3+)). *European journal of nutrition.* 2016;55(1):373-82.

Sveinsdóttir K, Martinsdóttir E, **Ramel A.** Blood pressure-lowering effects of long chain n-3 fatty acids from meals enriched with liquid fish oil and from microencapsulated powder. *International journal of food sciences and nutrition.* 2016;67(8):1017-23.

Thorisdóttir B, Gunnarsdóttir I, Steingrimsdóttir L, Palsson GI, **Birgisdóttir BE, Thorsdóttir I.** Vitamin D Intake and Status in 6-Year-Old Icelandic Children Followed up from Infancy. *Nutrients.* 2016;8(2):75.

Tryggvadóttir EA, Medek H, **Birgisdóttir BE,** Geirsson RT, **Gunnarsdóttir I.** Association between healthy maternal dietary pattern and risk for gestational diabetes mellitus. *European journal of clinical nutrition.* 2016;70(2):237-42.

Vidarsdóttir JB, Johannsdóttir SE, **Thorsdóttir I,** Björnsson E, **Ramel A.** A cross-sectional study on nutrient intake and -status in inflammatory bowel disease patients. *Nutrition journal.* 2016;15(1):61.

Völzke H, Caron P, Dahl L, de Castro JJ, Erlund I, Gaberš ek S, ... **Gunnarsdóttir I,** et al. Ensuring Effective Prevention of Iodine Deficiency Disorders. *Thyroid : official journal of the American Thyroid Association.* 2016;26(2):189-96.

Waling M, **Olafsdóttir AS,** Lagström H, Wergedahl H, Jonsson B, Olsson C, ... **Gunnarsdóttir I,** et al. School meal provision, health, and cognitive function in a Nordic setting - the ProMeal-study: description of methodology and the Nordic context. *Food & nutrition research.* 2016;2016(60):30468.

Rafraen birting fyrir prentaða útgáfu Alfheider Haraldsdóttir, Laufey Steingrimsdóttir, Unnur A. Valdimarsdóttir, Thor Aspelund, Laufey Tryggvadóttir, Tamara B. Harris, ... **Johanna E. Torfadóttir.**

Early life residence, fish consumption and risk of breast cancer. *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention, Published OnlineFirst October 10, 2016 doi: 10.1158/1055-9965.EPI-16-0473-T.*

Bjerregaard AA, Tetens I, Olsen SF, **Halldórsson TI.** Reproducibility of a web-based FFQ for 13- to 15-year-old Danish adolescents. *J Nutr Sci.* 2016 Jan 29;5.

Auk birtra ritverka á árinu 2016 kynntu næringarfræðingar niðurstöður rannsókna sinna á innlendum og erlendum ráðstefnum, bæði í formi veggspjalda og sem erindi.

Talmeinafræðingar

Tengiliður: Linda Björk Markúsardóttir

Meistaraneimi

Guðrún Blöndal. Aukið flæði á tali sjúklinga með málstól af Broca gerð. Hljóðræn og sjónræn meðferð veitt samtímis. Námsbraut í talmeinafræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigríður Magnúsdóttir, María K. Jónsdóttir, Linda B. Markúsardóttir.

Verkfræðingar

Tengiliðir: Þórður Helgason dósent og Paolo Gargiulo dósent

Styrkir sem verkfræðingarfengu á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif neikvæðra lífsatburða á vitræna heilavirkni mælt með heilafritun (EEG) og stafrænni segulómmyndun (fMRI): forkönnun. Paolo Gargiulo, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Kyle Edmunds, Ceon Ramon, Richard Eirikur Tæhtinen.

Klínískt matskerfi fyrir sjúklinga sem eru að fara að- og eru búinir að gangast undir heildarmjálmalíðarskipti. Halldór Jónsson jr, Paolo Gargiulo, Kyle Edmunds, Gígja Magnúsdóttir, Grétar Halldórsson, Pröstur Pétursson, Benedikt Magnússon, Pröstur Hermannsson.

Notkun há-þéttleika heilalínurits (EEG) til að kortleggja

virkni heilabarkar og endurröðun þess í kjölfar aflímunar neðri útlíms. Paolo Gargiulo, Ceon Ramon, Valur Guðnason, Ásgeir Alexandersson, Kristleifur Kristjánsson, Þorvaldur Ingvarsson.

Notkun úthljóðs-straumlindarmyndgerðar til að fylgjast með rafvorn aftaugaðra vöðva. Þórður Helgason, Guðbjörg Kristín Ludvígsdóttir, Vilborg Guðmundsdóttir, Arna Óskarsdóttir, Kristín Inga Gunnlaugsdóttir.

Nýstárleg aðferð til mats á vöðvarýrnum með tölvsnæiðmyndun og greiningu á dreifingu þéttigilda. Paolo Gargiulo, Kyle Edmunds, Sigurður Sigurðsson, Vilmundur Guðnason, Iris Dröfn Árnadóttir.

Rannsókn á langtíma rafvorn mænu með yfirborðsrafskautum, færibætandi áhrif á sispennu (spasma). Þórður Helgason, José Luis Vargas Luna, Guðbjörg Kristín Ludvígsdóttir, Vilborg Guðmundsdóttir, Gígja Magnúsdóttir, Winfried Mayr, Jorge A. Cortes R.

Þróun og smíði á bioreactor kerfi til beinsérhæfingar og non-invasive aðferða til greiningar á beinmyndun in vitro. Ólafur Eysteinn Sigurjónsson, Paolo Gargiulo, Gissur Örylgsson, Joseph Lovecchio Ramona Lieder, Sandra Mjöll Jónsdóttir Buch.

Doktorsnemar

Joseph Lovecchio. Þróun og smíði á bioreactor kerfi til beinsérhæfingar og non-invasive aðferða til greiningar á beinmyndun in vitro. Háskólinn í Bologna og Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo, Ólafur Eysteinn Sigurjónsson, Emanuele Giordano

Kyle Edmunds. Áhrif neikvæðra lífsatburða á vitræna heilavirkni mælt með heilafritun (EEG) og stafrænni segulómmyndun (fMRI): forkönnun. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Ceon Ramon, Richard Eirikur Tæhtinen.

Meistaraneimar

Andrea Menichetti: Bone changes during rehabilitation from total hip arthroplasty. Háskólinn í Bologna og Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo, Magnús K. Gíslason, Luca Cristofolini.

Antonio Vasile Tegas. Finite element modeling of flow/compression-induced deformation of alginate scaffolds for bone tissue engineering. Háskólinn í Bologna og Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo, Emanuele Giordano.

Margherita Maddalena: Bone Remodeling assessment in patients receiving total hip arthroplasty. Tækni- og verkfræðideild, Háskólanum í Reykjavík og Háskólanum í Napoli. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo, Mario Cesarelli.

Valentina Paladino: Development of fracture risk procedure to improve decision making in total hip arthroplasty. Háskólanum í Reykjavík og Háskólanum í Napoli. Leiðbeinendur: Paolo Gargiulo, Mario Cesarelli

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskólinn í Reykjavík, Háskóli Íslands, Hjartavernd and Össur.

Erlendir samstarfsaðilar

Karlsruhe Institute for Technology, KIT, Medical University of Vienna University of Freiburg, Federico II Napoli, Bologna and Padova.

Viðurkenningar sem verkfræðingar fengu á árinu

Paolo Gargiulo hlaut fyrstu verðlaun fyrir fyrirlestur á XIV Mediterranean Conference on Medical and Biological Engineering and Computing 2016 ráðstefnumni.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Þórður Helgason er í ritstjórn *European Journal of Translational Myology*

Ritverk –bækur eða bókakafur

Lovecchio J, **Gargiulo P**, Sigurjonsson OE. Bone tissue engineering and bioreactors. In: Mariana Ionita editor. Biomedical Engineering: introduction to current approaches. Tunari: Editura Printech; 2016. p. 155-169.

Montazeri H, Jonsdóttir SM, **Gargiulo P**, Sigurjonsson OE. Platelet lysate in regenerative medicine. In: Mariana Ionita edit. Biomedical Engineering: Introduction to current approaches. Tunari: Editura Printech; 2016. p. 1-38.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Carraro U, Kern H, Gava P, Hofer C, Loeffler S, **Gargiulo P**, et al. Recovery from muscle weakness by exercise and FES: lessons from Masters, active or sedentary seniors and SCI patients. Aging Clinical and Experimental Research. 2016;1-12.

Edmunds K, Árnadóttir Í, Gíslason M, Carraro U, **Gargiulo P**. Nonlinear Trimodal Regression Analysis of Radiodensitometric Distributions to Quantify Sarcopenic and Sequelae Muscle Degeneration. Computational and Mathematical Methods in Medicine. 2016;2016.

Edmunds KJ, Gíslason MK, Arnadóttir ID, Marcante A, Piccione F, **Gargiulo P**. Quantitative Computed Tomography and image analysis for advanced muscle assessment. European Journal of Translational Myology. 2016;26(2).

Esposito L, Bifulco P, **Gargiulo P**, Faldí M. Singularity-free finite element model of bone through automated voxel-based reconstruction. Computer methods in biomechanics and biomedical engineering. 2016;19(3):257-62.

Hasslinger P, Vass V, Dejaco A, Blanchard R, Örlýsson G, **Gargiulo P**, et al. Coupling multiscale X-ray physics and micromechanics for bone tissue composition and elasticity determination from micro-CT data, by example of femora from OVX and sham rats. International Journal for Computational Methods in Engineering Science and Mechanics. 2016;17(3):222-44.

Vargas Luna JL, Guðfinnsdóttir HK, Magnúsdóttir G, Guðmundsdóttir V, Krenn M, Mayr W, ... **Helgason T**. et al. Effects of sustained electrical stimulation on spasticity assessed by the pendulum test. Current Directions in Biomedical Engineering. 2016;2(1):405-7.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 8

Barnahjúkrun

Forstöðumaður: Guðrún Kristjánsdóttir prófessor Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Næring, svefn og grátur síðfyrirbura og fullburða barna fyrstu 2 ½ árin. Rakel B. Jónsdóttir, Arna Skúladóttir, Auðna Ágústsdóttir, Brynja Örlýgisdóttir, Sesselja Guðmundsdóttir, Þórður Þórkelsson.

Upplifun ungs fólks með langvinn heilsuvandamál af flutningi frá barnþjónustu yfir á fullorðisþjónustu. Elisabet Konráðsdóttir, Kristín Lilja Svansdóttir, Árun Kristín Sigurðardóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Samsetning og útbreiðsla foreldraálags á Íslandi. Guðrún Kristjánsdóttir, Inger Hallström, Rúnar Vilhjálmsson

Vísindasjóður Félags íslenskra hjúkunarfræðinga

Sigríður María Atladóttir. Translation, cultural adaptation and validation of the Premature Infant Pain Profile - Revised (PIPP-R).

Friðrikssjóður

Stuðningur við endurlífunarkennslu á bráðamóttöku Barnaspítala Hringins. Ingileif Sigfúsdóttir.

Sköðun nýbura, samræmd skoun nýbura, kennsla og þjálfun. Margrét Thorlacius.

Doktorsnemar

Anna Ólafía Sigurðardóttir. Fjölskylduhjúkunar meðferð á barnadeildum - Family Systems Nursing Interventions in Pediatric Settings. Hjúkrunardeild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Ann Garwick, Mary Kay Rayens, Sigrún Júlíusdóttir, Árelía Eydis Guðmundsdóttir.

Erla Dóris Halldórsdóttir. Fæðingarhjálp á Íslandi 1760–1880. Sagnfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Mór Guðmundsson, Guðrún Kristjánsdóttir; nefndarmenn: Þorgerður Einarsdóttir.

Margrét Gísladóttir. Árangur fræðslu- og stuðningsmeðferðar fyrir nána aðstandendur einstaklinga með átröskun eða athyglisbrest og óvirkni = The Benefit of Psycho-Educational and Support Intervention for Caregivers of Individuals with Eating Disorder or Attention Deficit Hyperactivity Disorder. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Ólöf Kristjánsdóttir. Cross Cultural Comparison of Parental Reaction to Children's Pain Behaviour in Canada, Thailand and Iceland. Dalehousie University, Halifax. Leiðbeinendur: Patric McGrath, Guðrún Kristjánsdóttir; nefndarmenn Allen Finley, Anita Unruh, Hélène Deacon, Pulsuk Siripul.

Þórunn Scheving Elíasdóttir. Mælingar á súrefnismettun í miðlægri blóðrás með sjónhimnu-súrefnismæli. Hjúkrunardeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Einar Stefánsson, Guðrún Kristjánsdóttir.

Meistararnemar

Kristín Lilja Svansdóttir. Upplifun og reynsla ungs fólks með langvinn heilsuvandamál af flutningi frá barnasviði yfir á fullorðinssvið. Hjúkrunarfræðideild Háskólans á Akureyri. Leiðbeinendur Elisabet Konráðsdóttir, Árun Sigurðardóttir.

Rannveig Björk Guðjónsdóttir. Rannsókn á algengi og samhengi verkja hjá skólabörnum 2010 á Íslandi í ljósi eldri gagna. (vinnuheit). Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Sigríður Arna Gísladóttir. Innlagnir barna á aldrinum 0-18 ára á gjörgæsluleildum hérlendis og erlendis á árunum 2006-2015 og liðan foreldra þeirra (vinnuheit). Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Sigríður María Atladóttir. Prófun íslenskrar þýðingar á enduskoðuðu PIPP verkja matstæki hjá miklum fyrirburum (vinnuheit). Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Þorbjörg Sigurðardóttir. Hjúkrunar meðferð sjúklinga með alvarlega heilaverka á árunum 2005-2015 (vinnuheit). Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Guðrún Kristjánsdóttir.

Doktorsritgerðir

Anna Ólafía Sigurðardóttir. Fjölskylduhjúkunar meðferð á barnadeildum = Family Systems Nursing Interventions in Pediatric Settings. Reykjavík:Háskóli Íslands; 2016. Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Ann Garwick, Mary Kay Rayens, Sigrún Júlíusdóttir, Árelía Eydis Guðmundsdóttir.

Erla Dóris Halldórsdóttir. Fæðingarhjálp á Íslandi 1760–1880 Sagnfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Mór Guðmundsson, Guðrún Kristjánsdóttir; nefndarmenn: Þorgerður Einarsdóttir.

Ritverk –bækur eða bókakafur

Guðrún Kristjánsdóttir, Sigrún Aðalbjarnardóttir og Sóley S. Bender, ritstjórar. Ungt fólk- Tekist á við tilveruna. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag; 2016. bls. 343.

Guðrún Kristjánsdóttir, Sigrún Aðalbjarnardóttir og Sóley S. Bender. Inngangur. Í: Guðrún Kristjánsdóttir, Sigrún Aðalbjarnardóttir og Sóley S. Bender, ritstjórar.

Ungt fólk- Tekist á við tilveruna. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag; 2016. bls. 9-10.

Guðrún Kristjánsdóttir. Algengi verkja meðal íslenskra unglinga 1989 og 2006. Í: Í: Guðrún Kristjánsdóttir, Sigrún Aðalbjarnardóttir og Sóley S. Bender, ritstjórar. Ungt fólk- Tekist á við tilveruna. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag; 2016. bls. 71-84.

Vígidis Hrönn Viggósdóttir, Guðrún Kristjánsdóttir.

Sjálfsmynd og heilsa unglinga – Þýðing og prófun á endurbættum sjálfsmyndarsurningalista. Í: Í: Guðrún Kristjánsdóttir, Sigrún Aðalbjarnardóttir og Sóley S. Bender, ritstjórar. Ungt fólk- Tekist á við tilveruna. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag; 2016. bls. 205-230.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Skúladóttir A. Descriptive Analysis of Intervention for Parents of Young Children Having Sleep Problems. Family Relations. 2016;65(1):SI 37-50.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Sigurdardóttir AO, Garwick AW, Svavarsdóttir EK. The importance of family support in pediatrics and its impact on healthcare satisfaction. Scandinavian Journal of Caring Sciences. 2016.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5 þar af 1 boðsfyrirlestrar

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Bráðahjúkrun

Forstöðumaður: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir lektor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Hæfni hjúkrunarfræðinga á bráðamóttöku, Aldraðir á bráðamóttöku, Erlendir ferðamenn sem þurfa bráðaheilbrigðisþjónustu.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu Vísindasjóður Landspítala

Brottnám á blóðruháskirtli með aðstoð þjarka á Íslandi: Áhrif legu og bólstrunar sjúklinga í aðgerð á útkomur þeirra eftir aðgerð. Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Ragnheiður Jónsdóttir, Eiríkur Orri Guðmundsson, Herdis Alfreðsdóttir.

Komur erlendra ferðamanna á heilbrigðisstofnanir á Íslandi á árunum 2000-2015. Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Guðbjörg Pálsdóttir, Brynjólfur Mogensen o.fl.

Lyfjasaga við innlagn: mat á ávinningi þess að lyfjafræðingar taki lyfjasögu. Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Elín Ingibjörg Jacobsen, Anna Ingibjörg Gunnarsdóttir, Flóra Vuong Nu Dong, Gyða Halldórsdóttir, Guðlaug Rakel Guðjónsdóttir.

Notkun Ottawa gáttlans við mat á ökkla- og/ eða fótaverka á bráðamóttöku Landspítala. Guðbjörg Pálsdóttir, Bryndis Guðjónsdóttir, Brynjólfur Mogensen, Guðrún Lísbet Nielsdóttir, Hilmir Kjartansson, Sólveig Wíum, Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Samanburður á interRAI BM skimun, ISAR og TRST skimun til að meta þörf eldra fólks á sérhæfðum úrræðum við komu á bráðamóttöku. Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir

Doktorsnemar

Guðbjörg Pálsdóttir. Komur erlendra ferðamanna á heilbrigðisstofnanir á Íslandi á árunum 2000-2015. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Brynjólfur Mogensen í doktorsnefnd situr einnig Rúnar Vilhjálmsson

Agnes Gísladóttir. Fræðingareinkenni nýbura kvenna sem hafa orðið fyrir kynferðisofbeldi. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Berglind Guðmundsdóttir, Unnur A. Valdimarsdóttir, Bernard L. Harlow, Sven Cnattingius, Ragnheiður I. Bjarnadóttir, Eyrún Jónsdóttir, Arna Hauksdóttir, Miguel Angel Luque-Fernandez.

Hildur Guðný Ásgeirsdóttir. Suicide and suicidal attempts and psychiatric hospitalizations following the economic collapse in Iceland. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Arna Hauksdóttir, Unnur Anna Valdimarsdóttir, Tinna Laufey Ásgeirsdóttir, Ullakarin Nyberg, Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir.

Sigrún Sunna Skúladóttir. Hvað einkennir mjadmarbrotahópin í öldrunarrannsóknum. Matvæla og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórhallur I Halldórsson, Gunnar Sigurðsson, Ingibjörg Hjaltadóttir, Vílmundur Guðnason.

Meistaraneimar

Brynhildur Barkar Barkardóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir.

Hildur Björk Sigurðardóttir. Mannauðsþjónun, Viðskiptafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Gylfi Dalmann.

Ragna Gústafsdóttir. Straumlinustjórnun á bráðasviði. Viðskiptafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Gylfi Dalmann.

Sigrún Guðný Pétursdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Brynjólfur Mogensen.

Steinunn Anna Eiríksdóttir. Faraldsfræði áverkadauda barna á Íslandi árin 1980-2012. Lýðheilsuvísindi, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Arna Hauksdóttir, Brynjólfur Mogensen.

Þórhalla Sigurðardóttir. Hjúkrunarfræði, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Sigríður Zoëga.

Hjúkrunarfræðingar í sérfræðinámum

Ingibjörg Sigurþórsdóttir, Dóra Björnsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Hjúkrunarfræðideild, Læknadeild, Miðstöð í lýðheilsuvísindum Háskóla Íslands auk fræðigreinanna öldrunarhjúkrun og öldrunarlækningar. Sjúkrahúsapótek, Landhelgisgæslan.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, ritnefnd Tímarits Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga og ritstjóri Bráðadagsins sem er árlegt ráðstefnuvit.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Guðnadóttir TA, Bateman BT, Hernandez-Diaz S, Luque-Fernandez MA, Valdimarsdóttir U, Zoega H. Body Mass Index, Smoking and Hypertensive Disorders during Pregnancy: A Population Based Case-Control Study. PLoS One. 2016;11(3):e0152187.

Derogar M, Dahlstrand H, Carlsson S, Bjartell A, Hugosson J, Axen E, **Thorsteinsdóttir T**, et al. Preparedness for side effects and bother in symptomatic men after radical prostatectomy in a prospective, non-randomized trial, LAPPRO. Acta oncologica (Stockholm, Sweden). 2016;55(12):1467-76.

Carlsson S, Jaderling F, Wallerstedt A, Nyberg T, Stranne J, **Thorsteinsdóttir T**, et al. Oncological and functional outcomes 1 year after radical prostatectomy for very-low-risk prostate cancer: results from the prospective LAPPRO trial. BJU international. 2016;118(2):205-12.

Angenete E, Angerås U, Börjesson M, Ekelund J, Gellerstedt M, **Thorsteinsdóttir T**, et al. Physical activity before radical prostatectomy reduces sick leave after surgery-results from a prospective, non-randomized controlled clinical trial (LAPPRO). BMC urology. 2016;16(1):50.

Guðnadóttir TA, Bateman BT, Hernandez-Diaz S, Luque-Fernandez MA, Valdimarsdóttir U, Zoega H. Body Mass Index, Smoking and Hypertensive Disorders during Pregnancy: A Population Based Case-Control Study. PLoS One. 2016;11(3):e0152187.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Thorsteinsdóttir T, Valdimarsdóttir H, Hauksdóttir A, Stranne J, Wilderang U, Haglind E, et al. Care-related predictors for negative intrusive thoughts after prostate cancer diagnosis-data from the prospective LAPPRO trial. Psycho-oncology. 2016.

Ásgeirsdóttir HG, Ásgeirsdóttir TL, Nyberg U, **Thorsteinsdóttir TK**, Mogensen B, Matthiasson P, et al. Suicide attempts and self-harm during a dramatic national economic transition: a population-based study in Iceland. European journal of public health. 2016.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 8 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 4 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Vegspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 4

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 4

Endurhæfingarhjúkrun

Tengiliður: Marianne E. Klinke sérfræðingur í hjúkrun

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Nýliðunarsjóður Háskóla Íslands

Gaumstol eftir heilablóðfall. Marianne E. Klinke. Nýdoktorstyrkur. Fjármagnar árin 2015-2018.

ActivABLES NorForsk

Tangible Interaction to Support Effective and Usable Stroke Rehabilitation at Home. Charlotte Magnusson, David McGookin, Þóra Berglind Hafsteinsdóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Fræðasviðs hjúkrunar langveikra.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands.

Erlendir samstarfsaðilar

Hjúkrunarfræðideild, University Medical Center Utrecht, Utrecht Hollandi,

Hönnunarvísindadeild verkfræðisviðs, Háskólans Lundi, Svíþjóð, Tölvudeild, Aalto University, Helsinki, Finnlandi.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Dóróthea Bergs er formaður ritnefndar Tímarits hjúkrunarfræðinga.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Klinke ME, Hjaltason H, Hafsteinsdóttir TB, Jónsdóttir H. Spatial neglect in stroke patients after discharge from rehabilitation to own home: a mixed method study. Disability and rehabilitation. 2016;38(25):2429-44.

Jónasdóttir RJ, **Klinke ME**, Jónsdóttir H. Integrative review of nurse-led follow-up after discharge from the ICU. Journal of clinical nursing. 2016;25(1-2):20-37.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 4

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2 þar af 1 boðsfyrirlestur

Vegspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 1

Fjölskylduhjúkrun

Forstöðumaður: Erla Kolbrún Svavarsdóttir prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins
Fjölskyldur langveikur og bráðveikra einstaklinga á Landspítala og innan Heilsugæslu Höfuðborgarsvæðisins.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Fjölskylduhjúkrun í sérhæfðri líknarmeðferð í Heimahlýningu Landspítala. Ávinningur af meðferðarsamræðum og innleiðingu klínískra leiðbeininga fyrir fjölskyldumeðlimi ættingja með ólæknandi krabbamein. Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Ásta Bjarney Pétursdóttir, auk fjölskylduhjúkrunar í sérhæfðri líknarmeðferð í Heimahlýningu Landspítala.

Vísindasjóður Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Viðhorf fjölskyldna til heilsufars aðstandenda sem þiggur heilbrigðisþjónustu á Grensásdeild LSH. Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Doktorsneimar

Ásta Bjarney Pétursdóttir. Fjölskylduhjúkrun í sérhæfðri líknarmeðferð í Heimahlýningu. Ávinningur af meðferðarsamræðum og innleiðingu klínískra leiðbeininga fyrir fjölskyldumeðlimi ættingja með ólæknandi krabbamein. Leiðbeinandi: [Erla Kolbrún Svavarsdóttir](#), Mary Kay Rayens, Valgerður Sigurðardóttir, Erna Haraldsdóttir, Arna Hauksdóttir.

Jóna Ingibjörg Jónsdóttir. Próun meðferðarsamræðna við konur með krabbamein og maka þeirra og áhrif samræðna á aðlögun tengda kynlífi og nánd. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: [Erla Kolbrún Svavarsdóttir](#).

Sylvía Ingibergsdóttir. Próun HAM meðferðar fyrir háskólanema með ADHD. Leiðbeinandi: [Erla Kolbrún Svavarsdóttir](#) og Jóhanna Bernharðsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Eiríkur Örn Arnarson, Eydis Kristín Sveinbjarnardóttir, Marie Kaas.

Meistaraneimar

Bergljót Steinsdóttir. Lífsgeði unglinga með krabbamein út frá sjónarhóli unglinga og foreldra þeirra. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Kristín Lilja Svansdóttir. Upplifun og reynsla ungs fólks með langvin heilsuvandamál af flutningi frá barnasviði yfir á fullorðinssvið. Hjúkrunarfræðideild Háskólans á Akureyri. Leiðbeinendur: Elisabet Konráðsdóttir, Árun Sigurðardóttir.

Thelma Björk Árnadóttir. Staða barna- sjálfæði innan heilbrigðisþjónustunnar. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsmenn innan Landspítala

Hjúkrunarfræðingar og læknar á Kvenna- og barnadeild, Barna og unglíngageðdeild. Hjúkrunarfræðingar á endurhæfingardeildum Grensás, krabbameinsdeildum, líknardeild, og geðdeildum.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Hjúkrunarfræðingar í Heilsugæslu Höfuðborgarsvæðisins.

Erlendir samstarfsaðilar

Hjúkrunarfræðingar við Háskólann í Minnesota, Bandaríkjunum.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Erla Kolbrún Svavarsdóttir situr í ritstjórn Journal of Family Nursing. Journal of Nursing Scholarship og í the Nordic Journal of Nursing Research.

Doktorsritgerðir

Anna Ólafía Sigurðardóttir. Fjölskylduhjúkrunarmeðferð á barnadeildum = Family Systems Nursing Interventions in Pediatric Settings. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2016.

Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Ann Garwick, Mary Kay Rayens, Sigrún Júlíusdóttir, Árelia Eydis Guðmundsdóttir.

Margrét Gísladóttir. Árangur fræðslu- og stuðningsmeðferðar fyrir nána aðstandendur einstaklinga með átröskun eða athyglisbrest og ofvirkni = The Benefit of Psycho-Educational and Support Intervention for Caregivers of Individuals with Eating Disorder or Attention Deficit Hyperactivity Disorder. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2016. Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Rúnar Vilhjálmsson, Janet Treasure, Helga Zoëga.

Ritverk – bækur eða bókakafar

Svavarsdóttir E. K., and Gísladóttir M. Going inside the strength oriented therapeutic conversation intervention: A clinical case study of an adolescent with ADHD and his family. In: Birte Ostergaard and Hanne Konradsen, editors. Family Sygepleje. Copenhagen: Munksgaard; 2016.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Svavarsdóttir EK. The Process of Writing When English is Your Second Language. Nurse Author & Editor. 2016;26(4):2.

Sigurdardóttir AO, Garwick AW, **Svavarsdóttir EK.** The importance of family support in pediatrics and its impact on healthcare satisfaction. Scandinavian Journal of Caring Sciences. 2016.

Gísladóttir M, Treasure J, **Svavarsdóttir EK.** Effectiveness of therapeutic conversation intervention among caregivers of people with eating disorders: quasi-experimental design. Journal of clinical nursing. 2016.

Gísladóttir M, **Svavarsdóttir EK.** Development and Psychometric Testing of the Iceland-Family Illness Beliefs Questionnaire. Journal of Family Nursing. 2016;22(3):321.

Geðhjúkrun

Forstöðumaður: Jóhanna Bernharðsdóttir lektor

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Íslenska geðrofsrannsóknin (First episode psychosis – The Icelandic study). Halldóra Jónsdóttir, Nanna Briem, Magnús Ólafsson, Halldóra Friðgerður Víðisdóttir, Baldur Heiðar Sigurðsson, Ólína Guðbjörg Víðarsdóttir.

Doktorsnemar

Ólína Guðbjörg Víðarsdóttir. Íslenska geðrofsrannsóknin (First episode psychosis – The Icelandic study). Sálfræðideild, Háskóla Íslands. Halldóra Jónsdóttir, Nanna Briem, Magnús Ólafsson, Halldóra Friðgerður Víðisdóttir, Baldur Heiðar Sigurðsson.

Sylvia Ingibergsdóttir. Þróun HAM meðferðar fyrir háskólanema með ADHD. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir og Jóhanna Bernharðsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Eiríkur Örn Arnarson, Eydis Kristín Sveinbjarnardóttir, Marie Kaas.

Meistararnemar

Andrea Ásbjörnsdóttir. Forvarnargildi áhugahvetjandi samtals. Rannsóknaráætlun. (The Preventive Value of Motivational Interviewing: A Research Proposal). Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Páll Biering, Helga Sif Friðjónsdóttir.

Arndís Vilhjálmisdóttir. Heilbrigðisvísindadeild, Háskólanum á Akureyri.

Ásdís Jónsdóttir. Skynörvun í slökunarherbergi. Forvörn og hjúkrunarmeðferð á geðdeild: Förrannsókn. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Jóhanna Bernharðsdóttir.

Eyrún Thorstensen. Þvingandi meðferðir í forni nauðungarlyfjagjafa á geðdeildum. Sjúklingar í áhættuhóp. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari: Helga Bragadóttir, Jón Snorrason.

Helena Bragadóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Sif Friðjónsdóttir.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Helga Sif Friðjónsdóttir er í ritstjórn Journal of Addiction Nursing.

Páll Biering er í ritstjórn Journal of Mental Health and Psychiatric Nursing og Metas de Enfermería.

Sylvia Ingibergsdóttir er í ritstjórn tímaritisins Geðverndar.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Fridjónsdóttir HS. The Story of Developing Needle Exchange Services in Iceland. Journal of Addictions Nursing. 2016;27(3):157-9.

Thorgrímsdóttir SH, Björnsdóttir K. Reminiscence work with older people: the development of a historical reminiscence tool. International journal of older people nursing. 2016;11(1):70-9.

Hjúkrun aðgerðasjúklinga

Forstöðumaður: Herdís Sveinsdóttir prófessor

Kyngervi og heilbrigði, forsvarsaður: Herdís Sveinsdóttir prófessor

Hjúkrun sjúklinga með sár, forsvarsaður: Ásta Thoroddsen dósent

Áherslur í rannsóknum innan fræðasviðsins

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Liðan skurðsjúklinga á Landspítala og Sjúkrahúsinu á Akureyri í sjúkradeild og heima, sex vikum og 12 mánuðum eftir útskrift. Herdís Sveinsdóttir, Katrín Blöndal, Sigríður Zoëga, Brynja Ingadóttir, Hafdís Skúladóttir, Anna Lilja Filipsdóttir, Eyrún Harpa Hlynsdóttir, Margrét Sigmundsdóttir, Jóhanna Sigríður Sveinsdóttir, Kolbrún Kristiansen, Heiða Hringisdóttir, Steinunn Hauksdóttir, Eygló Ingadóttir.

Vísindasjóður Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Liðan skurðsjúklinga á Landspítala og Sjúkrahúsinu á Akureyri eftir aðgerð á sjúkradeild og heima sex vikum og sex mánuðum eftir aðgerð. Herdís Sveinsdóttir.

Brottnám á blöðruháskirtli með aðstoð þjarka á Íslandi: Áhrif legu og bólstrunar sjúklinga í aðgerð á útkomur þeirra eftir aðgerð. Ragnheiður Jónsdóttir.

Doktorsnemar

Brynja Ingadóttir. Sjúklingafræðsla sem leið til bættar sjálfsmönunnar. Linköping University, Department of Social and Welfare Studies, Faculty of Health Sciences Norrköping, Sviþjóð. Leiðbeinendur: Tiny Jaarsma, Ingela Thylén.

Hafdís Skúladóttir. Áhrif verkjameðferða á þremur endurhæfingardeildum á Íslandi. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Herdís Sveinsdóttir.

Rannveig J. Jónsdóttir. Eftirgæsla sjúklinga eftir útskrift af gjörgæsludeild: Framsýn samanburðarrannsókn. Læknadeild og Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Gísli H. Sigurðsson, Helga Jónsdóttir.

Valgerður Lísa Sigurðardóttir. Þróun á meðferð fyrir konur með erfiða fæðingarreyrslu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Gottfredsdóttir, Herdís Sveinsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Jenny Gamble, Hildur Kristjánsdóttir.

Meistararnemar

Auður Sesselja Gylfadóttir. Samanburður á láréttum tölukvarða, orðakvarða og löðréttum tölukvarða við

mat á styrk verkja hjá öldruðum. Lýsandi rannsókn. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigríður Zoëga, Herdís Sveinsdóttir.

Bylgja Dögg Sigmarsdóttir. Lyf sem geta haft öndunarþælandi áhrif samhliða ópíóíðum. Lýsandi rannsókn og fræðileg samantekt. Lyfjafræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigríður Zoëga, Þórunn K. Guðmundsdóttir, Pétur S. Gunnarsson.

Hjúkrunarfræðingar í sérfræðinámi

Steinunn Arna Þorsteinsdóttir. Í sérfræðinefnd: Sigríður Zoëga og Guðríður K. Þórðardóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala Háskólinn í Reykjavík.

Erlendir samstarfsaðilar

Háskólinn í Linköping, Sviþjóð; Háskólinn í Turku, Finnlandi.

Doktorsritgerðir

Berglind Hálfðánsdóttir. Fyrirfram ákveðnar heimafæðingar á Íslandi – Forsendur, útkoma og áhrifaþættir = Planned home births in Iceland – Premise, outcome and influential factors. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2016. Leiðbeinandi: Herdís Sveinsdóttir.

Ingadóttir, B. Learning as a patient: What and how individuals want to learn when preparing for surgery, and the potential use of serious games in their education. Linköping University; 2016. Leiðbeinendur: Jaarsma, Tiny, Thylén, Ingela.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Brynja Ingadóttir, Anna María Ólafsdóttir, Herdís Sveinsdóttir, Lára Borg Ásmundsdóttir, Lilja Ásgeirsdóttir, Margrét Sjöfn Torp, Elin J G Hafsteinsdóttir. Fasti á undan skurðaðgerð: Leiðbeiningar til sjúklinga og lengd föstu – framskyggn könnun. Læknablaðið. 2016;2016(06):283.

Þórdís Borgþórsdóttir, Herdís Sveinsdóttir. Liðan dagaðgerðarsjúklinga eftir svæfingu: Samanburður á sjúklingum sem fara í kvensjúkdómáaðgerð og þæklunaraðgerð. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(2):19-29.

Hildur Einarsdóttir, Brynja Ingadóttir, Katrín Blöndal, Elin J.G. Hafsteinsdóttir o.fl. Er þörf á þessum þvaglegg? Notkun þvagleggja og þvagfærasykingar þeim tengdar á Landspítala fyrir og eftir íhlutun. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(4):19-28.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Blondal K, Ingadóttir B, Einarsdóttir H, Bergs D, Steingrimsdóttir I, Steindorsdóttir S, et al. The effect of a short educational intervention on the use of urinary catheters: a prospective cohort study. International Journal for Quality in Health Care. 2016.

Hálfðansdóttir B, Ólafsdóttir OA, Hildingsson I, Smarason AK, **Sveinsdóttir H.** Maternal attitudes towards home birth and their effect on birth outcomes in Iceland: A prospective cohort study. Midwifery. 2016;34:95-104.

Hreinsson JP, **Palsdóttir S,** Björnsson ES. The Association of Drugs With Severity and Specific Causes of Acute Lower Gastrointestinal Bleeding: A Prospective Study. Journal of clinical gastroenterology. 2016;50(5):408-13.

Jonsdóttir JI, **Zoëga S,** Saevarsdóttir T, Sverrisdóttir A, Thorsdóttir T, Einarsson GV, ... Gunnarsdóttir S, Fridriksdóttir N. Changes in attitudes, practices and barriers among oncology health care professionals regarding sexual health care: Outcomes from a 2-year educational intervention at a University Hospital. European Journal of Oncology Nursing. 2016;2016(21):24.

Ingadóttir B, Blondal K, Jaarsma T, Thylén I. Perceptions about traditional and novel methods to learn

about postoperative pain management: a qualitative study. *Journal of advanced nursing*. 2016;72(11):2672-83.

Klemetti S, Leino-Kilpi H, Charalambous A, Copanitsanou P, **Ingadóttir B**, Istomina N, et al. Information and Control Preferences and Their Relationship With the Knowledge Received Among European Joint Arthroplasty Patients. *Orthopedic nursing*. 2016;35(3):174-82.

Sveinsdóttir H, Ragnarsdóttir ED, Blöndal K. Praise matters: the influence of nurse unit managers' praise on nurses' practice, work environment and job satisfaction: a questionnaire study. *Journal of advanced nursing*. 2016;72(3):558-68.

Zoëga S, Gunnarsdóttir S, Wilson ME, Gordon DB. Quality Pain Management in Adult Hospitalized Patients: A Concept Evaluation. *Nursing Forum*. 2016;51(1):3-12.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 17 þar af 2 boðsfyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 6 þar af 1 boðsfyrirlestar

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 2

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Hjúkrun langveikra fullorðinna

Forstöðumaður: Helga Jónsdóttir prófessor Hjúkrun fólks með lungnasjúkdóma, forsvarsaður: Helga Jónsdóttir prófessor

Viðbótarmeðferð í hjúkrun, forsvarsaður: Þóra Jenný Gunnarsdóttir dósent

Áherslur í rannsóknnum innan fræðasviðsins
Innleiðing klínískra leiðbeininga í hjúkrun sjúklinga eftir heilablóðfall og fjölskyldna þeirra. Reynsla af og mat á gamstoli, Starfræn einkenni sjúklinga í endurhæfingu.

Reynsla fólks með byrjandi langvinna lungnateppu og fjölskyldna þeirra. Einkenni og líðan fólks með langvinna lungnateppu og fjölskyldna þeirra. Notkun tækni í endurhæfingu sjúklinga eftir heilablóðfall.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Erfðir lungnatrefjunar - alþjóðleg rannsókn. Gunnar Guðmundsson, Helgi J Ísaksson, Stella Kemp Hrafnkelsdóttir, David A Schwartz.

Mat á næringarástandi sjúklinga á göngudeild Hjartabílnar með notkun á nýjum rafrænum fæðutöðnisþurningalista. Ellen Alma Tryggvadóttir, Vilborg Kolbrún Vílmundardóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Edda Ýr Guðmundsdóttir, Laufey Steingrimsdóttir, Guðbjörg Jóna Guðlaugsdóttir, Jóhanna Torfadóttir, Þórhallur Ingi Halldórsson auk starfsmanna göngudeilard Hjartabílnar.

Óskilgreindir brjóstverkir sem ekki eru vegna kransæðasjúkdóms: Algengi og mögulegt meðferðarinngríp. Karl Andersen, Erla Svansdóttir, Elísabet Benedíks, Björg Sigurðardóttir, Hróbjartur Darri Karlsson, Daniel Þ. Ólason, Jón F. Sigurðsson.

Rannsóknasjóður Háskóla Íslands

Hemispátial neglect – clinical assessment and interventions. Helga Jónsdóttir.

Nor Forsk

ActivABLES: Einfaldur tæknibúnaður til að stuðla að árangursríkri endurhæfingu heima fyrir fólk með heilablóðfall (Tangible Interaction to Support Effective and Usable Stroke Rehabilitation at Home). Charlotte Magnusson, David McGookin, Þóra Berglind Hafsteinsdóttir, Helga Jónsdóttir, Ingibjörg Hjaltdóttir.

Vísindasjóður Félags íslenskra hjúkunarfræðinga
Afpreying, virkni og viðbótarmeðferð á íslenskum hjúkunarheimilum. Þóra Jenný Gunnarsdóttir.

Doktorsnemar

Guðrún Jónsdóttir Ferli ákvörðunartöku um lífslokameðferð á bráðalegudeildum. Hjúkunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Erna Haraldsdóttir.

Jóna Ingibjörg Jónsdóttir. Þróun meðferðarsamræðna við konur með krabbamein og maka og áhrif á aðlögun tengda kynlífi og nánd. Hjúkunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Helga Jónsdóttir.

Rannveig J. Jónsdóttir. Eftirgæsla sjúklinga eftir útskrift af gjörgæsludeild. Hjúkunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Gisli H. Sigurðsson.

Meistararnemar

Ása María Guðjónsdóttir. Lífsgæði fólks með hjartabilun. Hjúkunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Auður Ketilsdóttir, Brynja Ingadóttir.

Elinborg Stefánsdóttir. Hjúkrun sjúklinga með gigtarsjúkdóma. Hjúkunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Þóra Jenný Gunnarsdóttir.

Elva Rún Rúnarsdóttir. Sármeðferð. Hjúkunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ásta Thoroddsen, Berglind Chu.

Fríða Björk Skúladdóttir. Bráðveikir hjartasjúklingar. Hjúkunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Herdis Sveinsdóttir, Lovisa Baldursdóttir.

Gerður Rán Freysdóttir. Hvernig nota hjúkunarfræðingar hjartarafsja við vöktun sjúklinga og hver eru áhrif hjartarafsja á störf þeirra? Háskólinn á Akureyri. Leiðbeinendur: Kristín Björnsdóttir, Margrét Hrönn Svavarsdóttir.

Kristín Lára Ólafsdóttir Samtal líknarhjúkunarfræðinga við sjúklinga með nýgreitt útbreitt lungnakrabbamein um áætlun um meðferðarmarkmið - Reynsla sjúklinga og aðstandenda. Hjúkunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Erna Haraldsdóttir.

María Vestergaard Guðmundsdóttir. Áhugavetjandi samræður við fólk sem fengið hefur kransæðastíflu. Hjúkunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Jónsdóttir.

Sólveig Jóhanna Haraldsdóttir. Hjúkrunarþjónusta fyrir fólk með MND og fjölskyldur þeirra. Hjúkunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Jónsdóttir, Marianne E. Klinke.

Hjúkunarfræðingar í sérfræðinami

Brynja Hauksdóttir, Elinborg Sigurjónsdóttir, Guðrún Hlín Bragadóttir.

Kristín Lára Ólafsdóttir, Sigríður Heimisdóttir, Þóra Þórsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknnum

Erlendir samstarfsaðilar

Hjúkunarfræðideild Julius Center for Health Sciences and Primary Care, University Medical Center Utrecht, Utrecht Hollandi, Hönnunarvísindadeild verkfræðisviðs Háskólans í Lundi, Svíþjóð og Tölvudeilda, Aalto University, í Helsinki, Finnlandi. Queen Margaret University, Edinborg, Skotlandi.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Arnar Geirsson, **Bylgja Kærnested, Auður Ketilsdóttir**, Lilja Ásgeirsdóttir, Ásta J. Björnsdóttir, Ingibjörg J. Guðmundsdóttir, Tómas Guðbjartsson. Undirbúningur fyrir kransæðavikun og hjáveituaðgerð. Í: Guðmundur Þorgeirsson og Tómas Guðbjartsson ritstj. *Kransæðar og kransæðablóðflæði*. Reykjavík: Tómas Guðbjartsson; 2016. p. 159-169.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Anna María Leifsdóttir, **Helga Jónsdóttir**, Þorbjörg Sóley Ingadóttir. Tæknileg færni og öndun við notkun

innöndunartækja hjá einstaklingum með langvinna lungnateppu og astma. Tímarit hjúkunarfræðinga. 2016;92(2):10-8.

Guðrún Jónsdóttir, **Helga Jónsdóttir**. Líknarmeðferð fyrir sjúklinga með langvinna lungnateppu: Að vera samtíga. Tímarit hjúkunarfræðinga. 2016;92(3):12-20.

Hildur Einarsdóttir, Brynja Ingadóttir, Katrín Blöndal, Elín J.G. Hafsteinsdóttir, ... **Guðbjörg Guðmundsdóttir** o.fl. Er þörf á þessum þvaglegg? Notkun þvagleggja og þvagfærasykingar þeim tengdar á Landspítala fyrir og eftir íhlutun. Tímarit hjúkunarfræðinga. 2016;92(4):19-28.

Sif Hansdóttir, Hrönn Harðardóttir, Óskar Einarsson, **Stella Kemp Hrafnkelsdóttir**, Gunnar Guðmundsson Lungnagræðslur á Íslandum. *Læknablaðið*. 2016;2016(05):225-30.

Þóra Jenný Gunnarsdóttir, Guðrún Elka Róbertsdóttir, Salóme H Gunnarsdóttir. Notkun viðbótarmeðferðar í hjúkrun á Landspítala. Tímarit hjúkunarfræðinga. 2016;92(2):1-9.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Jonsdóttir JI, Zoëga S, Saevarsdóttir T, Sverrisdóttir A, Thorsdóttir T, Einarsson GV, et al. Changes in attitudes, practices and barriers among oncology health care professionals regarding sexual health care: Outcomes from a 2-year educational intervention at a University Hospital. *European Journal of Oncology Nursing*. 2016;21:24-30.

Jonsdóttir T, **Gunnarsdóttir S**, Oskarsson GK, **Jonsdóttir H**. Patients' Perception of Chronic-Pain-Related Patient-Provider Communication in Relation to Sociodemographic and Pain-Related Variables: A Cross-Sectional Nationwide Study. *Pain Management Nursing*. 2016;17(5):322-32.

Jónsdóttir RJ, **Klinke ME, Jónsdóttir H**. Integrative review of nurse-led follow-up after discharge from the ICU. *Journal of clinical nursing*. 2016;1(2):20-37.

Klinke ME, Hjaltason H, Hafsteinsdóttir TB, **Jónsdóttir H**. Spatial neglect in stroke patients after discharge from rehabilitation to own home: a mixed method study. *Disability and rehabilitation*. 2016;24(26):2429-44.

Sveinsdóttir H, Ragnarsdóttir ED, **Blöndal K**. Praise matters: the influence of nurse unit managers' praise on nurses' practice, work environment and job satisfaction: a questionnaire study. *Journal of advanced nursing*. 2016;72(3):558-68.

Önnur ritverk

Haldórsdóttir, BS, Jónsdóttir H, Ingadóttir TH, Bragadóttir, GH. Heimaöndunarfélur - forsundur, skipulag og þörf einstaklinga og fjölskyldna fyrir þjónustu - Allir eiga rétt til lífs, frelsis og mannhelgi. Reykjavík: Rannsóknarstofnun í hjúkunarfræði við Háskóla Íslands; 2016.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 8

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 1

Hjúkrunarstjórnun

Forstöðumaður: Helga Bragadóttir dósent

Áherslur í rannsóknnum innan fræðasviðsins
Vinna og vinnuumhverfi í hjúkrun, gæði þjónustunnar, atvik í hjúkrun og starfsánægja.

Meistararnemar

Eyrún Thorstensen. Þvingandi meðferðir í formi nauðungarlyfjagjafa á geðdeildum. Sjúklingar í áhættuhóp. Hjúkunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir. Meðleiðbeinandi: Jón Snorrason.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

University of Michigan.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Helga Bragadóttir, Sigrún Stefánsdóttir, Sólrún Áslaug Gylfadóttir, Guðný Bergþóra Tryggvadóttir. Teymisvinna og starfsánægja í hjúkrun á sjúkrahúsum á Íslandi. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(4).

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Bragadóttir H, Kalisch BJ, Smáradóttir SB, Jónsdóttir HH. The psychometric testing of the Nursing Teamwork Survey in Iceland. International journal of nursing practice. 2016;22(3):267-74.

Bragadóttir H. Identifying Indicators of Healthy Work Environments in Nursing as Determinants of Health in the 21st Century. Creative Nursing. 2016;22(4):218-25.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Bragadóttir H, Kalisch BJ, Tryggvadóttir GB. Correlates and predictors of missed nursing care in hospitals. J Clin Nurs. 2016.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5 þar af 4 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 3

Krabbameinshjúkrun

Forstöðumaður: Sigríður Gunnarsdóttir dósent

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Fjölskylduhjúkrun í sérhæfðri líknarmeðferð í Heimahlyningu Landspítala. Ávinningur af meðferðarsamræðum og innleiðingu klínískra leiðbeininga fyrir fjölskyldumeðlimi ættingja með ólæknandi krabbamein. Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Ásta Bjarney Pétursdóttir, auk fjölskylduhjúkrunar í sérhæfðri líknarmeðferð í Heimahlyningu Landspítala.

Meistararnemar

Arnfríður Magnúsdóttir. Einkenni sjúklinga sem fá geislameðferð á höfuð- og hálssvæði. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sigríður Zoëga.

Brynja Hauksdóttir. Reynsla sjúklinga með mergæxli af veikindum sínum. Kerfisbundin fræðileg samantekt á eiginlegum rannsóknum. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigríður Gunnarsdóttir, Kristín Björnsdóttir.

Harpa Sóley Snorraddóttir. Lýðheilsuvísindum Háskóla Íslands.

Kristín Lára Ólafsdóttir. Áhrif stuðningsþjónustu líknarráðgjafateymis fyrir sjúklinga með nýgreint útbreit lungnakrabbamein. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Valgerður Sigurðardóttir, Erna Haraldsdóttir, Helga Jónsdóttir, Nanna Friðriksdóttir, Arndís Jónsdóttir, Arna Dögg Einarsdóttir.

Kristín Sigurðardóttir. Sjúklingamiðuð þjónusta fyrir nýgreinda krabbameinssjúklinga. Kerfisbundin fræðileg samantekt um áhrif og árangur hjúkrunarstýrðar þjónustu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Nanna Friðriksdóttir, Sigríður Gunnarsdóttir.

Steinunn Ingvarsdóttir. Verkefnastjórnun við Háskólann í Reykjavík.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Gretarsdóttir H, Friðriksdóttir N, Gunnarsdóttir S. Psychometric Properties of the Icelandic Version of the Revised Edmonton Symptom Assessment Scale. Journal of pain and symptom management. 2016;51(1):133-7.

Jonsdóttir J, **Zoëga S, Saevarsdóttir T**, Svendsdóttir A, Thorsdóttir T, Einarsson GV, ... **Gunnarsdóttir S, Friðriksdóttir N.** Changes in attitudes, practices and barriers among oncology health care professionals regarding sexual health care: Outcomes from a 2-year educational intervention at a University Hospital. European Journal of Oncology Nursing. 2016;2016(21):24.

Jonsdóttir T, **Gunnarsdóttir S**, Oskarsson GK, Jonsdóttir H. Patients' Perception of Chronic-Pain-Related Patient-Provider Communication in Relation to Sociodemographic and Pain-Related Variables: A Cross-Sectional Nationwide Study. Pain management nursing : official journal of the American Society of Pain Management Nurses. 2016;17(5):322-32.

Zoega S, **Gunnarsdóttir S**, Wilson ME, Gordon DB. Quality Pain Management in Adult Hospitalized Patients: A Concept Evaluation. Nursing forum. 2016;51(1):3-12.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Önnur ritverk

Arndís Jónsdóttir. 2016;10 júní. Stuðningur við fjölskyldur . Við getum-ég get. Krabbameinsfélagið. Sótt af <https://www.krabb.is/starfsemi/frettir-og-tilkynningar/studningur-vid-fjolskyldur-vid-getum-eg-get>.

Kristín Lára Ólafsdóttir. 2016; 30. júní. Sjálfræði einstaklingsins og réttur hans til að hafa áhrif á eigin meðferð og umönnun. Fréttablaðið. Sótt af <https://www.krabb.is/starfsemi/frettir-og-tilkynningar/sjalfraedi-einstaklingsins-og-rettur-hans-til-ad-hafa-ahrif-a-eigin-medferd-og-umonnun-vid-getum-eg-get>

Lóa Björk Ólafsdóttir. 2016; 22. desember. Lífið og líknarmeðferð. Visir. Reykjavík 22. desember. Sótt af <http://www.visir.is/g/2016161229726/vid-getum-eg-get-lifid-og-liknamedferd->

Nanna Friðriksdóttir, Sigrún L. Magnúsdóttir. 2016; 4. febrúar. Forvarnir og einkenni krabbameina. Við getum –ég get. Krabbameinsfélagið. Sótt af <https://www.krabb.is/starfsemi/frettir-og-tilkynningar/forvarnir-og-einkenni-krabbameina-vid-getum-eg-get>

Rannveig Björk Gylfadóttir. Fólki sem greindist með krabbamein þarf góða endurhæfingartjónustu. Við getum –ég get. Visir. Sótt af <http://www.visir.is/g/2016160909999/folk-sem-greinst-med-krabbamein-tharf-goda-endurhaefingartjonusu->

Sigríður Zoëga, Nanna Friðriksdóttir. 2016; 14. nóvember. Rannsóknir í krabbameinshjúkrun. Krabbameinsfélagið. Sótt af <https://www.krabb.is/starfsemi/frettir-og-tilkynningar/vid-getum-eg-get-adbunadur-sjuklinga>.

Þóra Þórsdóttir. Kynheilbrigði krabbameinssjúklinga. Við getum –ég get. Krabbameinsfélagið. Sótt af <https://www.krabb.is/starfsemi/frettir-og-tilkynningar/kynheilbrigdi-krabbameinssjuklinga-vid-getum-eg-get>

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 3

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1 boðsfyrirlestar

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 5

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Kynheilbrigði

Forstöðumaður: Sóley S. Bender prófessor

Áherslur í rannsóknum innan fræðigreinarinnar
Þróun og forprófun skimunartækis fyrir ungt fólk. Ritstjórn um ábyrga kynhegðun unglunga og þá áhættu að byrja snemma að stunda kynlíf.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga
Til bókarútgáfu:

Guðrún Kristjánsdóttir, Sigrún Aðalbarnardóttir og Sóley S. Bender ritstjórar. Ungt fólk. Tekist á við tilveruna. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag. 2016. 343 bls.

Doktorsnemi

Sigrún Sigurðardóttir. Þróun meðferðarúræða fyrir einstaklinga með sögu um kynferðislegt ofbeldi í æsku. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigríður Halldórsdóttir, Sóley S. Bender.

Meistararnemar

Arna Garðarsdóttir. Heilbrigði unglunga: Forprófun á klínískri skimunartækinu HEILUNG. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sóley S. Bender.

Anna Soffía Guðmundsdóttir. Kerfisbundin samantekt á rannsóknum með sjúklinga með skorpulífur. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Sóley S. Bender.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

University of East Anglia, Bretlandi.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Sóley S. Bender er ein af ritstjórum bókarinnar Ungt fólk. Tekist á við tilveruna.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Bók

Guðrún Kristjánsdóttir, Sigrún Aðalbarnardóttir og **Sóley S. Bender**, ritstjórar. Ungt fólk- Tekist á við tilveruna. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag; 2016. bls. 343.

Bókakaflar

Sóley S. Bender. Kynheilbrigði unglunga- Ábyrgt kynlíf. Í: Guðrún Kristjánsdóttir, Sigrún Aðalbarnardóttir og Sóley S. Bender, ritstjórar. Ungt fólk- Tekist á við tilveruna. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag; 2016. bls. 287-305.

Sóley S. Bender. Kynhegðun unglunga- snemma byrjað að stunda kynlíf. Í: Guðrún Kristjánsdóttir, Sigrún Aðalbarnardóttir og Sóley S. Bender, ritstjórar. Ungt fólk- Tekist á við tilveruna. Reykjavík: Hið íslenska bókmenntafélag; 2016. bls. 315-335.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Sigurdardóttir S, Halldorsdóttir S, Bender SS, Agnarsdóttir G. Personal resurrection: female childhood sexual abuse survivors' experience of the Wellness-Program. Scandinavian journal of caring sciences. 2016;30(1):175-86.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 4

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 1

Skurð-, svæfinga- og gjörgæsluhjúkrun

Tengiliður: Herdís Sveinsdóttir prófessor

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Áhrif legu og bólstrunar sjúklinga er gangast undri brottnámi á blöðruhálskirtli með aðstoð þjarks á Íslandi á útkomu þeirra eftir aðgerð. Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Ragnheiður Jónsdóttir. Samstarfsaðilar: Eiríkur Orri Guðmundsson og Herdís Alfreðsdóttir.

Skammtíma fylgikvillar skurðaðgerða vegna krabbameins í ristli og endaparmi. Ásta Steinunn Thoroddsen, Birgir Örn Ólafsson, Tryggvi Björn Stefánsson.

Vísindasjóður Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Hjúkrunarmeðferð sjúklinga með alvarlega heilaáverka. Þorbjörg Sigurðardóttir.

Minningarsjóður Helgu Jónsdóttur og Sigurliða Kristjánssonar

Er hægt að mæla hlutþrýsting- og metnun súrefnis í systemisku slagæðablóði í sjónhinnuæðum með sjónhinnu-súrefnismettunarmæli? Þórunn Scheving Eliasdóttir.

Doktorsnemi

Þórunn Scheving Eliasdóttir. Oximetry in system diseases, Hjúkrunardeild, Háskóla Íslands. Umsjónarkennari og leiðbeinandi: Einar Stefánsson.

Meistaraneimar

Birgi Ólafsson. Skammtíma fylgikvillar skurðaðgerða vegna krabbameins í ristli og endaparmi. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. [Ásta Steinunn Thoroddsen](#), Tryggvi Björn Stefánsson.

Ragnheiður Jónsdóttir. Áhrif legu og bólstrunar sjúklinga er gangast undir brotnám á blóðruhálskirtli með aðstoð þjarks á Íslandi á útkomu þeirra eftir aðgerð. Hjúkrunarfræðideild, Háskóli Íslands. Leiðbeinendur: [Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir](#), Eiríkur Orri Guðmundsson, Herdís Alfreðsdóttir.

Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Þórdís Borgþórsdóttir, Herdís Sveinsdóttir. Líðan dagaðgerðarsjúklinga eftir svæfingu: Samanburður á sjúklingum sem fara í kvensjúkdómaaðgerð og bækluaradgerð. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(2):19-29.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Jónasdóttir RJ, Klinke ME, **Jónsdóttir H**. Integrative review of nurse-led follow-up after discharge from the ICU. Journal of clinical nursing. 2016;1(2):20-37.

Vehmeijer WB, Magnusdóttir V, **Eliasdóttir TS**, Hardarson SH, Schallj-Delfos NE, Stefánsson E. Retinal Oximetry with Scanning Laser Ophthalmoscope in Infants. PLoS one. 2016;11(2):e0148077 PLoS ONE.

Sveinsdóttir H, **Borghorsdóttir T**, **Asgeirsdóttir MT**, **Albertsdóttir K**, **Asmundsdóttir LB**. Recovery After Same-Day Surgery in Patients Receiving General Anesthesia: A Cohort Study Using the Quality of Recovery-40 Questionnaire. Journal of PeriAnesthesia Nursing. 2016;31(6):475-84.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 9

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5

Upplýsingatækni í hjúkrun

Forstöðumaður: Ásta St. Thoroddsen prófessor

Framsetning þekkingar, forsvarsaðilar: Ásta St. Thoroddsen prófessor

Uppgötvun þekkingar, forsvarsaðilar: Brynja Órlygsdóttir dósent

Áherslur í rannsóknunum innan fræðasviðsins

Big data; flokkunarkerfi í heilbrigðisgreinum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Skammtíma fylgikvillar skurðaðgerða vegna krabbameins í ristli og endaparmi. Ásta Steinunn Thoroddsen, Birgir Örn Ólafsson, Tryggvi Björn Stefánsson.

Málræktarsjóður

Þýðing á ICNP, International Classification for Nursing Practice, Ásta Thoroddsen, Brynja Órlygsdóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknunum

Embætti landlæknis.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Ásta Thoroddsen, er í ritnefnd Tímarits hjúkrunarfræðinga og er aðstoðarritstjóri Applied Clinical Informatics.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Hardardóttir GA, Thoroddsen A. National eHealth Implementation: Country Experience. Studies in health technology and informatics. 2016;225:168-72.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Veggsþjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 1

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum:

Öldrunarhjúkrun

Forsvarsaðilar: Ingibjörg Hjaltadóttir sérfræðingur í hjúkrun

Áherslur í rannsóknunum innan fræðasviðsins Öldrunarhjúkrun og heilbrigðisþjónusta fyrir aldraða: Bráðapjónusta, sjúkrahússþjónusta og öldrunarþjónusta.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Rannsóknasjóði Háskóla Íslands

Recreational activities and complementary therapies in Icelandic nursing homes. Ingibjörg Hjaltadóttir, Þóra Jenny Gunnarsdóttir.

Doktorsnemar

Aðalheiður Svana Sigurðardóttir. Tannheilsu og tannheilbrigðisþjónusta aldraðra. Tannlæknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Inga B. Árnadóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir.

Sigrún Sunna Skúladóttir. Hvað einkennir mjaðmarbrotahöpin í öldrunarrannsókn Hjartaverndar. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Laufey Steingrimsdóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir.

Meistaraneimar

Sólveig Hrönn Gunnarsdóttir. Íbúar á íslenskum hjúkrunarheimilum með hegðunarvandamál: tíðni og tengsl við vitrænaskerðingu, þunglyndi, verki, virkni og notkun fjötra. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Ingibjörg Hjaltadóttir.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknunum

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Heilbrigðisvísindasvið Háskóla Íslands og viðskiptadeild Háskólans á Bifröst,

Erlendir samstarfsaðilar

Háskólinn í Lundi, Háskólan í Utrecht en auk þess eru starfsmenn fræðasviðsins í samstarfi við stofnanir í um 30 löndum í sínum alþjóðlegu rannsóknunum.

Störf í ritstjórn ritrýndra fagrita

Elfa Þöll Grétarsdóttir var ritstjóri sérrit um Öldrunarhjúkrun sem birtist á veggum Tímarit hjúkrunarfræðinga.

Guðrún Dóra Guðmannsdóttir var ritstjóri sérrit um Öldrunarhjúkrun sem birtist á veggum Tímarit hjúkrunarfræðinga.

Hlíf Guðmundsdóttir var ritstjóri sérrit um Öldrunarhjúkrun sem birtist á veggum Tímarit hjúkrunarfræðinga.

Ingibjörg Hjaltadóttir var gestarritstjóri sérrit um Öldrunarhjúkrun sem birtist á veggum Tímarit hjúkrunarfræðinga.

Ritverk – vísindagreinar í ritrýndum erlendum tímaritum

Haugstvedt A, Graue M, Aarflot M, Heimro LS, Johansson H, Hjaltadóttir I, et al. Challenges in maintaining satisfactory documentation routines and evidence-based diabetes management in nursing homes. International Diabetes Nursing. 2016:1-6.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Gretarsdóttir E, Tomasson G, Zoëga S, Sveinsdóttir H, Gunnarsdóttir S. Determinants of Knowledge and Attitudes Regarding Pain among Nurses in a University Hospital - a Cross-Sectional Study. Pain Management Nursing. 2016.

Önnur ritverk

Ingibjörg Hjaltadóttir. Fræðsla og gerð fræðsluefnis fyrir eldra folk. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(5):64-6.

Elfa Þöll Grétarsdóttir, Helgi Egilsson, **Ingibjörg Hjaltadóttir**. Verkjamat fólks með heilabilun með matstækkinu Painad. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(5):16-9.

Sólveig Hrönn Gunnarsdóttir, **Ingibjörg Hjaltadóttir**. Íbúar á hjúkrunarheimilum með hegðunarvandamál, mat einkenna og meðferðarmöguleikar. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(5):6-10.

Þórlína Sveinbjörnsdóttir, **Hlíf Guðmundsdóttir**. Hvernig er hægt að koma í veg fyrir byltur hjá öldruðum? Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(5):44-8.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 7

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5 þar af 1 boðsfyrirlestur

Veggsþjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 3

Veggsþjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 2

Ljósmyndfræði

Forstöðumaður: Helga Gottfreðsdóttir prófessor

Meðgönguvernd forsvarsaðilar: Helga Gottfreðsdóttir prófessor

Fæðingahjálpar forsvarsaðilar: Ólöf Ásta Ólafsdóttir dósent

Umönnun í sængurlegu: Hildur Sigurðardóttir lektor

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Fæðumynstur á meðgöngu – gagnsemi skimunar á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Ingibjörg Gunnarsdóttir, Hildur Harðardóttir, Ingibjörg Th. Hreiðarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Haldórsson, Berglind Júlíusdóttir, Laufey Hrólfssdóttir, Elísabet Heiður Jóhannesdóttir.

Ungir vísindamenn sem stunda klínískar rannsóknir

Berglind Hálfðánsdóttir. Rannsókn: Heilsufars- og áhættuflokkun og útkoma fæðinga á þverfræðilegri fæðingardeild á Íslandi. Meðumsækjandi: Helga Gottfreðsdóttir. Aðrir samstarfsmenn: Anna Sigríður Vernharðsdóttir, Hulda Hjartardóttir.

Doktorsnemar

Berglind Hálfðánsdóttir. Planned Home Births in Iceland: Premise, Outcome and Influential Factors. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Herdís Sveinsdóttir](#), Ólöf Ásta Ólafsdóttir, Alexander Smárason, Ingegerd Hildingsson.

Emma M Swift. Heiti verkefnis: Að efla eðlilegar fæðingar á Íslandi - rannsókn um fæðingaróttá og viðhorf til notkunar tækni í fæðingum. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Helga Gottfreðsdóttir](#), Helga Zoega, Kathrin Stoll, Rúnar Vilhjálmsson.

Laufey Hrólfsdóttir. Fæðumynstur á meðgöngu – gagnsemi skimunar á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. [Ingibjörg Gunnarsdóttir](#), Hildur Harðardóttir, Ingibjörg Th. Hreiðarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Haldórsson, Berglind Júlíusdóttir, Elísabet Heiður Jóhannesdóttir.

Sunna Símonardóttir. Constructing the attached mother in the “world’s most feminist country”. Félagsvísindadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Ingólfur V. Gíslason, Annaðís Gréta Rúðólfsdóttir, [Helga Gottfreðsdóttir](#), Ellie Lee.

Valgerður Lísa Sigurðardóttir. Þróun á meðferð fyrir konur með erfiða fæðingarreynslu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: [Helga Gottfreðsdóttir](#), Herdís Sveinsdóttir, Berglind Guðmundsdóttir, Jenny Gamble.

Meistaraneimar

Bryndís Ásta Bragadóttir. Meðgönguskipti og eftirfylgni eftir fæðingu. [Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands](#). Leiðbeinendur: Helga Gottfreðsdóttir, Ingibjörg Th. Hreiðarsdóttir.

Elísabet Heiður Jóhannesdóttir. Fæðumynstur á meðgöngu – gagnsemi skimunar á fyrsta þriðjungi meðgöngu. Matvæla- og næringarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: [Ingibjörg Gunnarsdóttir](#). Aðrir samstarfsmenn: Hildur Harðardóttir, Ingibjörg Th. Hreiðarsdóttir, Bryndís Eva Birgisdóttir, Þórhallur Ingi Haldórsson, Berglind Júlíusdóttir, Laufey Hrólfsdóttir.

Guðrún Pálsdóttir. Sálfélagslegir streitubættir og áhrif þeirra á barneignarferlið. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Gottfreðsdóttir.

Hrafnhildur Ólafsdóttir. Reynsla kvenna af fæðingu eftir viðtal hjá ‘Ljáðu mér eyra’, sérhæfðri viðtalþjónustu á Landspítala fyrir konur með neikvæða fæðingarreynslu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Helga Gottfreðsdóttir, Valgerður Lísa Sigurðardóttir.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Ingibjörg Th. Hreiðarsdóttir í ritstjórn Ljósmaðrablaðsins.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Ásrún Ösp Jónsdóttir, Ólafsdóttir ÓA. Reynsla íslenskra feðra af heimaþæðingu; Frábær upplifun, algjörlega rétt ákvörðun fyrir okkur. Ljósmaðrablaðið. 2016;94(1):7-13.

Sigrún Ingvarsdóttir, Vigdís Stefánsdóttir, **Helga Gottfreðsdóttir**. Viðhorf barnshafandi kvenna og heilbrigðisstarfsmanna til fösturskimunar í móðurblóði. Læknablaðið. 2016;2016(06):277.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Halfdansdóttir B, Olafsdóttir OA, Hildingsson I, Smarason AK, Sveinsdóttir H. Maternal attitudes towards home birth and their effect on birth outcomes in Iceland: A prospective cohort study. Midwifery. 2016;34:95-104.

Tomasdóttir MO, Kristjansdóttir H, Björnsdóttir A, Getz L, Steingrimsdóttir T, Olafsdóttir OA, et al. History of violence and subjective health of mother and child. Scandinavian journal of primary health care. 2016;34(4):394-400.

Gottfreðsdóttir H, Steingrimsdóttir P, Björnsdóttir A, **Guðmundsdóttir EY**, Kristjansdóttir H. Content of antenatal care: Does it prepare women for birth? Midwifery. 2016;2016(39):71.

Hill M, Johnson J-A, Langlois S, Lee H, Winsor S, Dineley B, ... **Sigrún Ingvarsdóttir**, et al. Preferences for prenatal tests for Down syndrome: an international comparison of the views of pregnant women and health professionals. European journal of human genetics : EJHG. 2016;24(7):968-75.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Swift EM, **Gottfreðsdóttir H**, Zoega H, Gross MM, Stoll K. Opting for natural birth: A survey of birth intentions among young Icelandic women. Sexual & reproductive healthcare : official journal of the Swedish Association of Midwives. 2017;11:41-6.

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 3

Vegspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 1

Skrifstofa framkvæmdastjóra hjúkrunar og framkvæmdastjóra lækninga

Ólafur Baldursson framkvæmdastjóri lækninga

Sigríður Gunnarsdóttir framkvæmdastjóri hjúkrunar

Helstu áherslur starfsmanna í rannsóknum spanna vött svið og má þar nefna:

Næring, svefn og grátur ungra barna, fjölskyldur langveikar og bráðveikra einstaklinga á Landspítala og innan Heilsugæslu Höfuðborgarsvæðisins, vinna og vinnuumhverfi í hjúkrun, gæði þjónustunnar, Gagnrýnin hugsun nemenda í hjúkrunarfræði, hæfniviðmið, atvik í hjúkrun og starfsánægja, lfarandi sýkingar, faraldsfræði alvarlegra sýkinga, lungnabólga, sveppasýkingar, erfðir smitsjúkdóma, HIV og alnæmi, lífrarbólga C, spítalasykingar, Big data; flokkunarkerfi í heilbrigðisgreinum.

Styrkir sem fræðasviðið fékk á árinu

Vísindasjóður Landspítala

Fjölskylduhjúkrun í sérhæfðri líknameðferð í Heimahlýningu Landspítala. Ávinningur af meðferðarsamræðum og innleiðingu klínískra leiðbeininga fyrir fjölskyldumeðlimi ættingja með ólæknandi krabbamein. Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Ásta Bjarney Pétursdóttir, auk fjölskylduhjúkrunar í sérhæfðri líknameðferð í Heimahlýningu Landspítala.

Næring, svefn og grátur síðfyrirbura og fullburða barna fyrstu 2 ½ árin. Rakel B. Jónsdóttir, Arna Skúladóttir, Auðna Ágústsdóttir, Brynja Örlygsdóttir, Sesselja Guðmundsdóttir, Þórunn Þórkelsson.

Óskilgreindir brjóstverkir sem ekki eru vegna kransæðasjúkdóms: Algengi og mögulegt meðferðarinngríp. Karl Andersen, Erla Svansdóttir, Elísabet Benedikz, Björg Sigurðardóttir, Hróbjartur Darri Karlsson, Daniel P. Ólason, Jón F. Sigurðsson.

Skammtíma fylgikvillar skurðaðgerða vegna krabbameins í ristli og endaparmi. Ásta Steinunn Thoroddsen, Birgir Örn Ólafsson, Tryggvi Björn Stefánsdóttir.

Skyldleiki Staphylococcus aureus stofna úr ifarandi sýkingum á árunum 2003-2015. Helga Erlendsdóttir, Sóldís Sveinsdóttir, Gunnsteinn Haraldsson, Karl G. Kristinsson, Hilmar Ágæirsson, Már Kristjánsson, Ólafur Guðlaugsson.

Berglind Eva Benediktsdóttir. Ný öfrefni sem stýra þéttitengslum í lungnaþekjuvef. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Már Másson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

Vísindasjóði Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga

Gagnrýning hugsun: Þýðing, forprófun og fyrirlegn California Critical Thinking Disposition Inventory. Hrund Sch. Thorsteinsson, Elin J.G. Hafsteinsdóttir.

Viðhorf fjölskyldna til heilsufars aðstandenda sem þiggur heilbrigðisþjónustu á Grensásdeild LSH. Erla Kolbrún Svavarsdóttir

Málræktarsjóður

Þýðing á ICNP, International Classification for Nursing Practice, Ásta Thoroddsen, Brynja Örlygsdóttir.

Doktorsnemar

Agnar Bjarnason. Orsakir samfélagslungnabólgu á Landspítala. Framskyggn rannsókn. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi og umsjónarkennari: Magnús Gottfreðsson.

Ásta Bjarney Pétursdóttir. Fjölskylduhjúkrun í sérhæfðri líknameðferð í Heimahlýningu. Ávinningur af meðferðarsamræðum og innleiðingu klínískra leiðbeininga fyrir fjölskyldumeðlimi ættingja með ólæknandi krabbamein. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Mary Kay Rayens, Valgerður Sigurðardóttir, Erna Haraldsdóttir, Arna Hauksdóttir.

Berglind Eva Benediktsdóttir. Ný öfrefni sem stýra þéttitengslum í lungnaþekjuvef. Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Már Másson, Ólafur Baldursson, Þórarinn Guðjónsson.

Jóna Ingibjörg Jónsdóttir. Þróun meðferðarsamræðna við konur með krabbamein og maka þeirra og áhrif samræðna á aðlögun tengda kynlífi og nánd. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Marija T. Markovic. Clinical Microbiology and Infectious Diseases in the Faroe Islands: Pathogens, Resistance and Clinical Infections (FAPRI study). Læknadeild, University of Southern Denmark. Leiðbeinandi: Court Pedersen. Meðleiðbeinendur: Shain Gaini, Magnús Gottfreðsson.

Sylvía Ingibergsdóttir. Þróun HAM meðferðar fyrir háskólanema með ADHD. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Jóhanna Bernharðsdóttir. Aðrir í doktorsnefnd: Eiríkur Örn Arnarson, Eydis Kristín Sveinbjarnardóttir, Marie Kaas.

Meistaraneimar

Bergljót Steinsdóttir. Lífgæði unglunga með krabbamein út frá sjónarhóli unglunga og foreldra þeirra. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Brynja Hauksdóttir. Reynsla sjúklinga með mergæxli af veikindum sínum. Kerfisbundin fræðileg samantekt á eiginldlegum rannsóknum. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Sigríður Gunnarsdóttir, Kristín Björnsdóttir.

Eyrún Thorstensen. Þvingandi meðferðir í formi nauðungarlyfjagjafa á geðdeildum. Sjúklingar í áhættuhóp. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Helga Bragadóttir. Meðleiðbeinandi: Jón Snorrason.

Kristín Lilja Svansdóttir. Upplifun og reynsla ungs fólks með langvinn heilsuvandamál af flutningi frá barnasviði yfir á fullorðinssvið. Hjúkrunarfræðideild Háskólans á Akureyri. Leiðbeinendur: Elísabet Konráðsdóttir, Árun Sigurðardóttir

Kristín Sigurðardóttir. Sjúklingamiðuð þjónusta fyrir nýgreinda krabbameinssjúklinga. Kerfisbundin fræðileg samantekt um áhrif og árangur hjúkrunarstýrðar þjónustu. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Þórdís Katrín Þorsteinsdóttir, Nanna Friðriksdóttir, Sigríður Gunnarsdóttir.

Lovisa Björk Ólafsdóttir. The accuracy of adenosine triphosphate (ATP) to assess microbial contamination.

Læknadeild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Magnús Gottfredsson. Ólafur Guðlaugsson situr í meistaranámsnefnd.

Marta Jónsdóttir: Does closed loop communication provide a model for effective communication in interprofessional teams? Háskólinn í Reykjavík. Aðalleiðbeinandi: Robert Dignen.

Monique van Oosten. Effect of the Buteyko Method on Asthma Control and Resting Ventilation in Asthma Patients. Námsbraut í sjúkráþjálfun, Háskóla Íslands. Leiðbeinendur: Marta Guðjónsdóttir, Auðna Ágústsdóttir, Björn Magnússon.

Thelma Björk Árnadóttir. Staða barna- sjálfræði innan heilbrigðisþjónustunnar. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi Erla Kolbrún Svavarsdóttir.

Hjúkrunarfræðingar í sérfræðinámi

Jóhanna Lind Guðmundsdóttir. Hjúkrunarfræðideild, Háskóla Íslands. Leiðbeinandi: Hrun Sch. Thorsteinsson.

Læknar í framhaldsnámi

Kristín María Guðjónsdóttir. Deildarlæknir á lyflækningasviði. Leiðbeinendur: Már Kristjánsson, Ólafur Guðlaugsson.

Óskar Valdórnsson, deildarlæknir á lyflækningasviði. Leiðbeinandi Magnús Gottfredsson.

Helstu samstarfsaðilar í rannsóknum

Samstarfsaðilar innan Landspítala

Hjúkrunarfræðingar og læknar á Barnaspítali Hringins. Hjúkrunarfræðingar á flæðisviði og skurðsviði. Hjúkrunarfræðingar og læknar á Kvenna- og barnadeild, Barna og unglingsgeðdeild. Hjúkrunarfræðingar á endurhæfingardeildum Grensás, krabbameinsdeildum, líknardeild, og geðdeildum.

Íslenskir samstarfsaðilar utan Landspítala

Háskóli Íslands, Háskólinn í Reykjavík, Heilsgæsla Höfuðborgarsvæðisins, Embætti landlæknis. Hjúkrunarfræðingar í Heilsgæslu Höfuðborgarsvæðisins

Erlendir samstarfsaðilar

Houston Methodist Hospital, Texas, European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC), Háskólinn í Gautaborg, Landssjúkrahúsið í Færeyjum, Háskólinn í Malmö/Lundi, University of Michigan. Háskólann í Minnesota USA.

Störf í ritstjórn ritryndra fagrita

Magnús Gottfredsson er ritstjóri og ábyrgðarmaður Læknablaðsins.

Ásta Thoroddsen, er í ritnefnd Tímarits hjúkrunarfræðinga og er aðstoðarritstjóri Applied Clinical Informatics.

Erla Kolbrún Svavarsdóttir situr í ritnefnd Journal of Family Nursing, Journal of Nursing Scholarship and the Nordic Journal of Nursing Research.

Doktorsritgerðir

Anna Ólafía Sigurðardóttir. Fjölskylduhjúkrunar meðferð á barnadeildum = Family Systems Nursing Interventions in Pediatric Settings. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2016. Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Ann Garwick, Mary Kay Rayens, Sigrún Júlíusdóttir, Árelía Eydis Guðmundsdóttir.

Margrét Gísladóttir. Árangur fræðslu- og stuðningsmeðferðar fyrir nána aðstandendur einstaklinga með átroskun eða athyglisbrest og ofvirkni = The Benefit of Psycho-Educational and Support Intervention for Caregivers of Individuals with Eating Disorder or Attention Deficit Hyperactivity Disorder. Reykjavík: Háskóli Íslands; 2016. Leiðbeinendur: Erla Kolbrún Svavarsdóttir, Rúnar Vilhjálmsson, Janet Treasure, Helga Zoëga.

Ritverk –bækur eða bókakaflar

Svavarsdóttir E. K., and Gísladóttir M. Going inside the strength oriented therapeutic conversation intervention:

A clinical case study of an adolescent with ADHD and his family. In: Birte Ostergaard and Hanne Konradson, editors. Family Sygjeleje. Copenhagen: Munksgaard; 2016.

Ritverk- vísindagreinar í ritryndum innlendum tímaritum

Arnljótur Björn Halldórsson, **Elisabet Benedikz**, Ísleifur Ólafsson, Brynjólfur Mogensen Komur á bráðamóttöku Landspítala vegna áreynslurákvöðvarofs árin 2008-2012. Læknablaðið. 2016;2016(03):131.

Helga Bragadóttir, Sigrún Stefánsdóttir, Sólrún Áslaug Gylfadóttir, Guðný Bergþóra Tryggvadóttir. Teymisminnna og starfsánægja í hjúkrun á sjúkrahúsum á Íslandi. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(4).

Hildur Einarisdóttir, Katrín Blöndal, Brynja Ingadóttir, Elin J. G. Hafsteinsdóttir, Dórothea Bergs, Guðbjörg Guðmundsdóttir, ... **Ingunn Steingrimsdóttir**, et al. Notkun þvagleggja og þvagfærasykingar þeim tengdar á Landspítala fyrir og eftir íhlutun. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(4):19-28.

Kristján Godsk Rögnvaldsson, Sigurður Guðmundsson, **Magnús Gottfredsson**. Malaria á Íslandi, sjaldgæf en stöðug ógn fyrir ferðalanga. Læknablaðið. 2016;2016(06):271-6.

Ritverk – vísindagreinar í ritryndum erlendum tímaritum

Beres SB, Kachroo P, Nasser W, Olsen RJ, Zhu L, Flores AR, ... **Gottfredsson M**, et al. Transcriptome Remodeling Contributes to Epidemic Disease Caused by the Human Pathogen *Streptococcus pyogenes*. mBio. 2016;7(3):MBio.

Gretarsdóttir H, Fridriksdóttir N, Gunnarsdóttir S. Psychometric Properties of the Icelandic Version of the Revised Edmonton Symptom Assessment Scale. Journal of pain and symptom management. 2016;51(1):133-7.

Jonsdóttir JI, **Zoëga S, Saevarsdóttir T**, Sverrisdóttir A, Thorsdóttir T, Einarsson GV, ... **Gunnarsdóttir S, Fridriksdóttir N**. Changes in attitudes, practices and barriers among oncology health care professionals regarding sexual health care: Outcomes from a 2-year educational intervention at a University Hospital. European Journal of Oncology Nursing. 2016;2016(21):24.

Jonsdóttir T, **Gunnarsdóttir S**, Oskarsson GK, Jonsdóttir H. Patients' Perception of Chronic-Pain-Related Patient-Provider Communication in Relation to Sociodemographic and Pain-Related Variables: A Cross-Sectional Nationwide Study. Pain management nursing : official journal of the American Society of Pain Management Nurses. 2016;17(5):322-32.

Zoëga S, **Gunnarsdóttir S**, Wilson ME, Gordon DB. Quality Pain Management in Adult Hospitalized Patients: A Concept Evaluation. Nursing forum. 2016;51(1):3-12.

Blondal K, Ingadóttir B, Einarisdóttir H, Bergs D, **Steingrimsdóttir I**, Steindorsdóttir S, **Hafsteinsdóttir E**. The effect of a short educational intervention on the use of urinary catheters: a prospective cohort study. International Journal for Quality in Health Care. 2016;28(6):742-8.

Bragadóttir H, Kalisch BJ, Smáradóttir SB, Jónsdóttir HH. The psychometric testing of the Nursing Teamwork Survey in Iceland. International journal of nursing practice. 2016;22(3):267-74.

Bragadóttir H. Identifying Indicators of Healthy Work Environments in Nursing as Determinants of Health in the 21st Century. Creative Nursing. 2016;22(4):218-25.

Cuesta JG, Aavitsland P, Englund H, **Guðlaugsson Ó**, Hauge SH, Lyytikäinen O, et al. Pandemic vaccination

strategies and influenza severe outcomes during the influenza A (H1N1) pdm09 pandemic and the post-pandemic influenza season: the Nordic experience. Eurosurveillance. 2016;21(16).

Gísladóttir M, **Svavarsdóttir EK**. Development and Psychometric Testing of the Iceland-Family Illness Beliefs Questionnaire. Journal of Family Nursing. 2016;22(3):321.

Gísladóttir M, Treasure J, **Svavarsdóttir EK**. Effectiveness of the therapeutic conversation intervention among caregivers of people with eating disorders: quasi-experimental design. Journal of clinical nursing. 2016.

Gottfredsson M. Unveiling New Aspects of Meningococcal Carriage and Disease Prevention. Journal of Clinical Microbiology. 2016;54(1):2-4.

Hardardóttir GA, **Thoroddsen A**. National eHealth Implementation: Country Experience. Studies in health technology and informatics. 2016;225:168-72.

Helgason KO, **Jelle AE, Guðlaugsson O**, Edvardsson V, Findlay J, Hopkins KL, et al. First detection of a carbapenemase-producing Enterobacteriaceae in Iceland. Journal of global antimicrobial resistance. 2016;2016(6):73-4.

Sigurdardóttir AO, Garwick AW, **Svavarsdóttir EK**. The importance of family support in pediatrics and its impact on healthcare satisfaction. Scandinavian Journal of Caring Sciences. 2016.

Svavarsdóttir EK. The Process of Writing When English is Your Second Language. Nurse Author & Editor. 2016;26(4):2.

Sveinbjornsson G, Gudbjartsson DF, Halldorsson BV, Kristinsson KG, **Gottfredsson M**, Barrett JC, et al. HLA class II sequence variants influence tuberculosis risk in populations of European ancestry. Nature Genetics. 2016;48(3):318-22.

Rafræn birting fyrir prentaða útgáfu

Bjarnason A, Lind M, Westin J, Andersson L-M, **Baldursson O**, Kristinsson K, et al. Utility of oropharyngeal real-time PCR for *S. pneumoniae* and *H. influenzae* for diagnosis of pneumonia in adults. European Journal of Clinical Microbiology & Infectious Diseases. 2016:1-8.

Bragadóttir H, Kalisch BJ, Tryggvadóttir GB. Correlates and predictors of missed nursing care in hospitals. J Clin Nurs. 2016.

Önnur ritverk

Ásdís Elfarsdóttir Jelle. Grundvallarsmitgát og bólusetningar starfsmanna. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(1):

Ásdís Elfarsdóttir Jelle. Sykingar og smitleiðir. Tímarit hjúkrunarfræðinga. 2016;92(1):

Ólafur Guðlaugsson, Ásdís Elfarsdóttir, Hildur Helgadóttir, Sigurður Guðmundsson. Landspítalinn og ebóla, lærdómur og framtíðin. 2016;102(6):303-9

Ólafur **Guðlaugsson**. Malaria og Ísland. Læknablaðið. 2016;102(6):269.

Fyrirlestrar á íslenskum ráðstefnum: 3 þar af 1 boðsfyrirlestrar

Fyrirlestrar á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 5 þar af 4 boðsfyrirlestrar

Veggspjöld sýnd á íslenskum ráðstefnum: 9

Veggspjöld sýnd á alþjóðlegum / norrænum ráðstefnum: 4

